

Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. VIII.

Additions to the flora of the Czech Republic. VIII.

Jiří H a d i n e c ¹⁾ & Pavel L u s t y k ²⁾ [eds]

¹⁾Herbářové sbírky Univerzity Karlovy, Benátská 2, CZ-128 01 Praha 2; e-mail: hadinec@natur.cuni.cz

²⁾Moravský Lácnov 287, CZ-568 02 Svitavy; e-mail: pavel.lustyk@svi.cz

Abstract

This eighth part of floristic contributions includes newly published data of critically endangered species and data unpublished so far. Data of alien species found in the Czech Republic for the first time (*Acanthus hungaricus*, *Allium cristophii*, *A. stipitatum*, *A. roseum*, *Amelanchier lamarckii*, *A. spicata*, *Amsinckia ly-copsoides*, *Campanula lactiflora*, *Dittrichia graveolens*, *Euphorbia agraria*, *Ferulago confusa*, *Gilia achilleifolia*, *Hordeum brevisubulatum*, *Legousia pentagonia*, *Malus fusca*, and *Stachys setifera*) are summarised. The species *Carex derelicta*, *Rubus silvae-norticae*, *Sorbus albensis*, *S. milensis*, and *S. portae-bohemicae*, described from the Czech Republic as new to science in 2008 and 2009, are also listed below. Furthermore, critically endangered species (according to the Black and Red List of Vascular Plants of the Czech Republic) are reported from new sites (e.g. *Aira caryophyllea*, *Asplenium adiantum-nigrum*, *Botrychium matricariifolium*, *Carex alba*, *C. dioica*, *Centaurea stenolepis*, *Eleocharis quinqueflora*, *Epipogium aphyllum*, *Gentianella amarella* subsp. *amarella*, *Geranium divaricatum*, *Gymnadenia densiflora*, *Hackelia deflexa*, *Ophrys apifera*, *Orobanche picridis*, *O. purpurea* subsp. *bohémica*, *Polycnemum arvense*, *Pyrola media*, *Thalictrum simplex* subsp. *galioides*, and *Thesium ebracteatum*). Finally, less rare and threatened species are mentioned from areas where they had not been recorded yet.

Key words: floristics, new finds, the Czech Republic

Nomenklatura: Moravec et al. (1995), Kubát et al. (2002), Kučera & Váňa (2005), Chytrý (2007)

Úvod

Před osmi roky vzniklá Additamenta se setkala záhy po svém zrodu s velmi příznivým přijetím našich floristů i botanických profesionálů a postupně se stala jejich využívaným publikačním fórem. S takovýmto, tehdy spíše jen tajným, přáním byla Additamenta skutečně také založena a editoři jsou vytrvalou přízní domácí botanické veřejnosti velice potěšeni. Počet přispěvatelů se neustále rozrůstá, a s nimi i objem příspěvků. V tomto novém pokračování je to, jak z rozsahu, tak výčtu novinek, zvláště patrné. Kromě mnoha nálezů dosud neuveřejněných, zaslaných nám do redakce, shrnujeme i ty, jež byly v roce 2008 (výjimečně i v roce 2009) publikované – v tomto případě se omezujeme jen na taxony nové a kriticky ohrožené (kategorie C1).

Jako nově popsáné druhy z území ČR se v Additamentech VIII. objevují *Carex derelecta*, *Rubus silvae-norticae*, *Sorbus albensis*, *S. milensis* a *S. portae-bohemicae*, poprvé jsou uvedeny zplanělé výskyty pěstovaných druhů a druhy nově zavlečené: *Acanthus hungaricus*, *Allium cristophii*, *A. stipitatum*, *A. roseum*, *Amelanchier lamarckii*, *A. spicata*, *Amsinckia lycopsoides*, *Campanula lactiflora*, *Dittrichia graveolens*, *Euphorbia agra-ria*, *Ferulago confusa*, *Gilia achilleifolia*, *Hordeum brevisubulatum*, *Legousia pentago-nia*, *Malus fusca* a *Stachys setifera*, obdobně poprvé souborně *Eichhornia crassipes* a *Pontederia cordata*. Po dlouhé době se podařilo potvrdit výskyt nezvěstného domácího druhu *Pilularia globulifera*, v několika případech rovněž přechodně zavlékaných cizích taxonů (*Aegilops cylindrica*, *Lycopsis arvensis* subsp. *orientalis*, *Rostraria cristata*). Největší část nálezů spadá opět do kategorie druhů kriticky ohrožených (C1), např. *Aira caryophyl-lea*, *Asplenium adiantum-nigrum*, *Botrychium matricariifolium*, *Carex alba*, *C. dioica*, *Centaurea stenolepis*, *Eleocharis quinqueflora*, *Epipogium aphyllum*, *Gentianella ama-rella* subsp. *amarella*, *Geranium divaricatum*, *Gymnadenia densiflora*, *Hackelia deflexa*, *Ophrys apifera*, *Orobancha picridis*, *O. purpurea* subsp. *bohémica*, *Polycnemum arvense*, *Pyrola media*, *Thalictrum simplex* subsp. *galiioides* a *Thesium ebracteatum* a druhů silně ohrožených (C2), např. *Potentilla micrantha*, *Valerianella carinata* a *Veronica anagalloi-des*. Množství taxonů bylo rovněž nalezeno ve fytochorionech, z kterých dosud nebyly v Květeně ČR uváděny.

Všechny uváděné lokality v Additamentech jsou zařazeny do fytogeografických okre-sů či podokresů (Skalický 1988) s označením základního pole a kvadrantu středoevropské mapovací sítě (Slavík 1971) a přiřazeny jsou k nejbližší obci. Zkratka „distr.“ označuje území vymezené hranicemi příslušného okresu. Některé lokality jsou doplněny o zeměpis-né souřadnice v souřadnicovém systému WGS-84 (jestliže byl použit jiný souřadnicový systém, pak je uveden v závorce). Pokud jsou uvedené nálezy doloženy herbářovými položkami uloženými ve veřejných sbírkách, je jejich uložení označeno zkratkou příslušné sbírky (Vozárová & Sutorý 2001), jsou-li v soukromé sbírce nálezce, pak zkratkou „herb.“ a jménem majitele sbírky, popř. i místem uložení. Zkratkou „not.“ (= notavit, tj. zapsal, za-znamenal, zaregistroval), popř. „foto“, jsou označeny nálezy a pozorování, k nimž nebyl pořízen herbářový doklad. U taxonů zařazených do Červeného seznamu cévnatých rostlin ČR (Procházka 2001) uvádíme kategorii jejich ohrožení; šipkou je případně označen ná-vrh na její změnu.

V případě literárních údajů převzatých ze Zpráv ČBS a časopisu Preslia používáme zkrácenou formu citace, stejně tak zkracujeme citace v případě, že odkazují na údaje uve-řejněné v dřívějších Additamentech. Další literatura, která se úzce váže pouze k jedinému taxonu (v několika případech i k více taxonům), je uvedena hned za příslušným textem, ti-tuly, které se opakují častěji, stejně jako základní díla souhrnného charakteru, jsou pak v seznamu literatury na konci celé práce.

Děkujeme a vysoce oceňujeme spolupráci se všemi, kteří se na obsahu Additament po-dílejí, a věříme, že i nadále zachovají tomuto titulu přízeň, aby jeho další pokračování byla pro poznání české květeny neméně přínosná jako ta předchozí.

Oprava

Údaj o výskytu *Callitriche hermaphroditica* u Dolních Marklovic na Karvinsku (in Additamenta 6: 257, Koutecká et al. 2007) je mylný. Na herbářové položce (OSM), která byla původně revidována Š. Husákem a L. Adamcem, je ve skutečnosti *Callitriche palustris* (2009 rev. J. Prančl), navíc s množstvím zralých plodů, které jsou pro úspěšnou determinaci hvězdošů důležité.

Koutecká V., Koutecký P. & Koutecký T. (2007): Vodní a mokřadní rostliny Karvinska. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 42, Mater. 22: 119–138.

Údaj o výskytu *Gentianella lutescens* subsp. *carpatica* u Nové Lhoty v Bílých Karpatech (Additamenta 2: 256, 2003) je mylný. Revize herbářové položky z této lokality (30. 9. 2005 leg. K. Fajmon, BRNU, rev. J. Kirschner) ukázala, že na obou uvedených lokalitách ve skutečnosti roste podzimní poddruh hořečku nahořklého (*Gentianella amarella* subsp. *amarella*), který nebyl dosud z Bílých Karpat spolehlivě znám (cf. Jongepier & Jongepierová 2006: 44, Jongepierová et al. 2008: 110). Ke druhu *Gentianella amarella* náleží také rostlina na dodatečně dohledané herbářové položce (BRNU) z roku 2002 (rev. V. Grulich & K. Fajmon). Viz text *Gentianella amarella* subsp. *amarella* a *G. lutescens* subsp. *carpatica* dále.

Jongepierová I., Jongepier J. W., Devánová K., Fajmon K., Hájek M. & Škodová I. (2008): Vybrané vzácné rostliny. – In: Jongepierová I. [ed.], Louky Bílých Karpat (Grasslands of the White Carpathian Mountains), p. 101–127, ZO ČSOP Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou.

Při editaci textu o *Senecio paludosus* (Additamenta 7: 316–319, 2008) došlo bohužel k úpravě, která výrazně změnila informaci o početnosti druhu na obou uvedených lokalitách. Doplnující údaje o herbářových sběrech („nekvetoucí rostlina“ a „rostlina v květu“) byly nevhodně přesunuty do popisu lokality. Z textu pak vyplývá, že byla nalezena jen jedna jediná rostlina, kterou navíc sebral autor nálezu do herbáře. Ve skutečnosti však na lokalitě roste několik set rostlin (viz komentář).

Acanthus hungaricus (Borbás) Baen.

[syn. *A. balcanicus* Heywood & Richardson, *A. longifolius* Host non Poir.]

41. Střední Povltaví, 6052a, Praha-Lipence: podél zdi (v roce 2009 již zbořeně barokní usedlosti) na ulici poblíž autobusové zastávky v obci (17. 6. 1999 leg. Jaroslav Rydlo, ROZ; 17. 6. 2003 leg. Jaroslav Rydlo, PRC; 2005 not. T. Černý; 17. 6. 2009 leg. J. Hadinec, PRC; 17. 9. 2009 leg. Jaroslav Rydlo & L. Moravcová, ROZ).

Nezplauňují u nás jen druhy nenápadné, nevzhledné, nepříjemné či agresivní a škodlivé. Doslovně nádherným příkladem takového opaku může být zdobný mediteránní druh *Acanthus hungaricus*, který v početné populaci roste již řadu let podél zdi barokního

hospodářského dvora na hlavní ulici v obci Lipence, která se stala v roce 1974 součástí Prahy. Akant, česky také jinak ne příliš libozvučně paznehtník, je příslušníkem rozsáhlé čeledi *Acanthaceae* s těžištěm rozšíření v tropech. Do jižní Evropy čeleď zasahuje třemi druhy rodu *Acanthus*, jež jsou tu domácí. *Acanthus hungaricus* je endemitem Balkánského poloostrova, k severu nejdále zasahuje do rumunského Banátu. Roste ve světlých lesích, v křovinách, na kamenitých svazích, často rovněž v synantropních společenstvech podél cest a silnic. Jako velice dekorativní rostlina se s úspěchem pěstuje i v kultuře a místy snad příležitostně zplaňuje i ve volné přírodě. Ebel (2008: 479) udává rok 1869, kdy je *A. hungaricus* poprvé v literatuře uveden v Evropě jako pěstovaný. U nás je však v zahradách pěstován zřejmě jen výjimečně. Polívka (1901: 132–133) ve své Květeně zemí koruny české uvádí v zahradách pěstované pouze druhy *A. mollis* a *A. spinosus*, je však otázkou, zda byl *A. hungaricus* tehdy rozlišován. Západomediterránní druh *A. mollis* se v Evropě pěstuje mnohem častěji, a to i v řadě kultivarů a občas rovněž zplaňuje.

Ojedinělé spontánní zplanění v Lipencích je nejspíše prvním případem v ČR, naše literatura neobsahuje doposud žádnou zmínku o zplanění. Ani ze sousedních zemí jsem nenašel v literatuře žádný podobný případ. Dotazem na obecním úřadě v Lipencích se mi podařilo zčásti původ rostlin v obci objasnit. Vysadil je tu s největší pravděpodobností ca před 15–20 lety místní občan pan Jaroslav Kučera, zanícený zahrádkář (Hana Schwarzová in litt.). Odkud rostliny pocházely, však známo není, snad by se dalo odhadnout, že si přivezl semena z Bulharska nebo Dalmácie, kam se často v létě jezdí na dovolenou. Zimu u nás rostliny přečkávají úspěšně a rovněž se úspěšně na lokalitě rozmnožují semeny. Populaci jsem letos odhadnul na více než 150 kvetoucích exemplářů a vedle nich pak velké množství mladých listových růžic. Rostliny se vyskytují v úzkém pruhu mezi zdí a silnicí v délce několika desítek metrů na výslunném stanovišti, v sytké půdě obohacené opadnou omítkou z polozbořené zdi. Druhově pestré společenstvo tvoří převážně jen synantropní druhy. V červnu 2009 jsem zde zaznamenal *Achillea* cf. *millefolium*, *Arrhenatherum elatius*, *Artemisia vulgaris*, *Bromus tectorum*, *Capsella bursa-pastoris*, *Chenopodium album*, *Convolvulus arvensis*, *Conyza canadensis*, *Elytrigia repens*, *Erigeron annuus*, *Euphorbia helioscopia*, *Geranium pyrenaicum*, *Hordeum murinum*, *Hypericum perforatum*, *Lactuca serriola*, *Papaver rhoeas*, *Plantago lanceolata*, *Poa pratensis*, *Polygonum aviculare*, *Setaria* cf. *viridis*, *Sisymbrium loeselii*, *Thlaspi arvense*, *Tripleurospermum inodorum* a *Urtica dioica*.

Škoda jen, že prosperující lokalita akantu má mizivé vyhlídky na přežití v nejbližší budoucnosti. Barokní dvůr byl totiž v minulém roce zbourán a zůstávají tu stát nyní jen zbytky jeho obvodových zdí. Na jeho místě má být prý postaven hotel, zřejmě jen současná ekonomická krize pozastavila konečnou likvidaci dvora a s ním i celé této pozoruhodné lokality.

J. Hadinec

- Ebel F. (2008): Familie Acanthaceae Juss. – In: Jäger E. J., Ebel F., Hanelt P. & Müller G. K., Exkursionsflora von Deutschland, 5: 477–479, Springer Verlag, Berlin & Heidelberg.
 Polívka F. (1901): Názorná květena zemí koruny české. III. Rostliny srostloplátečné (Sympetalae). – Promberger, Olomouc, 620 p.

***Acroptilon repens* (L.) DC.**

- 17b. 7165, Pavlovské kopce: [entdeckt?] nach dem 2. Weltkrieg bei Mikulov (leg. Anton Fröhlich, det. J. Podpěra ut *Centaurea picris* Pallas, 18. 10. 2005 det. P. Koutecký, BRNU). Další 2 položky (BRNU) se schedami přepsanými doc. J. Jedličkou: *Centaurea Picris* Pallas [*Acroptilon Picris* (Pall.) C. A. Mey.], Mikulov: mezi *Medicago sativa*, 7. 1945, leg. Dr. Antonín Fröhlich, det. Dr. Jos. Podpěra.

Jehlík (1998) uvádí jako první nález na území ČR sběr S. Hejného z 25. 7. 1962 v Břeclavi na železničním nádraží (PR). Nově „nalezené“ položky v brněnském univerzitním herbáři dokazují, že tento druh pronikl na jižní Moravu mnohem dříve, zřejmě již nejpozději během 2. světové války.

V. Řehořek

Jehlík V. [ed.] (1998): Cizí expanzivní plevely České republiky a Slovenské republiky. – Academia, Praha, 120 p.

***Adenophora liliifolia* (L.) A. DC.**

C1

6. Džbán, 5749a, Bílichov (distr. Kladno): vzrostlý jehličnatý les (borovice, smrk, modřín) s podrostem listnáčů pod cestou zv. Hadovka vedoucí od mostku přes Smradenský potok (mezi současnou a bývalou hájovnou Smradovna) vzhůru na plošinu směrem k obci Bílichov na severně orientovaném svahu opukového lesního svahu Smradenského údolí, ca 250 m JZ od bývalé hájovny Smradovna, 50°15'52" N, 13°53'56,5" E, 402 m n. m., 1 rostlina (5. 6. 2009 not. E. Plesková & V. Somol); dokvétající, ale bez semen (4. 9. 2009 not. E. Plesková & V. Somol); několik sterilních rostlin v okraji cesty Hadovka (7. 6. 2007 not. J. Hadinec & M. Dundr; 23. 9. 2009 not. L. Krinke & M. Štefánek, sterilní rostliny jsou oploceny). Tyto údaje pouze doplňují rozšíření zvonovce v bezprostředním okolí hájovny Smradovna, v okolí tzv. cesty Hadovka (cf. Additamenta 4: 80–82, 2005).
6. Džbán, 5749a, Vinařice (distr. Louny): světlá borová doubrava Z od tzv. hříškovské silnice (tj. silnice Řevničov – Hříškov) u odbočky do údolí Čertovka ca 1,6 km S–SSZ od křižovatky silnice Řevničov – Hříškov a odbočky na Bor, 50°15'29" N, 13°50'48" E, ca 450 m n. m., dvě rostliny na lesní křižovatce (21. 5. 2009 not. M. Štefánek & V. Somol); celkem 10 rostlin (5 kvetoucích, 1 nakvétající zlomená, 3 ukousnuté, 1 sterilní) ve 3 skupinách (29. 7. 2009 not. J. Brabec, L. Krinke, E. Plesková, V. Somol, O. Šída & leg. M. Štefánek, PRC, usychající část zlomené rostliny).
6. Džbán, 5749c, Žerotín (distr. Louny): fragment borové bezkolencové doubravy asi 150 m V od křižovatky silnice z osady Bor a tzv. hříškovské silnice (tj. silnice Řevničov – Hříškov), 50°14'37,5" N, 13°50'40" E, 465 m n. m., 5 rostlin ve dvou skupinách (21. 5. 2009 not. M. Štefánek & V. Somol; 22. 5. 2009 not. J. Brabec, L. Krinke, E. Plesková, V. Somol, O. Šída & M. Štefánek); 1 rostlina nakvétající, 2 rostliny sterilní nepoškozené, 1 sterilní ulomená, 1 ukousnutá (29. 7. 2009 not. J. Brabec, L. Krinke, E. Plesková, V. Somol, M. Štefánek & leg. O. Šída, PR, ulomená část rostliny).

Při práci na připravované Květeně Bilichovska byly v roce 2009 nalezeny dvě nové lokality zvonovce liliolistého v okolí tzv. hříškovské silnice (v části mezi osadou Hvíždalka a křižovatkou silnic západně od osady Bor). Význam nálezu si zasluhuje kratší komentář doplňující již uveřejněné informace k výskytu zvonovce ve Džbánu (Brabec & Hadinec in Additamenta 4: 80–82, 2005).

Jedním z impulsů pro intenzivnější hledání zvonovce právě v okolí tzv. hříškovské silnice byla v minulém komentáři opomenutá zmínka v Roubalově kartotéce (uložena

v botanickém oddělení NM Praha) u tohoto druhu: „mezi Hvížďalkou a křižovatkou na Bor – při silnici, 1976, 1977 (ústní sdělení Dr. Čestmír Vitner 1977)“. Lze předpokládat, že zvonovec (alespoň tedy v kvetoucím stavu) lze jen poměrně těžko zaměnit s jiným druhem a to, že tuto zmínku měl ve své kartotéce pan Roubal zapsanu, nasvědčuje tomu, že údaj považoval za věrohodný.

Dosud známé mikrolokality u myslivny Smradovna jsou vzdáleny 4 km, resp. 4,7 km od nově nalezených lokalit u hříškovské silnice. Druhová bohatost okolí hříškovské silnice v úseku mezi osadou Hvížďalka a borskou křižovatkou je dobře známa (viz např. Houda 1969), a i když se jistě stanovištní podmínky od té doby změnily, i dnes zde nalezneme vzácné druhy – např. *Pleurospermum austriacum*, *Dianthus sylvaticus*, *Laserpitium latifolium*, *Pulmonaria angustifolia*, *Bupleurum longifolium* a další.

Ačkoliv s ohledem na příležitostné výsadby některých vzácných druhů na nové lokalitě ve Džbáně (např. *Veratrum nigrum* u Hvížďalky, viz Houda 1969) či nijak nedokumentované posilování jejich populací (viz níže) se mohou nově nalezené populace zvonovce v okolí hříškovské silnice zdát mírně podezřelé, je nutné je považovat za přirozené. Je pravdou, že všechny současné lokality (jak u hájovny Smradovna, tak i nově nalezené) se vyskytují v bezprostřední blízkosti lesních cest. Zvonovec však stejně jako např. *Veratrum nigrum* preferuje neuzavřená stanoviště, tj. paseky, řídké lesy apod. Obě nově nalezené populace se vyskytují v biotopech pro zvonovec zřejmě typických – ve světlých bezkolencových doubravách s přechody k doubravám mochnovým), v obou případech také s přítomností dalšího kriticky ohroženého druhu *Pyrola media*. Lokalitu blíže borské křižovátky představuje bezkolencová doubrava s hojnou borovicí lesní s dominancí bezkolence a jinak poměrně chudým bylinným podrostem. Zde tvoří zvonovec menší populaci – dvě skupiny s dvěma, resp. třemi lodyhami. Rostliny nejsou příliš vitální (vzhledem k zastínění), vysoké max. do 0,5 m. Biotop na druhé lokalitě (poblíž údolí Čertovka) se dá zařadit nejspíše k ochuzeným mochnovým doubravám, hojně je přítomna borůvka a z dalších druhů zde nalezneme např. *Anthericum ramosum*, *Orthilia secunda*, *Peucedanum cervaria*, *Polygonatum odoratum* a *Rubus saxatilis*. Rostliny na této lokalitě jsou povětšinou vitální, některé přes 1 metr vysoké a bohatě kvetoucí. Podobných stanovišť je na plošině mezi Bílichovem a Vinařickým údolím řada a při podrobném průzkumu lze očekávat nálezy dalších (mikro)populací zvonovce. V této souvislosti je potřeba rovněž poznamenat, že o posílení populace zvonovce v lokalitě Smradovna (zda jen zde?) se snaží v posledním desetiletí i V. Bylinský z AOPK ČR, středisko Praha. K jeho aktivitě nám však nejsou známy žádné konkrétní informace.

Po dohodě s místními revírníky LČR byla většina kvetoucích rostlin zabezpečena ohrádkami z pletiva, oplocení celých lokalit se chystá. Zvonovec zde, obdobně jako na dalších lokalitách v ČR, trpí okusem přemnožené lesní zvěře. Po tomto prvotním zásahu by v další etapě bylo třeba přizpůsobit platný lesní hospodářský plán a zajistit prosvětlení stromového patra. Otázkou je, co provést s dominantním bezkolencem na první z lokalit (tj. u borské křižovátky).

M. Štefánek, J. Brabec, L. Krinke, E. Plesková, V. Somol & O. Šída

Houda J. (1969): Džbán. Ochrannářská studie. – Louny, 171 p.

Aegilops cylindrica Host.

8. Český kras, 5952c, Praha-Malá Chuchle: na náspu železniční trati u západního konce Branického mostu („Most inteligence“), 10 rostlin (18. 5. 2009 leg. J. Pránčl, PRC); několik set rostlin (16. 6. 2009 not. J. Zázvorka).

Aira caryophylllea L.

C1

- 31a. Plzeňská pahorkatina vlastní, 6444d, Krchleby (distr. Domažlice): při okraji borového lesa na dně asi 50 let opuštěného mělkého zarůstajícího dolu na písek 300 m JZ od penzionu Zelený Háj, 49°32'52,2" N, 13°7'50,4" E, 464 m n. m., porost (14. 6. 2008 leg. J. Bureš et al., PL; Bureš 2009).
- 36b. Horažďovicko, 6648a, Jetenovice (distr. Klatovy): rybník Zákup ca 1 km SV od obce, na hrázi rybníka, 485 m n. m. (23. 6. 2007 leg. L. Pivoňková, PL; Pivoňková 2008).
- 37b. Sušicko-horažďovické vápence, 6747a, Dobříš (distr. Klatovy): výslunný jihovýchodní okraj lesa na vrchu Strážiště (kóta 669,6) 1,3 km SZ od obce, 49°16'05,6" N, 13°32'32,5" E, 620 m n. m., několik rostlin (21. 7. 2009 not. R. Paulič).
- 37b. Sušicko-horažďovické vápence, 6747b, Hejná (distr. Klatovy): výslunný severozápadní okraj lesa na návrší Ždání (kóta 531,9) 1,5 km ZJZ od obce, 49°17'06,1" N, 13°39'10,9" E, 495 m n. m., roztroušené (30. 5. 2008 leg. R. Paulič, CB).
- 37e. Volýnské Předšumaví, 6748a, Hejná (distr. Klatovy): okraj louky ca 0,6 km JV od kostela při jižním okraji obce, 49°17'06,6" N, 13°40'55,7" E, 520 m n. m., stovky rostlin (7. 6. 2008 leg. P. Lepší, CB).
- 37e. Volýnské Předšumaví, 6748b, Horní Poříčí (distr. Strakonice): suchopáry nad skalnatými svahy nad levým břehem Otavy 0,5 km ZSZ od obce, 420 m n. m., vzácně (9. 8. 2008 not. R. Paulič).
- 37e. Volýnské Předšumaví, 6748b, Mnichov (distr. Strakonice): svahy opuštěného amfibolitového lomu na návrší Černý vrch (495 m) JZ od obce, 490 m n. m., 49°17'45" N, 13°49'04" E, stovky rostlin (5. 7. 2008 leg. R. Paulič, CB).
- 37e. Volýnské Předšumaví, 6749a, Pracejovice (distr. Strakonice): výslunný trávník při jižním okraji lesíka na návrší (kóta 411) s opuštěnými lomy mezi železniční tratí a silnicí 0,5 km SZ od obce, 49°15'42,2" N, 13°50'35,8" E, 405 m n. m., vzácně (5. 7. 2008 leg. R. Paulič, CB).
- 37e. Volýnské Předšumaví, 6749d, Kuřimany (distr. Strakonice): výslunný jihovýchodní okraj lesa na Kuřimanském vrchu (586,1 m) 0,25 km JZ od obce, 510 m n. m. (13. 10. 2007 not. P. Leischner).
- 37f. Strakonické vápence, 6649c, Radomyšl (distr. Strakonice): okraj ovesného pole při severním úpatí borového lesíka 0,7 km ZJZ od dvora Kaletice, 440 m n. m., desítky rostlin (26. 7. 2007 leg. R. Paulič, CB).
- 37f. Strakonické vápence, 6749b, Řepice (distr. Strakonice): výslunné jihozápadní okraje lesa na vrchu Jaslov (521,1 m) SZ od obce, 49°17'06,4" N, 13°55'31,4" E, 440 m n. m., vzácně (28. 5. 2008 leg. R. Paulič & P. Leischner, CB).

Vzácný, avšak do jisté míry přehlížený druh, vyskytující se v jihozápadních Čechách na výslunných okrajích lesů (především borových), na opuštěných pastvinách, mezích a suchopárech výhradně v rozvolněných společenstvech na hlinitopísčitém substrátu.

R. Paulič

41. Střední Povltaví, 6252c, Zvírotice (distr. Příbram): okraj boru ca 200 m SSZ od vyhlídky Na Kloubech JV od obce, 330 m n. m. (3. 6. 2005 not. J. Malíček; Malíček 2008).

Bureš J. (2009): Exkurze Západočeské pobočky ČBS zaměřená na současnou a karbonskou flóru Merklínska. – Calluna, Plzeň, 14: 3–5.

- Maliček J. (2008): Floristický příspěvek ke květeně Sedlčanska. – Vlastiv. Sborn. Střed. Povltaví, Sedlčany, 1: 5–77.
- Pivoňková L. (2008): Exkurze do Jetenovic za pryskyřníkem velkým a nenadálý nález zimozelenu okoličnatého. – Calluna, Plzeň, 13: 4–5.

Alisma gramineum Lej.

C2

39. Třeboňsko, 6954a, Přeseka (distr. Jindřichův Hradec): rybník Velký Tisý, Přesecká zátoka, jihovýchodní břeh poloostrova Lůsy, 49°03'06,2" N, 14°43'31,7" E, 425 m n. m., kolonie desítek jedinců (30. 6. 2009 leg. Z. Hroudová & foto P. Zákravský, PRA).

Žabník trávolistý nebyl dosud z Velkého Tisého znám. Nebyl zde nalezen ani během posledních deseti let při pravidelném každoročním floristickém monitoringu, který provádíme od roku 1998. Populace mohla vzniknout vyklíčením semen na obnaženém dně podél pobřeží na jaře 2009 a rostliny pak vytvořit submersní a emersní listy jako reakci na vzestup vodní hladiny v důsledku silných červnových dešťů. Nebo (což je vzhledem k velikosti rostlin pravděpodobnější) zde mohla semena vyklíčit na obnaženém dně už v roce 2007, kde mohly být semenáčky snadno přehlédnuty (viz foto porostu u transektu č. 24, Hroudová & Zákravský 2007) a stejně tak nemusely být nalezeny submersní rostliny přežívající pod vysokou vodní hladinou v roce 2008.

Alisma gramineum byla pozorována na Třeboňsku od 70. let 20. století střídavě na různých rybnících v závislosti na poklesu vodní hladiny. Na rybník Velký Tisý mohly být diaspory zavlečeny s rybářskou technikou. Nejbližší, nám známé lokality jsou vzdáleny ca 10 km na rybnících Překvapil, Krajina a Vlkovský u Vlkova v severní části Třebońska.

Z. Hroudová & P. Zákravský

65. Kutnohorská pahorkatina, 6159d, Běstvina (distr. Chrudim): Hlubošský rybník asi 1,15 km ZJZ od kostela v obci, 49°49'58" N, 15°35'03" E, 320 m n. m., desítky rostlin v severní polovině rybníka v hloubce vody asi 0,5–1 m (16. 7. 2008 leg. P. Koutecký & M. Bílý, CBFS).

Výskyt v Kutnohorské pahorkatině není uveden v nejnovějším přehledu lokalit (Hroudová et al. 2004). Druh se na Hlubošském rybníce objevil poprvé až v loňském roce, v předešlých nejméně 10 letech zde nerostl (lokalitu navštěvuji každoročně). Oproti předchozím letům došlo v roce 2008 k velmi výraznému pročištění vody, předešlých ca 5 let byl rybník silně eutrofizovaný a se silnou rybí obsádkou.

P. Koutecký

- Hroudová Z., Zákravský P. & Čechurová O. (2004): Germination of seed of *Alisma gramineum* and its distribution in the Czech Republic. – Preslia 76: 97–118.
- Hroudová Z. & Zákravský P. (2007): Vyhodnocení účinku řízeného managementu na stav litorálních porostů na poloostrově Lůsy (NPR Velký a Malý Tisý) v r. 2007. – Ms. [Depon. in: Správa CHKO a BR Třeboňsko, Třeboň]

***Allium cristophii* Trautv.**

- 11b. Poděbradské Polabí, 5856a, Kamenné Zboží (distr. Nymburk): zplaněle v křoví u severní strany železniční trati u přejezdu 200 m od okraje vsi směrem ke Kostomlatům, 50°11'18" N, 14°59'56" E (6. 1994 leg. Jaroslav Rydlo, ROZ; 5. 6. 2009 not. Jaroslav Rydlo).

[25 m², rovina, 5. 6. 2009 Jaroslav Rydlo. – E₂ (20 %): *Sambucus nigra* 2, *Rosa canina* 1. – E₁ (70 %): *Calamagrostis epigejos* 3, *Arrhenatherum elatius* 3, *Convolvulus arvensis* 1, *Dactylis glomerata* +, *Potentilla reptans* +, *Vicia cracca* +, *Galium aparine* +, *Geum urbanum* +, *Leonurus cardiaca* +, *Lathyrus tuberosus* +, *Allium cristophii* r, *Campanula trachelium* r]

Komentář u druhu *Allium stipitatum*.

***Allium roseum* L.**

89. Novohradské hory, 7254c, Hojná Voda (distr. České Budějovice): poblíž silnice v obci, 48°43'42,1" N, 14°43'36,3" E, 800 m n. m., v podrostu polykormonu *Prunus domestica* v bylinném patře s dominantními druhy *Urtica dioica* a *Aegopodium podagraria*, lokalita leží pravděpodobně na území bývalé zahrady, neboť půdní substrát tvoří z části stará stavební sut', 18 trsů (23. 5. 2005 leg. M. Lepší, CB 65378; 15. 5. 2009 leg. M. Lepší & P. Lepší, CB, det. F. Krahulec).

Po *Allium zebdanense* (Additamenta 5: 180–181, 2006) jde o další druh ze sekce *Molium* Koch, který byl nalezen zplanělý na území České republiky. Odpovídá mu tento popis: cibule 1–2 cm v průměru, široce vejcovité až téměř kulovité, s velmi početnými drobnými cibulkami; vnější šupiny kožovité, s jemným tečkováním, vnitřní šupiny hladké; stoněk 10–60 cm vysoký, oblý; listy 2–4, čárkovité, 12–35 cm dlouhé, 1–14 mm široké, pochvy kryjí max. dolní 1/5 stonku; toulec 1–5 cm dlouhý, z 1 listenu, hluboce 2–4 laločný, kratší než stopky květní. Lichookolík do 7 cm v průměru, s 5–30 květy, někdy málokvěť s pacibulkami. Stopky květní 7–45 mm dlouhé; okvěti zvonkovité, lístky okvětní 7–12 × 3–5 mm velké, růžové nebo bílé, vnitřní úzce eliptické, vnější úzce vejčité, na vrcholu špičaté až zaokrouhlené; tyčinky kratší než okvěti, asi 5 mm dlouhé, nitky šídlovité, nečleněné, jednoduché, prašníky žluté. Druh je původní v celém Středozeří. V Hojně Vodě byl nalezen v typu, který má čistě bílé květy. Z tohoto důvodu vede determinace podle většiny používaných klíčů (Stearn 1980, Jäger et al. 2008) k druhu *A. neapolitanum*, který kvete bíle, ale liší se trojhranným stonkem, absencí drobného tečkování na vnějších šupinách cibulí a tvarem toulce. *Allium roseum* má toulec s laloky, *A. neapolitanum* jej má celokrajný. Vzhledem k vytváření vysokého počtu dceřiných cibulek se dá očekávat jeho další šíření.

F. Krahulec & M. Lepší

Jäger E. J., Ebel F., Hanelt P. & Müller G. K. (2008): Exkursionsflora von Deutschland. Bd. 5. Krautige Zier- und Nutzpflanzen. – Springer Verlag, Berlin & Heidelberg, 880 p.

Stearn W. T. (1980): 38. *Allium* L. – In: Tutin T. G., Heywood V. H., Burges N. A., Moore D. M., Valentine D. H., Walters S. M. & Webb D. A. [eds], *Flora Europaea*, 5: 49–69, Cambridge University Press, Cambridge.

***Allium stipitatum* Regel**

13a. Rožďalovická tabule, 5857b, Hradčany (distr. Nymburk): zplaněle u silnice na jihozápadním konci obce (3. 5. 2008 leg. J. Prach, K. Prach, Jaroslav Rydlo & Jan Rydlo, ROZ).

Česneky *Allium cristophii* (viz výše) i *Allium stipitatum* jsou z podrodu *Melanocrommyum* Webb. & Berth. Velmi často se pěstují, *A. cristophii* je známé ještě pod jménem *A. albopilosum* C. H. Wright. *Allium stipitatum* se prodává dosti často pod jmény *A. rosenbachianum* či *A. jesdianum*, což jsou však odlišné druhy. Oba druhy mají pouze přízemní listy, řemenovité; oba též mají hustě chlupatou spodní stranu listu, čímž se odlišují od ostatních pěstovaných druhů tohoto podrodu. *Allium stipitatum* je okolo 1 metru vysoké, má husté květenství růzovofialových květů. *Allium cristophii* má květenství až 30 cm v průměru, okvětní lístky jsou kovově fialové, velmi ostře špičaté. Střední žilka po odkvětu tloustne a okvětní lístky se nesvinují, ale zůstávají rozevřené. Z tohoto důvodu je květenství *A. cristophii* velmi oblíbené do suchých kytic. Oba druhy pocházejí se střední Asie.

Druhy česneků podrodu *Melanocrommyum* se velmi často pěstují. Jejich charakteristickou vlastností je to, že jim chybí pálivá složka silic (podobně jako u druhu *A. oleraceum*). Proto jsou i v zahrádkách cibule potravou hrabošů či hryzců. Z tohoto důvodu také nepředpokládám trvalé zplanění či šíření. Vzhledem k frekvenci pěstování lze však předpokládat krátkodobější zplaňování a také častější nálezy.

F. Krahulec

***Allium victorialis* L.**

C2

97. Hrubý Jeseník, 5969a, Malá Morávka (distr. Bruntál): severovýchodní svah Petrových kamenů, 50°03'59,3" N, 17°14'19,6" E, ca 1355 m n. m., celkem asi 30 sterilních a 3 kvetoucí rostliny na čtyřech mikrolokalitách (12. 6. 2008 foto R. Štencl; 5. 7. 2008 foto L. Bureš).

Všechny starší floristické údaje z literatury i herbářů shrnují ve své práci Krahulec et al. (2006). Z Hrubého Jeseníku byl česnek hadí v minulosti sbírán a uváděn na více lokalitách: na Červené hoře, u Barborky, na Keprníku, na horských holích východně od Keprníku, mezi Keprníkem a Šerákem, na Šeráku, u Ovčárny, na Pradědu, na Studénkové holi, ve Velké kotlině, v Medvědí dole a na Petrových kamenech. Poslední nálezy pocházely od Barborky (1959 leg. J. Tomášek, BRNM), z Pradědu (1962 leg. J. Vančěk, CB) a z Velké kotliny (1970 leg. T. Sýkora, LIM). V roce 1977 byl nalezen jeden kvetoucí exemplář na západním svahu Pradědu (not. J. Králík) a v roce 1991 také jeden kvetoucí a jeden sterilní exemplář na Červené hoře (not. L. Bureš).

Od té doby ho nikdo ani na Pradědu ani na Červené hoře neviděl, i když jsme tam po něm téměř každoročně pátrali. Nebyl nalezen ani na jiných dřívějších lokalitách, a považovali jsme ho proto ve všech dosavadních verzích jesenického Červeného seznamu za nezvěstný. Na severovýchodním svahu Petrových kamenů byl 12. 6. 2008 nalezen při společné exkurzi expertního týmu s pracovníky Správy CHKO Jeseníky.

L. Bureš

- Krahulec F., Duchoslav M. & Bártová V. (2006): Rozšíření druhů rodu česnek (*Allium*) v České republice. I. Druhy sekci *Reticulato-bulbosa*, *Butomissa* a *Anguinum* (*A. strictum*, *A. tuberosum*, *A. victorialis*). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 41: 1–16.
- Wimmer F. (1840): Flora von Schlesien preussischen und österreichischen Antheils. – Breslau, Ratibor u. Pless.

***Amelanchier lamarkii* F. G. Schroed.**

Adventivní výskyty u Nových Hradů v jižních Čechách (masivní zplanění) a v Průhoních u Prahy v zámeckém parku (Lepší & Lepší: Zprávy Čes. Bot. Společ. 43: 209–230, 2008). Jedná se o první spolehlivé údaje o zplanění v České republice, Květena ČR (Kovanda in Hejný & Slavík 1992) žádné neuvádí.

47. Šluknovská pahorkatina, 4953c, Šluknov (distr. Děčín): svah v zářezu železniční trati Dresden – Zittau ve Fukovském výběžku u silničního nadjezdu v bývalé obci Fukov (Fugau), zbourané v roce 1960 po poválečném odsunu německého obyvatelstva, asi 5 m vysoký plodný stromek (červenec 2000 leg. J. Hadinec et al., PRC, rev. M. Lepší; 18. 8. 2009 not. P. Bauer & J. Hadinec).

***Amelanchier spicata* (Lam.) K. Koch**

Celkem 32 adventivních výskytů v 17 fytochorionech, často v blízkosti historických zahrad a parků (Lepší & Lepší: Zprávy Čes. Bot. Společ. 43: 209–230, 2008). Jedná se o první spolehlivé údaje o zplanění v České republice, Květena ČR (Kovanda in Hejný & Slavík 1992) žádné neuvádí.

***Amsinckia lycopsoides* (Lehm.) Lehm.**

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6865a, Brno-Bohunice: kulturní trávník 0,23 km SV od kostela v městské části Brno-Starý Lískovec, 49°10'02,8" N, 16°34'11,6" E, 238 m n. m. (21. 5. 2000 leg. O. Rotreklová, BRNU, det. V. Řehořek).

První nález druhu na území ČR.

Rostlina byla nalezena v trávníku na sídlišti v Brně-Bohunicích (u plotu minigolfového hřiště) společně s druhy *Achillea millefolium*, *Bellis perennis*, *Capsella bursa-pastoris*, *Cerastium holosteoides*, *Cirsium vulgare*, *Convolvulus arvensis*, *Crepis biennis*, *Dactylis glomerata*, *Elytrigia repens*, *Glechoma hederacea*, *Hypochaeris radicata*, *Lamium purpureum*, *Leontodon hispidus*, *Lolium perenne*, *Medicago lupulina*, *M. sativa*, *Plantago lanceolata*, *P. major*, *P. media*, *Poa annua*, *P. pratensis*, *Polygonum aviculare*, *Potentilla anserina*, *P. reptans*, *Puccinellia distans*, *Rumex obtusifolius*, *Securigera varia*, *Stellaria media*, *Taraxacum* sect. *Ruderalia*, *Trifolium pratense*, *T. repens* a *Urtica dioica*. Lokalitu jsem navštívila znovu v roce 2001. V místě, kde byla rostliny v roce 2000 sebrána, byly vysazeny okrasné keře a zemina kolem nich byla mulčována kůrou. Druh se nevyskytoval ani nikde v blízkém okolí. Nalezen nebyl ani v roce 2002, později již lokalita navštívena nebyla.

Areálem druhu *Amsinckia lycopoides* (Boraginaceae) je východní část Severní Ameriky. Chater (1972) uvádí tento druh jako zdomácnělý v severovýchodní Anglii (Farne Islands, u pobřeží hrabství Northumberland se stejnojmenným národním parkem, mezi městy Bamburgh a Seahouses), poprvé byl druh v oblasti zaznamenán v roce 1922 (Stace 1995). Opakovaný přechodný výskyt druhu uvádí Chater (1972) z Francie a ze Skandinávie. V Nizozemsku se poměrně početné populace druhu vyskytovaly až do 60. let 20. století, poté je zde zcela nahradily populace druhu *Amsinckia menziesii* (Lehm.) A. Nelson & Macbride (Vermeulen 1997). Nově je druh udáván ze Španělska z provincie Segovia (Sanz-Elorza et al. 2002). Do Evropy se však zřejmě druh dostal mnohem dříve, jak dokládá herbářová položka v PRC s tímto údajem na schedě: „Berlin, Dampfmühle b. Tegel, advent. 14. 6. 1902“ [s. coll.]. Na Slovensku byl v Horském parku v Bratislavě nad Drotárskou cestou na staveništi zjištěn výskyt druhu *Amsinckia calycina* (Moris) Chater (Perný & Šipošová 2006, cf. Marhold et al. 2007).

Vzhledem k výskytu v kulturním trávníku byl druh *Amsinckia lycopoides* na lokalitu pravděpodobně zavlečen s osivem nebo se zeminou. Zavlečení s osivem je udáváno z Anglie (Chater 1975) a z Nizozemska (Vermeulen 1997). Další přechodné výskyty druhu v České republice jsou pravděpodobné.

O. Rotreklová & V. Řehořek

- Chater A. O. (1972): 26. *Amsinckia* Lehm. – In: Tutin T. G., Heywood V. H., Burges N. A., Moore D. M., Valentine D., Walters S. M. & Webb D. A. [eds], *Flora Europaea*, 3: 110, Cambridge University Press, Cambridge.
- Chater A. O. (1975): *Amsinckia* in Britain. – B.S.B.I. News 9: 12–14.
- Marhold K., Mártonfi P., Mered'a P. jun. & Mráz P. [eds] (2007): Chromosome number survey of the ferns and flowering plants of Slovakia. – Veda, Bratislava.
- Perný M. & Šipošová H. (2006): Report (26). – In: Mráz P. [ed.], *Chromosome number and DNA ploidy level reports from Central Europe – 2*, Biologia, Bratislava, 61: 115–120 [in p. 118].
- Sanz-Elorza M., Dana E. D. & Sobrino E. (2001): Aproximación al listado de plantas alóctonas invasoras reales y potenciales en España. – *Lazaroa* 22: 121–131.
- Stace C. (1995): *New flora of the British Isles*. – Cambridge University Press, Cambridge [Amsinckia Lehm. p. spec. 651–652].
- Vermeulen J. J. (1997): *Amsinckia* (Boraginaceae) in Nederland. – *Gorteria* 23: 1–5.

***Anthriscus caucalis* M. Bieb.**

C2

- 11a. Všetatské Polabí, 5753b, Ověčary (distr. Mělník): rumiště mezi cestou (modrá turistická značka) a zemědělským objektem na východním okraji obce, několik desítek rostlin (8. 5. 2009 leg. J. Prančíl, PRC).
16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6765c, Brno-Kníničky: PP Skalky u přehrady, jižně orientovaný svah nad výpustí přehradní nádrže, skalnatá stráž, hromadně v okolí turistického chodníku v ruderalní vegetaci s *Ballota nigra*, *Bromus tectorum*, *B. sterilis* aj., 230–250 m n. m. (25. 5. 2008 leg. et det. D. Dvořák, BRNU).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 6865b, Brno-Štýřice: ruderalní podrost křovin u vyhlídky na hraně bývalého lomu 2,3 km JZJ od železniční stanice Brno-hlavní nádraží, 49°10'58" N, 16°35'5" E, 230 m n. m., hustý porost na několika m² (5. 5. 2009 leg. P. Novák & L. Hradilová, BRNU).

Aphanes arvensis* L.*C3**

22. Halštrovská vrchovina, 5739c, Aš (distr. Cheb): Okružní ulice, nově upravený trávník před domy v úseku mezi ulicemi Na Vrchu a Tyršova, 50°12'56,5" N, 12°11'36,5" E, 672 m n. m. (22. 6. 2007 leg. et det. J. Brabec, CHEB).
23. Smrčiny, 5839d, Hazlov (distr. Cheb): osada Poustka, okraj pole v zatáčce silnice Aš – Cheb, ca 0,8 km Z od osady, 50°08'31" N, 12°18'32" E, 510 m n. m. (21. 6. 2007 leg. et det. J. Brabec, CHEB).

Pro oba fytogeografické okresy jde o první údaje. V prvním případě (Aš) se druh vyskytoval velmi hojně (stovky rostlin) v trávníku na navezené zemině společně s *Geranium dissectum*, *G. pusillum*, *Scleranthus annuus*, *Arenaria serpyllifolia*, *Matricaria discoidea* a *Tripleurospermum inodorum*. Na druhé lokalitě (Poustka) rostly desítky exemplářů na typickém stanovišti – v obilném poli společně s *Centaurea cyanus*, *Veronica persica* a *Tripleurospermum inodorum*.

J. Brabec

Arctium nemorosum* Lej.*C4a**

- 31a. Plzeňská pahorkatina vlastní / 87. Brdy, 6348c, Borovno (distr. Plzeň): jižně orientované příkré spilitové, místy suťové svahy nad potokem Bradava, ca 1–2 km Z–JZ od obce, liskové porosty s dubem, bukem, jeřábem, břizou a třešní, 500–540 m n. m. (21. 8. 1999 not. L. Pivoňková; 15. 6. 2002 leg. L. Pivoňková, PL, rev. J. Štěpánek; 10. 8. 2005 not. L. Pivoňková); roztroušeně, většinou jen sterilní rostliny (22. 7. 2003 leg. R. Hlaváček & L. Pivoňková, HOMP, rev. J. Štěpánek).
- 31a. Plzeňská pahorkatina vlastní / 87. Brdy, 6348c, Borovno (distr. Plzeň): místy zamokřené údolí potoka Bradava, ca 1,1–1,4 km JZ od obce, 495–510 m n. m. (10. 8. 2005 not. L. Pivoňková).
67. Českomoravská vrchovina, 6655c, Choustník (distr. Tábor): paseka pod jihozápadním cípem zříceniny hradu Choustník, asi 5 m pod hradní zdí, asi 1,17 km VJV od kostela v obci, 49°19'51" N, 17°34'13" E, ca 660 m n. m., 3 rostliny (27. 7. 2008 leg. P. Koutecký CB, CBFS).

Jedná se o první lokalitu ve fytochorionu Českomoravská vrchovina, ležící těsně u hranice s Třeboňskou pánví (ani odtud není druh udáván). Jediný výskyt v jižních Čechách je dlouhodobě znám z oblasti Písecko-hlubockého hřebene (Chán 1999: 176, Havlíček 2000).

Vzhledem k tomu, že nově nalezená lokalita leží u turisticky atraktivní zříceniny hradu, nelze vyloučit recentní zavlečení.

P. Koutecký

87. Brdy, 6348c, Borovno (distr. Plzeň): nepevněná podmačená lesní cesta asi 1,3 km S od vrcholu Kokšína (684,4 m), ca 1,3 km JZ od obce, 555 m n. m. (6. 9. 2008 not. R. Hlaváček, L. Pivoňková et al.).

Havlíček P. (2000): Příspěvek k poznání květeny Mehelnické vrchoviny. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 34 (1999): 147–175.

Asplenium adiantum-nigrum* L.*C1**

- 4b. Labské středohoří, 5350c, Brná (distr. Ústí nad Labem): PR Sluneční strán, degradovaná doubrava při dolním okraji skal ve střední části jižních svahů, 3 exempláře (2. 6. 2008 not. K. Nepraš & R. Kroufek; Nepraš et al. 2008a).

Výskyt na lokalitě byl potvrzen bezmála po 50 letech (1960 leg. *M. Toman*, PR; sec. *Mačhová & Kubát* 2004).

K. Nepraš

- 10b. Pražská kotlina, 5952b, Praha-Vršovice: ulice Moskevská, v prohlubni za svislou okapovou rourou domu č. p. 309/13 v bloku mezi ulicemi Kodaňská a Heroldovy sady, naproti tramvajové zastávce, 50°04'15,1" N, 14°27'6,4" E, ca 235 m n. m. (2007–2009 not. *M. Štefánek*; 20. 11. 2008 leg. *M. Štefánek*, PRC, rev. L. Ekrt).

Schopnost některých kapradin osídlovat sekundární stanoviště, často vzdálená od jejich recentních přirozených stanovišť, je všeobecně dobře známa. Je charakteristická zejména pro polyploidní druhy, kterým ke kolonizaci nového vhodného stanoviště stačí přítomnost jediného výtrusu schopného vyklíčit (samosprášení v rámci jednoho gametofytu = intragametophytic selfing). Diploidní druhy jsou převážně cizosprašné (intergametophytic crossing) nebo mají kombinovaný reprodukční systém (Soltis & Soltis 1986, Vogel et al. 1999). V rychlosti šíření na delší vzdálenosti nemohou tedy obecně diploidi konkurovat polyploidům.

Většina druhů kapradin známých u nás také na sekundárních stanovištích (zdi, lomy) jsou právě polyploidi (zejména tetraploidi) jako např. *Asplenium ruta-muraria* (subsp. *ruta-muraria*), *A. septentrionale* (subsp. *septentrionale*), *A. trichomanes* (subsp. *hastatum*, subsp. *quadrivalens*, subsp. *pachyrachis*), *Ceterach officinarum*, *Dryopteris filix-mas* a řada dalších. Výjimkou není ani *Asplenium adiantum-nigrum* – tetraploidní taxon, který vznikl dávným křížením a polyploidizací diploidních druhů *A. cuneifolium* a *A. onopteris*. V centru svého areálu se druh vyskytuje běžně jak na primárních, tak i na sekundárních lokalitách (Reichstein 1984). V České republice je sleziník netíkovitý v současnosti znám především z primárních skalních biotopů v Českém středohoří a Českém ráji (Ekrt 2004, Kubát 1986). Na sekundárním stanovišti byl dosud zaznamenán pouze na starém odvalu hlušiny po těžbě železné rudy na Podbrdsku (Hlaváček in Additamenta 4: 86, 2005).

Nový nález sleziníku netíkovitého je prvním dokladem ze zastavěné urbanizované oblasti a zároveň představuje také první lokalitu z Pražské kotliny. Zeď domu, kde byl sleziník netíkovitý nalezen, je orientována na jihozápad, nicméně okapová roura je zanořena v asi 15 cm prohlubni (kam téměř nikdy nezasahují sluneční paprsky), což zřejmě zajišťuje optimální mikroklimatické podmínky pro tento druh – přímo slunce dopadající na listy přesahující prohlubeň a naopak stále mírně vlhké prostředí pro kořeny a báze listů. V okolí byl zaznamenán ještě *Dryopteris filix-mas*. Vhodnost prostředí mimo jiné potvrzuje i skutečnost, že sleziník netíkovitý zde přežívá již několik zim.

Původ rostlin z této zřejmě spontánně vzniklé lokality nelze spolehlivě stanovit. U druhu, vyskytujícího se na okraji svého areálu, jakým je v ČR právě *A. adiantum-nigrum*, jsou takovéto „výsadky“ typické, tyto lokality však nemívají zpravidla dlouhého trvání. Původ výtrusů, z kterých zde sleziník netíkovitý vyrostl, nelze určit. Mohou pocházet stejně tak z dálkového přenosu z oblastí s hojným výskytem, jako z výtrusů rostlin občas

pěstovaných v botanických zahradách (např. Botanická zahrada při Střední zemědělské škole Rakovník) či skalkách.

L. Ekrť & M. Štěfánek

37d. Čkyňské vápence, 6848d, Dolany (distr. Prachatic): v mechu na suti na severním svahu opuštěného vápencového lomu v borovém lesíku na návrší (kóta 647,5) 0,5 km JZ od osady, 630 m n. m., 49°06'41,5" N, 13°47'42,9" E, ojedíněle (22. 9. 2009 leg. R. Paulič, CB, rev. L. Ekrť).

V jižní polovině Čech je sleziník netíkovitý řazen mezi druhy s nejasně prokázaným výskytem (A3) sensu Chán (1999). Existuje historický údaj od Slavkova v Českokrumlovském Předšumaví (Čelakovský 1883) a v netypickém exempláři byl v roce 1901 sbírán na vrchu Klet' nedaleko Českého Krumlova (cf. Kubát 1986). Veškeré herbářové sběry s původní determinací *A. adiantum-nigrum* uložené v CB se vztahují k taxonu *A. cuneifolium*. Nový nález představuje první spolehlivý výskyt sleziníku netíkovitého pro jižní část Čech (nebo minimálně znovuobjevení druhu v území po více než 100 letech).

Na lokalitě u Dolan se vyskytuje společně s druhy *Asplenium ruta-muraria*, *A. trichomanes*, *Cystopteris fragilis*, *Dryopteris filix-mas*, *Epilobium collinum*, *Fragaria vesca*, *Geranium robertianum*, *Gymnocarpium robertianum*, *Orthilia secunda* etc.

R. Paulič & L. Ekrť

Ekrť L. (2004): Významný nález *Asplenium adiantum-nigrum* v Českém ráji. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 39: 37–40.

Kubát K. (1986): Červená kniha vyšších rostlin Severočeského kraje. – Okres. Vlastiv. Muz. Litoměřice, 141 p.

Machová I. & Kubát K. (2004): Zvláště chráněné a ohrožené druhy rostlin Ústecka. – Academia, Praha, 220 p.

Reichstein T. (1984): *Asplenium*. – In: Kramer K. U. [ed.], Hegi G., *Illustrierte Flora von Mitteleuropa*. Ed. 3, 1/1: 211–266, Berlin, Hamburg.

Soltis D. E. & Soltis P. S. (1986): Breeding system of the fern *Dryopteris expansa*: Evidence for mixed mating. – Amer. J. Bot. 74: 504–509.

Vogel J. C., Rumsey F. J., Schneller J. J., Barrett J. A. & Gibby M. (1999): Where are the glacial refugia in Europe? Evidence from pteridophytes. – Biol. J. Linn. Soc. 66: 23–37.

Asplenium trichomanes subsp. *pachyrachis* (Christ) Lovis & Reichstein

C1

Tento poddruh sleziníku červeného byl poprvé z ČR publikován v roce 1985 od Punkevních jeskyní v Moravském krasu (Jessen in Lovis & Reichstein: *Willdenovia* 15: 187–201, 1985). V naší literatuře byl poprvé uvedený v Nové květeně ČSSR (Dostál 1989: 76) opět pouze z Moravského krasu. Po provedené kritické revizi celé skupiny (Ekrť: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 43: 17–65, 2008) byl potvrzen jeho výskyt i na dalších lokalitách v Čechách a na Moravě: údolí Loděnice u Srbska (Český kras), u obce Příhrazy (Český ráj), na skalách pod zámek v Bechyni (Střední Povltaví), na Hradčanských stěnách (Ralsko-bezděžská tabule), u Vysoké Lípy (Labské pískovce), na zdi zámku v Českém Krumlově (Českokrumlovské Předšumaví) a v areálu zříceniny hradu Hukvaldy (Beskydské podhůří).

[eds]

***Asplenium trichomanes* nothosubsp. *lusaticum* D. E. Mey.**(subsp. *quadrivalens* × subsp. *trichomanes*)

Pro území ČR nově ověřený triploidní hybridní taxon, který byl potvrzen celkem asi z 50 lokalit ve 21 fytochorionech roztroušeně na celém území ČR. Roste pouze na silikátových horninách a hadcích roztroušeně buď v populacích obou rodičovských taxonů, nebo vtroušeně v populacích nominálního poddruhu. Kříženec byl zaznamenán podobně jako *A. trichomanes* subsp. *trichomanes* výhradně na primárních (skalních) stanovištích (Ekrt: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 43: 17–65, 2008; na str. 33 je mapa rozšíření v ČR).

[eds]

Batrachium trichophyllum* (Chaix) Bosch*C3**

- 45a. Lovečkovické středohoří, 5252d, Volfartice (distr. Česká Lípa): Černý rybník vlevo od silnice do Žandova S od Dvorského vrchu, blízko břehu podél silnice, 50°43'54,87" N, 14°25'26,3" E, 338 m n. m. (9. 8. 2006 leg. V. Grulich, A. Vydrová, T. Rejzek & I. Krpatová, BRNU).
65. Kutnohorská pahorkatina, 6159d, Běstvina (distr. Chrudim): Hlubošský rybník asi 1,15 km JZ od kostela v obci, 49°49'58" N, 15°35'03" E, 320 m n. m. (16. 7. 2008 leg. P. Koutecký, CBFS).

Výskyt v Kutnohorské pahorkatině není uveden v Květeně ČR (Husák, Hejný & Slavík in Hejný & Slavík 1988: 450–452).

Blysmus compressus* (L.) Link*C2**

41. Střední Povltaví, 6250d, Drásov (distr. Příbram): rozježděná mokřina v nedávno odvodněné louce těsně pod severním okrajem silnice na Sedlčany, ca 0,3 km V od východního okraje obce, 415 m n. m., společně s *Carex hartmanii*, *C. pulicaris*, *Dactylorhiza majalis* a *Eleocharis quinqueflora* (30. 5. 1989 leg. R. Hlaváček, HOMP). Později již zde druh nebyl nalezen, podobně ani žádný z uvedených vzácných druhů.

***Botrychium* Sw.**

Vratičky jako mykotrofní rostliny mohou mít velmi periodický výskyt. Vhodné (snad) klimatické podmínky mohou způsobit, že rostliny vyrostou z podzemního oddenku nezávisle na sobě na více lokalitách současně, resp. objevují se s určitou periodicitou výskytu (cf. Procházka in Additamenta 4: 88–89, 2005). Taková situace nastala zřejmě v roce 2009; ačkoli dosti intenzivní botanický průzkum území vojenského újezdu Boletice probíhá již po řadu let, v tomto roce jsme zachytili nejen nové lokality druhu *Botrychium lunaria*, ale především vzácnějšího druhu *B. matricariifolium*, který z tohoto území dosud nebyl znám. Ovšem oba druhy byly v tomto roce nově zachyceny i na řadě dalších lokalit, a to i na takových, které byly a jsou v poslední době často botaniky navštěvovány.

V. Grulich

Botrychium lunaria* (L.) Sw.*C2**

19. Bílé Karpaty stepní, 7170a, Kněždub (distr. Hodonín): NPR Čertoryje, v louce nad levým břehem Járkovce, 4,1 km JJV od kostela v obci, 48°51'05" N, 17°24'34" E, 350 m n. m., 1 fertilní rostlina (2. 6. 2008 not. I. Jongepierová).

- 37i. Chvalšinské Předšumaví, 7150d, bývalá obec Dolní Brzotice (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, okraj cesty (dříve tankové), 1,6 km SSV od nádraží Polná na Šumavě, 48°48'46,8" N, 14°09'03,8" E, 780 m n. m., 4 rostliny (26. 6. 2009 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU); terénní deprese uprostřed rozsáhlé plochy travinobylinné vegetace, 1,4 km SV od nádraží Polná na Šumavě, 48°48'38,3" N, 14°09'14,7" E, 775 m n. m., 1 rostlina (26. 6. 2009 not. V. Grulich & A. Vydrová).
- 37i. Chvalšinské Předšumaví, 7150d, bývalá obec Horní Brzotice (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, trávník na výrazné vyvýšenině mezi cestami na cílové ploše střelnice, 2,0 km SSV–SV od nádraží Polná na Šumavě, 48°48'53,4" N, 14°09'34,7" E, 745 m n. m., 12 rostlin (21. 6. 2009 not. V. Grulich & A. Vydrová).
- 37i. Chvalšinské Předšumaví, 7150d, bývalá osada Loutka (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, okraj cesty na západním svahu, 3,7 km SSZ od nádraží Polečnice, 48°49'48,2" N, 14°06'01,4" E, 815 m n. m., 6 rostlin, spolu s *B. matricariifolium* (28. 6. 2009 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU); krátkostébelný trávník pod manipulační věží pod hrází nádrže Loutka (Žlábek), 3,4 km SSZ od nádraží Polečnice, 48°49'44,1" N, 14°06'18,3" E, 800 m n. m., 16 rostlin (28. 6. 2009 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU).

Nové lokality vratičky měsíční ve vojenském újezdu Boletice leží – ve srovnání s nedalekou lokalitou u Podvoří – již ve fytogeografickém okrese Chvalšinské Předšumaví (37i), tj. mimo tzv. pestré série moldanubika (Fejfar et al. 1990), a rovněž v jiném kvadrantu síťového mapování. Na lokalitě u Podvoří, kde byly v roce 2006 pozorovány 3 rostliny (cf. Grulich in *Additamenta* 5: 184, 2006), bylo v roce 2008 nalezeno více než 50 jedinců, 28. 6. 2009 pak 15 rostlin.

V. Grulich

78. Bílé Karpaty lesní, 7172a, Strání (distr. Uherské Hradiště): NPR Javořina, v louce, roztroušeně v pásu blízko silnice, 0,2–0,35 km ZJZ od vysílače na vrcholu Velké Javořiny (970 m), 48°51'21–23" N, 17°40'16,5–23,5" E, 950 m n. m., 4 rostliny (6. 6. 2007 not. I. Jongepierová & G. Mantle); 3 rostliny (21. 6. 2009 not. D. Dvořák & V. Grulich); 18 rostlin (27. 6. 2009 not. I. Jongepierová, K. Fajmon, K. Devánová & J. Němec).

Vratičku měsíční na Velké Javořině poprvé objevil Makowsky (1877) a jeho údaj interpretoval Formánek (1887) jako: „hojná po hřebenu Javořiny“. Od této doby zde nebyla hlášena.

J. W. Jongepier

96. Králícký Sněžník, 5767c, Velká Morava (distr. Ústí nad Orlicí): NPR Králícký Sněžník, východní svah pod vrcholovou holí, u základů bývalé turistické chaty u sochy sluněte, 50°12'13" N, 16°51'05" E, 1365 m n. m., 1 rostlina v narušeném horském trávníku (9. 7. 2002 leg. D. Dvořák, BRNU); zřejmě stejné místo na okraji zarostlého smetiště, na kterém se po zbourání likvidovaly zbytky turistické chaty (dnes je smetiště zarostlé borůvkem, trávou a klečí, ale stále je patrné), 1 rostlina (17. 7. 2008 foto H. Faltysová).

Fejfar O., Holásek O., Odehnal L., Kodým O. jun., Klečák J., Barnet I., Hladíková J., Myslíl V., Kovanda J., Brunnerová Z., Libalová J., Racková H. & Šalanský K. (1990): Vysvětlivky k základní geologické mapě ČSSR 1:25 000 32-232 Český Krumlov. – Ústřední ústav geologický, Praha.

Formánek E. (1887–1897): Květena Moravy a rakouského Slezska. 1.–2. – Brno & Praha (Vol. 1, fasc. 1: 1–240, Brno 1887; fasc. 2: 241–864, Praha 1887; vol. 2, fasc. 1: 865–1168, 1897 et fasc. 2: 1169–1474 + (1)–(53), Praha 1897).

Makowsky A. (1877): Exkursion in die Mährische Karpaten. – Verh. Naturforsch. Ver. Brünn 15 (1876): 34–36.

***Botrychium matricariifolium* (Retz.) Koch**

C1

- 37e. Volyňské Předšumaví, 6847d, Řetenice (distr. Prachatice): pasené stráně nad Plánským Mlýnem (známá lokalita bohaté populace *Dactylorhiza sambucina*) 650 m ŽJZ od mostu v obci, 49°07'51,6" N, 13°36'13,2" E, 870 m n. m., desítky rostlin roztroušené po pastvině (20. 5. 2009 foto D. Půbal).
 37e. Volyňské Předšumaví, 6948b, Modlenice (distr. Prachatice): kosené louky v bezlesemé enklávě (samoty „U Králů“), 1,6 km SZ od kaple v obci, 49°05'21,5" N, 13°45'01,5" E, 770 m n. m., 7 rostlin společně se zde vzácnější *Botrychium lunaria* (18. 6. 2009 foto D. Půbal).

Z Volyňského Předšumaví byla vratička heřmánkolistá doposud uváděna pouze z pěti lokalit (Chán 1999; Additamenta 2: 226, 2003; Půbal 2006). Obě lokality významně doplňují recentně známé rozšíření druhu v tomto fytogeografickém podokrese (lokalita u Řetenic se nachází velmi těsně na hranici s oreofytkem Šumavy). Je jen s podivem, že na lokalitě u Řetenic, která je často navštěvovaná, nebyla vratička heřmánkolistá dosud známa.

D. Půbal

- 37e. Volyňské Předšumaví, 6949c, Šumavské Hoštice (distr. Prachatice): 200 m SSZ od soutoku Šumavského a Cikánského potoka, pastvina ve svahu Šumavského potoka pod řadou bříz, JV expozice, 745 m n. m., 3 rostliny (2. 6. 2002 not. D. Půbal); 1,0 km J od kostela v obci, pastvina na levém svahu Cikánského údolí, J expozice, 49°01'85" N, 13°52'26" E, 750 m n. m., 2 rostliny společně s *Orchis morio* a *Botrychium lunaria* (31. 5. 2002 not. D. Půbal); 400 m V od kostela v obci, v dolní části pastviny pod bývalým krávinem v Šumavských Hošticích, JV expozice, 770 m n. m., 1 mohutná rostlina (27. 5. 2001 not. D. Půbal, Půbal 2006); vše Půbal (2006).
 37h. Prachatické Předšumaví, 6949c, Lažiště (distr. Prachatice): 550 m SZ od křížku ve Švihově, okraj kosené louky, JV expozice, 49°02'13" N, 13°54'27" E, 765 m n. m., 20 rostlin (12. 5. 2002 not. D. Půbal; Půbal 2006).
 37h. Prachatické Předšumaví, 6949c, Šumavské Hoštice (distr. Prachatice): 600 m JZ od kaple ve Vojslavicích, okraj kosené louky, JZ expozice, 870 m n. m., 20 rostlin (9. 6. 2002 not. D. Půbal; Půbal 2006).
 37i. Chvalšinské Předšumaví, 7150d, bývalá osada Bláto (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, okraj bývalé tankové cesty, 2,0 km SV od nádraží Polečnice, 48°48'54" N, 14°08'09,5" E, 840 m n. m., asi 40 rostlin na 80 m délky cesty (7. 6. 2009 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU); okraj cesty (dříve tankové) 2,0 km SSV od nádraží Polečnice, 48°48'57,8" N, 14°07'58,7" E, 840–847 m n. m., asi 60 rostlin na 150 m délky cesty a v přilehlých křovinách (7. 6. 2009 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU); okraj cesty na rozhraní zarůstající louky a hustého náletového porostu 2,3 km SV od nádraží Polečnice, 48°48'59,0" N, 14°08'17,5" E, 840 m n. m., asi 20 rostlin (24. 7. 2009 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU).
 37i. Chvalšinské Předšumaví, 7150d, bývalá osada Břevniště (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, okraj cesty na severozápadním svahu kóty 880, 3,4 km SSV od nádraží Polná na Šumavě, 1 rostlina, 48°49'45" N, 14°09'25" E, 870 m n. m. (15. 8. 2009 not. V. Grulich & A. Vydrová).
 37i. Chvalšinské Předšumaví, 7150d, bývalá obec Dolní Brzotice (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, okraj bývalé tankové cesty 1,6 km SSV od nádraží Polná na Šumavě, 48°48'46,8" N, 14°09'03,8" E, 780 m n. m., 13 rostlin na 20 m délky cesty (26. 6. 2009 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU).
 37i. Chvalšinské Předšumaví, 7150d, bývalá obec Horní Brzotice (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, okraj bývalé tankové cesty 2,2 km SSV–SV od nádraží Polná na Šumavě, 48°49'01,4" N, 14°09'38,1" E, 770 m n. m., 12 rostlin (21. 6. 2009 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU).

- 37i. Chvalšinské Předšumaví, 7150d, bývalá obec Mladoňov (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, okraj cesty (dříve tankové) 2,4 km SSZ od nádraží Polečnice, 48°49'13,9" N, 14°06'36,8" E, 825 m n. m., více než 250 rostlin asi na 130 m délky cesty, z toho asi 200 koncentrováno na ploše asi 15 × 7 m (31. 5. 2009 not. P. Bürger & J. Závora; 13. 6. 2009 leg. V. Grulich & J. Prach, BRNU); okraj cesty (dříve tankové) k bývalé osadě Bláto, 2,1 km S od nádraží Polečnice, 48°49'05,6" N, 14°07'22,0" E, 850 m n. m., asi 20 rostlin (17. 7. 2009 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU).
- 37i. Chvalšinské Předšumaví, 7150d, bývalá osada Loutka (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, okraje cest a kosené louky na vrcholu, jižních a západních svazích kopečku nad západním břehem nádrže Loutka [Žlábek] 3,7 km SSZ od nádraží Polečnice, 48°49'51" N, 14°06'05" E, 800–820 m n. m., asi 90 rostlin roztroušeně v několika skupinách na ploše asi 300 × 150 m (28. 6. 2009 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU).
- 37i. Chvalšinské Předšumaví, 7150d, Polečnice (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, sukcesní trávníky po obou stranách (bývalé tankové) cesty, 1,6 km SV od nádraží, 48°48'34,4" N, 14°07'49,4" E, 800 m n. m., asi 150 rostlin na 150 m délky cesty (7. 6. 2009 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU).
- 37i. Chvalšinské Předšumaví, 7150d, Polná na Šumavě (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, okraj bývalé tankové cesty 2,2 km S od nádraží, 48°49'06,2" N, 14°08'52,7" E, 775 m n. m., 10 rostlin na 40 m délky cesty (26. 6. 2009 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU).
- 37i. Chvalšinské Předšumaví, 7150d, bývalá osada Veselí (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, okraj cesty v okolí rozcestí na místě bývalé osady, 4,3 km S od nádraží Polečnice, 48°50'15,6" N, 14°07'20,8" E, 930 m n. m., asi 5 rostlin (1. 8. 2009 leg. V. Grulich, BRNU).
- 37i. Českokrumlovské Předšumaví, 7151c, bývalá obec Dolany (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, trávník pod řídící věží výcvikového prostoru 3,0 km JJV od kostela v Chvalšínách, 48°49'43,5" N, 14°13'29,2" E, 570 m n. m., 1 rostlina (28. 6. 2009 not. V. Grulich & A. Vydrová).
- 37i. Českokrumlovské Předšumaví, 7151c, bývalá obec Horní Brzotice (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, bývalá tanková cesta 2,4 km SV od nádraží Polná na Šumavě, 48°48'58,5" N, 14°10'02,4" E, 775 m n. m., více než 50 jedinců na 80 m délky cesty (21. 6. 2009 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU).
- 37i. Českokrumlovské Předšumaví, 7151c, bývalá obec Hoříčky (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, okraj tankodromu 3,1 km SV–VSV od nádraží Polná na Šumavě, 48°48'40,8" N, 14°11'08,1" E, 770 m n. m., asi 50 rostlin (26. 6. 2009 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU).

Dynamikou výskytu vřetáčky heřmánkolisté se zabývali Pavlíčko & Procházka (1999), kteří zjistili, že nálezy tohoto druhu v průběhu 19.–20. století byly uskutečněny ve třech obdobích, oddělených delšími úseky, kdy z krajiny jakoby vymizel. Poslední vlna nálezů započala v posledním desetiletí 20. století (cf. též Procházka 1998, Pavlíčko & Procházka l. c.). Výskyt na Šumavě dále komentují Procházka & Štech (2002), kteří rovněž zveřejnili kartogram historického a současného rozšíření. Když Procházka (in Additamenta 4: 88–89, 2005) komentoval nově objevené lokality vřetáčky heřmánkolisté v Pošumaví, vyslovil přesvědčení, že právě v tomto území se nacházejí jedny z nejbohatších, ne-li vůbec nejpočetnějších populace tohoto druhu ve střední Evropě. Od té doby došlo v oblasti Šumavy a Předšumaví k dalšímu rozhojnění lokalit (Půbal 2006, Ekrť & Půbal in Additamenta 5: 185–186, 2006, Ekrť & Půbal 2008). V roce 2009 se podařilo tento vzácný druh nalézt na dalších 11 lokalitách ve vojenském újezdu Boletice, které spadají do 2 podokresů fytogeografického okresu Šumavsko-novohradské podhůří (37). Ve Chvalšinském Předšumaví (37i) tento druh dosud nebyl zaznamenán, z Českokrumlovského Předšumaví (37i) byl

znám pouze starý údaj od Vidova (cf. Chán 1999). Zjištěný počet jedinců na všech lokalitách přesahuje 700 rostlin.

Velmi pozoruhodné jsou především souvislosti těchto nových nálezů; všechny lokality leží v pruhu přibližně 9 km dlouhém, v prostoru, který byl donedávna velmi intenzivně využíván k vojenskému výcviku, v posledních letech však tato intenzita značně poklesla. Nachází se zde poměrně málo přehledná síť cest, které byly využívány pro přesuny a výcvik osádek těžkých bojových vozidel (tanky, obrněné transportéry); některé z těchto cest jsou v současnosti využívány zčásti pro vojenský výcvik nebo ke svážení dřeva. Na okrajích nebo na celé ploše cest (těch, které dnes nejsou téměř vůbec využívány) se při absenci dřívější intenzity disturbancí rozbíhá spontánní sukcese. Tyto sukcesní pochody jsou však ve vojenském újezdu Boletice prosty nadměrného přísunu živin, takže zde sukcese probíhá v neeutrofní podobě. Ta je v současné krajině ČR zcela výjimečná, zejména vezmeme-li v potaz právě krajinné měřítko (cf. Sádlo et al. 2005). Na řadě ploch se zde vytváří víceméně liniová vegetace rozvolněných krátkostébelných druhově velmi bohatých trávníků, která se na suchých a výslunných místech s mělkou půdou na podloží spíše kyselých hornin (ruly, granulity) jen relativně pomalu proměňuje ve více zapojenou vegetaci. Ve fytoecnologických snímcích o velikosti 2×2 až 4×4 m bylo zaznamenáno v průměru 40–50 druhů. Tuto vegetaci je možné klasifikovat jako as. *Campanulo rotundifoliae*-*Dianthetum deltoidis* ze sv. *Violion caninae* (cf. Krahulec in Chytrý 2007, M. Chytrý in verb.). Je zde patrná souvislost vegetačního gradientu s gradientem nadmořské výšky. Na poněkud nižším a teplejším východním okraji vojenského újezdu je vegetace obohacena i o teplomilnější prvky (např. *Koeleria pyramidata*, *Potentilla tabernaemontani*, *P. inclinata*). Spolu s vratičkami (na 2 lokalitách byla zjištěna i vratička měsíční, viz výše) se na těchto stanovištích pravidelně objevují i další druhy citlivé na sukcesí, např. lněnka *Thesium pyrenaicum*. Vratičkám ovšem evidentně nevyhovují místa velmi kyselá a extrémně výsušná (převážně keříčkové porosty klasifikovatelné jako vegetace sv. *Genisto pilosae-Vaccinion*), časná sukcesní stadia s nízkým vegetačním zápojem, místa zvodnělá (v nichž hrají podstatnější roli např. drobné ostřice nebo sítiny), ale i pokročilejší stadia s hustším zápojem a dominantními trávami. Zjistili jsme, že výše popsany typ vegetace v roce 2009 hostil vratičku heřmánkolistou velmi pravidelně, takřka všude tam, kde je vyvinut na poněkud větší ploše. Afinita druhu k tomuto fyziognomicky vyhraněnému a nápadnému vegetačnímu typu tedy umožňovala jeho systematické hledání.

V. Grulich & A. Vydrová

71b. Drahanská plošina, 6666c, Křtiny (distr. Blansko): arboretum MZLU u silnice Křtiny – Jedovnice, 2,7 km S–SSZ od kostela Panny Marie v obci, 49°12'12" N, 16°43'30" E, 470 m n. m., pět nepříliš vitálních jedinců v opadu jehličí (26. 8. 2009 foto J. Čáp).

Vratička heřmánkolistá není v Květeně ČSR (Chrtková in Hejný & Slavík 1988: 227–228) z fytochorionu Drahanská plošina uvedena. Lokalita se nachází velmi blízko hranice

s fytochorionem Moravský kras (70). Druh zde neuvádí ve svém seznamu rostlin z arboreta ani Dvořák (1974), ani není zaznamenán v balakářské práci J. Hrbáče (Hrbáč 2007).

J. Čáp

- 88b. Šumavské pláně, 6846a, Nová Hůrka (distr. Klatovy), bývalá obec Zhůří, Hadí vrch, bývalé vojenské cvičiště, 230 m JJZ od kóty Hadí vrch (1021,7), 1000 m n. m., 10 rostlin (13. 7. 2006 foto D. Půbal; Ekrť & Půbal 2008).
- 88b. Šumavské pláně, 6846a, Nová Hůrka (distr. Klatovy), bývalá obec Zhůří, pastvina při JJV části luční enklávy asi 2,7 km SSV od centra obce Nová Hůrka, 49°10'01,7" N, 13°20'03,2" E, 935 m n. m., 5 rostlin (17. 6. 2008 not. L. Ekrť).
- 88b. Šumavské pláně, 6947c, Kvilda (distr. Prachatice): stará cesta mezi bývalými pastvinami nad bezejmenným levostranným přítokem Teplé Vltavy 1,5 km JZ od kostela, 49°00'43,5" N, 13°33'47,5" E, 1080 m n. m., 8 rostlin ve velikosti do 2 cm, 1 rostlina vysoká 4 cm (25. 6. 2009 not. A. Pavlíčko).
- 88d. Boubínsko-stožecká hornatina, 6948a, Radost u Vimperka (distr. Prachatice): bývalé vojenské cvičiště, rovinatá plocha vytvořená pro vojenské účely, 810 m JV od zchátralé kaple v osadě Na Radosti na JJV úpatí vrchu Jilmová (978,4 m), 870 m n. m., 5 rostlin (16. 6. 2006 foto D. Půbal; Ekrť & Půbal 2008).
- 88d. Boubínsko-stožecká hornatina, 6948c, Klášterec u Vimperka (distr. Prachatice): bývalá vojenská střelnice, ca 1 km Z od kaple v obci, 49°2'5,8" N, 13°44'30" E, 815 m n. m., 1 statná rostlina spolu s devíti rostlinami *Botrychium lunaria* (11. 7. 2006 foto D. Půbal; Ekrť & Půbal 2008).
- 88d. Boubínsko-stožecká hornatina, 7048d, Zátoň (distr. Prachatice): květnatá bučina s jasanem ztepilým na jihovýchodním svahu PR Zátoňská hora, asi 550 m J od kóty Zátoňská hora (1033,9), asi 5 m nad hraniční cestou rezervace, 905 m n. m., 1 rostlina (26. 6. 2004 not. M. Lepší, P. Lepší, D. Zelený & K. Boublík); Ekrť & Půbal 2008; 9 rostlin na dvou blízkých místech, 48°56'28,3" N, 13°49'52,3" E (29. 6. 2006 foto D. Půbal; Ekrť & Půbal 2008).
- 88d. Boubínsko-stožecká hornatina, 7049a, Milešice (distr. Prachatice): ca 800 m Z od obce a 400 m V od kóty Putínský les (927,9), okraj louky v Boubínské oboře, JV expozice, 875 m n. m., 5 rostlin (28. 5. 2005 not. D. Půbal; Půbal 2006).
90. Jihlavské vrchy, 6957a, Klenová (distr. Jindřichův Hradec): okraj silnice nedaleko od odbočky lesní cesty na Klenovské Samoty 1,9 km V–VSV od kostela v obci, 49°03'36,6" N, 15°11'42,1" E, 660 m n. m., 3 rostliny (30. 6. 2008 not. J. Matějů; 7. 7. 2008 foto A. Výdrová & V. Grulich).
90. Jihlavské vrchy, 6957a, Kunžak (distr. Jindřichův Hradec): kosená louka 520 m SZ od osady Na Jitřích, asi 3 km JJV od centra obce, 49°05'53,1" N, 15°12'26,3" E, 665 m n. m., 18 plodných rostlin na ploše asi 5 m² (2. 6. 2009 leg. L. Ekrť, CB).
91. Žďárské vrchy, 6362b, České Milovy (distr. Žďár nad Sázavou): asi 1 km JV od skalního útvaru Čtyři palice, nízkostébelný rozvolněný smilkový trávník v lemu kulturní smrčiny (desítky rostlin) a navazující svahová mezofilní louka (1 rostlina), 49°40'46" N, 16°6'19" E, 645 m n. m. (6. 6. 2009 foto Jan Košnar).

Z fytogeografického okresu Žďárské vrchy byla vratička heřmánkolistá známa pouze ze Žákovy hory (Chrtková in Hejný & Slavík 1988) a od Karlštejna u Svatky (Bureš & Smejkal 1990). Nejbližší recentní lokality v oblasti Českomoravské vrchoviny leží v přírodním parku Svratecká hornatina, u obcí Hluboké a Chlum (Čech & Lysák in Additamenta 5: 187, 2006). Nově zjištěná lokalita nad údolím Svatky u Českých Milov mohla být přehlížena, neboť leží v louce kosené strojově již na počátku léta, nález ale může mít spojitost i s výše diskutovaným kladným výkyvem v populační dynamice druhu.

Jan Košnar

- Bureš P. & Smejkal M. (1990): Červený seznam cévnatých rostlin chráněné krajinné oblasti Žďárské vrchy. – In: Rouš J. [ed.], Mezinárodní symposium Ekologie a kultura: Ochrana a ekologický rozvoj kulturních krajín, Svratka, 9.–11. října 1990, p. [170–195], CECL, IUCN & KSSPPOP Brno, Správa CHKO Žďárské vrchy, Svratka.
- Dvořák J. (1974): Floristický soupis Arboreta Křtiny. – Ms., 13 p. [Depon. in: Úst. Les. Bot., Dendrol. Geobiocenol., LDF MZLU, Brno]
- Hrbáč J. (2007): Floristické hodnocení bylinného patra Arboreta Křtiny. – Ms., 51 p., 16 p. příl. [Bakal. práce; depon. in: Úst. Les. Bot., Dendrol. Geobiocenol., LDF MZLU, Brno]
- Pavličko A. & Procházka F. (1999): Vratička heřmánkolistá [*Botrychium matricariifolium* (Döll) A. Braun] na Šumavě. – *Erica*, Plzeň, 8: 13–21.
- Procházka F. (1998): Novinky šumavské květeny. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 32 (1997): 123–136.
- Sádlo J., Pokorný P., Hájek P., Dreslerová D. & Čílek V. (2005): Krajina a revoluce. – Malá Skála, Praha.
- Vaněček J. (1969): Květena Horažďovicka. – Plzeň.
- Vaněček J. & Chán V. (1963): Význačné rostlinné druhy sušicko-horažďovických vápenců. – *Preslia* 35: 162–178.

***Botrychium multifidum* (S. G. Gmelin) Rupr.**

A2→C1

- 88d. Boubínsko-stožecká hornatina, 6948d, Horní Vltavice (distr. Prachovice): travnatá točna lesní cesty na severozápadním úpatí Boubína, 1,38 km JZ od hájenky Veselka, 990 m n. m., 1 rostlina (21. 9. 2006 not. S. Havlátková, 2006 foto D. Půbal; Ekrť & Půbal 2008).

***Bromus carinatus* Hooker & Arnott**

- 73a. Rychlebská vrchovina, 5769c, Jeseník: levobřežní regulace Bělé na soutoku se Staříčem ve městě, 450 m n. m. (18. 6. 2009 leg. et det. H. Faltysová, herb. Faltysová, rev. P. Lustyk, herb. Lustyk); Jeseník, lázeňský areál, travnatý svah proti baru Silesia při odbočce místní komunikace z areálu na sedlo Pomezí, 600 m n. m. (5. 7. 2009 not. H. Faltysová).
- 74a. Vidnavsko-osoblažská pahorkatina, 5668b, Horní Heřmanice (distr. Jeseník): ruderální stanoviště u zemědělského areálu J od železniční zastávky, 265 m n. m. (7. 7. 2009 not. H. Faltysová).
- 74a. Vidnavsko-osoblažská pahorkatina, 5669d, Velké Kunětice (distr. Jeseník): trávník u bývalého hraničního přechodu do Slawniowic, 330 m n. m. (11. 7. 2009 not. H. Faltysová).

Druh jsme v oblasti poprvé zjistili v roce 2005 na území Polska ve čtvercích síťového mapování 5567 a 5568 na ruderálních stanovištích v obcích Gościce, Ujezdziec a Trzeboszowice a při silnici u obce Sciborz. Během průzkumu území v následujících letech byl svezep kýlnatý zjištěn i na dalších místech v polském pohraničí (Zwanovice, Gluchołazy). Teprve v roce 2009 byl však nalezen i na území ČR a to hned na několika místech. Výskyt ve Velkých Kuněticích a Horních Heřmanicích, které leží bezprostředně na polských hranicích, je bez pochyb polského původu. U výskytu v Jeseníku lze uvažovat o zavlečení silniční dopravou, která je mezi městem Jeseník a polským pohraničím poměrně frekventovaná.

H. Faltysová & V. Faltys

***Brunnera macrophylla* (Adam) I. M. Johnston**

60. Orlické opuky, 5863d, Rychnov nad Kněžnou: listnatý les (habr, javor, jasan) na úpatí stráně nad levým břehem říčky Kněžná, 0,7 km ZJZ od JJZ okraje města, 270 m Z od soutoku Kněžné a

Jahodovského potoka, 50°08'53" N, 16°16'03" E, 298 m n. m. (8. 4. 2007 leg. Z. Kaplan no. 07/16, herb. Kaplan).

Druh je původní na Kavkazu a v Zakavkází, u nás je jen ojediněle pěstován a velmi vzácně přechodně zplaňuje, zpravidla přímo v obcích nebo v jejich těsném sousedství (Holub 1970, Křisa in Slavík 2000, Procházka 2001). Na lokalitě u Rychnova nad Kněžnou zplahněl v přirozeném, zachovalém biotopu, přibližně 1 km od nejbližších zahrádek.

Z. Kaplan

Holub J. (1970): *Brunnera macrophylla* coll. – nový zplahnělý taxon v československé květeně. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 5: 5–10.

Procházka F. (2001): Květena Svatoboru u Sušice (Horní Pootaví). – *Erica* 9: 55–68.

***Campanula lactiflora* Bieb.**

86. Slavkovský les, 5942c, Kladská (distr. Cheb): na okraji rašelinné louky naproti restauraci [ca 810 m n. m.] (12. 8. 1973 leg. F. Grüll ut *C. latifolia* L., det. V. Řehořek, BRNU).

Tento nápadný a statný druh zvonku pochází z Kavkazu a západní Asie. Fedorov (1976) jej uvádí pro Evropu jako více či méně naturalizovaný v Československu [?] a Británii (Aberdeenshire [Skotsko]). Tento údaj zřejmě převzali Schacht & Köhlein (1990) do zahradnického kompendia věnovaného zimovzdorným trváčkám, kde je i výstižná fotografie dvou barevných forem – původní světle modrofialové i bílé, v popisu jsou uvedeny i další dva barvou odlišné kultivary. Druh *Campanula lactiflora* je zde jako cenná trvalka pro slunná a polostinná rabata a neformální zahradní kompozice, kde se často šíří samovýsevem (cf. Jäger 2008), aniž by však byl na obtíž. Výskyt kavkazského zvonku v Kladské bude nejspíše souviset s někdejší výsadbou exotických druhů rostlin v blízkosti loveckého zámečku (byl postaven v letech 1877–1878); z té doby se zde jako pozůstatek těchto výsadeb až do současnosti zachovala např. *Ligularia sibirica* (v louce za zámečkem) a *Telekia speciosa* (Hadinec in litt.). Bližší informace k výsadbě rostlin se mi však nepodařilo zjistit.

Otázkou zůstává, odkud čerpal Fedorov (l. c.) údaj o zdomácnění tohoto druhu v tehdejší Československu. Neuvádí jej totiž žádná z československých (ani českých či slovenských) určovacích příruček nebo květen.

V. Řehořek

Fedorov A. A. (1976): 1. *Campanula* L. (spp. 1–104) – In: Tutin T. G., Heywood V. H., Burges N. A., Moore D. M., Valentine D. H., Walters S. M. & Webb D. A. [eds], *Flora Europaea*, 4: 74–89, Cambridge University Press, Cambridge.

Jäger E. J. (2008): Familie Glockenblumengewächse – Campanulaceae Juss. – In: Jäger E. J., Ebel F., Hanelt P. & Müller G. K., *Exkursionsflora von Deutschland*, 5: 517–538, Springer Verlag, Berlin & Heidelberg. [*Campanula lactiflora* M. Bieb. p. spec. 522]

Schacht W. & Köhlein F. (1990): *Campanula* L., Campanulaceae Glockenblume. – In: Jeltitto L., Schacht W. & Feßler A. [eds], *Die Freiland-Schmuckstauden*, p. 113–123, Eugen Ulmer, Stuttgart. [*C. lactiflora* p. spec. 114]

Cardamine dentata* Schult.*C2**

- 71a. Bouzovská pahorkatina, 6267b, Moravičany (distr. Šumperk): Doubrava, Kačení louka a tůň J od železnice (1983 not. Č. Deyl; Deyl 1983).
- 71c. Dražanské podhůří, 6468a, Náměšť na Hané (distr. Olomouc): Terežské údolí (21. 5. 1935 not. F. Kvapilík).
- 71c. Dražanské podhůří, 6568a, Plumlov (distr. Prostějov): potok v západní části obce (1974 not. Č. Deyl).
72. Zábřežsko-uničovský úval, 6167d, Bohuslavice (distr. Šumperk): 650 m Z od středu obce, odvodňovací kanál, 258 m n. m. (3. 5. 2008 leg. et foto L. Paštová, OL, rev. F. Krahulec & B. Trávníček).
72. Zábřežsko-uničovský úval, 6268d, Střeň (distr. Olomouc): terénní deprese v olšinách a lužním lese při cestě podél železnice k Moravičanům (29. 5. 1983 leg. Č. Deyl, OLM; Deyl 1984).
72. Zábřežsko-uničovský úval, 6268d, Střeň (distr. Olomouc): periodické tůň v lužním lese vlevo podél železniční trati Olomouc – Česká Třebová (10. 5. 2005 not. J. Mládek; Mládek 2005).
- 73b. Hanušovická vrchovina, 6066a, Štítý (distr. Šumperk): Měkký les, olšina (1991 not. Č. Deyl).
75. Jesenické podhůří, 6370b, Hrubá Voda (distr. Olomouc): Smilov, u potoka pod nádražím (17. 5. 1936 leg. F. Kvapilík, OLM).

V roce 2008 byla řeřišnice bahenní nalezena u Bohuslavic v Zábřežsko-uničovském úvalu, odkud nebyl její výskyt dosud publikován (cf. Tomšovic in Hejný & Slavík 1992: 97–98).

L. Paštová

Další, dosud neuveřejněné lokality jsou obsaženy v rozsáhlém rukopisném materiálu ing. Čestmíra Deyla, který je uložen v knihovně olomouckého střediska Agentury ochrany přírody a krajiny ČR. Uvedeny jsou jak v separátech (Deyl 1983, 1984), tak v autorově kartotéce. V případě výskytů u Moravičan, Náměště na Hané, Plumlova a Štítů není jasné, zda k nim existuje herbářový sběr, či zda se jedná jen o pozorování. Výskyt u obce Střeň z roku 1983 doplnil dalším nálezem z protější strany železniční trati Mládek (2005).

L. Gillová & P. Lustyk

Deyl. Č. (1983): Tůň při železnici v Doubravě východně od Moravičan. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny, Správa CHKO Litovelské Pomoraví, Litovel]

Deyl. Č. (1984): Lužní les po obou stranách železnice severozápadně od železniční stanice Střeň a jeho tůň. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny, středisko Olomouc]

Mládek J. (2005): Inventarizační průzkum části PR Litovelské luhy z oboru botanika (cévnaté rostliny). – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny, Správa CHKO Litovelské Pomoraví, Litovel]

Carex alba* Scop.*C1**

68. Moravské podhůří Vysočiny, 6962a, Hrotovice (distr. Třebíč): les na severozápadním svahu nad postranním údolím levostranného přítoku Rouchovanky, 2,6 km JV od zámku ve středu obce, 0,5 km J od jižního břehu Dolního nového rybníka, 49°05'17" N, 16°04'33,1" E, 375 m n. m. (9. 5. 2008 leg. A. Veleba, BRNU; 19. 5. 2009 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU).

[20 × 10 m, expozice SZS, sklon 7°, 19. 5. 2009 V. Grulich & A. Vydrová. – E₂ (70 %), E₃ (60 %): *Larix decidua* 3, *Pinus sylvestris* 3, *Betula pendula* 2, *Picea abies* 1. – E₁ (20 %): *Mycelis muralis* 2, *Oxalis acetosella* 2, *Brachypodium sylvaticum* 1, *Calamagrostis epigejos* 1, *Carex alba* 1, *Carpinus betulus* 1, *Deschampsia cespitosa* 1, *Festuca ovina* 1, *Fragaria vesca* 1, *Galium rotundifolium* 1, *Hieracium murorum* 1, *Luzula pilosa* 1, *Melica nutans* 1, *M. uniflora* 1, *Poa nemoralis* 1, *Sorbus aucuparia* 1, *Veronica chamaedrys* 1, *V. officinalis* 1, *Viola riviniana* 1, *Betula pendula* +, *Carex digitata* +,

C. pilosa +, *Galium verum* +, *Hypericum perforatum* +, *Luzula divulgata* +, *L. luzuloides* +, *Myosotis sylvatica* +, *Quercus petraea* +, *Rosa* sp. +, *Rubus idaeus* +, *Taraxacum* sect. *Ruderalia* +]

Ostřice bílá byla doposud z ČR známa pouze z nevelkého počtu lokalit v Bílých Karpatech (Grulich & Řepka 1997) a z jedné lokality na Sušicku (Pivoňková 1996). Překvapivý nález této vzácné ostřice učinil v roce 2008 student A. Veleba na Hrotovicku na jihozápadní Moravě, v území v minulosti dosti dobře prozkoumaném Jindřichem Suzou (cf. Suza 1935); později zde báдали např. S. Ondráčková, K. Sutorý (Koblížek et al. 1998) a další. V podloží lokality jsou hadce a na nich více či méně kulturní borové porosty různé kvality, které v některých částech značně připomínají nedalekou přírodní rezervaci Dukovanský mlýn. Ve vegetaci je nápadné zejména plošné zastoupení svízele *Galium rotundifolium*; mimo snímek bylo v okolí plochy pozorováno i *Hypericum montanum*, které obvykle též provází hadce. Reliéf na místě porostu *Carex alba* se nevyznačuje žádnými zvláštními geomorfologickými znaky. Nejbližší výskyt druhu od nového naleziště leží ve zmiňovaných Bílých Karpatech, na Slovensku na Záhorské nížině (Stanová & Grulich 1993), jižním směrem jsou nejbližší lokality v Rakousku v nivě Dunaje nad i pod Vídní a na vrchu Bisamberg nedaleko městečka Korneuburg severně od Vídně; mnohem hojnější je jižně od Dunaje v předhůří Alp (Janchen 1977).

V. Grulich

Grulich V. & Řepka R. (1997): *Carex alba* Scop. v České republice. – Sborn. Přírod. Klubu Uherské Hradiště 2: 52–56.

Janchen E. (1977): Flora von Wien, Niederösterreich und Nordburgenland. – Verein für Landeskunde von Niederösterreich und Wien, Wien.

Koblížek J., Sutorý K., Řepka R., Unar J. & Ondráčková S. (1998): Floristická charakteristika vybraných lokalit širšího okolí energetické soustavy Dukovany-Dalešice. – Přírod. Sborn. Západo-morav. Muz. Třebíč 37: 1–99.

Pivoňková L. (1996): Nové lokality *Orchis ustulata* L., *Epipactis atrorubens* (Hoff. ex Bernh.) Schult. a *Carex alba* Scop. v západních Čechách. – Calluna, Plzeň, 1: 3.

Stanová V. & Grulich V. (1993): Floristicko-fytogeografická charakteristika alúvia Rudavy. – Biológia, Bratislava, 48: 407–410.

Suza J. (1935): Das xerotherme Florengebiet Südwestmährens (ČSR). – Beih. Bot. Centralbl., ser. B, 53: 440–484.

***Carex appropinquata* Schum.**

C2

64b. Jevanská plošina, 6054d, Třemblat (distr. Praha): slatinná louka 0,6 km SSZ od obce vpravo od silnice do obce Mukařov, 460 m n. m., nemnoho desítek rostlin (26. 5. 2009 leg. J. Pokorný, herb. Pokorný, rev. J. Hadinec).

71b. Drahanská plošina, Benešov (distr. Blansko): PR Pavlovské mokřady, v dolní části pod dolním rybníkem, 49°31'23" N, 16°47'35" E, 680 m n. m. (8. 6. 1996 leg. et det. V. Řehořek, BRNU).

***Carex davalliana* Sm.**

C2

75. Jesenické podhůří, 6069b, Janovice (distr. Bruntál): PR Růžová, kosená podmáčená louka ve střední části rezervace, 49°57'54,9" N, 17°15'29" E, několik drobných samčích i samičích rostlin (2. 6. 2008 not. L. Bureš; 27. 5. 2009 foto L. Bureš).

97. Hrubý Jeseník, 5769d, Dolní Lipová (distr. Jeseník): Bobrovník, I. zóna CHKO Jeseníky, přechod olšiny a slatinné louky, ca 470 m n. m., asi 50 trsů (2007 not. *R. Albin*); jižní okraj olšiny ve spojovacím koridoru mezi loukou s rákosem ve střední části a loukou s *Menyanthes trifoliata* a *Gladiolus imbricatus* v západní části lokality, 50°13'32,14" N, 17°10'4,04" E, plodící trsy (31. 5. 2008 not. *R. Štencel*, *R. Hédľ* & *L. Bureš*; 20. 5. 2009 foto *L. Bureš*); v mokřině nad ostrůvkem bříz ponechaných uprostřed louky v západní části lokality, 50°13'33,4" N, 17°9'59,31" E, několik kvetoucích samčích i samičích trsů (18. 4. 2009 not. *L. Bureš*; 20. 5. 2009 foto *L. Bureš*).

Z Hrubého Jeseníku existuje o výskytu ostrice Davallovy jen velmi málo literárních údajů a jsou bohužel nepřesné. Oborný (1883: 170) i Podpěra (1928: 123–124) citují Grabowského údaj z Rejvízu, Podpěra k tomu připisuje, že ji tam sám neviděl. Podpěra (l. c.) však přidává novou lokalitu: „ostricová prameniska pod mlýnem od Rýmařova k Berggeistu“. Podpěrův údaj se může vztahovat k lokalitě „rašelinisté Stará Ves“, kde je jediná současná jesenická lokalita *Epipactis palustris* a kde nelze výskyt této ostrice v minulosti vyloučit.

Pro CHKO Jeseníky byla tato ostrice dlouhodobě považována za nezvěstnou. Na Bobrovníku je v současnosti na dvou místech jen několik trsů, na louce v PR Růžová jsou čtyři trsy velmi slabě vyvinuté.

L. Bureš & R. Štencel

Podpěra J. (1928): Květena Moravy ve vztazích systematických a geobotanických. – Pr. Morav. Přírod. Společ., Brno, sv. 5, 359 p.

Carex derelicta Štěpánková

→C1

Nově popsáný druh ostrice ze sekce *Ceratocystis* subsektce *Serotinae*, který je endemitem české strany Krkonoš, roste ve Velké Kotelné jámě (Štěpánková J.: *Preslia* 80: 389–397, 2008). Tento taxon byl dosud v literatuře uváděn pod provizorním jménem *Carex viridula* subsp. *pseudoscandinavica* Holub ined. (např. Holub in Čerňovský et al. 1999: 83).

Carex diandra Schrank

C2

28d. Toužimská vrchovina, 6042b, Ovesné Kladruhy (distr. Cheb): PP Podhorní slatě, silně zrašelinělá střední část komplexu mokřadních luk, nekosný okraj shluku smrkových a vrbových náletů, 1,6 km VSV od kostela v obci, 49°57'27,1" N, 12°48'00,7" E, 695 m n. m. (11. 7. 2008 leg. et det. *P. Tájek*, rev. *R. Řepka*, herb. Městské muzeum Mariánské Lázně).

[5 × 5 m, expozice SV, sklon 1°, 11. 7. 2008 *P. Tájek*. – E₂ (2 %): *Picea abies* 1. – E₁ (95 %): *Menyanthes trifoliata* 4, *Carex rostrata* 2b, *Valeriana dioica* 2b, *Carex panicea* 2a, *Lotus uliginosus* 2a, *Potentilla palustris* 2a, *Carex davalliana* 2m, *Angelica sylvestris* 1, *Carex diandra* 1, *C. nigra* 1, *Festuca rubra* 1, *Filipendula ulmaria* 1, *Potentilla erecta* 1, *Agrostis canina* +, *Anthoxanthum odoratum* +, *Carex echinata* +, *C. flava* agg. +, *Cirsium palustre* +, *Crepis paludosa* +, *Dactylorhiza majalis* +, *Epilobium palustre* +, *Epipactis palustris* +, *Equisetum fluviatile* +, *E. palustre* +, *Eriophorum angustifolium* +, *Galium palustre* +, *G. uliginosum* +, *Holcus lanatus* +, *Juncus articulatus* +, *Lathyrus pratensis* +, *Lychnis flos-cuculi* +, *Mentha arvensis* +, *Poa trivialis* +, *Scutellaria galericulata* +, *Viola palustris* +, *Bistorta major* r, *Briza media* r, *Cardamine pratensis* r, *Ranunculus acris* r, *Vicia cracca* r. – E₀ (10 %): *Rhytidadelphus squarrosus* 2a, *Climacium dendroides* 1, *Brachythecium rivulare* 1, *Plagiomnium elatum* +, *Sphagnum* sp. +]

Během průzkumu PP Podhorní slatě v letech 2004–2006 (Tájek 2007) nebyl výskyt *Carex diandra* zaznamenán. V roce 2008 zde byla nalezena nevelká roztroušená populace na ploše asi 30 m² odpovídající přibližně ploše s výskytem *Epipactis palustris* (východní okraj skupiny smrkových náletů). Brožek et al. (1966) dřívější výskyt *Carex diandra* na lokalitě neuvádí.

P. Tájek

34. Plánický hřeben, 6547d, Kramolín (distr. Plzeň): pastevní areál na levobřeží potoka Kamenice, ca 1 km JJV od obce, 49°26'18" N, 13°35'05" E, ca 490 m n. m., zřejmě bývalá odvodňovací strouha vyplněná bažinkou zarostlou společenstvem s dominantní *Carex rostrata* (13. 7. 2003 leg. R. Hlaváček & P. Karlik, HOMP).

Ostřice přiblá byla na stejné lokalitě nalezena již v roce 1987 (Hlaváček 1990). Rostla tu vzácně s hojnou ostřicí zobánkatou (fytocenologický snímek in Hlaváček l. c.), k níž přistupovaly např. *Eriophorum angustifolium*, *Menyanthes trifoliata*, *Potentilla palustris*, *Valeriana dioica* a *Viola palustris*. Intenzivní výzkum zdejších luk byl motivován jejich zamýšleným odvodněním, k němuž naštěstí již nedošlo. V roce 2003 byla lokalita součástí rozsáhlého pastevního areálu.

Na Plánickém hřebeni je ostřice přiblá zřejmě poměrně vzácným druhem. V připravovaném díle o květeně Plánického hřebene (Čížek & Král, in prep.) jsou uvedeny pouze 3 lokality, a to ze střední a jižní části fytochorionu. Ostřice přiblá byla ovšem v minulosti nalezena i v severní části území (Skalický et al. 1980). K novějším nálezům v severní části Plánického hřebene patří, kromě výše uvedené lokality od Kramolína, také údaj L. Pivoňkové z roku 1997 (Additamenta 2: 230, 2003).

R. Hlaváček

- 35d. Břežnické Podbrdsko, 6348d, Věšín (distr. Příbram): komplex vlhkých luk mezi Kotelským a Chynským potokem, ca 1 km J od obce, očko s neobhospodařovanou zrašelinělou loučkou a nízkým slatinným ostřicovo-mechovým porostem, 540 m n. m. (21. 5. 2007 not. R. Hlaváček); hojně (až jako kodominanta) ve slatinném ostřicovo-mechovém porostu (3. 8. 1999 leg. R. Hlaváček, HOMP, rev. R. Řepka; 25. 5. 2000 not. R. Hlaváček; 20. 5. 2004 not. R. Hlaváček); ve zrašelinělé louce (25. 6. 2006 not. R. Hlaváček); velmi vzácně v kosené vlhké louce sv. *Calthion palustris* J od neobhospodařovaného očka (25. 5. 2000 leg. R. Hlaváček, HOMP, rev. R. Řepka).

Nová lokalita ostřice přiblé na Rožmitálsku doplňuje nálezy z roku 1985 (Hrouda & Skalický 1988) vztahující se k povodí Kotelského potoka (Skalice). Je posunuta nejvýše proti toku Kotelského potoka a nachází se již blízko hranice oreofytika, fytogeografického okresu Brdy.

R. Hlaváček

- 36b. Horažďovicko, 6648d, Mečichov (distr. Strakonice): nesekaná severozápadní část vlhké louky pod SZ částí hráze Hlubokého rybníka, ca 2,4 km Z–ZJZ obce, 440–445 m n. m., roztroušeně (13. 5. 2009 leg. R. Hlaváček, HOMP).
86. Slavkovský les, 5941b, Žitná u Březové (distr. Sokolov): zrašelinělý ladem ponechaný mokřad (ca 6,5 ha) se skupinkami náletových dřevin (*Betula pendula*, *Salix aurita*) s výskytem *Dactylorhiza majalis*,

Menyanthes trifoliata, *Triglochin palustre*, 0,82 km Z od vrchu Žitný (793 m) a 1,63 km V od vrchu Kozák (747 m), 50°04'0,4" N, 12°37'E, 712 m n. m., bohatá populace rostlin na ploše několika desítek m² (2. 7. 2008 leg. et det. P. Tájek, herb. Městské muzeum Mariánské Lázně).

86. Slavkovský les, 5942a, Nová Ves (distr. Sokolov): v cípu rozsáhlých nelesních mokřadů, v sousedství smrkových náletů a olšových výsadeb, několik metrů S od staré meliorační strouhy, 2,17 km JV od kostela v obci a 1,09 km S od kóty Křížky (817,2), 50°04'34,2" N, 12°44'50,8" E, 766 m n. m., desítky rostlin na několika m² spolu s *Carex canescens*, *C. panicea*, *C. rostrata*, *Equisetum palustre*, *Galium palustre*, *G. uliginosum*, *Juncus filiformis*, *Menyanthes trifoliata*, *Poa trivialis*, *Scirpus sylvaticus* a *Veronica scutellata* (24. 6. 2009 leg. et det. P. Tájek, herb. Městské muzeum Mariánské Lázně).
86. Slavkovský les, 5942a, Nová Ves (distr. Sokolov): mírně svažité nelesní poloostřední enkláva o rozloze 70 × 25 m se starou odvodňovací strouhou uprostřed a voupavými prameništi 1,925 km J od rozcestí v bývalém městě Čistá a 1,66 km JV od kóty Sklenný vrch (831,4), 50°04'59,0" N, 12°43'49,9" E, 800 m n. m., relativně velká populace spolu s *Caltha palustris*, *Carex canescens*, *C. nigra*, *C. rostrata*, *Chaerophyllum hirsutum*, *Crepis paludosa*, *Eleocharis palustris*, *Galium palustre*, *G. uliginosum*, *Lychnis flos-cuculi*, *Menyanthes trifoliata*, *Montia hallii*, *Myosotis palustris* agg., *Poa trivialis*, *Potentilla palustris*, *Rumex acetosella*, *Scirpus sylvaticus*, *Tephrosia crispa* a *Valeriana dioica* (25. 6. 2009 leg. et det. P. Tájek, herb. Městské muzeum Mariánské Lázně).
86. Slavkovský les, 5942a, Prameny (distr. Cheb): v cípu rašelinných luk vybíhajícím do smrkových náletů (pramenná oblast Lučního potoka, místní název „Loučky“), asi 10 m S od staré meliorační strouhy, 0,59 km VJV od rozcestí Prameny – Čistá – Mýtský rybník a 2,19 km SZ od kóty Křížky (817,2), 50°04'26,7" N, 12°43'19,4" E, 821 m n. m., částečně zastíněné stanoviště, desítky rostlin na několika m² spolu s *Bistorta major*, *Caltha palustris*, *Carex canescens*, *C. echinata*, *C. nigra*, *C. panicea*, *C. rostrata*, *Cirsium palustre*, *Crepis paludosa*, *Deschampsia cespitosa*, *Equisetum fluviatile*, *E. palustre*, *Galium palustre*, *G. uliginosum*, *Geum rivale*, *Lathyrus pratensis*, *Lychnis flos-cuculi*, *Poa trivialis*, *Potentilla erecta*, *P. palustris*, *Ranunculus acris*, *Valeriana dioica* (25. 6. 2009 leg. et det. P. Tájek, herb. Městské muzeum Mariánské Lázně).

Až do roku 2008 byla jedinou známou lokalitou *C. diandra* ve fytochorionu Slavkovský les (86) rašelinná prameništní louka v NPR Kladské rašeliny – část Tajga. Nově nalezené populace nejsou plošně rozsáhlé a nacházejí se na obtížně dostupných místech, a tak byly snadno dlouhou dobu přehlíženy.

P. Tájek

87. Brdý, 6348d, Teslíny (distr. Příbram): jihovýchodní břeh Hořejšího Padrtského rybníka, ca 2 km SSV od osady, 635 m n. m. (20. 6. 1994 not. J. Sofron).
87. Brdý, 6449c, Leletice (distr. Příbram): jižní okraj slatinné louky na východním břehu Raputovského (= Leletického) rybníka, ca 0,8 km S–SSV od obce, 49°31'57" N, 13°50'39" E, 580 m n. m., roztroušeně při okraji vrbiny na ploše asi 5 m² (12. 7. 2002 leg. R. Hlaváček & P. Karlík, HOMP, rev. R. Řepka); dominantna fragmentárního porostu (2. 7. 2006, 23. 5. 2007 not. R. Hlaváček).

[mírně zrašelinělý travino-ostřicový porost, asi 10 m², 2. 7. 2006 R. Hlaváček. – E₂ (85 %), E₁ (80 %): *Carex diandra* 3, *Molinia caerulea* 2b, *Valeriana dioica* 2a, *Agrostis canina* 1, *Carex nigra* 1, *C. rostrata* 1, *Epilobium palustre* 1, *Galium uliginosum* 1, *Potentilla erecta* 1, *Angelica sylvestris* +, *Anthoxanthum odoratum* +, *Calamagrostis epigejos* +, *Carex davalliana* +, *C. panicea* +, *Drosera rotundifolia* +, *Equisetum fluviatile* +, *Festuca filiformis* +, *F. rubra* agg. +, *Galium palustre* +, *Holcus lanatus* +, *Juncus alpinoarticulatus* (rev. J. Kirschner), *Lychnis flos-cuculi* +, *Lysimachia vulgaris* +, *Persicaria amphibia* +, *Succisa pratensis* +, *Viola palustris* +, *Briza media* r, *Cardamine pratensis* r, *Cirsium palustre* r, *Dactylorhiza majalis* r, *Lathyrus pratensis* r, *Luzula multiflora* r, *Poa trivialis* r, *Ranunculus acris* r, *Scutellaria galericulata* r. – E₀ (15 %): *Sphagnum* sp. div. 2a, blíže neanalyzováno]

U Raputovského rybníka byla ostrice přioblá nalezena již v roce 1985 (Hrouda & Skalický 1988), a to na jeho severním břehu. V současnosti je známa jenom z východního pobřeží, odkud ji zřejmě poprvé zmiňuje Karlík (2001). Roste na jižním okraji donedávna neobhospodařované slatinné louky, která je od roku 2006 pravidelně jednou za rok kosena. Přestože se populace ostrice přioblé objevuje jen na malé ploše (do 10 m²), lze ji podle pozorování v letech 2001 až 2007 považovat za poměrně stabilní. Lokalita u Raputovského rybníka navazuje na četnější lokality uváděné z přilehlého Blatenska (např. Deyl & Skočdoplová-Deylová 1989). Sofronův záznam od Hořejšího Padrtského rybníka z roku 1994 je pravděpodobně prvním údajem z vlastního brdského pohoří a teprve druhým údajem z fytogeografického okresu Brdy. Nález není, bohužel, doložen herbářovou položkou, při pozdějších návštěvách lokality se výskyt již nepodařilo potvrdit.

R. Hlaváček

- Brožek B., Brabec J., Dvořák J., Hadač E. & Přerovský K. (1966): Pelografie ČSSR (Čechy a Morava) I.–II. – Výzkumný ústav pro fyziologii, balneologii a klimatologii, Mariánské Lázně, 215 p., 132 fig.
- Deyl M. & Skočdoplová-Deylová B. (1989): Květena Blatenska. – Národní muzeum, Praha.
- Hlaváček R. (1990): Luční a mokřadní rostlinná společenstva při obci Kramolín (okres Plzeň-jih). – Zpr. Muz. Západočes. Kraje, přír., 40: 43–72.
- Hrouda L. & Skalický V. [eds] (1988): Floristický materiál ke květeně Příbramska I. – Vlastiv. Sborn. Podbrdská, Příbram, 1984/27: 115–195.
- Karlík P. (2001): Louky a příbuzné typy vegetace Brd a Podbrdská. – Ms. [Dipl. práce; depon. in: Knih. Kat. Bot. PřF UK, Praha]
- Skalický V., Vaněček J. et al. (1980): Příspěvek ke květeně Blatenska a přilehlých území. III. – Sborn. Západočes. Muz., sect. natur., 36: 3–132.
- Tájek P. (2007): Flóra a vegetace lokality Podhorní slatě. – Sborn. Kraj. Muz. Karlovarského kraje, Cheb, 2006: 228–242.

***Carex dioica* L.**

C1

- 88b. Šumavské pláně, 6845b, Nová Hůrka (distr. Klatovy): bývalá obec Zhůří, hojně na rašelinné louce asi 3,3 km S od centra Nové Hůrky, 49°10'21" N, 13°19'54,5" E, 900 m n. m. (12. 10. 2005 leg. L. Ekrt & T. Štechová, CB; Ekrt & Půbal 2008).

***Carex lasiocarpa* Ehrh.**

C2

- 36b. Horažďovicko, 6648d, Mečichov (distr. Strakonice): hojněji v nesekané části vlhké louky asi 150 m Z od středu rybníka Bílý kámen, ca 2,5 km Z–ZJZ od obce, 435–440 m n. m. (13. 5. 2009 leg. R. Hlaváček, HOMP).

***Carex lepidocarpa* Tausch**

C2

60. Orlické opuky, 5862d, Olešnice (distr. Rychnov nad Kněžnou): vlhká lesní louka 140 m V–VJV od rybníka Střezmá 1,0 km V od obce, 50°08'46,3" N, 16°09'53" E, 295 m n. m. (19. 6. 2008 leg. Z. Kaplan no. 08/451, herb. Kaplan).
- 61b. Týnišťský úval, 5963a, Kostelecké Horky (distr. Rychnov nad Kněžnou): vlhký travnatý příkop podél lesní cesty v polesí Obora 1,4 km ZSZ od severního okraje obce, 50°03'32,2" N, 16°11'22,8" E, 290 m n. m. (3. 6. 2008 leg. Z. Kaplan no. 09/107, herb. Kaplan, rev. V. Grulich).

63g. Opatovské rozvodí, 6164d, Opatov (distr. Svitavy): drobné slatinné prameniště v olšině v kraji lesa 0,8 km Z od střední části obce, 680 m J(–JJV) od Nového rybníka (lokalita Pod Farským), 49°49'39,5" N, 16°29'19,1" E, 438 m n. m. (7. 6. 2008 leg. Z. Kaplan no. 08/364, herb. Kaplan).

Ve všech třech případech se jedná o první údaj o výskytu druhu v příslušném fytochorionu (cf. Havlíčková 1983) a zároveň jedny z mála dosud existujících lokalit ve východních Čechách (cf. Lustyk in Additamenta 4: 94, 2005).

Na lokalitě u Olešnice dále roste mj. *Carex otrubae*, *Cirsium* × *erucagineum*, *Dactylorhiza majalis*, *Galium boreale*, *Juncus conglomeratus*, *Lotus uliginosus* a *Silaum silaus*, v blízkém okolí ještě *Berula erecta*, *Carex oederi*, *Galium mollugo* s. str., *G. wirtgenii*, *Taraxacum hollandicum* a další. Lokalita je bohužel v přímém ohrožení, neboť je zčásti odvodněna a zčásti nedávno osázena různými dřevinami včetně nepůvodních (modřín, akát). O této skutečnosti byl informován Mgr. M. Hanousek z AOPK ČR (středisko Hradec Králové). Lokalita zasluhuje územní ochranu (včetně zamezení dalšího zalesňování) a vyžaduje pravidelný management, zejména odstranění recentní výsadby dřevin, jednou ročně louku pokosit a občas lokálně narušit drn.

Popis lokality u Opatova byl již zveřejněn dříve (Lustyk in Additamenta 6: 300, 2007).
Z. Kaplan

- 37h. Prachatické Předšumaví, 6950c, Kralovice (distr. Prachatice): rašelinná louka v PP Kralovické louky ca 0,5 km ZJZ od centra obce, 590 m n. m. (27. 9. 2008 not. J. Štěpánková & M. Štech).
- 37h. Prachatické Předšumaví, 7050a, Prachatice: prameniště při okraji lesní točny v údolí Fefrovského potoka ca 2 km SV od vrcholu kopce Libín, 650 m n. m. (13. 10. 2008 leg. A. Pavlíčko, CB, det. L. Ekrť).
- 37i. Chvalšinské Předšumaví, 7150b, bývalá osada Pražačka (vojenský újezd Boletice): bazické rašeliniště ca 7 km Z od centra obce Chvalšiny, ca 500 m JZ od vrcholu kopce Pražačka (kóta 900), 48°51'27,8" N, 14°06'54,4" E, 885 m n. m. (27. 8. 2008 leg. L. Ekrť, D. Půbal, A. Pavlíčko & R. Roučková, CB, rev. J. Štěpánková).
67. Českomoravská vrchovina, 6757d, Horní Vilímeč (distr. Pelhřimov): prameništění louka JV od rybníka na jižním okraji obce, 350 m JJZ od kaple v obci, 630 m n. m., zároveň s křížencem *C. demissa* × *C. lepidocarpa* (18. 6. 1996 not. I. Růžicka, R. Řepka & L. Čech).
67. Českomoravská vrchovina, 6860a, Štěměchy (distr. Třebíč): rašelinná louka ca 600 m S od centra obce, 49°11'55,7" N, 15°42'52" E, 645 m n. m. (25. 6. 2009 leg. L. Ekrť, MJ).
90. Jihlavské vrchy, 6757d, Horní Vilímeč (distr. Pelhřimov): vlhké okraje zamokřeného křovinatého lada na pravém břehu potoka, ca 1,1 km VJV od kaple v obci, 632 m n. m. (18. 6. 1996 leg. L. Čech, herb. Čech, rev. R. Řepka; 18. 6. 1996 leg. I. Růžicka, MJ, det. R. Řepka).
90. Jihlavské vrchy, 6757d, Kaliště (distr. Jihlava): rašeliniště v PR V Lisovech ca 1,8 km ZSZ od centra obce, 49°14'51,6" N, 15°16'43,2" E, 640 m n. m. (18. 6. 1996 leg. I. Růžicka, MJ, det. R. Řepka; 23. 6. 2008 leg. L. Ekrť, MJ, rev. J. Štěpánková).
90. Jihlavské vrchy, 6757d, Klátovec (distr. Jihlava): rašelinná louka u jihovýchodního okraje obce, 550 m JV od centra obce, 49°13'10,7" N, 15°17'58,1" E, 690 m n. m. (17. 6. 2009 leg. L. Ekrť, MJ).
90. Jihlavské vrchy, 6757d, Světlá (distr. Jindřichův Hradec): rašeliniště 780 m SSZ od centra obce, 49°12'58,4" N, 15°19'41,1" E, 780 m n. m. (21. 6. 2009 leg. L. Ekrť, MJ).

Ostřice šupinoplodá je nově ověřeným druhem pro celé území jižní části Čech. V tomto území byla dosud zahrnuta pouze v kategorii nejasných případů – A3 (Chán 1999). Sporné

výskyty představovaly lokality zaznamenané M. Deylem od obce Dobšice a z rybníků Dolejší a Kaprov u Tchořovic na Blatensku (Deyl & Skočdoplová-Deylová 1989: 77). Na základě revize herbářového materiálu M. Deyla v PR (rev. O. Šída) bylo potvrzeno, že ani v jednom případě se nejednalo o *Carex lepidocarpa* (Hadinec & Lustyk in Additamenta 6: 262, 2007). Nejblíže známé ojedinělé výskyty *C. lepidocarpa* byly recentně zaznamenány na hranici středních a jižních Čech v Březnickém Podbrdsku (35d) u obce Pňovice (Hlaváček in Additamenta 6: 261–262, 2007).

Zdá se, že významná koncentrace lokalit se nachází na rašeliništích a rašelinných loukách v severní části Jihlavských vrchů. První nálezy *C. lepidocarpa* (dosud jinde nepublikované) z této oblasti byly zaznamenány I. Růžičkou, R. Řepkou a L. Čechem z okolí obce Horní Vilímeč v roce 1996. Je však pravděpodobné, že se druh v této oblasti vyskytuje roztroušeně.

V jižní části Čech byli dále zaznamenáni kříženci *C. demissa* × *C. lepidocarpa* např. ze Šumavských plání od Nové Hůrky (2008 leg. L. Ekrt, CB, rev. J. Štěpánková) či z Třeboňské pánve u jihozápadního okraje rybníka Svět u Třeboně (1949 leg. R. Kurka, CB, rev. J. Štěpánková). Kříženci mohou na lokalitách přežívat delší dobu i po vymizení *C. lepidocarpa* a mohou být snadno s *C. lepidocarpa* zaměnitelní (J. Štěpánková in litt.). Ostřice šupinoplodá je druhem minerálně bohatších rašelinišť a rašelinných pramenišť. V současné době jsou tato stanoviště v krajině již poměrně vzácná. Přesto však je možné považovat *C. lepidocarpa* také za druh přehlížený.

L. Ekrt & L. Čech

Deyl M. & Skočdoplová-Deylová B. (1989): Květena Blatenska. – Národní muzeum, Praha.

Havlíčková J. (1983): *Carex flava*-complex in the Czech lands II. Notes on the geographical distribution. – Preslia 55: 245–263.

***Carex michelii* Host**

C3

68. Moravské podhůří Vysočiny, 6762b, Čikov (distr. Třebíč): doubrava na stráni se skalkami nad levým břehem Oslavy, ca 2,9 km JZ–ZJZ od kaple v obci, 385 m n. m., desítky rostlin (18. 7. 2006 not. L. Čech; 25. 4. 2007 leg. L. Čech, ZMT).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 6961b, Pulkov (distr. Třebíč): světlá doubrava na hřebítku J od rozcestí lesních cest, ca 1,5 km SZ od kaple v obci, 440 m n. m., několik rostlin (6. 8. 2008 not. L. Čech; 22. 4. 2009 leg. L. Čech, herb. Čech).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 6961b, Radkovice u Hrotovic (distr. Třebíč): okraje světlé doubravy na hraně jižně orientovaného svahu 1,9 km J–JJZ od hájovny Radkovice, ca 3 km JZ od kostela v obci, 425 m n. m. (22. 4. 2009 leg. L. Čech, herb. Čech).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 6962a, Hrotovice (distr. Třebíč): doubrava nad levým břehem Rouchovanky 500 m JZ od Nového Dolního rybníka, ca 2,3 km JJV od zámku v obci, 365 m n. m., v porostech (9. 5. 2008 leg. L. Čech, herb. Čech).

Výskyt této teplomilné ostřice je v moravském Praebohemiku soustředěn téměř bez výjimky na jižně exponované svahy říčních údolí. Uvedené lokality představují zřejmě mezní recentní výskyty *C. michelii* směrem do nitra Českomoravské vrchoviny na Oslavě,

Rouchovance a Rokytňé. V údolí Jihlavy zasahuje tento druh nejdále ke Dřínové hoře u Kramolína (např. Koblížek et al. 1998).

L. Čech

Koblížek J., Sutorý K., Řepka R., Unar J. & Ondráčková S. (1998): Floristická charakteristika vybraných lokalit širšího okolí energetické soustavy Dukovany – Dalešice. – Přírod. Sborn. Západo-morav. Muz. Třebíč 37: 1–99.

***Carex pediformis* C. A. Meyer**

C3

68. Moravské podhůří Vysočiny, 6762b, Čikov (distr. Třebíč): doubrava JZ od rozcestí s obrázkem světi-ce, ca 2,5 km JZ od kaple v obci, 415 m n. m., stovky rostlin (13. 9. 2006 not. L. Čech; 25. 4. 2007 leg. L. Čech, ZMT).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 6762b, Vaneč (distr. Třebíč): světlá doubrava na plošině nad pravým břehem potoka, ca 1,2 km VJV od kaple v obci, 410 m n. m., desítky rostlin (13. 9. 2006 not. L. Čech).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 6762d, Čikov (distr. Třebíč): dubohabřina na ostrožně nad soutokem Bělinského potoka a Oslavy, ca 2,8 km JJZ od kaple v obci, 400 m n. m., desítky rostlin (6. 9. 2006 not. L. Čech; 25. 4. 2007 leg. L. Čech, ZMT).

Nově nalezené populace *C. pediformis* v Čikovské doubravě na levém břehu Oslavy vyplňují mezeru mezi seskupením lokalit na Oslavě jižně od Velkého Meziříčí u Nesměře a Hamžova mlýna (Dvořák 1973, F. Lysák in litt.) a výskyty v údolí Oslavy jižně od Náměště nad Oslavou (Suza 1948).

L. Čech

Dvořák J. (1973): Poznámky k rozšíření *Carex pediformis* C. A. Meyer na západní Moravě. – Sborn. Přírod. Klubu Západo-morav. Muz. Třebíč 9: 19–20.

Suza J. (1948): Doplnky k rozšíření *Carex pediformis* na Českém masivu. – Sborn. Klubu Přírod. 28 (1947): 81–91.

***Carex pendula* Huds.**

C4a

67. Českomoravská vrchovina, 6559a, Smrčná (distr. Jihlava): okolí potůčku v lese SZ od osady Stará Huť, ca 1,9 km J od obce, 575 m n. m., několik rostlin (29. 8. 2007 not. L. Čech; 13. 6. 2008 leg. L. Čech, herb. Čech).

Carex pendula byla na Českomoravské vrchovině dosud známa ve dvou malých a vzájemně dosti vzdálených populacích – u Arnolce (Rybníček & Rybníčková 1970) a u Budislavi (Lustyk in Additamenta 6: 265, 2007). Ani charakter nově nalezené populace není odlišný. Problematiku rozšíření, možných migračních cest a reliktnosti tohoto druhu v českých zemích rozvádí R. Řepka (Additamenta 6: 267, 2007).

L. Čech

Rybníček K. & Rybníčková E. (1970): Rozšíření rašelinných a bahenních rostlin v jižní části Českomoravské vysočiny I. – Vlastiv. Sborn. Vysočiny, sect. natur., 6: 77–86.

Carex pulicaris* L.*C2**

41. Střední Povltaví, 6250d, Drásov (distr. Příbram): rozježděná mokřina v nedávno odvodněné louce těsně pod severním okrajem silnice na Sedlčany, ca 0,3 km V od východního okraje obce, 415 m n. m., společně s *Blysmus compressus*, *Carex hartmanii*, *Dactylorhiza majalis* a *Eleocharis quinqueflora* (30. 5. 1989 leg. R. Hlaváček, HOMP). V pozdějších letech již zde druh nebyl nalezen, podobně ani žádný z uvedených vzácných druhů.

Carex strigosa* Huds.*C2**

83. Ostravská pánev, 6275a, Polanka nad Odrou (distr. Ostrava): příkop u cesty v severní části PR Polanský les na křižovatce lesních cest 250 m J od železnice, 49°47'34" N, 18°12'23" E, 225 m n. m., roztroušeně (31. 7. 2008 leg. M. Dančák & M. Žárník, OL).

Carex strigosa se v ČR recentně vyskytuje jen na jižní a severovýchodní Moravě a ve Slezsku. Mimo jižní Moravu byla dosud známa pouze ze dvou lokalit – Hněvošického háje na Opavsku (Koblížek 1976) a od Valašského Meziříčí (Dančák in Additamenta 4: 100–101, 2005). Nově nalezená lokalita v Polanském lese tak významně doplňuje její známé rozšíření v tomto regionu.

M. Dančák

Koblížek J. (1976): Zajímavý výskyt ostřice hubené – *Carex strigosa* Huds. na severní Moravě. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 11: 49.

Carex supina* Wahlenb.*C3**

- 21a. Hanácká pahorkatina, 6668b, Koberice (distr. Prostějov): strmá stráň vpravo od silnice do Brodku, poblíž bývalého lomu, ca 0,5 km ZSZ od kostela v obci, 49°22'24,3" N, 17°06'24,7" E, 245 m n. m. (15. 4. 2009 leg. H. Kleinová, OLM, rev. R. Řepka).

Na jaře 2009 byla ostřice drobná nalezena na dosud nejsevernější moravské lokalitě, dříve neznámé. Lokalitou je příkrá hlinitá mez, místy s výstupy skalního podloží, exponovaná k jihozápadu. Tato mez v blízkosti bývalého lomu je pokrytá zčásti degradovanou vegetací sv. *Festucion valesiaca*e s druhy *Artemisia campestris*, *Bothriochloa ischaemum*, *Centaurea stoebe*, *Elytrigia intermedia*, *Festuca valesiaca*, *Thymus pannonicus*, *Verbascum phoeniceum* a *Veronica prostrata*. Druh je zde zastoupen na ploše asi 2 arů jen v několika drobných trsech. Část lokality zarůstá keři *Ligustrum vulgare*, *Pyrus communis*, *Rhamnus cathartica*, *Rosa* sp. a *Swida sanguinea*. Na mírném svahu pod mezí je dobře vyvinuto druhově bohaté společenstvo sv. *Bromion erecti* s dominantní *Brachypodium pinnatum* v doprovodu *Centaurea scabiosa*, *Chamaecytisus ratisbonensis*, *Salvia pratensis*, *Sanguisorba minor* a *Scabiosa ochroleuca*, kde však ostřice již chybí. Lokalita vyžaduje radikální zásah směřující k redukci dřevin, omezení eutrofizace z blízkého pole a podporu travinobylinné vegetace pravidelným kosením.

Ostřice drobná je na střední Moravě vskutku vzácný druh – v literatuře a v herbářiích jsou údaje jen ze dvou relativně blízkých lokalit kopírujících teplé okraje Dražanského

podhůří: Na Vinohradech u Drysic (1906 leg. *F. Čoka*, BRNU; Podpěra 1911) a Bílá skála u Drysic (1906 leg. *F. Čoka*, BRNU; 1951 leg. *V. Pospíšil*, BRNM). O výskytu ostřice drobné dále směrem k Prostějovu, resp. severně od nalezené lokality, neexistují dosud žádné údaje.

R. Řepka & H. Kleinová

Podpěra J. (1911): Květena Hané. – Brno, 356 p.

Centaurea stenolepis Kerner

C1

79. Zlínské vrchy, 6871b, Březnice (distr. Zlín): nepravidelně kosená mezofilní louka na pravém břehu Březinky, asi 1,45 km SZ od kostela v obci, JZ od osady U Majáku, 49°11'39" N, 17°38'51" E, 320 m n. m., bohatá populace (2. 5. 2007 not. *P. Koutecký*; 30. 8. 2008 leg. *P. Hanáková* GM, rev. *P. Koutecký*).
79. Zlínské vrchy, 6871b, Březnice (distr. Zlín): svahová louka v údolí 0,3 km SSZ od kostela v obci (v současné době staveniště), 49°11'19" N, 17°39'41" E, 325 m n. m., asi 10 trsů (22. 7. 2008 not. *V. Grulich* & foto *J. Holánková*).
79. Zlínské vrchy, 6871b, Březnice (distr. Zlín): Křiby, louka na severním svahu u jižního okraje lesa 1,1 km JJZ od kostela v obci, 49°10'35" N, 17°39'33" E, 390 m n. m., asi 10 trsů (červenec 2008 leg. *J. Holánková*, BRNU, rev. *V. Grulich*).
79. Zlínské vrchy, 6872a, Březůvky (distr. Zlín): louka mezi silnicí a potokem nedaleko odbočky do Provodova, 49°09'17" N, 17°42'32" E, 330 m n. m., asi 5 trsů (srpen 2008 foto *J. Holánková*).
79. Zlínské vrchy, 6872c, Pradlisko (distr. Zlín): výslunná louka v obci, ca 370 m n. m. (12. 8. 1986 leg. *J. Tomášek*, GM, det. *P. Koutecký*).

Lokality jižně od Zlína představují nejsevernější výskyt tohoto teplomilného druhu na Moravě, na severním okraji jeho areálu. Nově nalezené čtyři lokality navazují na několik kilometrů jihozápadně ležící výskyt v obci Pradlisko, který již je zahrnut v Květeně ČR (Štěpánek & Koutecký in Slavík & Štěpánková 2004: 437), ale jehož přesná lokalizace nebyla dosud publikována. Podobně jako v Bílých Karpatech zde chrpa úzkoperá roste na loukách, zatímco na dalších lokalitách v ČR se vyskytuje na světlých stanovištích v teplomilných doubravách (paseky, zarůstající cesty, apod.).

Nové nálezy druhu *Centaurea stenolepis* ve Zlínských vrších vypovídají o nepřilíh dobré povědomosti o zdejší flóře. Území jako by zůstávalo ve stínu velmi atraktivních Bílých Karpat, oproti jiným územím Moravy odtud pochází překvapivě málo herbářových dokladů, zejména v centrálních sbírkách. Přitom je zřejmé, že na jižní svahy hřebene Zlínských vrchů zasahují poměrně četné teplomilné a relativně bazifilní druhy flyšovských Karpat. Právě v okolí Březnice se vyskytují *Pseudolysimachion orchideum* (Sádlo in Grulich 1989, cf. též Trávníček 2001), *Dorycnium herbaceum* (Slavík 1995), *Melittis melissophyllum*, *Rosa gallica*, *Sorbus torminalis*, *Carex montana* aj.

V. Grulich & P. Koutecký

Grulich V. (1989): Výsledky floristického kursu ČSBS v Uherském Hradišti 1987. – Odbor kultury ONV, Uherské Hradiště.

Slavík B. (1995): A plant-geographical study of the genus *Dorycnium* Mill. (Fabaceae) in the Czech Republic. – *Folia Geobot. Phytotax.* 30: 291–314.

Trávníček B. (2001): Rozrazilily rodu *Pseudolysimachion* v České republice. II. Rozšíření druhů sekce *Pseudolysimachion* a kříženců. – *Preslia* 73: 245–272.

***Centaureum pulchellum* (Sw.) Druce**

C2

- 18b. Dyjsko-svratecký úval, 7067b, Terezín (distr. Hodonín): revitalizované slanisko Zápověď mezi železniční tratí Čejč – Ždánice a silnicí Terezín – Krumvíř, nedávno vyhloubené mělké tůně 0,78 km S od středu obce, obnažené břehy a řídké porosty rákosu, 174 m n. m. (2006 not. *J. Pekárová & P. Slavík*; 27. 7. 2007 not. *K. Šumberová & P. Slavík*; 31. 7. 2008 not. *P. Lustyk*).

Podrobnější údaje o slanisku Zápověď jsou uvedeny u druhu *Crypsis aculeata*.

- 21a. Hanácká pahorkatina, 6771a, Kurovice (distr. Kroměříž): v prostoru opuštěného vápencového lomu na západním svahu vrchu Křemenná (314 m) 1,8 km JJV od obce, 280 m n. m., hojně (7. 7. 2008 leg. *P. Batoušek*, herb. Batoušek).
78. Bílé Karpaty lesní, 6874d, Nedašov (distr. Zlín): kamenitá stráňka nad polní cestou na pravém břehu potoka Hrušovky 1,2 km V od kostela, 450 m n. m., vzácněji (14. 9. 2008 not. *P. Batoušek*).
78. Bílé Karpaty lesní, 6974c, Svatý Štěpán (distr. Zlín): skládka dřeva u lesní silnice 2,1 km JZ od soutoku Bukového potoka s Vlárrou v obci, 430 m n. m., roztroušeně (31. 8. 2008 leg. *P. Batoušek*, herb. Batoušek).

***Cephalanthera longifolia* (L.) Fritsch**

C3

- 37b. Sušicko-horažďovické vápence, 6747b, Rabí (distr. Klatovy): válečkový bor na jižním svahu návrší se zříceninou hradu, 490 m n. m., vápenec, 5 kvetoucích rostlin společně s *Cephalanthera damasonium*, *C. rubra*, *Epipactis atrorubens* etc. (31. 5. 2009 not. *R. Paulič & D. Půbal*).

Významný nález, v pořadí teprve třetí lokalita okrotice dlouholisté na Sušicko-horažďovických vápencích. První zde byla zaznamenána v roce 1994 B. Mandákem v jediném exempláři na vrchu Plešovci u Bojanovic (Chán 1999). Druhá lokalita byla v roce 2006 nalezena M. Lepším na vrchu Radvanka JV od Velkých Hydčic (Lepší, Hesoun & Janáková in Chán et al. 2007), na této lokalitě se nyní vyskytuje přes 80 kvetoucích exemplářů (leg. *R. Paulič* 2008, PRC).

R. Paulič

Chán V., Lepší M. & Lepší P. [eds] (2007): Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech XIII. – Sborn. Jihočes. Muz. České Budějovice, přír. vědy, 47: 91–104.

***Ceratophyllum submersum* L.**

C1

1. Doupovská pahorkatina, 5746a, Brody (distr. Louny): v litorálu rybníka vzniklého patrně po těžbě uhlí ca 700 m S od obce, stovky rostlin (2007 not. *M. Broum*, *D. Koutecký & K. Kubát*; Broum et al. 2008).
- 2a. Žatecké Poohří, 5547b, Havraň (distr. Most): Nemilkovský rybník, velmi početně (2007 not. *K. Kubát*; Broum et al. 2008).
- 2a. Žatecké Poohří, 5746a, Široké Třebčice (distr. Chomutov): dva návesní rybníčky, stovky rostlin (2007 not. *D. Broum*, *D. Koutecký & K. Kubát*; Broum et al. 2008).
3. Podkrušnohorská pánev, 5546d, Chomutov: zatopené propady po hlubinné těžbě uhlí na JJV okraji města po pravé straně silnice do Loun, druhá pinka v řadě od SSZ, 310 m n. m. (5. 9. 2004 leg. *Z. Kaplan* no. 04/307, herb. Kaplan).

- 4a. Lounské středohoří, 5447d, Čepirohy (distr. Most): zatopený těžební prostor u hájovny Ryzel 2 km SSZ od vsi (25. 10. 2004 leg. *Jaroslav Rydlo*, ROZ).
- 7b. Podřipská tabule, 5652c, Lužec nad Vltavou (distr. Mělník): tůň 1,5 km V od nádraží Vraňany (3. 9. 2001 leg. *Jaroslav Rydlo*, ROZ).
- 10b. Pražská kotlina / 8. Český kras, 5952c, Praha-Hodkovičky: horní rybník v Údolní ulici 500 m VJV od nádraží Praha-Braník (26. 6. 2008 leg. *Jan Rydlo & Jaroslav Rydlo*, ROZ; 29. 9. 2008 leg. *Jan Rydlo & Jaroslav Rydlo*, ROZ).
- 11a. Všetatské Polabí, 5755c, Benátecká Vrutice (distr. Nymburk): bažina 1,1 km VJV od středu vsi na levém břehu Mlynařice (18. 10. 2002 leg. *Jaroslav Rydlo*, ROZ); tůň na levém břehu Mlynařice 500 m V od kóty 214 Na Lysku (22. 8. 2004 leg. *Jaroslav Rydlo*, ROZ).
- 11b. Poděbradské Polabí, 5855a, Semice (distr. Nymburk): deprese u křižovatky silnic 1,2 km SZ od vrcholu Semické hůry (25. 10. 2002 leg. *Jaroslav Rydlo*, ROZ).
- 11b. Poděbradské Polabí, 5856d, Libice nad Cidlinou (distr. Nymburk): Libický luh; tůň Malý Přerov v severní části Libického luhu mezi dálnicí a soutokem Labe s Cidlinou (15. 8. 2001 leg. *Jaroslav Rydlo*, ROZ; 15. 10. 2005 leg. *Jaroslav Rydlo*, ROZ).
- 11b. Poděbradské Polabí, 5857c, Sádky (distr. Nymburk): tůňky na dně dávno opuštěné a zarůstající pískovny 600 m Z–JZ od kostela v obci, 195 m n. m. (10. 9. 2006 leg. *Z. Kaplan 06/424*, herb. Kaplan).
- 11b. Poděbradské Polabí, 5857d, Dobšice (distr. Nymburk): stará pískovna 1 km JJZ od nádraží (30. 10. 1999 leg. *Jaroslav Rydlo*, ROZ).
- 13a. Rožďalovická tabule, 5756a, Loučeň (distr. Nymburk): rybníček na pravém břehu Křinecké Blatnice 1 km JV od vsi (17. 8. 2002 leg. *Jaroslav Rydlo*, ROZ).
16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 7062b, Mikulovice (distr. Znojmo): Jezero 1 km VJV od vsi (10. 7. 2008 leg. *Jan Rydlo, Jaroslav Rydlo & M. Bartošová*, ROZ).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7164d, Hrušovany nad Jevišovkou (distr. Znojmo): lesní tůň mezi Trávním Dvorem a železniční tratí do Jevišovky (9. 7. 2007 leg. *Jan Rydlo, Jaroslav Rydlo, L. Bravencová & A. Reiter*, ROZ).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7166c, Milovice (distr. Břeclav): rezervace Křivé jezero, tůň na louce u Panenského mlýna ca 2,4 km V–VJV od kostela (leg. *J. Danihelka*, BRNU, MMI; *Danihelka & Šumberová* 2004).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7166d, Lednice (distr. Břeclav): západní okraj rezervace Pastvisko ca 1,5 km SSZ od zámecké kaple (1997 leg. *Z. Piro*, MMI; *Danihelka & Šumberová* 2004).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7267d, Lanžhot (distr. Břeclav): tůň poblíž potoka Svodnice na spojnici Lanžhot – Lány, ca 1,1 km ZJZ od jihozápadního okraje obce, ve velkém množství (11. 6. 2008 leg. *J. Práněl*, PRC, rev. *Z. Kaplan*).
- 24b. Sokolovská pánev, 57643b, Ostrov (distr. Karlovy Vary): nejspodnější v soustavě čtyř malých rybníků S od velkého rybníka Štít dolní 1,3 km Z od kostela na jihozápadním okraji města, 411 m n. m. (4. 9. 2004 leg. *Z. Kaplan no. 04/293*, herb. Kaplan).
- 31a. Plzeňská pahorkatina vlastní, 6246a, Plzeň-Košutka: 1,3 km JJV od vrchu Sytná, menší lomové jezírko, u severního břehu, 405 m n. m. (4. 11. 2007 leg. *S. Pecháčková*, PL).
38. Budějovická pánev, 6851d, Divčice (distr. České Budějovice): dvě velká centrální jezírka v mokřadu zvaném Zbudovská výtopy V od železniční trati 0,75 km JJV od hlavní budovy železniční stanice, 49°06'02,6" N, 14°18'25,3" E, 392 m n. m. (28. 5. 2009 leg. *Z. Kaplan no. 09/74*, herb. Kaplan).
38. Budějovická pánev, 6952d, České Budějovice: Vrbenské rybníky, Nový Vrbenský rybník (1. 7. 2001 leg. *Jaroslav Rydlo*, ROZ).
39. Třeboňská pánev, 6955c, Mníšek (distr. Jindřichův Hradec): rybník Březná u obce (8. 1995 leg. *M. Petrů*, ROZ; 15. 6. 1996 leg. *M. Řezáč*, rev. *Jaroslav Rydlo*, ROZ).
41. Střední Povltaví, 6250b, Buková u Příbramě (distr. Příbram): Malá Buková, Dražský rybník (1. 9. 2005 leg. *Jaroslav Rydlo*, ROZ).
41. Střední Povltaví, 6250d, Kotečnice (distr. Příbram): jižní rybníček pod hrází Chlumského rybníka (12. 8. 2004 leg. *Jaroslav Rydlo*, ROZ).

41. Střední Povltaví, 6251a, Budín (distr. Příbram): rybníček na potoce 700 m SV od vsi (1. 9. 2003 leg. *Jaroslav Rydlo*, ROZ).
41. Střední Povltaví, 6251a, Budínek (distr. Příbram): Pařezitý rybník (1. 9. 2005 leg. *Jaroslav Rydlo*, ROZ; 8. 9. 2003 leg. *Jaroslav Rydlo*, ROZ); východní konec Svatopolského rybníka (1. 9. 2003 leg. *Jaroslav Rydlo*, ROZ).
41. Střední Povltaví, 6251a, Rybníky (distr. Příbram): rybník na potoce u jižního okraje vsi (1. 9. 2003 leg. *Jaroslav Rydlo*, ROZ).
- 53a. Českolipská kotlina, 5353b, Heřmaničky (distr. Česká Lípa): ZSZ okraj Heřmanického rybníka 1,5 km JJZ od železniční zastávky Vlčí Důl-Dobranov, 258 m n. m. (8. 7. 1998 leg. *Z. Kaplan* no. 98/194, herb. Kaplan).
65. Kutnohorská pahorkatina, 6056c, Hatě (distr. Kolín): rybníček na východním okraji vsi, 500 m S od nádraží (26. 9. 2008 leg. *Jan Rydlo* & *Jaroslav Rydlo*, ROZ).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 6960d, Bližkovice (distr. Znojmo): asi 1,25 km SZ od kostela v obci, neprůtočná tůň při ústí Jevišovky do Máčova rybníka, 49°00'25" N, 15°49'42" E, ca 220 m n. m., stovky rostlin (21. 8. 2009 leg. *R. Němec*, MZ).
83. Ostravská pánev, 6077c, Petrovice u Karviné (distr. Karviná): místní část Prstná, první rybník poblíž prameniště v soustavě šesti rybníků na toku Šotkůvka, 236 m n. m. (30. 6. 2007 leg. *P. Pavlík*, herb. Pavlík; 2009 not. *P. Pavlík*).
83. Ostravská pánev, 6176d, Havířov (distr. Karviná): Dolní Suchá, severní břeh zatopené terénní sníženiny způsobené poddolováním na jižním okraji Karvinského lesa ca 2,6 km S od železniční zastávky Havířov-Suchá, 300 m JV od kóty 279,5, 49°48'50,1" N, 18°27'35,2" E, 274 m n. m. (10. 6. 2006 leg. *P. Pavlík*, herb. Pavlík; 15. 6. 2007 leg. *M. Ducháček*, PR).

Růžkatce bradavčitý byl donedávna považován za vzácný druh (cf. Slavík et al. in Hejný & Slavík 1988: 365, Chán 1999, Procházka in Čerovský et al. 1999: 94). V poslední verzi Červeného seznamu (Procházka 2001) byl proto hodnocen v kategorii C1 – kriticky ohrožené taxony. V posledních letech však bylo objeveno mnoho nových lokalit, jak naznačuje výše uvedený seznam a již dříve zveřejněné nálezy (např. Rydlo 1991, Rydlo 1994, Danihelka et al. 1995, Danihelka & Grulich 1996, Rydlo 1997, Rydlo 1998, Chán 1999, Kaplan 1999, Rydlo 1999, Šumberová 1999, Rydlo 2000, Ducháček in Additamenta 1: 65, 2002, Ondráček in Additamenta 3: 77, 2004, Lepší et al. 2005). V současnosti proto nelze hovořit ani o druhu extrémně vzácném, ani v nejvyšším stupni ohrožení.

Ke spolehlivé interpretaci tohoto nárůstu počtu známých lokalit chybí dostatek kvalitních primárních floristických dat, a také správně kalibrovaný model, který by umožnil odfiltrovat vyšší intenzitu floristického průzkumu od skutečného nárůstu počtu lokalit jednotlivých druhů. V případě druhu *Ceratophyllum submersum* se patrně jedná o souhru více faktorů. Kromě skutečného šíření druhu (déletrvající pozorování Jaroslava Rydla, in verb.) souvisí mnoho recentních nálezů se skutečností, že je tomuto druhu v posledních letech věnována při floristické práci větší pozornost, a to jak v důsledku větší přístupnosti informací o tomto druhu v základních botanických publikacích (Květena ČR, Klíč ke květeně České republiky), tak i s postupným zvyšováním počtu botaniků, kteří se nebojí vody.

Z. Kaplan

Broum M., Koutecký D. & Kubát K. (2008): Nové nálezy růžkatce bradavčitého (*Ceratophyllum submersum*) ze severozápadních Čech. – Severočes. Přír. 39: 29–31.

- Danielhelka J. & Grulich V. (1996). Výsledky floristického kursu v Břeclavi (1995). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 31, Suppl. 1996/1: 1–86.
- Danielhelka J., Grulich V., Šumberová K., Řepka R., Husák Š. & Čáp J. (1995): O rozšíření některých cévnatých rostlin na nejjižnější Moravě. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 30, Suppl. 1995/1: 29–102.
- Danielhelka J. & Šumberová K. (2004): O rozšíření některých cévnatých rostlin na nejjižnější Moravě II. – Příroda 21: 117–192.
- Kaplan Z. (1998): Doplněk k rozšíření některých druhů rostlin v České republice. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 33/2: 177–185.
- Lepší M., Lepší P. & Štech M. (2005): Výsledky floristického kursu ČBS v Českých Budějovicích 2001 (1.–7. 7. 2001). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 40, Suppl. 2005/2: 71–135.
- Rydlo J. (1991): Flóristické materiály ze středních Čech III. – Muz. Součas., ser. natur., 5: 137–142.
- Rydlo J. (1994): Poznámky k rozšíření a variabilitě *Ceratophyllum submersum* L. – Muz. Součas., ser. natur., 8: 78.
- Rydlo J. (1997): Flóristické materiály ze středních Čech VII. – Muz. Součas., ser. natur., 11: 14, 86, 140.
- Rydlo J. (1998): Flóristické materiály ze středních Čech VIII. – Muz. Součas., ser. natur., 12: 102.
- Rydlo J. (1999): Pozoruhodné jevy v přírodních rezervacích a na lokalitách ohrožených druhů. – Muz. Součas., ser. natur., 13: 54.
- Rydlo J. (2000): Pozoruhodné jevy v přírodních rezervacích a na lokalitách ohrožených druhů. – Muz. Součas., ser. natur., 14: 161–162.
- Šumberová K. (1999): Flóra a vegetace vod a mokřadů v oblasti soutoku Moravy a Dyje. – Muz. Součas., ser. natur., 13: 33–53.

***Chaerophyllum aureum* L.**

6. Džbán, 5850b, Vinařice (distr. Kladno): u silnice na jižním okraji obce, 50°10'12,5" N, 14°05'15,6" E, 360 m n. m. (16. 5. 2008 not. *J. Malíček & M. Štefánek*).
8. Český kras, 6050c, Tmaň (distr. Beroun): u křižovatky Tmaň – Slavíky S od obce, 49°54'59,1" N, 14°1'55,5" E, 350 m n. m. (15. 5. 2008 not. *J. Malíček, M. Hanzl, M. Štefánek & M. Weiser*).
9. Dolní Povltaví, 5852c, Praha-Lysolaje: pod silnicí vedle přívozu u zastávky MHD V Podbabě, 50°07'21,1" N, 14°23'40,9" E, 180 m n. m. (22. 5. 2008 not. *J. Malíček*).
47. Šluknovská pahorkatina, 5052d, Vlčí Hora (distr. Děčín): bohatý porost v okraji místní komunikace v osadě Sněžná, 450 m n. m. (4. 9. 1997 not. *P. Bauer & J. Hadinec*).

V Květeně ČR (Slavík 1997) není taxon z žádného z výše uvedených fytochorionů zmíněn. Krabíllice zlatoplodá je taxon vázaný na západní část Čech. Ve středoevropském termofytiku se vyskytuje jakožto zavlékáný druh nejčastěji jednotlivě podél komunikací. Kvůli podobnosti s *Anthriscus sylvestris* je často přehlížena.

J. Malíček

***Chaerophyllum bulbosum* L.**

- 37e. Volyňské Předšumaví, 6648d, Mnichov (distr. Strakonice): křoviny při polní cestě Z od obce, 460 m n. m., hojně (5. 7. 2008 not. *R. Paulič*).
- 37e. Volyňské Předšumaví, 6748b, Mnichov (distr. Strakonice): příkopy silnice 1 km JJZ od obce, 49°17'32,3" N, 13°49'22,6" E, 460 m n. m., desítky rostlin (5. 7. 2008 leg. *R. Paulič*, CB).
- 37e. Volyňské Předšumaví, 6749a, Pracejovice (distr. Strakonice): okraj silnice blíže železničního viaduktu na severním úpatí lesa zv. Hůl 0,4 km V od kapličky v obci, 400 m n. m., několik rostlin (5. 8. 2005 leg. *R. Paulič*, CB).
- 37e. Volyňské Předšumaví, 6749b, Modlešovice (distr. Strakonice): u asfaltové cesty při ZSZ okraji lužního lesíka 1 km SZ od osady, 386 m n. m., ojedíněle (22. 6. 2005 leg. *R. Paulič & V. Chán*, CB).

- 37f. Strakonické vápence, 6749a, Černíkov (distr. Strakonice): příkop silnice 1 km JJV od osady, 49°17'44,5" N, 13°54'10,9" E, 430 m n. m., 1 rostlina (7. 7. 2009 leg. R. Paulič, CB).
- 37f. Strakonické vápence, 6749b, Rovná (distr. Strakonice): okraj křovin na jihozápadním svahu návrší Na Rudě (kóta 442) 0,5 km JZ od obce, 49°16'48,6" N, 13°56'53,3" E, 425 m n. m., několik rostlin společně s *Conium maculatum* (5. 7. 2008 not. R. Paulič).

Druh nebyl dosud z Volyňského Předšumaví ani ze Strakonických vápenců v Květeně ČR uváděn.

R. Paulič

Chenopodium chenopodioides (L.) Aellen

A2→C1

16. Znojemsko-brněnská pahorkatina, 7064c, Suchohrdly u Miroslavi (distr. Znojmo): obnažené dno Suchohrdelského rybníka ca 2,2 km S od kostela v Jiřicích u Miroslavi, 48°56'24" N, 16°23'10" E, velmi hojně spolu s druhem *Ch. rubrum* (7. 10. 2008 leg. J. Danihelka, A. Reiter & L. Bravencová, BRNU).

Pravděpodobně první nález ve fytogeografickém okrese (cf. Dostálek et al. in Hejný & Slavík 1990: 242).

J. Danihelka

- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7067b, Terezín (distr. Hodonín): revitalizované slanisko Zápověď mezi železniční tratí Čejč – Ždánice a silnicí Terezín – Krumvíř, nedávno vyhloubená tůň 0,86 km S od středu obce, obnažený břeh, 174 m n. m. (27. 7. 2007 not. K. Šumberová & P. Slavík; 31. 7. 2008 not. P. Lustyk).

Údaje o slanisku Zápověď jsou uvedeny u druhu *Crypsis aculeata*.

- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7066a, Velké Němčice (distr. Břeclav): zasolený zamokřený úhor mezi můstkem přes Křepický potok a přírodní památkou Plácky asi 0,7 km J od jižního okraje vsi, 177 m n. m. (19. 9. 2007 leg. J. Danihelka & K. Fajmon, BRNU; cf. Sychra et al. 2008); slanisko Plácky (přírodní památka), vyschlá stružka ve střední části chráněného území 0,65 km J od jihozápadního cípu vsi (19. 9. 2007 not. J. Danihelka & K. Fajmon; cf. Sychra et al. 2008).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7167a, Rakvice (distr. Břeclav): Trkmanec – Rybníčky (evropsky významná lokalita), narušovaný okraj slanomilné rákosiny, 260 m J od nejjížnější budovy v osadě Trkmanský Dvůr (vpravo od silnice Velké Bílovice – Velké Pavlovice), 162 m n. m. (22. 7. 2000 leg. P. Lustyk, herb. Lustyk et leg. J. Danihelka, MMI; 8. 9. 2000 leg. P. Lustyk, herb. Lustyk, fytoecologické snímky: Turboveg 540314, 540315; 22. 7. 2002 not. P. Lustyk); zamokřená zasolená proláklina v poli asi 400 m VJV od osady Trkmanský Dvůr (23. 8. 2001 leg. J. Danihelka, BRNU, MMI).

Merlík slanomilný byl po delší dobu považován za nezvěstný (Holub in Čerovský et al. 1999). Dnes jej známe z několika jihomoravských lokalit. Od Nesytu a Hlohoveckého rybníka druh uvádějí Danihelka & Šumberová (2004). Na Nesytu byl znovu potvrzen v roce 2007 (Sychra et al. 2008), přičemž autoři citované zprávy zmiňují bez bližší lokalizace i výskyty u Velkých Němčic a Rakvic.

P. Lustyk

Sychra J., Danihelka J., Heralť P., Horal D., Horsák M., Chytil J., Kubiček F., Květ J., Macháček P., Příkryl I. & Roleček J. (2008): Letnění rybníka Nesyt v roce 2007. – *Živa* 56: 189–192.

Danihelka J. & Šumberová K. (2004): O rozšíření některých cévnatých rostlin na jejížnější Moravě II. – *Příroda* 21: 117–192.

***Chenopodium urbicum* L.**

C2

15b. Hradecké Polabí, 5762c, Bolehošť (distr. Rychnov nad Kněžnou): Bolehošťská Lhota, severní břeh rybníka Bába, 50°12'30,5" N, 16°04'48,9" E, 260 m n. m. (14. 9. 2005 leg. F. Krahulec, L. Moravcová & V. Mahelka, PRA).

Z Bolehoště tento druh udává Krčan & Kopecký (1960: 165) bez bližší specifikace zdroje („údajně v Bolehošti“). V Bolehošti u rybníka byla v době našeho nálezu po výkopu obnažená zemina, kde rostl jeden exemplář. Je evidentní, že v území tento druh efemerně přetrvává a čas od času se objevuje, ale není pravidelně přítomen.

F. Krahulec

Krčan K. & Kopecký K. (1960): Nové floristické nálezy v okolí Nového Města nad Metují a Týniště nad Orlicí. – *Preslia* 33: 65–68.

***Chenopodium vulvaria* L.**

C2

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 7162d, Tasovice (distr. Znojmo): asi 620 m JZZ od kostela Nanebevzetí Panny Marie, kosený trávník před domem č. p. 97, 48°50'02" N, 16°08'47" E, ca 200 m n. m., 1 rostlina (10. 9. 2009 leg. P. Dřevojan, BRNU).

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 7163b, Borotice (distr. Znojmo): asi 200 m SZ od kaple v obci, okraj trávníku a záhonů se zeleninou na zahradě domu č. p. 63, 48°51'30" N, 16°14'33" E, ca 190 m n. m., 6 rostlin (19. 7. 2009 leg. P. Dřevojan, BRNU).

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7164c, Hrušovany nad Jevišovkou (distr. Znojmo): asi 120 m SZ od budovy vlakové stanice, okraj neudržovaného trávníku v parčíku, 48°48'39" N, 16°22'55" E, ca 190 m n. m., 2 rostliny (9. 9. 2009 leg. P. Dřevojan, BRNU).

21b. Hornomoravský úval, 6469b, Olomouc: v ruderalizovaném trávníku na Václavském náměstí, 49°35'52" N, 17°15'41" E, ca 220 m n. m., velmi hojně (3. 8. 2008 leg. M. Dančák, OL).

38. Budějovická pánev, 6850c, Bavorov (distr. Strakonice): 5 rostlin v dlažbě u paty domu v Havlasově ulici poblíž náměstí Míru (9. 9. 2009 not. R. Hlaváček & J. Hadinec).

***Coeloglossum viride* (L.) Hartman**

C2

37l. Českokrumlovské Předšumaví, 7250b, Polná na Šumavě (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Bolešovice, travnatý a křovinatý okraj lesíku s drobnými jámami (lůmky?) s dominujícím *Brachypodium pinnatum* 0,7 km JJV od nádraží, krystalický vápenec, 48°47'34,3" N, 14°08'59,9" E, 795 m n. m., 10 rostlin (8. 6. 2006 foto L. Ekrt, D. Půbal & V. Horváthová; Chán et al. 2008); 6 rostlin (28. 6. 2009 foto V. Grulich & A. Vydřová).

Coeloglossum viride patřilo v minulosti ke standardní orchidejové flóře pošumavských pastvin, o čemž svědčí poměrně dlouhé výčty publikovaných lokalit (Chán 1999, Procházka & Štech 2002). V jižní části Předšumaví většina historických lokalit zanikla; malá populace dosud přezívá jen na pastvině u Muckova (lokalita *Botrychium lunaria*, cf. Grulich

in *Additamenta* 5: 184, 2006). Je docela dobře možné, že se k této lokalitě vztahuje jak údaj Muckov, tak Hostínova Lhota (cf. Chán 1999). Vemeníček u Polné byl objeven v roce 2006 (Ekrt & Půbal in Chán et al. 2008). Plocha, kde se rostliny nacházejí, je součástí sice nevelké, ale velmi významné EVL (= evropsky významná lokalita) Polná, kde je motivem ochrany jedna z nejpočetnějších populací hořečku *Gentianella praecox* subsp. *bohémica* (Brabec 2005). Od roku 2006 se zde provádí management cílený k ochraně hořečku, který obnáší pravidelné sečení v pozdním termínu, vyhrabávání stařiny a vyřezávání keřového náletu. Vzhledem k tomu, že jak hořeček, tak vemeníček mají podobné ekologické nároky a v minulosti rostly v Pošumaví na totožných lokalitách, lze očekávat, že započatý management podpoří oba jmenované druhy, jakož i další významné taxony, které v minulosti preferovaly krátkostébelnou vegetaci na pastvinách. Tyto zásahy např. již vedly ke stabilizaci zdejší populace hořečku brvitého (*Gentianopsis ciliata*), která již byla téměř před zánikem.

V. Grulich & A. Vydrová

Brabec J. (2005): Současný stav rozšíření hořečku mnohotvarého českého (*Gentianella praecox* subsp. *bohémica*) v ČR. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 40: 1–44.

Chán V., Lepší M. & Lepší P. [eds] (2008): Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech XIV. – Sborn. Jihočes. Muz. Čes. Budějovice, přír. vědy, 48: 89–107.

***Conringia orientalis* (L.) Dum.**

C1

20b. Hustopečská pahorkatina, 7066b, Kurdějov (distr. Břeclav): asi 1,1 km SZ od kostela, okraj pšeničného pole hraničící s lesostepním komplexem kolem PR Kamenný vrch u Kurdějova, 48°57'47" N, 16°45'10" E, 330 m n. m., spolu s *Consolida regalis*, *Adonis aestivalis*, *Papaver dubium* aj., 1 kvetoucí rostlina (28. 5. 2007 not. D. Dvořák, K. Fajmon, J. Roleček & P. Šmarda).

***Corallorhiza trifida* Châtelain**

C2

97. Hrubý Jeseník, 5969b, Vidly (distr. Bruntál): ve smrkovém porostu s příměsí buku na pravém břehu Videlského potoka u silnice do Karlovy Studánky, 0,89 km VSV(–V) od kóty Prostřední vrch (1153), 50°05'29,4" N, 17°16'35,0" E, dvě mikropopulace: a) pod silnicí, 10 rostlin (2006 not. J. Jersáková); 20 kvetoucích rostlin (5. 6. 2008 foto L. Bureš; 6. 6. 2008 not. J. Chlapek), b) nad silnicí, 40 plodných rostlin (21. 7. 2009 not. J. Jersáková).

[mikrolokalita nad silnicí, 4 × 4 m, 21. 7. 2009 J. Jersáková. – E₃ (70 %): *Picea abies* 20 %, *Fagus sylvatica* 50 %. – E₁ (5 %): *Luzula sylvatica* 1, *Oxalis acetosella* 1, *Corallorhiza trifida* +, *Dryopteris filix-mas* +, *Luzula luzuloides* +, *Maianthemum bifolium* +, *Phyteuma spicatum* +, *Picea abies* +, *Plantanthera bifolia* +, *Prenanthes purpurea* +, *Calamagrostis arundinacea* r, *Fagus sylvatica* r. – E₀ (12 %): neanalyzováno]

97. Hrubý Jeseník, 5769d, Rejvíz (distr. Jeseník): NPR Rejvíz, v porostu rašelínků na okraji řídké vrby v severozápadním cípu tzv. Velké louky, 50°13'30,3" N, 17°18'04,5" E, desítky exemplářů, hojně (15. 6. 2004 foto L. Bureš); 100 kvetoucích rostlin (not. J. Chlapek; 5. 6. 2008 foto L. Bureš); 10 rostlin (17. 7. 2009 not. J. Jersáková).

Stejně jako v celé ČR, tak i v Jeseníkách lokalit korálice ubývá. Je však možné, že je tento nenápadný druh na některých z nich opakovaně přehlížen nebo se objevuje vždy jen po

více letech. Takovou zkušenost mám např. z PR Pstruží potok, z rašeliniště u Staré Vsi i z Velké kotliny. Trvale lze sledovat populaci na Rejvízu, kde se druh patrně vyskytoval a možná ještě vyskytuje na více místech, o čemž svědčí např. lokalizace A. Pečínka & Dočkalová (2004). V roce 2008 jsem ověřoval zajímavou populaci u Videl, kde roste v blízkosti silnice. Je málo pravděpodobné, že se jedná o lokalitu, na níž korálíci sbíral v roce 1950 A. Vězda (BRNL). Ve Velké kotlině, v níž korálíci patrně dosahuje výškového maxima v České republice (1345 m n. m.), jsme ji našli v letech 1973 a 1974 na stejném místě, v roce 1975 na jiném a od té doby ji každoročně na obou místech marně hledáme. V roce 1991 jsme našli větší množství kvetoucích korálíků na rašeliništi v PR Pstruží potok, na rašeliništi u Staré Vsi i v NPR Rašeliniště Skřítek, v následujících letech na stejných místech nebyly žádné. Přitom na Skřítku byla sbírána často (např. 1963 H. Janáčková, SUM; 23. 6. 1991 J. Šmiták, herb. Šmiták), na Pstružím potoce v roce 1978 (I. Zwach, OVMB). Na meziroční fluktuaci populací korálíků u Videl, na Rejvízu i jinde v ČR upozornila i J. Jersáková (in litt.).

V minulosti byl druh v botanické literatuře uváděn z celé řady dalších jesenických lokalit, např.: svah Kopřivné u Malé Morávky (Procházka 1975), Vernířovice, Loučná a Karlova Studánka (Oborný 1883–1886), Mnichov (Duda 1949). Podle práce Jatiová & Šmiták (1996) jsou v různých moravských herbářích uloženy sběry z dalších jesenických lokalit: údolí Javoříckého potoka, údolí Branné, Kouty, Vřesová studánka, Vidly, Vernířovice, údolí Moravice, Alfrédka, Divoký důl a Skřítek.

L. Bureš

- Duda J. (1949): Příspěvek ke květeně Slezska. – Přírod. Sborn. Ostrav. Kraje, Opava, 10: 27–51.
 Jatiová M. & Šmiták J. (1996): Rozšíření a ochrana orchidejí na Moravě a ve Slezsku. – Arca Jmřa, Třebíč.
 Pečinka A. & Dočkalová Z. (2004): Poznámky k rozšíření některých kriticky a silně ohrožených rostlin květeny České republiky. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 39: 411–420.
 Procházka F. (1975): Poznámky k rozšíření a taxonomii československých druhů a hybridů čeledi Orchidaceae. – Pr. Stud., Pardubice, 6: 63–95.

***Corynephorus canescens* (L.) P. Beauv.**

- 31a. Plzeňská pahorkatina vlastní, 6246a, Plzeň: Radčice, 800 m JZ od Sylvánského vrchu a 700 m SSZ od Zámečku, asi 50 m J od cesty spojující Radčice a Vinice, pás vysokých borovic mezi lesem a sadem ležícím pod elektrovedem, jižní expozice, jemný písčité substrát, 49°45'50" N, 13°20'04" E, 370 m n. m. (14. 5. 2008 leg. S. Pecháčková, PL).

Prekvapivý nález psamofilního druhu považovaného na Plzeňsku za vyhynulý. Na písčitém substrátu karbonských arkóz v okolí Plzně byl druh opakovaně nalézán do roku 1942. Z té doby pocházejí poslední herbářové doklady V. Mencla, který jako jediný po 2. světové válce naposledy zmiňuje *Corynephorus canescens* v roce 1950 jako doprovodný druh na etiketě u sběru *Thymus pulegioides* × *T. serpyllum* (PL). Kriesl (1952) již druh neuvádí a dle ústního sdělení jej v lesích severně od Plzně nikdy nenašel (cf. Sofron & Nesvadbová 1997: 90; zde také údaje o historických nálezech). J. Sofron přes záměrné hledání v letech 1970–2000 druh nenalezl (in verb.). Přestože si borové lesy v místech výskytu udržely kontinuitu, jejich

charakter se změnil natolik, že druh vymizel. Jediná současná známá lokalita je pravděpodobně ukázkou toho, jak stanoviště mohla dříve vypadat. Je však nejspíše také odsouzena k zániku, protože v bezprostřední blízkosti se buduje silniční obchvat Plzně.

Jde o ojedinělou lokalitu v celém území jihozápadních Čech, nejbližší výskyt druhu je udáván z Podbořanska (Č. Ondráček in verb.) a Středního Povltaví (údaje poskytl M. Štech, zpracovatel druhu pro Květenu ČR).

S. Pecháčková

Kriesl A. (1952): Geobotanická studie Boleveckých rybníků na Plzeňsku. – Ms., 109 p. [Disert. práce; depon. in: Knih. Kat. Bot. Přír. Fak. UK, Praha]

Sofron J. & Nesvadbová J. [eds] (1997): Flóra a vegetace města Plzně. – Západočeské muzeum, Plzeň, 200 p.

***Crepis praemorsa* (L.) F. L. Walther**

C2

63d. Kozlovská vrchovina, 6064c, Řetová (distr. Ústí nad Orlicí): příkop u silnice mezi Horní Sloupnicí a Řetovou, asi 1 km JZ od kostela v obci, 49°56'32" N, 16°22'14" E, 450 m n. m., asi 20 rostlin (1. 6. 2008 leg. J. Božková & M. Jiroušek, BRNU, det. J. Božková & J. Roleček, rev. J. Danihelka).

Pozoruhodný nález silně ustupujícího druhu, jehož výskyt, ani historický, není v Květeně České republiky (Kaplan & Kirschner in Slavík & Štěpánková 2004: 522–524) z fytogeografického okresu Českomoravské meziohří uváděn. Škarda ukousnutá patří k druhům nejvíce postiženým zánikem tradičního hospodaření na loukách a v lesích, jež s eutrofizací, ponecháním porostů samovolnému vývoji a následnými sukcesními změnami vegetace razantně ustoupily. V tomto ohledu se podobá druhům, jako jsou *Campanula cervicaria* nebo *Trifolium rubens*. Nově nalezená populace u Řetové se vyskytuje ve fragmentu trávníku sv. *Molinion caeruleae* (konkrétně jde o jeho bazifilní teplomilné křídlo s druhy jako *Carex flacca* a *C. tomentosa*), tedy ve vegetaci, jež byla pro starou kulturní krajinu typická. Skutečnost, že je výskyt škardy ukousnuté na lokalitě soustředěn do blízkosti silnice, by mohla naznačovat, že zde pravidelné sečení příkopů brání zarůstání trávníku a napomáhá jejím užití.

J. Božková, M. Jiroušek & J. Roleček

***Crypsis aculeata* (L.) Ait.**

C1

18b. Dyjsko-svratecký úval, 7067b, Terezín (distr. Hodonín): revitalizované slanisko Záповěď mezi železniční tratí Čejč – Ždánice a silnicí Terezín – Krumvř, nedávno vyhloubená tůň 0,86 km S od středu obce, obnažený břeh, 174 m n. m. (31. 7. 2008 foto P. Lustyk; 5. 8. 2008 leg. Z. Hroudová, B. Mandák & P. Zákravský, PRA; 5. 9. 2008 foto P. Lustyk; 19. 9. 2008 leg. P. Lustyk, P. Novák, Z. Musil & O. Hrubý, herb. Lustyk).

Skrytka bodlinatá byla v minulosti na jižní Moravě známa zhruba z 30 lokalit (Holub & Grulich in Čerovský et al. 1999). Během 60. let minulého století však na většině z nich vyhynula a v současnosti se nalézá jen v NPR Slanisko u Nesytu a v PR Slanisko Novosedly (Grulich 1984; 5. 9. 1993 not. K. Šumberová & P. Šprýňar).

Poslední známý údaj o jejím výskytu přímo z dnes již bývalé rezervace Zápověď je z roku 1964 (leg. J. Vicherek, BRNU) a je to také poslední doložený nález tohoto kriticky ohroženého druhu v prostoru bývalého Kobylského jezera. Jeho výskyt po více jak čtyřech desetiletích je výsledkem úspěšné revitalizace tohoto slaniska (viz níže). Vitální populace skryténky se na obnažených březích největší z vyhloubených tůní v severní části lokality obnovila ze zásoby semen v půdě.

Společenstvo *Crypsietum aculeatae*, které se dříve vyskytovalo na jižní Moravě, je dnes považováno za vyhynulé (Šumberová 2007). Nejbližší plně vyvinuté porosty *Crypsis aculeata* se vyskytují na maďarských slaných jezerech v okolí Kecskemétu.

Z. Hroudová & P. Lustyk

Poblíž Terezína na Hodonínsku se ještě v osmdesátých letech minulého století nacházelo chráněné území SPR Slanisko Zápověď s řadou velmi vzácných slanomilných druhů (Grulich 1987), mj. např. *Aster tripolium* subsp. *pannonicus* (zřejmě až do 60. let 20. století), *Bupleurum tenuissimum* (naposledy sbírán v roce 1977), *Salicornia prostrata* (vymizel po roce 1960) a *Suaeda pannonica* (ještě v 50. letech 20. století). Bohužel tuto rezervaci potkal dosti vzácný osud – byla úředně zrušena poté, co následkem odvodnění okolních pozemků v šedesátých letech 20. století zcela zanikla halofilní společenstva a vymizel tak předmět ochrany. Následně upadla tato lokalita v zapomnění a na místě někdejšího slaniska zůstalo jen pole a skupina hybridních topolů.

Teprve nedávno bylo toto zapomenuté území shledáno jako perspektivní pro nový mokřad. Z prostředků Programu péče o krajinu MŽP se zde v roce 2003 vybudovala řada mělkých tůní o různé hloubce pro rozmnožování obojživelníků a jedna větší nádrž. Prvním signálem napovídajícím, že Zápověď bude opět zajímavá i po stránce botanické, se staly výkvěty solí na březích vysychajících tůní v létě 2006 a výskyt parožnatky *Chara vulgaris* (16. 8. 2005 leg. K. Šumberová, BRNU, det. Š. Husák) v některých z nich. Zároveň se také na ploše objevily první slanomilné rostliny. Ukázalo se, že „efekt Šípkové Růženky“ skutečně funguje.

Semena po léta dřímající v půdě se probudila k životu a na obnoveném slanisku se objevila řada druhů typických pro tento typ vegetace, včetně několika velmi významných a vzácných druhů (*Centaureum pulchellum*, *Glaux maritima*, *Juncus gerardii*, *Melilotus dentatus*, *Spergularia maritima*, *S. salina*, *Veronica anagalloides*). Velkým překvapením byl v roce 2007 nález merlíku slanomilného (*Chenopodium chenopodioides*), který byl považován desítky let v České republice za nezvěstný a v roce 2008 nález skryténky bodlinaté (*Crypsis aculeata*). Z dalších významných druhů lze jmenovat např. *Carex secalina*, *Cyperus fuscus* a *Lotus tenuis*.

K udržení obnovené hodnoty a zajímavosti tohoto území bude v nejbližším období nutné zabránit zarůstání tůní a ploch mezi nimi rákosem. Revitalizaci této zajímavé lokality můžeme považovat za jednu z neúspěšnějších akcí v rámci krajinotvorných programů na jižní Moravě za posledních několik let.

P. Slavík

Grulich V. (1987): Slanomilné rostliny na jižní Moravě. – Český svaz ochránců přírody, Břeclav, 70 p.
 Šumberová K. (2007): Vegetace jednoletých halofilních travin. – In: Chytrý M. [ed.], Vegetace České republiky. 1. Travná a keříčková vegetace, p. 132–142, Academia, Praha.

***Cyperus fuscus* L.**

C3

- 31a. Plzeňská pahorkatina vlastní, 6246a, Plzeň: rybník Nováček 2,4 km V od vrchu Sytná, písčité litorál na jižním břehu, 340 m n. m. (9. 9. 2008 leg. S. Pecháček, PL).
 35a. Holoubkovské Podbrdsko, 6148d, Kažez (distr. Rokycany): obnažené dno rybníka Hořejší kažezský, ca 450 m n. m., asi 20 rostlin (17. 7. 2007 leg. J. Sladký, PL).

Plzeňská lokalita je v současnosti jedinou známou v rozsáhlém fytochorionu Plzeňská pahorkatina vlastní. Z něj je sice známo několik lokalit, ale všechny údaje jsou více než 100 let staré. Druh byl nalézán u rybníků při severním okraji Plzně: Kamenný rybník (Čelakovský 1883: 730, Hanuš 1885–86) a Třemošenský rybník (1898 leg. F. Maloch, PL); a na Sulkově JV od Plzně – vypuštěný rybník Sulkov (Čelakovský 1883: 730). Mezi historické lokality patří i Stod (1902 leg. Starý, PR) (informaci laskavě poskytl K. Kubát, zpracovatel druhu pro Květenu ČR). Později zde již nebyl šachor hnědý nalezen. Údaj z Nařžovského rybníka (Maloch 1933: 128) se vztahuje k Nařžovským Horám, tedy fytochorionu Horažďovicko (36b). Z Horažďovicka pocházejí i pozdější nálezy (Vaněček 1969).

Nejbližší současnou (a doposud nepublikovanou) lokalitou je Kažezský rybník; další lokality na Rokycansku mi nejsou známy a pokud vím, ani na floristickém kursu v Rokycanech v roce 2003 nebyl druh nalezen.

Vzhledem k tomu, že širší okolí současné plzeňské lokality Bolevecká rybníční soustava prochází rozsáhlými úpravami v městskou rekreační zónu, včetně vysazování vodních a mokřadních rostlin, je osud veškeré zdejší vodní i pobřežní květeny velmi nejistý.

S. Pecháček

Hanuš J. (1885–86): Soustavný přehled a stanoviska rostlin cévnatých v okolí Plzně samorostlých a obecně pěstovaných. – Zpráva Stát. Vyš. Reál. Gymn. Plzeň 1884–1885: 1–49 (1885) et 1885–1886: 3–51 (1886).

Maloch F. (1933): Květena Klatovského okresu – Sborn. Hist. Mus. Plzeň: 114–160.

Vaněček J. (1969): Květena Horažďovicka. – KSSPOP, Plzeň, 272 p.

***Cyperus michelianus* (L.) Link**

C1

38. Budějovická pánev, 6951b, Novosedly (distr. České Budějovice): Dolní rybník u jižního okraje obce, 49°05'23,6" N, 14°16'50,3" E, 395 m n. m., stovky rostlin (2008 not. M. Krátký; 23. 8. 2008 leg. A. Vydrová & V. Grulich, BRNU).

[severní okraj rybníka, 2 × 2 m, sklon 0°, 23. 8. 2008 A. Vydrová & V. Grulich. – E₂ (60 %), E₁ (60 %): *Persicaria lapathifolia* 2b, *Rumex maritimus* 2b, *Bidens cernua* 2a, *Rorippa palustris* 2a, *Alopecurus aequalis* 2m, *Limosella aquatica* 2m, *Carex bohemica* 1, *Chenopodium ficifolium* 1, *Ch. rubrum* 1, *Cyperus fuscus* 1, *C. michelianus* 1, *Echinochloa crus-galli* 1, *Gnaphalium uliginosum* 1, *Juncus articulatus* 1, *Callitriche* cf. *cophocarpa* +, *Juncus bufonius* +, *Lythrum salicaria* +, *Nymphoides peltata* terestr. +, *Oenanthe aquatica* +, *Salix fragilis* +]

[severní okraj rybníka, 2 × 2 m, sklon 0°, 23. 8. 2008 A. Vydrová & V. Grulich. – E₂ (80 %), E₁ (80 %): *Cyperus fuscus* 3, *C. michelianus* 3, *Rumex maritimus* 2b, *Chenopodium ficifolium* 2m,

Gnaphalium uliginosum 2m, *Limosella aquatica* 2m, *Persicaria lapathifolia* 2m, *Rorippa palustris* 2m, *Alopecurus aequalis* 1, *Echinochloa crus-gallii* 1, *Bidens cernua* +, *Carex bohemica* +, *Oenanthe aquatica* +, *Lythrum salicaria* +, *Juncus bufonius* +, *Ranunculus sceleratus* +, *Potentilla supina* +, *Spergularia echinosperma* +]

Cyperus michelianus patří mezi velmi vzácné druhy jihočeské flóry. Poprvé byl nalezen už Čelakovským (Čelakovský 1883) na Protivínsku, posléze bylo zjištěno několik dalších lokalit v Budějovické a Třeboňské pánvi: podivuhodný je zejména fakt, že v 2. polovině 20. století tento druh nebyl v celých jižních Čechách hodnověrně pozorován (cf. Chán 1999). Ze soustavy rybníčků nedaleko Protivína (větší část je nyní součástí přírodní památky Zelendárky), odkud pochází i nejstarší Čelakovského nález, existuje téměř souvislé pozorování z posledních let (cf. Additamenta 4: 111, 2005, 2008 M. Štech in litt.). V rybníčku Čejka u obce Krč (Soukup in Additamenta 4: 111, 2005) byl výskyt ověřen i v roce 2009; byly zde pozorovány stovky rostlin (27. 5. 2009 leg. A. Vydrová & J. Štěrbová, BRNU) a byl pořízen fytoocenologický snímek (viz níže). Soustavu rybníčků Zelendárky protíná hranice fytochorionů Budějovická pánev (38) a Písecko-hlubocký hřeben (40a); lokality od obce Krč u Protivína (cf. Additamenta 4: 111, 2005) leží ve skutečnosti v Písecko-hlubockém hřebeni, zatímco původní Čelakovského lokalita rybník Švarcenberk je již součástí Budějovické pánve, stejně jako nově objevená lokalita u obce Novosedly.

[Krč, rybník Čejka 1,7 km SV od kostela v obci, 49°12'26,8" N, 14°15'41,0" E, 410 m n. m., 2 × 2 m, sklon 0°, 27. 5. 2009 A. Vydrová & J. Štěrbová. – E₂ (60 %), E₁ (60 %): *Carex bohemica* 3, *Cyperus michelianus* 2b, *Alisma plantago-aquatica* +, *Bidens tripartita* 1, *Gnaphalium uliginosum* 1, *Persicaria lapathifolia* 1, *Rumex maritimus* 1, *Alopecurus aequalis* +, *Callitriche* sp. +, *Eleocharis acicularis* +, *E. ovata* +, *Juncus bufonius* +, *Oenanthe aquatica* +, *Persicaria hydropiper* +, *Rorippa palustris* +, *Triticum aestivum* +]

A. Vydrová & V. Grulich

***Dactylorhiza maculata* subsp. *transsilvanica* (Schur) Soó**

C1

99a. Radhošťské Beskydy, 6576a, Čeladná (distr. Frýdek-Místek): Kociánka, sjezdovka, luční porost sv. Cynosurion *cristati* (as. *Festucetum rubrae*), asi nesečená část jinak sečené plochy pod sjezdovkou, suší břeh u potůčku vpravo pod studánkou, spolu s *Platanthera bifolia*, *Gentiana asclepiadea*, *Nardus stricta*, další rostliny níže ve vlhčím porostu s *Cirsium rivulare*, dole u vstupu do lesa *Aconitum firmum* subsp. *moravicum*, 49°27'53,7" N, 18°20'36,1" E, 670 m n. m. (17. 6. 2007 not. J. Janeček; Šmiták 2008).

Dianthus superbus* L. subsp. *superbus

C2

28c. Mnichovské hadce, 5942b, Nová Ves u Sokolova (distr. Sokolov), tři mikrolokality v komplexu bezkolencových luk, tzv. Louky pod Pluhovým borem.

a) 715 m SV od kóty U silnice (733,7) a 415 m JZ kóty V boru (803,9), 50°03'26,5" N, 12°46'12,9" E, 736 m n. m., desítky rostlin (červenec 2006 not. J. Matějů & P. Jiskra);

b) 50°03'22,8" N, 12°46'08,5" E, 718–726 m n. m., plošně největší (asi 0,7 ha), přes 80 trsů (10. 7. 2007 not. P. Tájek & T. Peckert);

c) mezi oběma předchozími, 50°03'25,2" N, 12°46'09,7" E, 730 m n. m., asi 12 trsů (15. 7. 2009 not. P. Tájek & J. Rolková). Jde o louky s dominancí *Molinia caerulea* s jednotlivými stromy i

skupinkami náletových dřevin (smrk); dalšími druhy na lokalitě jsou *Agrostis stolonifera*, *Achillea millefolium*, *Anthoxanthum odoratum*, *Arnica montana*, *Avenula pubescens*, *Bistorta major*, *Briza media*, *Campanula patula*, *Carex appropinquata*, *C. nigra*, *C. pulicaris*, *C. umbrosa*, *Centaurea jacea*, *Cirsium arvense*, *C. palustre*, *Deschampsia cespitosa*, *Epilobium angustifolium*, *Epipactis helleborine*, *Equisetum sylvaticum*, *Festuca ovina*, *F. pratensis*, *Filipendula ulmaria*, *Galium album*, *G. uliginosum*, *G. verum*, *G. × pomeranicum*, *Geum rivale*, *Holcus lanatus*, *Hypericum maculatum*, *Iris sibirica*, *Juncus effusus*, *Knautia arvensis*, *Lathyrus pratensis*, *Luzula campestris*, *Lychnis flos-cuculi*, *Picea abies*, *Pinus sylvestris*, *Poa pratensis*, *Potentilla erecta*, *Ranunculus acris*, *Rubus idaeus*, *Rumex acetosa*, *Sanguisorba officinalis*, *Senecio ovatus*, *Stellaria graminea*, *Tanacetum vulgare*, *Urtica dioica*, *Vaccinium uliginosum*, *V. vitis-idaea*, *Valeriana excelsa*, *Vicia cracca*. Louky jsou od roku 2008 koseny z prostředků MŽP (Program péče o krajinu).

- 28c. Mnichovské hadce, 5942d, Sítiny (distr. Cheb): v průseku pod elektrovodem mezi obcemi Sítiny a Prameny, nekosené bezkolencové louky s dominancí *Molinia caerulea* a s *Cerastium alsinifolium*, *Cirsium palustre*, *Galium uliginosum*, *Lychnis flos-cuculi*, 1,265 km od kostela v obci a 1,36 km JV od křižení silnice Prameny – Sítiny s elektrovodem, 50°02'08,5" N, 12°45'00,7" E 792 m n. m., jediný trs (1995 nebo 1996 not. M. Tréglér; druh se nepodařilo po delší dobu na lokalitě ověřit – M. Tréglér in verb.; 18. 7. 2007 a 15. 7. 2009 not. P. Tájek). Lokalita se nachází 1 km JV od nejpočetnější populace *D. superbus* ve Slavkovském lese čítající stovky jedinců ve východní části PR Mokřady pod Vlčkem – poprvé uvádí Sádlo (1981).

- 37i. Chvalšinské Předšumaví, 7150b, bývalá obec Sádlo (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, Matuškův kopec (kóta 789), světlý selský lesík s dominantním *Quercus petraea* a bazifilním podrostem (*Brachypodium pinnatum*, *Origanum vulgare* aj.), 2,2 km JJZ od kostela v Ktiši, 48°53'56" N, 14°07'07" E, 780 m n. m., 35 kvetoucích rostlin (31. 8. 2009 leg. V. Grulich, BRNU).

- 37i. Chvalšinské Předšumaví, 7150b, Třebovice (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, severní svah pahorku (kóta 692) s březovými nálety 0,8 km JJZ od návsi v obci Březovík, 48°53'35" N, 14°09'11" E, 680 m n. m., 2 kvetoucí rostliny (2004 not. V. Grulich & A. Vydrová; 2009 neověřeno).

- 37i. Chvalšinské Předšumaví, 7150b, bývalá obec Vítěšovice (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, severní svah pahorku (kóta 670) s trávničky a lískovými křovinami v cílové ploše střešnice 5,1 km ZSZ od kostela ve Chvalšínách, 48°51'42" N, 14°08'33" E, 660–670 m n. m., asi 350 kvetoucích rostlin (12. 8. 2009 leg. V. Grulich & A. Vydrová BRNU).

[2 × 8 m, expozice SV, sklon do 5°, 14. 8. 2009 V. Grulich & A. Vydrová. – E₂ (98 %), E₁ (98 %): *Brachypodium pinnatum* 4, *Dianthus superbus* subsp. *superbus* 2, *Koeleria pyramidata* 2, *Melampyrum nemorosum* 2, *Origanum vulgare* 2, *Trifolium medium* 2, *Achillea millefolium* 1, *Aegopodium podagraria* 1, *Agrostis capillaris* 1, *Anthyllis vulneraria* 1, *Arrhenatherum elatius* 1, *Briza media* 1, *Carlina acaulis* 1, *Knautia arvensis* 1, *Leontodon hispidus* 1, *Trifolium aureum* 1, *Anthriscus sylvestris* +, *Avenula pubescens* +, *Betula pendula* +, *Campanula patula* +, *C. persicifolia* +, *C. rotundifolia* +, *Carex pallescens* +, *Centaurea scabiosa* +, *Chaerophyllum aureum* +, *Cynosurus cristatus* +, *Dactylis glomerata* +, *Daucus carota* +, *Deschampsia cespitosa* +, *Festuca rubra* +, *Galium album* +, *Hieracium laevigatum* +, *H. pilosella* +, *Linum catharticum* +, *Lotus corniculatus* +, *Luzula campestris* +, *L. luzuloides* +, *Medicago lupulina* +, *Odontites vernus* +, *Phleum pratense* +, *Pimpinella major* +, *Plantago lanceolata* +, *P. media* +, *Poa pratensis* +, *Polygala vulgaris* +, *Ranunculus nemorosus* +, *Rhinanthus major* +, *Stellaria graminea* +, *Tanacetum vulgare* +, *Vicia cracca* +, *V. hirsuta* +. – E₀ (2 %)]

- 37i. Chvalšinské Předšumaví, 7150d, bývalá osada Břevniště (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, okraje cesty a lískové křoviny na severním svahu kóty 880, 3,5 km SSV od nádraží Polná na Šumavě, 48°49'44" N, 14°09'29" E, 870–880 m n. m., asi 700 kvetoucích rostlin (15. 8. 2009 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU).

[4 × 4 m, expozice SSV, sklon 1°, 15. 8. 2009 V. Grulich & A. Vydrová. – E₂ (95 %), E₁ (90 %): *Aegopodium podagraria* 2, *Agrostis capillaris* 2, *Clinopodium vulgare* 2, *Dactylis glomerata* 2,

Hypericum maculatum 2, *Phleum pratense* 2, *Rhinanthus major* 2, *Trifolium aureum* 2, *T. medium* 2, *Achillea millefolium* 1, *Brachypodium pinnatum* 1, *Cirsium palustre* 1, *Deschampsia cespitosa* 1, *Dianthus superbus* subsp. *superbus* 1, *Digitalis grandiflora* 1, *Galeopsis bifida* 1, *Galium album* 1, *Holcus mollis* 1, *Melampyrum pratense* 1, *Poa pratensis* 1, *Ranunculus repens* 1, *Stellaria graminea* 1, *Veronica chamaedrys* 1, *Alchemilla* sp. +, *Anthoxanthum odoratum* +, *Avenula pubescens* +, *Campanula patula* +, *C. persicifolia* +, *C. rotundifolia* +, *Cerastium holosteoides* +, *Euphorbia cyparissias* +, *Festuca rubra* +, *Galium uliginosum* +, *Gnaphalium sylvaticum* +, *Hieracium laevigatum* +, *Knautia arvensis* +, *Lathyrus pratensis* +, *Luzula luzuloides* +, *Plantago lanceolata* +, *Poa nemoralis* +, *Ranunculus acris* +, *Rumex acetosa* +, *Salix caprea* +, *Senecio ovatus* +, *Tanacetum vulgare* +, *Vicia sepium* +. – E₀ (5 %)]

- 37i. Chvalšinské Předšumaví, 7150d, bývalá osada Loutka (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, okraj březového náletu navazujícího na loučku – občasné složiště dřeva, 4,0 km SSZ od nádraží Polečnice, 48°50'05" N, 14°06'24" E, 830 m n. m., 6 kvetoucích rostlin (13. 9. 2009 leg. V. Grulich, BRNU).
- 37i. Chvalšinské Předšumaví, 7151a, bývalá obec Osí (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, travnatý a křovinatý porost na kótě Březinka (626) 2,5 km Z–JZ od kostela ve Chvalšínách, 48°51'05" N, 14°10'38" E, 615–625 m n. m., asi 50 kvetoucích rostlin (24. 9. 2007 not. V. Grulich & A. Vydrová).
- 37i. Chvalšinské Předšumaví, 7151c, bývalá obec Benikovice (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, louka s degradovanou vegetací sv. *Molinion caeruleae* v údolí S od kóty Holý vrch, 3,9 km JZ od kostela ve Chvalšínách, 48°49'40" N, 14°10'32" E, 710 m n. m., 15 kvetoucích rostlin (30. 8. 2009 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU).
- 37i. Českokrumlovské Předšumaví, 7151c, bývalá obec Osí (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, okraj lesa 1,9 km JZ od kostela ve Chvalšínách, 48°50'54" N, 14°11'10" E, 600 m n. m., 2 kvetoucí rostliny (12. 8. 1999 not. V. Grulich & A. Vydrová; 5. 10. 2008 not. V. Grulich & A. Vydrová).
- 37i. Chvalšinské Předšumaví, 7151c, bývalá osada Šavlova Lhota (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, křovinaté a travnaté porosty na cílové ploše střelnice 3,0 km JZ–JZ od kostela ve Chvalšínách, 48°50'36" N, 14°10'11" E, 640–650 m n. m., asi 250 kvetoucích rostlin (31. 8. 2008 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU); trávníky po obou stranách cesty na cílové ploše střelnice 3,1 km JZ od kostela ve Chvalšínách, 48°50'23" N, 14°10'31" E, 650 m n. m., asi 50 kvetoucích rostlin (31. 8. 2008 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU).
- 37i. Českokrumlovské Předšumaví, 7151c, bývalá obec Podvoří (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, travnatá plocha (vegetace na pomezí svazů *Bromion erecti* a *Molinion caeruleae*) na severovýchodním okraji střelnice 2,1 km JZ od kostela ve Chvalšínách, 48°50'37" N, 14°11'12" E, 610 m n. m., asi 250 kvetoucích rostlin (31. 8. 2008 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU).
- 37i. Českokrumlovské Předšumaví, 7151c, bývalá obec Podvoří (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, louka s vegetací sv. *Molinion caeruleae* JV od vojenských ubikací, 2,4 km J–JJV od kostela ve Chvalšínách, 48°49'57" N, 14°12'58" E, 575 m n. m., 2 kvetoucí rostliny (14. 8. 2008 not. A. Vydrová).
- 37i. Českokrumlovské Předšumaví, 7151c, bývalá obec Dolany (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, křoviny a trávníky na temeni a severní straně pahorku nad vojenskými ubikacemi 3,1 km JJV od kostela ve Chvalšínách, 48°49'35" N, 14°13'06" E, 590 m n. m., asi 50 kvetoucích rostlin (25. 8. 2006 not. V. Grulich & A. Vydrová); asi 600 kvetoucích rostlin (8. 8. 2009 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU).

[4 × 4 m, expozice SV, sklon do 5°, 8. 8. 2009 V. Grulich & A. Vydrová. – E_Σ (95 %), E₁ (95 %): *Agrostis capillaris* 2, *Avenula pubescens* 2, *Dianthus superbus* subsp. *superbus* 2, *Genista germanica* 2, *Helianthemum grandiflorum* subsp. *obscurum* 2, *Luzula luzuloides* 2, *Poa pratensis* 2, *Rhinanthus major* 2, *Thymus pulegioides* 2, *Achillea millefolium* 1, *Briza media* 1, *Calluna vulgaris* 1, *Carlina vulgaris* 1, *Dactylis glomerata* 1, *Dianthus deltoides* 1, *Euphorbia cyparissias* 1, *Galium verum* 1,

- Koeleria pyramidata* 1, *Melampyrum pratense* 1, *Silene nutans* 1, *Veronica officinalis* 1, *Alchemilla glaucescens* +, *Campanula persicifolia* +, *Centaurea jacea* +, *Festuca ovina* +, *Hieracium umbellatum* +, *Hypericum perforatum* +, *Lotus corniculatus* +, *Phleum phleoides* +, *Pimpinella saxifraga* +, *Polygala vulgaris* +, *Potentilla tabernaemontani* +, *Prunus cerasus* +, *Quercus robur* +, *Ranunculus nemorosus* +, *Trifolium aureum* +, *T. medium* +, *T. montanum* +, *Trisetum flavescens* +, *Vaccinium myrtillus* +, *Veronica chamaedrys* +. – E₀ (2 %)]
371. Českokrumlovské Předšumaví, 7151c, Křenov (distr. Český Krumlov): křovinatý severozápadní svah pahorku (již ve vojenském újezdu Boletice) 0,8 km Z–ZJZ od křižovatky v obci, 48°49'48" N, 14°14'02" E, 560–580 m n. m., asi 1000 kvetoucích rostlin (14. 8. 2009 leg. A. Vydrová & V. Grulich, BRNU).
[4 × 4 m, expozice SZS, sklon do 5°, 14. 8. 2009 V. Grulich & A. Vydrová. – E_Σ (98 %), E₂ (3 %): *Populus tremula* 1. – E₁ (98 %): *Centaurea jacea* 2, *Dactylis glomerata* 2, *Daucus carota* 2, *Dianthus superbus* subsp. *superbus* 2, *Koeleria pyramidata* 2, *Lotus corniculatus* 2, *Melilotus albus* 2, *Potentilla reptans* 2, *Trifolium medium* 2, *Achillea millefolium* 1, *Anthoxanthum odoratum* 1, *Anthriscus sylvestris* 1, *Avenula pubescens* 1, *Cirsium arvense* 1, *Clinopodium vulgare* 1, *Galium verum* 1, *Knautia arvensis* 1, *Phleum pratense* 1, *Plantago lanceolata* 1, *Poa compressa* 1, *P. nemoralis* 1, *Rhinanthus major* 1, *Senecio jacobaea* 1, *Trifolium aureum* 1, *T. hybridum* 1, *Agrimonia eupatoria* +, *Agrostis capillaris* +, *Artemisia vulgaris* +, *Astragalus glycyphyllos* +, *Brachypodium pinnatum* +, *Cerastium holosteoides* +, *Erigeron acris* +, *E. annuus* +, *Euphorbia cyparissias* +, *Galium album* +, *Genista germanica* +, *Holcus lanatus* +, *Hypericum perforatum* +, *Medicago lupulina* +, *Odontites vernus* +, *Poa pratensis* +, *Populus tremula* +, *Prunella vulgaris* +, *Quercus robur* +, *Rhamnus cathartica* +, *Rosa canina* +, *Stellaria graminea* +, *Taraxacum* sect. *Ruderalia* +, *Torilis japonica* +, *Trifolium pratense* +, *Vicia cracca* +. – E₀ (do 3 %)]
371. Českokrumlovské Předšumaví, 7151c, Boletice (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, ruderalizované křoviny poblíž vodárenského objektu nad obcí, 3,3 km J od kostela ve Chvalšínách, 48°49'27" N, 14°12'35" E, 640 m n. m., asi 20 kvetoucích rostlin (24. 8. 2006 not. A. Pavličko, V. Grulich & A. Vydrová); 15 kvetoucích rostlin (29. 8. 2009 leg. A. Vydrová & V. Grulich, BRNU).
371. Českokrumlovské Předšumaví, 7151c, Boletice (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, borový les Z od paneláků v obci, 3,6 km JJZ od kostela ve Chvalšínách, 710 m n. m., 48°49'21" N, 14°12'13" E, asi 650 kvetoucích rostlin (29. 8. 2009 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU).
[20 × 20 m, expozice J, sklon 10°, 29. 8. 2009 V. Grulich & A. Vydrová. – E_Σ (90 %), E₃ (40 %): *Pinus sylvestris* 3, *Betula pendula* 2. – E₂ (5 %): *Betula pendula* 1, *Corylus avellana* +, *Rosa canina* +. – E₁ (70 %): *Brachypodium pinnatum* 2, *Cytisus nigricans* 2, *Dianthus superbus* subsp. *superbus* 2, *Digitalis grandiflora* 2, *Fragaria vesca* 2, *Agrostis capillaris* 1, *Avenella flexuosa* 1, *Briza media* 1, *Convallaria majalis* 1, *Euphorbia cyparissias* 1, *Festuca ovina* 1, *F. rubra* 1, *Genista tinctoria* 1, *Laserpitium prutenicum* 1, *Luzula luzuloides* 1, *Vaccinium myrtillus* 1, *Achillea millefolium* +, *Betula pendula* +, *Calamagrostis arundinacea* +, *Campanula persicifolia* +, *C. rotundifolia* +, *Carex caryophyllaea* +, *C. montana* +, *Carlina acaulis* +, *Clinopodium vulgare* +, *Crataegus macrocarpa* +, *Dactylis glomerata* +, *Dryopteris dilatata* +, *Fragaria moschata* +, *Galeopsis bifida* +, *Galium album* +, *G. pumilum* +, *G. verum* +, *Genista germanica* +, *Helianthemum grandiflorum* subsp. *obscurum* +, *Hieracium murorum* +, *H. pilosella* +, *Hypericum perforatum* +, *Lathyrus vernus* +, *Lilium martagon* +, *Linaria vulgaris* +, *Melampyrum pratense* +, *Platanthera* cf. *bifolia* +, *Poa pratensis* +, *Polygonatum odoratum* +, *Populus tremula* +, *Potentilla erecta* +, *Pyrus communis* +, *Quercus robur* +, *Rhinanthus major* +, *Securigera varia* +, *Selinum carvifolia* +, *Silene nutans* +, *Sorbus aucuparia* +, *Taraxacum* sect. *Ruderalia* +, *Torilis japonica* +, *Trifolium medium* +, *T. pratense* +, *Veronica chamaedrys* +, *V. officinalis* +, *Vicia sepium* +, *Viola collina* +, *V. riviniana* +. – E₀ (20 %)]
371. Českokrumlovské Předšumaví, 7151c, bývalá obec Hoříčky (distr. Český Krumlov): vojenský újezd Boletice, křoviny nad západním okrajem rekultivované skládky a nedaleká nepoužívaná tanková cesta 4,7 km ZSZ od kostela v Kájově, 48°48'54" N, 14°11'45" E, 735 m n. m. (sine dato not. A. Pavličko); asi 300 kvetoucích rostlin (10. 8. 2009 leg. V. Grulich & A. Vydrová BRNU).

Hvozdík pyšný náleží k vzácným, ustupujícím druhům květeny ČR, ne nadarmo je zařazen mezi druhy silně ohrožené (C2). Jde o vytrvalou, avšak krátkověkou rostlinu, která zřejmě potřebuje mírné disturbance ve vegetaci k tomu, aby se mohla úspěšně generativně rozmnožovat. Prostředí vojenského újezdu Boletice, které je méně eutrofizované než běžná krajina, je pro tento druh relativně příznivé. V minulosti zde byl zaznamenán větší počet nalezišť (Chán 1999, Procházka & Štech 2002). Lokality jsou ovšem uvedeny poměrně široce, vztahují se k názvům bývalých sídel a jejich ztotožnění s našimi nálezy není vždy jednoznačné. V posledních letech se nám zřejmě podařilo ověřit a v terénu přesně identifikovat prakticky všechny údaje A. Pavlíčka z roku 1998 (cf. Chán l. c.), ale také nalézt lokality zcela nové.

Druh poněkud uniká pozornosti, protože zde kvete velmi pozdě, a navíc se často vyskytuje ve fytoocenologicky málo vyhraněných biotopech a mimo dobu květu prakticky není k nalezení. Hvozdík vyžaduje cílený průzkum, který je náročný zejména proto, že potenciálně vhodných lokalit je ve vojenském újezdu Boletice velmi mnoho, nicméně i zde se vyskytuje spíše lokálně a nemusí růst na všech vhodných stanovištích. Tuto skutečnost prokázal průzkum střelnice Podvoří v roce 2008: zatímco v severní části v oblasti bývalých obcí Podvoří a Šavlova Lhota se vyskytují bohaté populace, na obdobných stanovištích v jižní části (bývalé obce Bílovice a Beníkovice) nebyl zjištěn. Specifickým problémem je také to, že více zjištěných populací se nachází v cílových plochách vojenských cvičišť, kde z bezpečnostních důvodů není možný intenzivní průzkum. Další lokality lze v tomto území očekávat.

Vegetace, v níž se hvozdík pyšný ve vojenském újezdu Boletice vyskytuje, je dosti různorodá. Jen výjimečně se však v tomto území vyskytuje v bezkolencových loukách (sv. *Molinion caeruleae*), pro něž je uváděn jako diagnostický druh (Kovanda in Hejný & Slavík 1990: 206, Chytrý et al. 2001): tak je tomu zřejmě jen na lokalitě Podvoří, JV od vojenských ubikací. Většina populací se zde nachází ve vegetačních typech mezičtějších a xeričtějších. Na většině nalezišť s početnými populacemi roste převážná většina jedinců na mírných sklonech severního kvadrantu (severovýchod až severozápad). Část populací jsme zaznamenali v cenologicky poměrně vyhraněné vegetaci. Jde jednak o porosty na bazických substrátech (zejména krystalické vápence), které lze přiřadit k as. *Carlino acaulis-Brometum erecti*, která je součástí sv. *Bromion erecti* (Podvoří, okraj střelnice; Vítěšovice, fytoocenologický snímek výše). Jiným vegetačním typem jsou suché trávníky na kyselějších horninách (amfibolit, ale i rula), které lze klasifikovat jako as. *Viscario vulgaris-Avenuletum pratensis*, která náleží do sv. *Koelerio-Phleion phleoidis* (Dolany, fytoocenologický snímek výše; část populace v cílové ploše na lokalitě Šavlova Lhota). Převážná většina rostlin však roste ve fytoocenologicky nevyhraněných trávnících v prosvětlených náletových porostech bříz, osik nebo lísky (fytoocenologický snímek z lokality Břevniště), výjimečný je výskyt velmi početné populace na tankodromu ve vegetaci (v minulosti) silně mechanicky disturbované, ale přitom nepřilíhající eutrofizované (fytoocenologický snímek z lokality Křenov). Vzácný je rovněž výskyt hvozdíku v lesích; na lokalitě Boletice (fytoocenologický snímek) se v podloží nachází amfibolit a ve velmi bohaté druhové skladbě s dominantní borovicí se typicky prolínají

různé heliofilní a heliosciofilní druhy: jednak suchomilné (např. *Helianthemum grandiflorum* subsp. *obscurum*, *Carlina acaulis*), acidofilní (*Vaccinium myrtillus*, *Luzula luzuloides*), bazičilní (*Viola collina*) i druhy střídavě vlhkých podkladů (*Laserpitium prutenicum*, *Selinum carvifolia*). Tato vegetace je fytoocenologicky obtížně hodnotitelná. Mapa potenciální vegetace (Blažková et al. 1998) zde uvádí bikové a/nebo jedlové doubravy, což je značně diskutabilní. Podle našich zkušeností se přikláníme k názoru, že aktuální vegetace je asi odvozena od bohatší varianty jiho- a západočeských borojedlin (cf. Sádlo et al. 2005), které zřejmě v kontinentálně laděné kotlině pod Blanským lesem nahrazovaly bučiny (jedle se v podobných typech porostů v okolí dosud vyskytuje).

V. Grulich & A. Vydrová

37p. Novohradské podhůří, 7052d, Kamenný Újezd (distr. České Budějovice): okraj remízku 0,4 km JZ od nádraží Polečnice, 48°54'26" N, 14°26'46" E, 440 m n. m. (2002 not. D. Zelený); 45 kvetoucích rostlin (7. 9. 2009 leg. V. Grulich, BRNU).

Nevelká populace hvozdíku s podivem přežívá v kulturní krajině: úzký remízek s dominantními starými jedinci dubu letního (*Quercus robur*) lemují pole a ruderalizovaný mokřad. Spolu s hvozdíkem se zde vyskytují další druhy, které jej ve vegetaci často provázejí, např. *Betonica officinalis*, *Selinum carvifolia* a *Brachypodium pinnatum*. Lokalita se nachází v prostoru, kde lze případně diskutovat o přiřazení k fytogeografickému podokresu Českokrumlovské Předšumaví (37l).

V. Grulich

Chytrý M., Kučera T. & Kočí M. [eds] (2001): Katalog biotopů České republiky. – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha.

Neuhäuslová Z., Blažková D., Grulich V., Husová M., Chytrý M., Jeník J., Jirásek J., Kolbek J., Kropáč Z., Ložek V., Moravec J., Prach K., Rybníček K., Rybníčková E. & Sádlo J. (1998): Mapa potenciální přirozené vegetace České republiky. – Academia, Praha, 341 p. + map.

Sádlo J. (1981): Seznam druhů z luk pod Vlčkem mezi silnicemi Mariánské Lázně – Prameny a Prameny – Sítiny. – Ms., 2 p. [Depon. in: Správa CHKO Slavkovský les, Mariánské Lázně]

Sádlo J., Pokorný P., Hájek P., Dreslerová D. & Čílek V. (2005): Krajina a revoluce. – Malá Skála, Praha.

***Dittrichia graveolens* (L.) Greuter (obr. 1)**

42b. Tábořsko-vlašimská pahorkatina, 6356d, Děkanovice [u Dol. Kralovic] (distr. Benešov): dálnice D1, km 71 a 72 (říjen 2008, září 2009 not. U. Raabe).

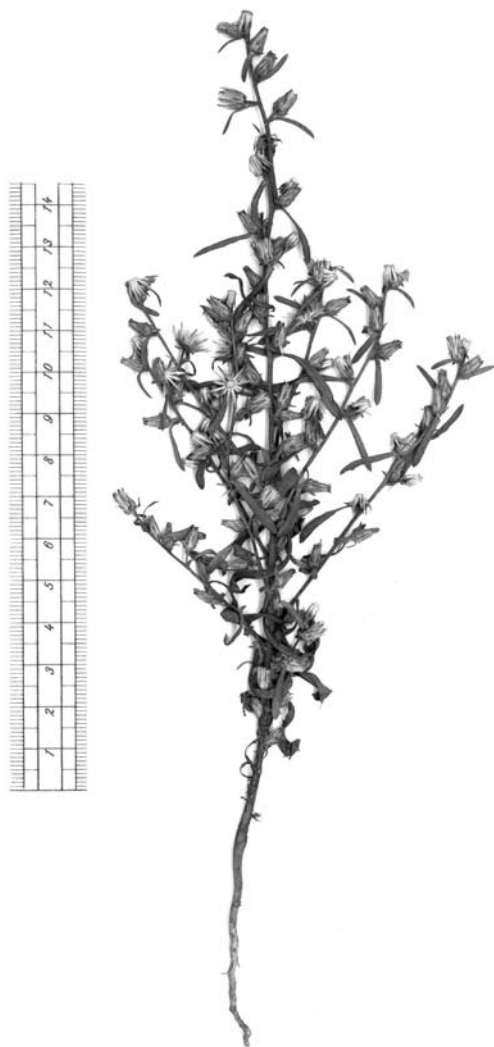
67. Českomoravská vrchovina, 6457b, Koberovice (distr. Pelhřimov): dálnice D1, km 83,5–84 (září 2009 not. U. Raabe).

67. Českomoravská vrchovina, 6661b, Uhřínov (distr. Žďár nad Sázavou): dálnice D1, km 140 (září 2009 not. U. Raabe).

67. Českomoravská vrchovina, 6662c, Velké Meziříčí (distr. Žďár nad Sázavou): dálnice D1, km 147–148 (2008 not. U. Raabe; září 2009 not. U. Raabe).

67. Českomoravská vrchovina, 6662d, Jablonoň (distr. Žďár nad Sázavou): dálnice D1, km 151, 152, 153 (září 2009 not. U. Raabe).

67. Českomoravská vrchovina, 6663c, Osová Bítýška (distr. Žďár nad Sázavou): dálnice D1, exit Tasov, km 153 (říjen 2008, září 2009 not. U. Raabe).

Obr.1. – *Dittrichia graveolens* z lokality Ostrovačice u Brna (leg. O. Rotreklová & J. Danihelka, 19. 10. 2009, BRNU).

Fig. 1. – *Dittrichia graveolens* from the locality of Ostrovačice near Brno (leg. O. Rotreklová & J. Danihelka, 19. 10. 2009, BRNU).

67. Českomoravská vrchovina, 6763b, Příbyslavice (distr. Brno): dálnice D1, u dálničního odpočívadla Devět Křížů před km 168 (září 2009 not. *U. Raabe*).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 6763b, Domašov (distr. Brno): dálnice D1, km 170,5 (září 2009 not. *U. Raabe*).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 6763b, 6764a, 6764c, Domašov – Ostrovačice (distr. Brno): dálnice D1, km 172 a 174 (říjen 2008 not. *U. Raabe*); km 172, 173, 174, 175, 176, 177 (září 2009 not. *U. Raabe*).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 6764c, 6764d, Ostrovačice (distr. Brno): dálnice D1, km 178, před, na a za dálničním sjezdem (říjen 2008 not. *U. Raabe*); pravá dálniční krajnice za dálničním sjezdem (ve směru na Prahu), asi 0–100 m od nadjezdu 1,25 km VS–V od kostela ve vsi, roztroušeně drobné rostliny, 49°12'59,9" N, 16°24'36,2" E, 340 m n. m. (19. 10. 2009 leg. *O. Rotreklová & J. Danihelka*, BRNU).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 6864b, Popůvky (distr. Brno): dálnice D1, km 184 (září 2009 not. *U. Raabe*).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 6864b, Rosice (distr. Brno): dálnice D1, km 182 (září 2008 not. *U. Raabe*).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 6865a, Troubsko (distr. Brno): dálnice D1, km 187 (říjen 2008 not. *U. Raabe*); km 186 (září 2009 not. *U. Raabe*).

Nový druh květeny ČR.

Tento snadno rozeznatelný druh, původem ze Středozeří, se od začátku 80. let minulého století šíří ve střední Evropě především podél dálnic a v současné době je zde již zdomácnělý. Savelsbergh (1983) jako první upozornil na výskyt *Dittrichia graveolens* u dálnice ve Speyeru v západním Německu. V následujících letech se druh šířil dále, především na jihoněmeckých dálnicích, a již za deset let po vydání práce Savelsbergha mohl Nowack (1993) psát o masovém výskytu podél dálnic v jižním Německu. Souběžně s tím se *Dittrichia* šířila od počátku 80. let na nevyužívaných plochách v okolí průmyslových závodů v Porúří v severozápadním Německu. Odtud ji první uvedl Gödde (1984), který podrobně popsal rozšíření v Essenu.

Během dalších několika let bylo v Německu pozorováno razantní šíření tohoto druhu směrem k severu a východu, opět především podél dálnic. Mezitím se *Dittrichia* dostala do spolkových zemí Braniborsko a Sasko. Hohla (2001) referoval o prvním výskytu v Rakousku, kde se druh od té doby rovněž rychle rozšířil (Raabe 2008). Proto nejsou údaje o výskytu podél dálnice Praha – Brno nijak překvapivé. Zda se sem druh rozšířil z Německa, anebo z Rakouska, nelze už dnes zjistit. Už v roce 2008 byla *Dittrichia* v úseku Velké Meziříčí – Brno velmi hojná a pravděpodobně se také vyskytovala dále podél dálnice ve směru od Brna na Bratislavu. V každém případě by tam měla být sledována. Podél dálnice Praha – Drážďany nebyla *Dittrichia* v letech 2008 a 2009 ještě s jistotou pozorována, ale výskyt v dalších letech je pravděpodobný.

Stejně jako v Německu a Rakousku, roste *Dittrichia graveolens* mezi Prahou a Brnem především ve středním dělicím pásu dálnice, mnohem vzácnější je na krajnicích. Jednotlivé rostliny tak mohou být z jedoucího auta snadno přehlédnuty, větší porosty jsou ale na základě charakteristického vzhledu snadno poznatelné. Velké porosty se v roce 2009 nacházely např. u Velkého Meziříčí, ale také těsně před Brnem.

Za překlad textu do češtiny srdečně děkuji F. Krahulcovi a J. Danihelkovi.

U. Raabe

- Gödde M. (1984): Zur Ökologie und pflanzensoziologischen Bindung von *Inula graveolens* (L.) Desf. in Essen. – *Natur u. Heimat* 44(4): 101–108.
- Hohla M. (2001): *Dittrichia graveolens* (L.) Greuter, *Juncus ensifolius* Wikstr. und *Ranunculus penicillatus* (Dumort.) Bab. neu für Österreich und weitere Beiträge zur Kenntnis der Flora des Innviertels und des angrenzenden Bayerns. – *Beitr. Naturk. Oberösterreichs* 10: 275–353.
- Nowack R. (1993): Massenvorkommen von *Dittrichia graveolens* (L.) Greut. (Klebriger Alant) an Autobahnen in Süddeutschland. – *Florist. Rundbr.* 27(1): 38–40.
- Raabe U. (2008): (84) *Dittrichia graveolens*. p. 270–271. – In: Fischer M. A. & Niklfeld H. [eds], *Floristische Neufunde* (76–98), *Neilreichia*, 5: 263–288.
- Savelsbergh E. (1983): *Inula graveolens* (L.) Desf. (Klebriger Alant) bei Speyer. – *Gött. Florist. Rundbr.* 16(3/4): 96–99.

***Draba nemorosa* L.**

C1

6. Džbán, 5849d, Stochov (distr. Kladno): v kolejišti na [železničním] nádraží (13. 5. 2009 leg. *Jaroslav Rydlo*, ROZ).
- 36b. Horažďovicko, 6648a, Velký Bor (distr. Klatovy): ve šterku v kolejišti a v řídkém sekaném trávníku podél nástupiště na železniční zastávce Velký Bor, 455 m n. m., tisíce rostlin (26. 4. 2008 leg. *L. Pivoňková*, PL; *Pivoňková* 2009).
- 37f. Strakonické vápence, 6749a, Krty (distr. Strakonice): kulturní louka (dříve pole) na jižním svahu návrší (kóta 465,9) SSV od obce, 49°17'57,2" N, 13°51'25,2" E, 445 m n. m., stovky rostlin (4. 5. 2008 leg. *R. Paulič*, CB, PRC; 26. 4. 2009 leg. *R. Paulič*, CB).

Druh na lokalitu zavlečený patrně při výsevu osiva při zatravňování pole. V listopadu 2008 byla louka částečně rozorána. V roce 2005 byla chudina hajní nalezena rovněž zavlečená na bývalém poli u Křenova na Českokrumlovsku (cf. Lepší & Lepší 2005).

R. Paulič

62. Litomyšlská pánev, 6063a, Chocen (distr. Ústí nad Orlicí): rozvolněný porost efemer na šterkovitém okraji železniční trati 1,2 km ZJZ od budovy vlakového nádraží, 49°59'19" N, 16°12'30" E, 290 m n. m., desítky rostlin spolu s dalšími efemery (*Arabidopsis thaliana*, *Erophila verna*, *Cerastium semidecandrum*) a plevely (*Lithospermum arvense*, *Viola arvensis*) (9. 4. 2009 leg. + foto *P. Novák*, BRNU, rev. P. Lustyk).

Chudina hajní je v Červeném seznamu ČR (Procházka 2001) řazena do kategorie C1, původní výskyt je u nás omezen pouze na území jižní Moravy, z Čech se uvádějí jen velmi ojedinělé a vždy jen přechodné výskyty. V posledním desetiletí však adventivních výskytů porůznu nápadně přibývá (např. Horková in *Additamenta* 2: 246, 2003; Lysák in *Additamenta* 3: 85, 2004; Roleček in *Additamenta* 7: 272, 2008). Stanovištěm druhu jsou především železniční tratě a novodobě vzniklé úhory na opuštěných polích. Další, zde v příspěvku uváděné lokality, tento současný trend potvrzují.

V Červeném seznamu ČR (l. c.) tato skutečnost nebyla ještě podchycena a u chudiny hajní chybí upřesňující zkratka „ind.“, což zdánlivě implikuje situaci, že by se

kategorie C1 měla vztahovat na všechny výskyty v ČR. V příštím aktualizovaném vydání Červeného seznamu proto musí být tato změna explicitně uvedena.

[eds]

Lepší M. & Lepší P. (2005): *Draba nemorosa* L. – chudina hajní. – In: Chán V., Lepší M. & Lepší P. [eds], Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech XII., Sborn. Jihočes. Muz. České Budějovice, přír. vědy, 46: 125–136.

Pivoňková L. (2009): Nález chudiny hajní (*Draba nemorosa* L.) u Velkého Boru. – Calluna, Plzeň, 14: 6.

***Eichhornia crassipes* (Mart.) Solms**

- 5b. Roudnické pisky, 5551d, Dobříň (distr. Litoměřice): v Labi u levého břehu poblíž kilometru 24 říční kilometráže, na třech místech, celkem asi 50 rostlin (20. 8. 2000 leg. *Jaroslav Rydlo*, ROZ).
9. Dolní Povltaví, 5852a, Roztoky (distr. Praha): bazének v parku u jižní strany zámku (14. 9. 2007 leg. *Jaroslav Rydlo*, ROZ).
- 11b. Poděbradské Polabí, 5854b, Přerov nad Labem (distr. Nymburk): v Labi u levého břehu mezi mostem a zdymadlem (20. 8. 2006 leg. *Jaroslav Rydlo*, ROZ).
- 11b. Poděbradské Polabí, 5855a, Semice (distr. Nymburk): Labe, u levého břehu pod mostem (20. 8. 2006 leg. *Jaroslav Rydlo*, ROZ).
- 11b. Poděbradské Polabí, 5856d, Poděbrady (distr. Nymburk): bazének na kolonádě, 250 m JJZ od nádraží (Rydlo 2005).
- 13a. Rožďalovická tabule, 5757c, Dymokury (distr. Nymburk): návesní rybníček v západní části obce, 1 rostlina (9. 8. 2003 leg. *Jaroslav Rydlo*, ROZ; Rydlo 2005).
- 13a. Rožďalovická tabule, 5758a, Osek (distr. Nymburk): rybník Hlíňák u jihovýchodního okraje vsi, asi 10–15 rostlin (léto 2000 not. *J. Hadinec* & *P. Havlíček*; Pyšek et al. 2002; 30. 10. 2000 leg. *Jaroslav Rydlo* & *D. Turoňová*, ROZ; Rydlo 2005); výtok z rybníka Hlíňák u jihovýchodního okraje vsi, 1 zplavěná rostlina (14. 7. 2001 leg. *Jaroslav Rydlo*, ROZ).
32. Křivoklátsko, 5949c, Račice (distr. Rakovník), v tůňce na pravém břehu pod jezem, 1 vysazená rostlina (16. 7. 1991 not. *Jaroslav Rydlo*; Rydlo 1992, 1999: 98).
65. Kutnohorská pahorkatina, 6056c, Hatě (distr. Kolín): rybníček na východním okraji vsi, 500 m S od nádraží (26. 9. 2008 leg. *Jan Rydlo* & *Jaroslav Rydlo*, ROZ).
83. Ostravská pánev, 6175a, Ostrava-Martinov: v tůni u železniční trati mezi Třebovicemi a Děhylovem v ochranném pásmu přírodní rezervace Štěpán (evropsky významná lokalita Děhylovský potok-Štěpán), 212 m n. m., dva vitální jedinci, zřejmě splavení ze zahradních bazének v nivě řeky Opavy při povodni v červenci 1997 (23. 9. 1997 leg. *Z. Prymusová*, OSM; Prymusová 2001; *Z. Prymusová* 17. 12. 2008 in litt).
90. Jihlavské vrchy, 6757d, Světlá (distr. Jindřichův Hradec): malý rybníček v dolní části návsi (5. 7. 2005 not. *V. Grulich*; Čech et al. 2006).

Tokozelka nadmutá (čeled' modráskovitě, *Pontederiaceae*) je původní v povodí Amazonky v severovýchodní Brazílii, zvláště v průběhu 19. století však byla pro svůj atraktivní vzhled zavlečena do tropů a subtropů celého světa, kde většinou zcela zdomácněla a její šíření má invazní charakter. Dnes je v těchto územích nejobtížnějším a nejagresivnějším vodním plevem, který svými porosty ucpává řeky a zavlažovací kanály, čímž znemožňuje vodní dopravu. Husté porosty tokozelky rovněž způsobují rozsáhlé biochemické změny v prostředí, např. zastíněním brání v růstu fytoplanktonu, čímž snižují produkci kyslíku ve vodě a následně způsobují hynutí ryb a dalších vodních živočichů. V Evropě je

zatím zdomácnělá pouze lokálně ve Španělsku a Portugalsku (Témez et al. 2008), „subspontánní“ výskyt je uváděn z jižní Sicílie (Pignatti 1982), krátkodobá zplnění z Britského souostroví (Marrs et al. 2005), Nizozemska (Wallentinus 2002) a Německa (Hussner 2005). O zplněních v jiných částech Evropy zatím chybějí dostupné informace.

První nález ve volné přírodě na území ČR pochází z roku 1991 (Rydlo 1992). Vzhledem k tomu, že donedávna nebyl u nás tento druh pozorován, jsou výše uvedeny všechny dosavadní nálezy, které se mi podařilo zjistit. Většina našich lokalit vznikla s největší pravděpodobností záměrnou výsadbou této exotické rostliny do přírody poblíž sídel nebo do okrasných městských bazénků. Nejméně v jednom případě však lokalita patrně vznikla bez záměrného přičinění člověka, a to vyplavením zahradní kultury povodní.

V našich podmínkách brání šíření tokozelky její zimomřivost. Tokozelka nesnáší mráz, a proto u nás zpravidla nepřezimuje. V územích, kde je zdomácnělá, neklesají průměrné denní teploty pod 10 °C. Na lokalitě Račice však údajně přetrvala mírné zimy 1991–1993 (Rydlo 1999: 98). Naopak další zpráva o údajném přezimování je mylná. Pyšek & Sádlo (2004) referují o „šťastné náhodě“, při které tokozelka přetrvala zimu u výtoku teplých elektrárenských vod do Labe, přičemž toto pozorování připisují Jaroslavu Rydlovi. Podle Jaroslava Rydla (18. 3. 2009 in verb.) se žádné takové pozorování nekonalo.

Spontánní zplaňování druhu je u nás omezeno na výjimečné případy. Nacházené lokality proto lze přičíst „okrašlovacím“ aktivitám novodobých „vylepšovatelů přírody“ (viz Kaplan et al. 2007). Vysazování exotických akvarijních rostlin do přírody se bohužel v poslední době stává módou, což je navíc nyní podporováno snadnou dostupností těchto rostlin v akvaristických prodejnách.

Z. Kaplan

- Čech L., Dvořáčková K. & Juříčka J. [eds] (2006): Výsledky floristického kurzu České botanické společnosti v Jihlavě (2.–8. července 2005). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 41, Suppl. 2006/1: 1–73.
- Hussner A. (2005): Zur Verbreitung aquatischer Neophyten in der Erft (Nordrhein-Westfalen). – Geobot. Kolloq., Frankfurt am Main, 19: 55–58.
- Marrs R. et al. (2005): Invasive non-native aquatic plant species. – Applied Vegetation Dynamics Laboratory, Liverpool, URL [<http://138.253.199.114/IAAP%20Web/IAAPwebsite/Aqplantsppindex.asp>], navštíveno 31. 3. 2009]
- Pignatti S. (1982): Flora d'Italia. – Edagricole, Bologna.
- Prymusová Z. (2001): Změny vegetačních poměrů přírodní rezervace Štěpán vlivem povodně v červenci 1997. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 36: 105–116.
- Pyšek P. & Sádlo J. (2004): Zelení cizinci přicházejí. – Vesmír 83: 200–206.
- Rydlo J. (1992): Vodní makrofytá rybníků a tůní na Křivoklátsku. – Muz. Součas., ser. natur., 6: 109–178.
- Rydlo J. (1999): Vodní vegetace. – In: Kolbek J. et al., Vegetace Chráněné krajinné oblasti a Biosférické rezervace Křivoklátsko I. Vývoj krajiny a vegetace, vodní, pobřežní a luční společenstva, p. 35–111, Agentura ochrany přírody a krajiny & Botanický ústav AV ČR, Praha.
- Rydlo J. (2005): Vodní makrofytá ve stojatých vodách na Poděbradsku a Nymbursku. – Muz. Součas., ser. natur., 20: 11–134.
- Téllez T. R., Rodrigo López E. M. de, Granado G. L., Pérez E. A., López R. M. & Guzmán J. M. S. (2008): The Water Hyacinth, *Eichhornia crassipes*: an invasive plant in the Guadiana River Basin (Spain). – Aquatic Invasions 3: 42–53.

Wallentinus I. (2002): Introduced marine algae and vascular plants in European aquatic environments. – In: Leppäkoski E., Gollasch S. & Olenin S. [eds], *Invasive aquatic species of Europe. Distribution, impacts and management*, p. 27–52, Kluwer Academic Publishers, Dordrecht.

***Elatine alsinastrum* L.**

C1

68. Moravské podhůří Vysočiny, 6762ca, Pozďatín (distr. Třebíč): menší rybník na okraji lesa vlevo od silnice Pozďatín – Pyšel, naproti hájovně, 0,67 km SSV od kostela v obci, 49°14'31" N, 16°02'24" E, 496 m n. m. (12. 9. 2008 leg. H. Houzarová & J. Jelínková, det. J. Jelínková, rev. V. Grulich, ZMT).

Jedná se o objevení další lokality velmi vzácného úporu kuříčkolistého v ČR (cf. Additamenta 6: 283, 2007). Malá populace *Elatine alsinastrum* na ploše o velikosti zhruba 2 m² byla nalezena v mělké stojaté vodě přibližně ve střední části rybníka, nikoliv na obnaženém břehu. V roce 2009 byl rybník s porosty *Glyceria fluitans* a *Typha latifolia* do poloviny června na vyšším stavu vody a druh zde nebyl znovu pozorován.

J. Jelínková

***Eleocharis quinqueflora* (Hartmann) O. Schwarz**

C1

- 28d. Toužimská vrchovina, 6042b, Babice u Poutnova (distr. Cheb): terénní sníženina ve slatinné čočce narušená koly techniky po kosení okolních mokřadních luk s *Carex flava*, *C. panicea*, *C. rostrata*, *Eleocharis palustris*, *Equisetum fluviatile*, *Juncus articulatus*, *Triglochin palustre*, 920 m SZ od křižovatky cest Služetín – Hoštěc – Babice a 1,02 km J od návsí v Číhaně, 49°59'52,4" N, 12°47'27,4" E, 734 m n. m., přes 100 rostlin na ploše několika m² (17. 6. 2009 leg. et det. P. Tájek, herb. Městské muzeum Mariánské Lázně).

41. Střední Povltaví, 6250d, Drásov (distr. Příbram): rozježděná mokřina v nedávno odvodněné louce těsně pod severním okrajem silnice na Sedlčany, ca 0,3 km V od východního okraje obce, 415 m n. m., společně s *Blysmus compressus*, *Carex hartmanii*, *C. pulicaris* a *Dactylorhiza majalis* (30. 5. 1989 leg. R. Hlaváček, HOMP, rev. O. Šída & P. Bureš). V pozdějších letech již zde druh nebyl nalezen, podobně ani žádný z uvedených vzácných druhů.

V území příbramské části Středního Povltaví již zřejmě není v současnosti znám žádný aktuální výskyt bahničky chudokvěté. Kromě výše uvedené zaniklé lokality existuje o něco starší údaj od obce Hrachov (druh zde našel V. Skalický v roce 1969), ani ten se však později v roce 1985 nepodařilo znovu potvrdit (cf. Hrouda & Skalický 1988).

R. Hlaváček

Hrouda L. & Skalický V. [eds] (1988): Floristický materiál ke květeně Příbramska I. Výsledky floristického kursu Čs. botanické společnosti 1985 v Příbrami. – Vlastiv. Sborn. Podbrdská, Příbram, 27 (1984): 115–195.

***Elytrigia intermedia* (Host) Nevski**

C4a

41. Střední Povltaví, 6356b, Bernartice (distr. Benešov): Dolnokralovické hadce, bor ca 1,3 km SZ od obce, mezi silnicí do Borovska a dálnicí D1, 49°41'12,0" N, 15°06'33,4" E, ca 420 m n. m. (2004 leg. V. Mahelka & F. Krahulec, PRA).

Jde o zcela izolovanou lokalitu, dosti vzdálenou od ostatních lokalit v Českém termofytku. I výskyt tohoto méně nápadného druhu podtrhuje reliktnost a výjimečnost hadcového ostrova na střední Želivce.

F. Krahulec

***Epipactis albensis* Nováková & Rydlo**

C2

21a. Hanácká pahorkatina, 6771a, Kurovice (distr. Kroměříž): v porostu dřevin v prostoru opuštěného vápencového lomu na západním svahu vrchu Křemenná (314 m) 1,8 km JJV od obce, 280 m n. m., 75 rostlin (10. 8. 2008 leg. *P. Batoušek*, herb. Batoušek).

***Epipactis helleborine* subsp. *orbicularis* (Richter) Klein**

C1

4b. Labské středohoří, 5450c, Lovosice (distr. Litoměřice): vrch Lovoš, 0,5 km Z–ZJZ od vrcholu (1983–2007 not. *R. Dundr*); 0,45 km JJZ–J od vrcholu, vysoké křoviny, 360 m n. m., 5 rostlin (22. 6. 2007 leg. *K. Nepraš*, LIT); 2 rostliny (24. 6. 2008 not. *K. Nepraš*); vše *Nepraš et al.* (2008b).

***Epipactis muelleri* Godf.**

C2

20a. Bučovická pahorkatina, 6770c, Cvrčovice (distr. Kroměříž): v porostu dřevin okolo polní cesty 0,7 km JV od obce, 270 m n. m., 6 rostlin (12. 7. 2008 not. *P. Batoušek*).

***Epipogium aphyllum* Sw.**

C1

88d. Boubínsko-stožecká hornatina, 7048d, Kaplice (distr. Prachatice): ve smíšené bučině na břehu lesního potůčku 550 m SV od kóty Červený vrch (1203), 48°57'47,9" N, 13°48'09,5" E, 1095 m n. m., 6 kvetoucích rostlin, nejvyšší z nich 14,5 cm (18. 7. 2006 foto *D. Půbal*; Šmiták 2008).

88d. Boubínsko-stožecká hornatina, 7048d, Kaplice (distr. Prachatice): NPR Boubínský prales, I. zóna CHKO Šumava, smíšená bučina v neoplocené části rezervace, na břehu lesního potůčku, 1280 m VSV od kóty Červený vrch (1203), 48°57'58,3" N, 13°48'43,3" E, 1010 m n. m., 1 plodná rostlina, 16 cm (20. 7. 2006 foto *D. Půbal* & *L. Ekrt*, Šmiták 2008); bučina v oplocené části rezervace, na břehu lesního potůčku, 350 m Z od hráze Boubínského jezírka, 48°58'25,1" N, 13°48'53,2" E, 975 m n. m., 1 kvetoucí rostlina, 8 cm (25. 7. 2006 foto *D. Půbal*; Šmiták 2008).

88d. Boubínsko-stožecká hornatina, 7048d, Kaplice (distr. Prachatice): bučina na břehu lesního potůčku na území II. zóny CHKO Šumava, ve dvouetážovém pomístně podmáčeném lesním porostu s průměrným věkem 155 let, 1120 m V od kóty Červený vrch (1203), 48°57'36,6" N, 13°48'41,8" E, 930 m n. m., 2 rostliny, ulomená a kvetoucí, 17 cm (23. 7. 2006 foto *D. Půbal*; Šmiták 2008).

88d. Boubínsko-stožecká hornatina, 7048d, Zátoň (distr. Prachatice): mladá podmáčená smrčina (jednotážový monokulturní porost smrku v průměrném věku 47 let) na území III. zóny CHKO Šumava, 1350 m SZ od loveckého zámečku v obci, 48°57'09,9" N, 13°47'07,6" E, 855 m n. m., 14 kvetoucích rostlin, nejvyšší 18 cm (29. 7. 2006 foto *R. Maunová*; 14. 8. 2006 rev. + foto *R. Maunová* & *D. Půbal*; Šmiták 2008).

93a. Krkonoše lesní, 5260c, Pec pod Sněžkou (distr. Trutnov): Zelený důl, na břehu Zeleného potoka mezi obcí a Jeleními loukami, 50°41'59,5" N, 15°42'30,1" E, 910 m n. m. (20. 7. 2007 not. *E. Burešová* & *J. Bureš*; Horáková & Šťastná 2008); 6–19 kvetoucích rostlin (2007–2009 rev. *J. Harčarik*).

Horáková V. & Šťastná P. (2008): Novinky z Krkonošovy zahrady. – Krkonoše Jizerské hory, Vrchlabí, 41(7): 4–7.

Equisetum hyemale* L.*C3**

- 73b. Hanušovická vrchovina, 5868c, Branná (distr. Šumperk): Františkov, na pravém břehu řeky Branná, ca 0,5 km SV od kóty Peklo (649,3), 50°07'25,5" N, 17°00'27,6" E, ca 200 ložských lodyh na ploše asi 2 × 6 m (8. 3. 2008 not. Z. Burešová; 9. 3. a 16. 4. 2008, 5. 6. 2009 foto L. Bureš).

Z CHKO Jeseníky byla přeslička zimní donedávna uváděna pouze z Velké kotliny (Fiek 1881, Oborný 1883–1886), kde v 1230 m n. m. také dosahovala výškového maxima v ČR (Hrouda in Hejný & Slavík 1988: 210). Existuje však i nověji nepotvrzený údaj ze Šumného vrchu pod Keprníkem (Hrouda l. c.).

Populace ve Velké kotlině byla ověřena v 70. letech minulého století a dlouhodobě sledována; čítala jen několik desítek exemplářů (4. 8. 1988 zde napočítal L. Hrouda jen 80 lodyh) a porůstala plochu jen několika metrů čtverečních. Na přelomu tisíciletí se nám tuto populaci několik let nedařilo znovu najít a obávali jsme se, že vzácná přeslička ve Velké kotlině vyhynula. Na jaře 2008 však byla znovu nalezena a populace se jeví početnější, vitálnější a zaujímá větší plochu, dokonce jsme několik exemplářů objevili i na dalším místě, vzdáleném 50 m od původní populace.

L. Bureš & Z. Burešová

Fiek E. (1881): Flora von Schlesien preussischen und österreichischen Antheils. – Breslau.

Equisetum pratense* Ehrh.*C3**

86. Slavkovský les, 6042a, Závašín (distr. Cheb): lesní cesta a její okraje v hustém smrkovém porostu 1,22 km JV od kóty Na Polomu (804,9) a 845 m JZ od kóty Homolka (775,6), 49°59'08,5" N, 12°44'21,3" E, 760 m n. m., souvislý porost tisíců rostlin v délce asi 10 m (17. 7. 2008 leg. et det. P. Tájek, herb. Městské muzeum Mariánské Lázně).

Přeslička luční není v Květeně ČR ze Slavkovského lesa (86) uváděna. Lokalita nalezená v roce 2008 se nachází na samé hranici s fytochorionem Tepelská vrchovina (28), kde se druh vzácně vyskytuje. Fytogeografické členění oblasti je však sporné; jihovýchodní výběžek Slavkovského lesa (86) svým charakterem náleží spíše do mezofýtika (Tepelská vrchovina).

P. Tájek

***Erigeron muralis* Lapeyr.**

[syn. *E. serotinus* Weihe]

- 15b. Hradecké Polabí, 5662a, Velká Jesenice (distr. Náchod): západní svah náspu hráze přehrady Rozkoš 1,2 km VSV od VJV okraje obce, 285 m n. m. (28. 7. 1992 leg. Z. Kaplan no. 92/479, herb. Kaplan).
15b. Hradecké Polabí, 5762d, Bolehošť (distr. Rychnov nad Kněžnou): opuštěný a postupně zarůstající opukový lůmek na kraji lesa 800 m SV od severního okraje obce, 50°13'23,0" N, 16°05'21,2" E, 305 m n. m. (16. 8. 2007 leg. Z. Kaplan no. 07/443, herb. Kaplan).
45b. Českokamenická kotlina, 5152c, Česká Kamenice (distr. Děčín): na místě nedávno zbořeného továrny v Rabštejně (bývalý koncentrační tábor) v údolí potoka Kamenice 2 km Z od města, jediná rostlina (20. 8. 2009 leg. J. Hadinec & P. Bauer, rev. O. Šída, PRC).

59. Orlické podhůří / 60. Orlické opuky, 5763d, Lukavice (distr. Rychnov nad Kněžnou): zarůstající, dávno opuštěný opukový lůmek ve svahu nízkého vršku 480 m SV–VSV od kostela v jižní části obce, 50°12'08,6" N, 16°17'56,3" E, 405 m n. m. (22. 9. 2006 leg. Z. Kaplan no. 06/442, herb. Kaplan).
60. Orlické opuky, 5862d, Olešnice (distr. Rychnov nad Kněžnou): xerothermní stráň JV od obce, 200 m SZ od kóty Strýc (319), 315 m n. m. (11. 11. 1991 leg. Z. Kaplan no. 91/651, herb. Kaplan).
60. Orlické opuky, 5863b, Rychnov nad Kněžnou (distr. Rychnov nad Kněžnou): nekosené subxerothermní trávníky v ohybu železniční trati na severním okraji města, nad ulicí Průhon, 500 m SSZ od ústí Javornického potoka do říčky Kněžná, 50°10'30,7" N, 16°16'58,6" E, 350 m n. m. (25. 9. 2008 leg. Z. Kaplan no. 08/672, herb. Kaplan).
- 63a. Žambersko, 5964a, Litice nad Orlicí (distr. Ústí nad Orlicí): pozvolna zarůstající střední terasa ve střední části aktivního žulového lomu na jižním svahu vrchu Chlum (603 m) 650 m SSV od hradu Litice, 480 m SSZ–S od železniční stanice, 50°05'28,8" N, 16°21'18,6" E, 505 m n. m. (23. 9. 2006 leg. Z. Kaplan no. 06/450, herb. Kaplan).
- 64a. Průhonická plošina, 6053a, Průhonice (distr. Praha): disturbovaná louka sloužící jako příležitostné parkoviště u osady na kraji lesa 0,75 km JZ od obce, 49°59'32,3" N, 14°32'20,7" E, 323 m n. m. (6. 10. 2007 leg. Z. Kaplan no. 07/505, herb. Kaplan).

Rozšíření druhu bylo na základě dostupných pramenů u nás poprvé vymapováno teprve nedávno (Šída 2000). Až nyní je mikrospeciím z okruhu *E. acris* agg. věnována dostatečná pozornost, a proto jsou stále nacházeny nové lokality (např. Hadinec in Additamenta 1: 77–78, 2002; Hadinec et al. in Additamenta 2: 252–253, 2003; Paulič in Additamenta 6: 293, 2007). Zde uvedené lokality představují první údaje pro fytochoriony Českokamennická kotlina, Žambersko a Průhonická plošina a doplnění znalostí o rozšíření druhu ve fytochorionech, ze kterých jsou dosud známy jen ojedinělé lokality (cf. Šída 2000 a Šída in Slavík & Štěpánková 2004: 140–153).

Z. Kaplan

Šída O. (2000): *Erigeron acris* agg. v České republice a na Slovensku. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 35: 1–33.

***Eriophorum latifolium* Hoppe**

C2

34. Plánický hřeben, 6547c, Polánka u Nepomuka (distr. Plzeň): PR Polánecký mokřad JZ od obce, na slatinné loučce (fragment as. *Valeriano dioicae-Caricetum davallianae*) ve středu rezervace, 550 m n. m., 4 kvetoucí jedinci (15. 6. 2008 not. P. Karlík; Karlík 2008). Celkový počet rostlin je na lokalitě možná vyšší; ve sterilním stavu není spolehlivá determinace možná, protože se zde vyskytuje i *E. angustifolium*. Na slatinné loučce se rovněž vyskytuje *Carex davalliana*, *C. umbrosa*, *Triglochin palustre* a zbytková populace *Parnassia palustris*.
- 71b. Dražanská plošina, 6565b, Boskovice (distr. Blansko): bývalý hliník Hurábovy cihelny, porost na okraji malého rybníčku Z od ulice Chrudichromská, ca 1,5 km SZ od kostela na náměstí, 49°29'49" N, 16°38'24" E, 390 m n. m. (13. 6. 2008 leg. et det. D. Simonová & B. Lánik, BRNU).

Karlík P. (2008): Plán péče pro přírodní rezervaci Polánecký mokřad na období 2009–2018. – Ms. [Depon. in: Krajský úřad Plzeňského kraje & AOPK ČR, středisko Plzeň]

***Euphorbia agraria* M. Bieb.**

- 20a. Bučovická pahorkatina, 6767b, Komořany (distr. Vyškov): opuštěné terasy (lada) v mělkém údolí JJZ od PR Stepní stráň u Komořan, 2,1 km JJZ od středu obce Podbřežice, 49°11'39,6" N, 16°55'18,9" E, 290 m n. m. (18. 8. 2005 leg. J. Čáp, det. V. Řehořek, BRNU no. 561048; Čáp 2008).

První nález druhu na území ČR.

Euphorbia agraria (syn. *E. transsylvanica* Schur, české jméno „prýšec rolní“) je pro naši květenu novým zavlečeným druhem a je zřejmě také novým druhem pro střední Evropu. Je to vytrvalá bylina, dosahující výšky až 90 cm, s listy asi 20–60 mm dlouhými a 7–27 mm širokými. Na uvedené lokalitě rostla jediná rostlina s pěti květonosnými lodyhami (jedna lodyha byla odebrána jako herbářový doklad). Vyrůstem převyšovala okolní vegetaci a byla tak zdáti nápadná.

Souvlsý výskyt prýšce rolního je v oblasti jihovýchodní Evropy, Krymu, v okolí Černého moře a v oblasti Bessarábie. Podle Flora Europaea (Smith & Tutin 1968) je druh v Evropě zaznamenán v Albánii, Bulharsku, Řecku, Jugoslávii, v evropském Rusku a v Turecku. Našemu území jsou nejbližší naleziště v Rumunsku a v Srbsku. V Rumunsku (Prodan 1953) je druh uveden z regionu Brašov [Stalin], Craiova, Pitesti, Bucuresti, Constanta, Galati a Suceava. V Srbsku byl zjištěn jen ve var. *subhastata* (Vis. & Panč.) Gris., a to na lokalitách Mokra gora, Zabuče, Ovčar-banja a Petr (Kojuh 1972).

Na podzim roku 2008 jsem lokalitu opět navštívil, ale prýšec jsem zde již nenalezl. Prostor, kde se vyskytoval, byl posečený a částečně narušený, zřejmě vláčením větví (?). Rostlina se nepěstuje v zahradnictví, odkud by mohla zplanět. Semena se větrem nešíří. Jak se na lokalitu ke Komořanům dostala, zůstává otázkou.

J. Čáp

Čáp J. (2008): *Euphorbia agraria* M. Bieb. found in the Czech Republic (Euphorbiaceae). – Acta Mus. Morav., sci. biol., 93: 153–156.

Kojuh M. (1972): *Euphorbia* L. – In: Josifović M. [ed.], Flora SR Srbije, 3: 538–566, Srpska akademija nauk i umetnosti, Beograd.

Prodan I. (1953): *Euphorbia* L. – In: Săvulescu T. [ed.], Flora Republicii Populare Române, 2: 296–367, Bucuresti.

Smith A. R. & Tutin T. G. (1968): 7. *Euphorbia* L. – In: Tutin T. G., Heywood V. H., Burges N. A., Moore D. M., Valentine D. H., Walters S. M. & Webb D. A. [eds], Flora Europaea, 2: 213–226, Cambridge University Press, Cambridge.

Euphorbia waldsteinii* (Soják) A. R. Smith*C4a**

81. Hostýnské vrchy, 6773a, Trnava (distr. Zlín): výslunná svahová louka nad obcí, 150 m J od PP Jalovcová louka, na jihovýchodním svahu kóty Skalky (476), 49°17'47" N, 17°50'14" E, ca 410 m n. m., asi 20 rostlin (15. 7. 2005 leg. I. Jindra, det. V. Řehořek, BRNU).

Prýšec prutnatý se na Moravě vyskytuje nejen v termofytiku, ale i v přilehlých oblastech mezofytika (Chrtěk & Křisa in Hejný & Slavík 1992: 338–340). Z Hostýnských vrchů dosud nebyly známy žádné údaje, takže tento nález překlenuje hiát mezi fytogeografickými okresy Moravská brána (76) a Zlínské vrchy (79).

V. Řehořek

***Ferulago confusa* Velen.**

8. Český kras, 6050d, Tetín (distr. Beroun): NPR Koda, jihozápadní okraj světlé doubravy (sv. *Quercion pubescenti-petraeae*) (25. 7. 1998 leg. J. Vávra, PRC; det. M. Marek).

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6865a, Brno-Nový Lískovec: PR Kamenný vrch, ca 1,9 km SZ od kostela v městské části Brno-Starý Lískovec, 360 m n. m., 49°10'47" N, 16°33'18" E (2002 not. O. Rotreklová, 25. 5. 2006 leg. O. Rotreklová, BRNU, det. V. Řehořek).

Nově zavlečený druh pro ČR.

Jen velmi obtížně vysvětlitelné nálezy balkánsko-anatolského druhu *Ferulago confusa* na dvou různých místech ve volné přírodě na území ČR, oba výskyty navíc leží v chráněných územích. Nález v Českém krasu ve velmi zachovalé teplomilné doubravě, poměrně daleko od nejbližších lidských sídel (jediná rostlina), i přes opakované návštěvy již nebyl později znovu potvrzen. Na brněnské lokalitě byl druh poprvé pozorován v roce 2002 v počtu dvou kvetoucích exemplářů, od té doby zde každoročně vykvetou dvě až tři rostliny. Vyskytuje se v suchém trávníku v části rezervace, kde se trávník střídá s porosty nízkých křovin. PR Kamenný vrch leží v bezprostřední blízkosti obytné zástavby městské části Brno-Nový Lískovec, je hojně navštěvována laickou veřejností a je častým cílem botanických exkurzí. Druh se sice vyskytuje v méně exponované části rezervace a kvete v době, kdy o lokalitu není již takový zájem (rezervace byla zřízena zejména z důvodu ochrany druhu *Pulsatilla grandis* a v době květu koniklece velkokvětého je také hojně navštěvována), nicméně jedná se o rostlinu zdálky velmi nápadnou žlutozelenými složenými okolíky, která v době květu převyšuje okolní travinnou vegetaci. Dlouhodobě přehlížený výskyt na lokalitě z těchto důvodů nepředpokládáme. Další otázkou je přežívání druhu na lokalitě. Ta je v době zrání merikarpíí, tedy koncem června nebo začátkem července, pravidelně kosena a biomasa je odstraňována. V roce 2006 byla část trávníku, v níž druh roste, kosena až poté, co byla z rostlin odebrána zralá merikarpia. Ta byla následně vyseta, vykazovala velmi vysokou klíčivost a vzešlé semenáče dobře rostly. Podmínky uchycení a následného růstu semenáčků na lokalitě jsou však jistě méně příznivé.

Pokud bychom se měli pokusit o nějaké rozumné vysvětlení původu druhu na území ČR, moc možností se nám k tomu nenabízí. Pokud je nám známo, tento druh u nás není v kultuře, jediné snad s výjimkou některé z botanických zahrad, pěstován. Není znám ani jako zplanělý nikde v sousedních středoevropských zemích. V případě Českého krasu by bylo možné hypoteticky uvažovat o dávné výsadbě profesorem Velenovským, autorem popsaného druhu, který zde cizí druhy, jak známo, skutečně vysazoval. Nesvědčí pro to však zhruba stoletý odstup ani lokalita sama, jeho oblíbeným místem byla Velká hora. Nabízí se spíše možnost náhodného zavlečení, ovšem byl by to zřejmě opravdu velmi výjimečný případ, kdyby došlo k náhodnému zavlečení zhruba ve stejné době na dvou různých místech 200 km od sebe vzdálených. Pak tedy zbývá o něco pravděpodobnější možnost, že nějaký vtipálek (vtipálci) druh v těchto územích záměrně vysadili nebo vyseli, takové obdobné případy známé jsou.

Areál *Ferulago confusa* zahrnuje Balkánský poloostrov a Turecko (Bernardi 1979), kde tento druh roste v suchých trávnících. Cannon (1968) jej zahrnuje do druhu *Ferulago sylvatica* (Besser) Reichenb.; stejně jej hodnotí i Peev (1982), doprovází však popis obrázkem (tab. 43, fig. 1, p. 217), který neodpovídá druhu *F. sylvatica*, ale přesně vystihuje charakter listové čepele *F. confusa* (naopak obrázek plodu – fig. 1d – patří druhu *F. sylvatica*). Delipavlov et al. (2003) mu přisuzují pouze hodnotu subspecie – *Ferulago sylvatica*

subsp. *confusa* (Velen.) Hartvig a jako synonymum uvádějí *F. meoides* (pod tímto jménem jsou ve starých herbářích často uváděny jak *F. sylvatica*, tak i *F. confusa*); *Ferulago meoides* (L.) Boiss. [*Lophosciadium meoides* (L.) Calestani] je však synonymem mediteránního druhu *Ferula communis* L. (cf. Cannon l. c.) vyznačujícího se robustním vzrůstem (až do 2 m) a mnohem většími plody (do 15 mm). Komplikovaná synonymika vedla i k chybné interpretaci jména ve flóře Rumunska (Todor 1958), kde je tento taxon rovněž uveden pod jménem *Ferulago meoides* (L.) Boiss. Ironií je, že právě v této práci je pod nesprávným jménem jedna z nejlepších ilustrací druhu *Ferulago confusa*, přesně odpovídající Velenovského popisu (Velenovský 1891) i typové položce z herbáře PRC. Je zde přesně vystižen tvar listové čepele (obrys i charakter úkrojků), charakter listenů na střední části lodyhy i křídlatost hřbetní strany merikarpíí (dobře patrná na řezu), vše v porovnání s druhem *Ferulago sylvatica*, z čehož jsou zřejmé podstatné rozdíly.

Ferulago confusa Velen., Fl. Bulg. 203 (1891) jako samostatný druh uznává i Pešmen (1972), který vnáší jasno i do synonymiky: „Syn.: *F. meoides* sensu Boiss., Fl. Orient. 2:1004 (1872) non *Ferula meoides* L. (1753); ... *Lophosciadium meoides* sensu Calestani apud Martelli in Webbia 1: 238 (1905) non *Ferula meoides* L. (1753).“ Navíc se odvolává na obrázek ve Fl. RPR 6: tab. 105 fig. 2 (1958) (ut *Ferulago meoides*, viz výše) a doplňuje vlastními výstižnými ilustracemi úkrojků listu (fig. 10, p. 443) a plodu s charakteristickými křídly na hřbetní straně merikarpíí (fig. 12, p. 463). V závěrečné poznámce navíc konstatuje, že Linnéova rostlina není ani *Ferula*, ani *Ferulago*.

O. Rotreklová & V. Řehořek

Bernardi L. (1979): Tentamen revisionis generis *Ferulago*. – Boissiera 30:1–182.

Cannon J. F. M. (1968): 87. *Ferulago* Koch. – In: Tutin T. G., Heywood V. H., Burges N. A., Moore D. M., Valentine D. H., Walters S. M. & Webb D. A. [eds], *Flora Europaea*, 2: 359–360, Cambridge University Press, Cambridge.

Delipavlov D., Česmedžijev I., Popova M., Terzijski D. & Kovačev I. (2003): *Opređelitel na rastenijata v Bălgarija*. – Akadem. izdatelstvo Agrar. Univ., Plovdiv. [*Ferulago* Koch p. spec. 273]

Peev D. (1982): *Zimjanka – Ferulago* Koch. – In: Kožucharov S. [ed.], *Flora na Narodna Republika Bălgarija*, 8: 214–216, Izdatelstvo na Bălgarskata Akademija na naukite, Sofija.

Pešmen H. (1972): *Ferulago* W. Koch. – In: Davis P. H. [ed.], *Flora of Turkey and the East Aegean Islands*, 4: 453–471, Edinburgh. [*F. confusa* p. spec. 468–469]

Todor I. (1958): *Umbelliferae* Juss. – In: Săvulescu T. [ed.], *Flora Republicii Populare Romîne*, 6: 326–652, București. [*Ferulago* Koch p. spec. 568–575]

Velenovský J. (1891): *Flora Bulgarica*. – Praha, 675 p. [*Ferulago* Koch p. spec. 202–203]

Filago lutescens Jordan

C1

35d. Březnické Podbrdsko, 6650c, Chlaponice (distr. Písek): suchopáry při jižním okraji lesíka na návrší (487 m) 0,5 km J od osady, 49°19'48,2" N, 14°04'28,4" E, 475 m n. m., dosti hojně (12. 8. 2009 leg. R. Paulič & P. Nedvěďová, CB).

37f. Strakonické vápence, 6649c, Černíkov (distr. Strakonice): na strništi u travnatých suchopárů 0,5 km SV od osady, 440 m n. m., 1 rostlina (1. 9. 2009 not. R. Paulič).

37e. Volyňské Předšumaví, 6748d, Drachkov (distr. Strakonice): severní okraje řepkového pole při jižním úpatí lesa na návrší (kóta 506) 0,5 km Z od obce, 49°14'34,4" N, 13°49'48,1" E, 485 m n. m., stovky rostlin (6. 7. 2007 leg. P. Leischner & R. Paulič, CB, PRC).

- 37f. Strakonické vápence, 6649d, Radomyšl (distr. Strakonice): stráž v poli 0,4 km ZJZ od dvora Kaletice, 445 m n. m., několik rostlin (18. 9. 2008 not. *R. Paulič*).
- 40a. Písecko-hlubocký hřeben, 6852b, Hněvkovice na pravém břehu Vltavy (distr. České Budějovice): kosný trávník pod silnicí při pravobřežním výjezdu z hráze vodní nádrže Hněvkovice, 1,2 km J od zámečku v obci, 49°10'56,6" N, 14°26'47,7" E, 365 m n. m., asi 50 rostlin (3. 8. 2009 leg. *V. Grulich & A. Vydrová*, BRNU).

Bělolist žlutavý je v ČR nyní vzácným druhem; recentní výskyt sotva odpovídá přehledu lokalit a fytochorionů v Květeně ČR (Štech in Slavík & Štěpánková 2004). V jižních Čechách v poslední době poněkud přibýlo nálezů na Strakonicku a Písecku (Chán 1999, Additamenta 4: 118, 2005; 5: 207, 2006; 6: 293–294, 2007). Nově zjištěná lokalita je navíc první ve fytogeografickém podokrese Písecko-hlubocký hřeben.

V. Grulich

- 42a. Sedlčansko-milevská pahorkatina, 6352d, Sedlčany (distr. Příbram): okraj obilného pole mezi obcemi Libín a Doubravice, 49°37'54,3" N, 14°25'17,9" E, 410 m n. m., hojně (desítky až stovky exemplářů) společně s *Anagallis arvensis*, *Aphanes arvensis*, *Sherardia arvensis*, *Valerianella dentata* atd. (7. 8. 2009 leg. *J. Malíček*, herb. Malíček).

Nový druh pro fytogeografický podokres Sedlčansko-milevská pahorkatina.

J. Malíček

- 42b. Tábořsko-vlašimská pahorkatina, 6255a, Bilkovice (distr. Benešov): 800 m SV od obce při cestě na okraji lesa, nemnoho desítek rostlin (26. 7. 2008 not. *J. Pokorný*).
- 64b. Jevanská plošina, 6153b, Mokřany (distr. Praha): v úzkém pruhu podél suššího okraje listnatého lesa 1,7 km JV od obce nad Mokřanským potokem, stovky rostlin v řídkém nezapojeném trávníku v zástinu stromů společně s *Filago arvensis* a *Gypsophila muralis* (8. 7. 2008 not. *J. Pokorný*, *J. Hadinec*, *D. Hřeka & T. Burian*).

***Galega officinalis* L.**

- 13a. Rožďalovická tabule, 5657c, Ledkov (distr. Jičín): rybník v obci, na vyhrnutém bahnu z rybníka (13. 9. 1998 leg. *Drahokoupil*, PRC).
- 15b. Hradecké Polabí, 5662a, Česká Skalice (distr. Náchod): Spyta, obnažený břeh přehrady Rozkoš, 50°22'56,2" N, 16°2'57,6" E, 289 m n. m. (1994 leg. *F. Krahulec*, PRA).
- 63a. Žambersko, 5964b, Dlouhoňovice (distr. Ústí nad Orlicí): rumiště na okraji zemědělského statku na ZJZ okraji obce, u silnice do Hejnic, 50°04'03,1" N, 16°25'37,4" E, 435 m n. m. (4. 7. 2008 leg. *Z. Kaplan* no. 08/641, herb. Kaplan).
- 63a. Žambersko, 5965a, Nekoř (distr. Ústí nad Orlicí): travnatý okraj cesty na jihozápadním okraji obce, 50°03'46,9" N, 16°31'56,3" E, 430 m n. m. (7. 7. 2007 leg. *Z. Kaplan* no. 07/273, herb. Kaplan).

V Květeně ČR (Chrtková in Slavík 1995: 366) není uveden výskyt v celém fytogeografickém okrese Českomoravské mezihorí (63).

Z. Kaplan

- 64a. Průhonická plošina, 5953c, Průhonice (distr. Praha): na bývalém pokusném pozemku VŠÚOZ (tzv. Zemanově poli), 50°00'0,6" N, 14°33'59,0" E, ca 305 m n. m. (od roku 1995 pravidelně až dosud not. *F. Krahulec*).
79. Zlínské vrchy, 6872a, Doubravy (distr. Zlín): jižní část PP Uhliska, mezofilní přepásaná údolní louka, 320 m n. m., velmi zřídka (13. 8. 2005 leg. *I. Jindra*, herb. *Jindra*, det. *P. Hanáková*).

***Galium spurium* L.**

C4a

- 69a. Železnohorské podhůří, 6162d, Bor u Skutče (distr. Chrudim): bramborové poličko u lesa na hraně údolí Farského potoka asi 2,1 km JZ od kaple v Nové Vsi, 49°49'27" N, 16°08'19" E, 480 m n. m., několik málo desítek rostlin (4. 9. 2008 foto *P. Novák*).

Druh není z Železnohorského podhůří uváděn (cf. Kaplan in Slavík 2000). Na lokalitě se ze vzácnějších plevelů dále vyskytují *Lycopsis arvensis* a *Centaurea cyanus*.

***Galium wirtgenii* F. W. Schultz**

83. Ostravská pánev, 6275c, Proskovice (distr. Ostrava): mělká sníženina v nivní louce na pravém břehu dolního toku Ondřejnice J od mokřadu, ca 1,5 km JZ od bývalého Velkého rybníka, 49°44'48,6" N, 18°10'57,9" E, 219 m n. m. (26. 7. 2005 leg. *M. Sedláčková*, NJM, det. *J. Štěpánková*).
83. Ostravská pánev, 6275c, Stará Ves nad Ondřejnicí (distr. Frýdek-Místek): louka na pravém břehu dolního toku potoka Trnávka, ca 0,3 km JV od soutoku s Lubinou, SZ od odbočky místní komunikace do obce Petřvald, 49°43'17,1" N, 18°10'08,3" E, 227 m n. m. (26. 7. 2007 leg. *M. Sedláčková*, NJM, rev. *J. Štěpánková*).
83. Ostravská pánev, 6275c, Stará Ves nad Ondřejnicí (distr. Frýdek-Místek): údolí potoka Trnávka, nivní louka na pravém břehu 0,2 km SZ od soutoku s potokem Rakovec, 49°42'37,5" N, 18°10'16,7" E, 235 m n. m. (26. 7. 2007 leg. *M. Sedláčková*, NJM, rev. *J. Štěpánková*).

Druh vázaný na minerálně bohaté, vlhké, převážně aluviální a slatinné louky nebyl dosud ze severovýchodní části Moravy uváděn (cf. Štěpánková in Slavík 2000: 136–137). Lokality se nacházejí na jihovýchodním okraji Ostravské pánve v nivních polohách pravých přítoků Odry (Ondřejnice, Lubiny a jejího pravého přítoku Trnávky). Jedná se patrně o první údaje z povodí Odry. Přestože druh není uváděn v Červeném seznamu ČR (Procházka 2001), z regionálního pohledu ochrany genofondu zasluhuje pozornost zařazením do kategorie ohrožení C3–C4a.

M. Sedláčková

***Gentiana cruciata* L.**

C2

- 20a. Bučovická pahorkatina, 6770a, Zlámanka (distr. Kroměříž): opuštěná pastvina jihovýchodní expozice 1,5 km SSV od kostela, 220 m n. m., desítky trsů (12. 7. 2008 not. *P. Batoušek*).
- 20a. Bučovická pahorkatina, 6869a, Strabenice (distr. Kroměříž): sušší stráň JV–JZ expozice nad pravým břehem Litenčického potoka 0,6 km SZ od kostela, 330 m n. m. (4. 8. 2007 not. *P. Batoušek*).
- 21a. Hanácká pahorkatina, 6771a, Kurovice (distr. Kroměříž): pod břizami na terase opuštěného vápencového lomu na západním svahu vrchu Křemenná (314 m) 1,8 km JJV od obce, 280 m n. m., hojně (7. 7. 2008 not. *P. Batoušek* & *P. Pavelčík*).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 7060d, Štitary (distr. Znojmo): ca 1,4 km JZ od kostela v obci, 400 m n. m., 24 kvetoucích rostlin (14. 7. 2009 leg. *R. Němec*, MZ).

68. Moravské podhůří Vysočiny, 7060d, Vranov nad Dyjí (distr. Znojmo): dřevinami zarůstající stráň ca 1 km SSZ od kostela v obci, okraj ochranného pásma NP Podyjí, 350 m n. m., 165 kvetoucích rostlin (5. 7. 2009 leg. R. Němec & Z. Němcová, MZ).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 7060d, Vranov nad Dyjí (distr. Znojmo): ca 0,8 km SSV od kostela v obci, ochranné pásmo NP Podyjí, 370 m n. m., asi 150 kvetoucích rostlin (24. 7. 2009 leg. R. Němec, MZ).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 7061c, Štítary (distr. Znojmo): dřevinami zarůstající semixerotermní stráň nad Štítarským potokem ca 1 km JJZ od kostela v obci, 48°55'37,9" N, 15°50'29,8" E, 395 m n. m., desítky rostlin, asi 60 kvetoucích (2. 5. 2009 leg. L. Ekrť, MZ).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 7161a, Čížov (distr. Znojmo): louka „Reškovo pole“ ca 1 km Z od kostela v obci, 590 m n. m., asi 60 nekvetoucích rostlin, původ rostlin nejasný, možné vysazení (19. 5. 2009 not. R. Stejskal).

Na Znojemsku se hořec křížatý vyskytoval ještě v padesátých letech minulého století roztroušen v křovinách a světlých hájích (Drlík et al. 2005). V literatuře je historicky jmenovitě uváděn z lokalit Gránice nad Cítonickým rybníkem, Tvoříhrázský les (kolem roku 1950 – Drlík in Drlík et al. 2005) a z lokalit Čížov, Lukov, u Nového Hrádku (kolem roku 1880 – Oborný in Oborný 1883–1886). Tyto lokality však z velké části podlely náletům dřevin či byly člověkem značně redukovány. Recentně je hořec křížatý potvrzen z Národního parku Podyjí na lokalitách Hardeggská stráň u Čížova a v okolí Lukova (Bravencová et al. 2007) a mimo území NP Podyjí na lokalitě Citonice u rybníka (R. Stejskal in verb.). Asi největší, již nějakou dobu všeobecně známá je lokalita nedaleko Jamolic, kde rostou stovky rostlin (P. Slavík in verb., 2009 leg. R. Němec, MZ). V Jihomoravském muzeu ve Znojmě (MZ) existují z oblasti herbářové doklady o sběru *G. cruciata* z lokalit Lančov u přehrady (1950 leg. V. Drlík, MZ) a Citonice u rybníka (1993 leg. A. Jordánová, MZ). V současné době patří hořec křížatý v oblasti mezi vzácné rostliny bezprostředně ohrožené rychlou sukcesí stanovišť vlivem upuštění od tradiční pastvy a seče suchých strání. Nelze však vyloučit, že do budoucna zde budou nalezeny další přežívající zbytkové populace tohoto dříve zde roztroušené se vyskytujícího druhu.

R. Němec & L. Ekrť

- 76a. Moravská brána vlastní, 6473d, Lešná (distr. Vsetín): Jasenice, suchý lem dubohabřiny ca 1 km JJZ od kostela v obci, 49°30'49" N, 17°57'48" E, 350 m n. m. (1960 foto J. Borovička; 11. 6. 1979 leg. M. Kašparová, VM; 1980, 2001 not. M. Kašparová; 20. 6. 2004, 2005, 2009 not. J. Tkačíková).
- 76a. Moravská brána vlastní, 6473d, Lešná (distr. Vsetín): Jasenice, suchý trávník na okraji opuštěného slepencového lomu ca 200 m JV od zatopeného vápencového lomu v obci, 49°31'06" N, 17°58'12" E, 310 m n. m. (30. 4. 2009 not. J. Tkačíková).

První lokalita je dlouhodobě známá, přesto nebyla v regionálních botanických pracích nikdy publikována. Hořec křížatý zde roste v asi 3 m širokém mezofilním bylinném lemu dubohabřiny. Dále na něj navazuje intenzivně obhospodařovaná druhově chudá louka. Společně s hořcem v lemu rostou regionálně vzácnější subtermofilní druhy *Melampyrum arvense*, *Salvia nemorosa* a *Thlaspi perfoliatum*.

Populace hořce křížatého na druhé lokalitě byla objevena v roce 2009. Nachází se opět v katastru obce Lešná, ve vzdálenosti ca 800 m od první lokality. Roste zde asi šest trsů na

horní hraně opuštěného lomu s vápnitým slepencem v nekoseném trávníku sv. *Bromion erecti*. I zde se vyskytuje řada regionálně vzácnějších druhů, např. *Melampyrum arvense* a bohatá populace *Gymnadenia conopsea*. Vrcholová část lomu postupně zarůstá náletem *Prunus spinosa*.

Výskyt druhu z obce Jasenice „na kamenité stráni na jihozápadním okraji osady, ojediněle“ uvádí také Vicherek (1957). Je možné, že tento údaj odpovídá první z uvedených lokalit.

Z Moravské brány vlastní (76a) existuje řada historických údajů o výskytu druhu (cf. Pospíšil 1964). Lokality vztahující se k okresu Vsetín se nacházejí zejména podél severního úpatí Hostýnských vrchů – Valašské Meziříčí-Poličná, Branky, Police, Loučka, Kunovice (Gogela 1903, Pospíšil 1964). Na těchto lokalitách však nebyl hořec v současnosti znovu potvrzen. Nejblíží recentní výskyty jsou známy dále na severovýchod v okolí Nového Jičína (cf. Sedláčková 2007).

V širším území Vsetínska je druh velmi vzácný. Ze Vsetínského kotliny (80a) není znám žádný historický ani současný údaj. Z Hostýnských vrchů (81) je uváděn z okolí Hošťálkové a Rusavy (Sloboda 1868, Bubela 1879, Bubela sine anno). Bez podrobnější lokalizace je z Hostýnských vrchů doložen F. Weberem (1966 leg. F. Weber, PR). V Javorníkách (82) roste v údolí Podřaté ve Velkých Karlovicích (Tomášek 1979, Kočí in Additamenta 1: 81, 2002, Tkačíková & Popelářová in Koutecký et al. 2009). Z této lokality je druh pod jménem *Gentiana asclepiadea* doložen G. Říčanem (5. 9. 1928 leg. G. Říčan, GM; 5. 9. 1935 leg. G. Říčan, BRNU). Tato záměna byla autorem přenesena i do Květeny okresu vsetínského a valašsko-meziričského (Říčan 1936), kde u druhu *Gentiana asclepiadea* uvádí: „v Podřatém při výstupu k hájovně na Bařince“ a u druhu *Gentiana cruciata* nemá uveden žádný vlastní nález.

J. Tkačíková

78. Bílé Karpaty lesní, 6972a, Polichno (distr. Zlín): pastvina zarostlá hlohem a šípem 0,9 km SSV od obce, 230 m n. m., desítky trsů (13. 9. 2008 not. P. Batoušek).

Bravencová L., Grulich V., Musil Z., Reiter A., Reiterová L. & Tábořská J. (2007): Významné nálezy cévnatých rostlin na území Národního parku Podyjí od roku 1995. – *Thayensia*, Znojmo, 7: 85–119.

Bubela J. (1879): Rostlinstvo květeny Vsetínského. – Ms. [Depon. in: Knih. Muz. regionu Valašsko ve Vsetíně, pracoviště Valašské Meziříčí]

Bubela J. (sine anno): Rostliny na Valašsku rostoucí. – Ms. [Depon. in: Knih. Muz. regionu Valašsko ve Vsetíně, pracoviště Valašské Meziříčí]

Drlik V., Grulich V. & Reiter A. (2005): Květena Znojemska 1950–1954. – *Thayensia*, Znojmo, suppl. 1: 7–292.

Gogela F. (1903): Z květeny pahorkatiny podkarpatské na Moravě východní. – *Věstn. Klubu Přírod. Prostějov* 5 (1902): 65–76.

Koutecký P., Popelářová M., Lustyk P., Dančák M., Tkačíková J. & Hlisenkovský D. (2009): Výsledky floristického kurzu České botanické společnosti ve Vsetíně (29. června – 5. července 2008). – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 44, suppl. 2009/1: 1–106.

Pospíšil V. (1964): Die Mährische Pforte, eine pflanzengeographische Studie. – *Čas. Morav. Mus. Brno, vědy přír.*, 49: 103–190.

- Řičan G. (1936): Květena okresu Vsetínského a Valašskomeziříčského. – Ms. [Depon. in: Knih. Muz. regionu Valašsko ve Vsetíně, pracoviště Valašské Meziříčí]
- Sedláčková M. (2007): Hořec křížatý (*Gentiana cruciata* L.) u Veřovic. – Hlasy Muz. Arch. Frenštát pod Radhoštěm 1–4: 56–59.
- Sloboda D. (1868): Flora von Rottalowitz und Umgebung in Mähren. – Verh. Naturforsch. Ver. Brünn 6: 98–124.
- Tomášek J. (1979): Příspěvek ke květeně Javorníků. – Zprávy Čs. Bot. Společ. 14: 117–142.
- Vicherek J. (1957): Poznámky ke květeně okolí Nového Jičína. – Přírod. Sborn. Ostrav. Kraje 18: 400–416.

Gentianella amarella* (L.) Börner subsp. *amarella

C1

†60. Orlické opuky, 5863b, Rychnov nad Kněžnou: na opukové stráni severní expozice zv. Třešňovka při zeleně a červeně značené turistické cestě z města k lesu Včelný, při západním okraji tohoto lesa, asi 50 rostlin spolu s *Gentianopsis ciliata* (28. 10. 1987 not. J. Medlíková & M. Medlík; Voškerušová in Gerža & Kučera 2008); 3 rostliny (22. 9. 1998 not. H. Voškerušová; Voškerušová in Gerža & Kučera 2008).

Jednalo se o jednu z posledních lokalit tohoto kriticky ohroženého taxonu v širším území Orlických hor a Podorlicka. Není jisté, zda byl tento již zaniklý výskyt zcela totožný s Hrobařovým údajem: „...při cestě k Javornickému potoku u města.“ (Hrobař 1931), nicméně západním až severním úpatím kopce Třešňovka vede cesta směřující k Javornickému potoku. Ve stejném období pravděpodobně zanikla i populace na Jamském kopci SV od Bezděkova (Kopecký in Čelakovský 1891), kde jsem naposledy 25. 9. 1997 nalezla čtyři rostliny.

H. Voškerušová

78. Bílé Karpaty lesní, 7071d, Horní Němčí (distr. Uherské Hradiště): PR Drahy, asi 1,75 km JV od kostela, 48°55'14" N, 17°38'24" E, 440 m n. m., okraj pasené a dosékané části rezervace několik let po obnovení managementu, 4 rostliny (září 2006 not. S. Slezáček; 19. 10. 2006 leg. I. Jongepierová & R. Garaj, BRNU, rev. J. Kirschner & L. Kirschnerová); 5 rostlin (16. 9. 2007 not. I. Jongepierová & K. Fajmon). V roce 2009 zde nebyl pozorován již žádný hořeček, skupinka 7 rostlin však byla nalezena asi 200 m VSV odtud (23. 9. 2009 not. I. Jongepierová).
78. Bílé Karpaty lesní, 7171a, Javorník nad Veličkou (distr. Hodonín): 1,14 km J od kostela, 48°51'01" N, 17°32'08" E, 420 m n. m., suchá mez na jižním břehu občas používané polní cesty nad současnou dobytčí pastvinou, 3 rostliny (14. 9. 2003 not. J. W. Jongepier & I. Jongepierová); tamtéž a zejména na zarostlé staré polní cestě procházející přilehlou zarostlou suchou mezí, asi 20 rostlin (20. 10. 2008 not. I. Jongepierová & K. Fajmon). V létě 2009 byla opuštěná zarostlá pastvina s výskytem hořečků na pokyn Správy CHKO Bílé Karpaty pokosena. Na podzim zde a na dalších 300 m této zarostlé cesty (nově objevená část populace) kvetlo asi 370 jedinců (20. 9. 2009 leg. K. Fajmon, BRNU).
78. Bílé Karpaty lesní, 7171b, Nová Lhota (distr. Hodonín): 1,17 km JV od kostela, 48°51'33" N, 17°36'15" E, 590 m n. m., jen pěšími používaná zarůstající úvozová cesta a přilehlý komplex nesečených suchých mezí v okolí křižovatky polních cest (zejména na dávno zarostlých polních cestách, v jejich nejbližším okolí a na nemnoha rozvolněných místech porostu), 473 kvetoucích/plodných rostlin (30. 9. 2005 leg. K. Fajmon, BRNU, rev. J. Kirschner); jen asi 30 rostlin (16. 9. 2007 not. K. Fajmon); přes 400 kvetoucích rostlin (28. 9. 2008 not. P. Batoušek & V. Ondrová); asi 300 kvetoucích rostlin (28. 9. 2009 not. K. Fajmon & V. Ondrová). Úbytek hořečků v roce 2007 zjevně souvisel také se sukcesními změnami na lokalitě, která byla již delší dobu bez managementu, proto zde začala Správa CHKO Bílé Karpaty zajišťovat údržbu. Po odkvetu hořečků v roce 2007 byla zarůstající plocha

posečena, a seč byla zopakována také v létě 2008. V roce 2009 tu byl zřízen oplůtek pro pastvu ovcí a v polovině července byla lokalita přepasena.

78. Bílé Karpaty lesní, 7171b, Nová Lhota (distr. Hodonín): 1,14 km JJV od kostela, suchá rozvolněná vegetace v okolí staré úvozové cesty v bývalé pastvině nedávno osázené bukem, 48°51'26,2" N, 17°35'58,3" E, 546 m n. m., 3 rostliny (23. 9. 2007 not. P. Batoušek); asi 80 rostlin (28. 9. 2008 not. P. Batoušek & V. Ondrová); asi 150 rostlin (28. 9. 2009 not. K. Fajmon & E. Hettenbergerová).

Ještě nedávno nebyl hořeček nahořklý z Bílých Karpat s jistotou znám. Existují odtud sice dva údaje od S. Staňka z první poloviny 20. století (Staněk et al. 1996, Jongepier & Jongepierová 2006), nejsou však herbářově doloženy (na rozdíl od mnohých nálezů druhu *Gentianella lutescens* od téhož badatele), a jsou tudíž poněkud nejisté. Jednoznačně tento druh v Bílých Karpatech potvrdil až J. Kirschner v roce 2005 na základě herbářového sběru od Nové Lhoty, z populace nalezené v roce 2002 K. Hustákovou a mylně považované za *Gentianella lutescens* subsp. *carpatica* (Additamenta 2: 256, 2003). Hořeček žlutavý karpatský na těchto místech neroste (viz oprava na str. 187).

Zdá se, že v současnosti je hořeček nahořklý na počet jedinců hojnější než dlouhodobě zde známý hořeček žlutavý (oba poddruhy). Tento paradox lze snad vysvětlit jednak přehlížením a záměnami v minulosti, jednak ekologickými nároky hořečku nahořklého. Oproti hořečku žlutavému se mu totiž daří i na silně vysychavých a skeletovitých substrátech, a dokázal tudíž po ústupu extenzivního využívání krajiny přežít na stanovištích, na nichž pro něj nezbytné narušování a mezery v porostu (dříve hojněji působené pastvou) zajišťuje sucho, zpravidla v kombinaci se zhutněním půdy (charakteristická stanoviště: zarůstající vysychavé polní cesty). Pro dlouhodobé přežití mezofilnějšího hořečku žlutavého nebyla takováto útočiště, která se i v dnešní krajině dají občas najít, vhodná, takže se nedlouho po intenzifikaci zemědělství ve druhé polovině 20. století z většiny míst svého dřívějšího výskytu vytratil.

Poslední dvě lokality jsou totožné s lokalitami, jež uveřejnila v roce 2003 K. Hustáková (Additamenta 2: 256, 2003). Uvádíme zde jejich přesnější popis a početní stavy hořečku nahořklého v posledních letech.

K. Fajmon, J. W. Jongepier, I. Jongepierová, P. Batoušek & V. Ondrová

Čelakovský L. (1891): Resultate der botanischen Durchforschung Böhmens im Jahre 1890. – S.-B. Königl. Böhm. Ges. Wiss., Prag, cl. 2, 1891: 3–49.

Gerža M. & Kučera J. [eds] (2008): Příspěvky ke květeně Rychnovska. 2. – Orchis, Dobré, 27: 6–14.

Hrobař F. (1931): Květena Kostelecka a Rychnovska. – Vamberk, 128 p.

Staněk S., Jongepierová I. & Jongepier J. W. (1996): Historická květena Bílých Karpat. – Sborn. Přírod. Klubu Uherské Hradiště, suppl. 1: 1–198.

***Gentianella praecox* subsp. *bohémica* (Skalický) Holub**

C1

- 37i. Chvalšinské Předšumaví, 7150d, bývalá obec Horní Brzotice (vojenský újezd Boletice): trávník na svahu nad Brzotickým potokem na cílové ploše střelnice 2,0 km SV od nádraží Polná na Šumavě, 48°48'58" N, 14°09'23" E, 745 m n. m., 1000 kvetoucích rostlin na ploše asi 150 × 40 m (2. 10. 2009 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU).

Na území vojenského újezdu Boletice se nacházejí dvě recentně známé a každoročně monitorované populace hořečky českého, dvě zbytkové populace zde zanikly přibližně před deseti lety, další recentní lokality leží těsně za hranicemi újezdu (cf. Brabec 2005, 2008). To, že nově nalezená lokalita unikala dosud pozornosti, je zapříčiněno především tím, že leží uprostřed cílové plochy střelnice, tedy na místech, kde z bezpečnostních důvodů lze průzkum dělat jen extenzivně. Pro nově nalezenou lokalitu jsou významné geograficko-vojenské a geologické souvislosti. Na brzotické střelnici probíhají cvičení ve směru východ–západ; porost s hořečky přitom leží na odvráceném západně orientovaném svahu, za jednou z linií terčů za horizontem střelby. Proto zde nedochází k intenzivním disturbancím půdního povrchu; nebylo tomu tak evidentně ani v minulosti, kdy intenzita vojenských manévrů zde byla nepoměrně větší. Druhý faktor je geologický: podle geologické mapy (<http://mapy.geology.cz/website/GEOinfo/>) v tomto prostoru dochází ke kontaktu granulitů a pararul (v blízkosti je zakreslen také výstup amfibolitů). Dostatečně uživný podklad indikuje také plošně převažující vegetace s dominantní válečkou (*Brachypodium pinnatum*) a hojným výskytem chrpy *Centaurea scabiosa*, která v území patří k velmi spolehlivým indikátorům minerálně bohatšího podloží. Dlouhodobě ladem ležící plochy s dominantní válečkou jsou však pro hořečky nevhodné – vytváří se zde velký objem stařiny, což má na klíčení monokarpických rostlin zásadní negativní vliv. Je zde ovšem několik menších plošek, kde vystupuje výrazně kyselejší podklad, který provázejí např. *Danthonia decumbens*, *Avenella flexuosa* či *Calluna vulgaris*; přímo v ploškách s touto acidofilní vegetací hořečky zjištěny nebyly. Na okraji takových míst je však trávník poněkud rozvolněný a vytváří se v něm mnohem méně stařiny, z čehož hořečky mohou profitovat.

V. Grulich

- 71b. Drahanská plošina, 6466d, Horní Štěpánov (distr. Prostějov): jihozápadně orientovaný svah vrchu Větrák (dříve zde stával dřevěný větrný mlýn) asi 350 m JV od kostela v obci, ve fragmentu vegetace sv. *Violion caninae*, 49°32'47" N, 16°47'32" E, 630 m n. m., dvě rostliny v poupatech (13. 8. 2008 not. J. Komárek), jedna kvetoucí rostlina (4. 9. 2009 rev. J. Brabec).

[5 × 5 m, expozice JZ, sklon 25°, 4. 9. 2009 J. Brabec. – E₁ (70 %): *Leontodon hispidus* 3, *Hieracium lactucella* 2b, *Calamagrostis epigejos* 2a, *Hieracium pilosella* 2a, *Nardus stricta* 2a, *Trifolium repens* 2a, *Veronica officinalis* 2a, *Thymus pulegioides* 2m, *Agrostis capillaris* 1, *Achillea millefolium* 1, *Anthoxanthum odoratum* 1, *Briza media* 1, *Chamaecytisus supinus* 1, *Danthonia decumbens* 1, *Euphrasia nemorosa* 1, *E. rostkoviana* 1, *Festuca rubra* 1, *Fragaria vesca* 1, *Lotus corniculatus* 1, *Pimpinella saxifraga* 1, *Potentilla erecta* 1, *Trifolium pratense* 1, *Viola canina* 1, *Alchemilla glaucescens* +, *Campanula rotundifolia* +, *Centaurea jacea* +, *Hieracium laevigatum* +, *Hypericum perforatum* +, *Luzula campestris* +, *Plantago lanceolata* +, *Ranunculus acris* +, *Sanguisorba officinalis* +, *Gentiana praecox* subsp. *bohemiae* r. – E₀ (25 %): neanalyzováno]

Hořeček mnohotvarý český byl v této části Drahanské vrchoviny ještě v 60. letech 20. století roztroušeným až hojným taxonem (Řehořek 1972) a rostl zde na mnoha lokalitách. V tu dobu ale započaly velkoplošné pozemkové úpravy a tzv. meliorace, které spolu s celkovou změnou hospodaření měly za následek jeho takřka úplné vymizení. Poslední ojedinělé lokality byly v blízkém okolí zaznamenány v roce 1985 u PR Pavlovské mokřady

nedaleko Pavlovského dvora a v roce 1996 v PP V Chaloupkách (Albrecht 2000). Jediný recentní výskyt na Dražanské vrchovině byl dosud znám v PP U Žlíbku u Protivanova. Tamní populace známá od roku 1984 patří v rámci ČR mezi 10 nejpočetnějších a nejvitalitnějších v ČR (Brabec 2005). Nově nalezená lokalita se nachází asi 8 km severně na travnatém svahu, kde se v zimě sáňkuje a dochází tak k drobné disturbanci půdního povrchu. Spolu s hořečkem zde byly zjištěny i početné populace světlíku větveného (*Euphrasia nemorosa*) a s. lékařského (*E. rostkoviana*). Lokalita je kosena 1–2× ročně, ale budoucnost obhospodařování je velmi nejistá. Na podzim v roce 2008, těsně po nalezení hořečku, byla pouze zmulčována.

J. Komárek

88b. Šumavské pláně, 6947d, Nové Hutě (distr. Prachatice): PP Pasecká slať, východně orientovaný smrký zalesněný svah k nivě Vydršího potoka ca 1,4 km JJV od kostela v obci, 49°01'44" N, 13°39'30,5" E, 940 m n. m. (9. 9. 2009 not. T. Štechová & T. Velehradská); 105 kvetoucích rostlin na ploše ca 150 m² (10. 9. 2009 not. J. Brabec & Z. Ipser).

[5 × 5 m, expozice V, sklon 15–20°, 10. 9. 2009 J. Brabec. – E₃ (15 %): *Picea abies* 2a. – E₂ (20 %): *Picea abies* 2b. – E₁ (80 %): *Cirsium heterophyllum* 3, *Hypericum maculatum* 3, *Agrostis capillaris* 2b, *Nardus stricta* 2a, *Angelica sylvestris* 1, *Briza media* 1, *Galium album* 1, *Gentianella praecox* subsp. *bohemica* 1, *Potentilla erecta* 1, *Thymus pulegioides* 1, *Achillea millefolium* +, *Alchemilla* sp. +, *Carex pallescens* +, *Carlina acaulis* +, *Danthonia decumbens* +, *Lathyrus pratensis* +, *Leontodon hispidus* +, *Luzula luzuloides* +, *Pimpinella saxifraga* +, *Plantago lanceolata* +, *Polygala vulgaris* +, *Ranunculus acris* +, *Veronica chamaedrys* +, *V. officinalis* +, *Vicia cracca* +, *Euphrasia rostkoviana* r. – E₀ (90 %): neanalyzováno]

Na Šumavských pláních, kde býval v minulosti hořeček mnohotvarý český výrazně hojnější, jde o nález jeho čtvrté recentní lokality (cf. Brabec 2005). Původně byl svah porostlý jen náletovými dřevinami, avšak přibližně před 10 lety byl zalesněn smrkem. Jako na mnoha lokalitách hořečků i zde pravděpodobně došlo při zalesňování k narušení drnu. To společně s následným vyžínáním evidentně jeho populaci podpořilo, zejména vytvořením mezer v porostu pro vzcházení rostlin. Zdá se však, že v současné době je populace v houstnoucím porostu (i přes svoji relativní početnost) již na ústupu oproti předchozím letům. Tento trend je možné poměrně jednoduše zvrátit vyřezáním ca 10 arů mladých smrků na vánoční stromky, prořezávkou několika vzrostlých smrků a zavedením každoroční seče.

T. Štechová & J. Brabec

Tři zde publikované nálezy hořečku mnohotvarého českého jsou teprve druhým až čtvrtým nálezem od roku 2002, kdy A. Pavlíčko nalezl populaci u Polné na Šumavě (Additamenta 2: 257, 2003), která je v počtu kvetoucích exemplářů (7 750 v roce 2005) nejbohatší recentní lokalitou v celém areálu taxonu. Následně byla nalezena již jen lokalita v Orlických horách (Additamenta 7: 280, 2008). Populace dvouletých taxonů rodu *Gentianella* vykazují velké meziroční fluktuace v počtu kvetoucích exemplářů. Ty jsou závislé na vhodném obhospodařování lokalit a průběhu počasí. Důležitý je zejména některý z faktorů (pastva, seč, narušení drnu, extrémní sucho, mělký půdní profil apod.) způsobující vytvoření mezer v porostu,

kteří jsou vhodné pro vzházení semen (ať již čerstvých nebo ze semenné banky). Od roku 2000 byly zaznamenány tři tzv. „hořečkové roky“ (2002, 2005 a 2009), kdy počty kvetoucích exemplářů na mnoha lokalitách mnohonásobně převyšovaly počty zaznamenané v jiných letech (např. Brabec 2009). Po roce 1999 byl hořeček mnohotvarý český alespoň jedenkrát zaznamenan na 68 lokalitách v České republice. Na 11 z nich se však již 5 let neobjevil. Podle počtu kvetoucích rostlin v období 2000 až 2009 je lokalita na brzotické střelnici devátou nejbohatší a lokalita u Pasecké slati dvacátousedmou nejbohatší v České republice (na základě srovnání s pravidelným monitoringem všech známých populací *G. praecox* subsp. *bohemica* na území ČR v letech 2000 až 2009).

J. Brabec

Albrecht P. (2000): Příspěvek ke květeně nejvyšších částí Dražanské vrchoviny se zaměřením na mokřady. – Přírodověd. Stud. Muz. Prostějov 3: 55–82.

Brabec J. (2005): Současný stav rozšíření hořečku mnohotvarého českého (*Gentianella praecox* subsp. *bohemica*) v ČR. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 40: 1–44.

Brabec J. (2008): Lokality hořečku mnohotvarého českého (*Gentianella praecox* subsp. *bohemica*) ve VVP Boletice – jejich význam v rámci areálu druhu a možnosti ochrany. – *Silva Gabreta, Vimperk*, 14(3): 163–172.

Brabec J. (2009): Monitoring hořečku mnohotvarého českého (*Gentianella praecox* subsp. *bohemica*) v ČR (sezóna 2009) – Ms. [Depon. in: AOPK ČR, Praha]

Řehořek V. (1972): Příspěvek ke květeně Dražanské vrchoviny – II. Část speciální. – *Preslia* 44: 67–87.

***Gentianella lutescens* subsp. *carpatica* (Wettst.) Holub**

C1

78. Bílé Karpaty lesní, 6874d, Nedašov (distr. Zlín): okolí louky zv. Javor, louka mezi listnatými lesy v Hrušové dolině 2,4 km V od kostela, 49°06'25,9" N, 18°05'59,2" E, 550 m n. m., dvě populace 7 a 20 rostlin (22. 9. 1979 not. *P. Batoušek*; 16. 9. 1981 leg. *M. Elsnerová*, GM; Kirschnerová & Kirschner 2003). Výskyt zanikl.

78. Bílé Karpaty lesní, 6874d, Nedašov (distr. Zlín): pastvina v Hrušové dolině 2,6 km V od obce, 49°06'19,7" N, 18°06'14,1" E, 650 m n. m., asi 500 rostlin (1. 9. 1979 leg. *P. Batoušek*, GM; Kirschnerová & Kirschner 2003). Výskyt zanikl.

78. Bílé Karpaty lesní, 6874d, Nedašov (distr. Zlín): Javor, svažité loučka nad levým břehem potoka Hrušovky 2,3 km V od kostela, 49°06'21" N, 18°05'47,6" E, 562 m n. m., několik desítek rostlin (listopad 2002 not. *V. Ondrová*); asi 400 rostlin (14. 9. 2008 not. *P. Batoušek* & *V. Ondrová*).

78. Bílé Karpaty lesní, 6874d, Nedašov (distr. Zlín): PR Jalovcová stráž (1986 not. *M. Elsnerová*).

78. Bílé Karpaty lesní, 6974b, Nedašov (distr. Zlín): Jasenec, horní okrajová část pastviny částečně zalesněná smrkem 2,2 km JJV od kostela, 49°05'31,4" N, 18°04'42,8" E, 600 m n. m., 6 rostlin (14. 10. 1984 not. *P. Batoušek*). Výskyt do roku 2008 zanikl vlivem sukcese.

82. Javorníky, 6874c, Valašské Klobouky (distr. Zlín): PR Bílé potoky, louka pod lesem 2,5 km JJV od obce, 49°06'54,8" N, 18°01'38,2" E, 440 m n. m., vzácně (22. 8. 1981 not. *P. Batoušek*). Výskyt nebyl nově ověřován.

V letech 1979–1984, kdy jsem se intenzivně zabýval výskytem hořečků, jsem našel v blízkém okolí louky zvané Javor dvě lokality *G. lutescens* subsp. *carpatica*. První hostila dvě nepočtené populace (7 a 20 rostlin), které zanikly vlivem sukcese. Velmi početná populace (asi 500 rostlin) na druhé uvedené lokalitě zanikla při rekultivaci pastvin v roce 1980, kdy byl buldozerem shrnut půdní povrch zhruba do hloubky 20 cm. Na samotné

lokalitě Javor, kterou jsem dobře znal, jsem tehdy hořeček nenalezl – louka byla kosena v pozdním termínu a hořeček byl v době mé návštěvy pravděpodobně pokosený. Dnes je tato louka nejbohatším známým nalezištěm hořečku žlutavého karpatského na moravské straně Bílých Karpat – kromě ní je z tohoto území v současnosti potvrzen již jen v několika jedincích v PR Hutě u Žitkové (Jongepierová et al. 2008: 110).

Malá populace hořečků na horním okraji Jasence dnes patří minulosti. Již v době nálezů byla lokalita řídké porostlá smrkem a v současnosti je zde souvislý smrkový porost.

I další dvě nově uvedené lokality (PR Jalovcová stráž a PR Bílé potoky) nejspíš bohužel jen doplňují výčet již zaniklých výskytů tohoto kriticky ohroženého taxonu (cf. Kirschnerová & Kirschner 2003).

P. Batoušek

Jongepierová I., Jongepier J. W., Devánová K., Fajmon K., Hájek M. & Škodová I. (2008): Vybrané vzácné rostliny. – In: Jongepierová I. [ed.], Louky Bílých Karpat (Grasslands of the White Carpathian Mountains), p. 101–127, ZO ČSOP Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou.

Kirschnerová L. & Kirschner J. (2003): Změny v rozšíření *Gentianella lutescens* subsp. *lutescens* a subsp. *carpatica* v České republice. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 38: 205–216.

***Gentianopsis ciliata* (L.) Ma**

C3

73a. Rychlebská vrchovina, 5768b, Vápenná (distr. Jeseník): odval starého vápencového lomu Na Polce Z od železniční stanice, ca 540 m n. m., velmi hojně (2003 not. *L. Bureš*; Bureš 2003; 13. 10. 2004 not. *H. Faltysová*).

73a. Rychlebská vrchovina, 5768d, Lipová-lázně (distr. Jeseník): louka u vápencového lomu pod Smrčnickem (798,8 m) S od obce, 680–700 m n. m., velmi hojně (9. 10. 2006 not. *H. Faltysová*).

73a. Rychlebská vrchovina, 5768d, Lipová-lázně (distr. Jeseník): Na Pomezí, Z od sedla, při staré svážnici v lese S od silnice k lomům na Smrčníku, ca 600 m n. m., jednotlivě (9. 10. 2006 not. *H. Faltysová*).

73a. Rychlebská vrchovina, 5769a, Česká Ves (distr. Jeseník): okraj asfaltové silnice u potoka Lubina 200 m SZ od zahrádkářské kolonie u železniční zastávky Česká Ves-bazén, 430 m n. m., 2 rostliny (6. 10. 2004 not. *H. Faltysová*).

73b. Hanušovická vrchovina, 5867b, Šléglov (distr. Šumperk): hřbitůvek při cestě ca 0,3 km V od obce, 665 m n. m., několik rostlin v trávníku mezi hroby (1. 9. 2008 not. *H. Faltysová*).

73b. Hanušovická vrchovina, 5867d, Šléglov (distr. Šumperk): v krajnici asfaltové silnice 450 m JV od kostela v obci, 630 m n. m., 3 rostliny (1. 9. 2008 not. *H. Faltysová*).

73b. Hanušovická vrchovina, 5867d, Vikantice (distr. Šumperk): mez v loukách u cesty 1 km S od obce, 660 m n. m., několik rostlin (1. 9. 2008 not. *H. Faltysová*).

73b. Hanušovická vrchovina, 5868a, Branná (distr. Šumperk): při zeleně značené turistické cestě (asfaltová silnička) údolím Branné směrem do Ostružné ca 1 km S od železničního nádraží Branná, ca 640 m n. m., jednotlivě (12. 10. 2004 not. *H. Faltysová*); cesta od hájovny Banja Luka k silnici Branná – Ostružná V od železniční trati, ca 650 m n. m., 3 rostliny (21. 9. 2006 not. *H. Faltysová*).

73b. Hanušovická vrchovina, 5868a, Branná (distr. Šumperk): starý lom naproti lyžařským sjezdovkám, 635 m n. m., hojně (1. 9. 2008 not. *H. Faltysová*).

73b. Hanušovická vrchovina, 5868c, Branná (distr. Šumperk): při silnici od nádraží do obce, 550 m n. m., jednotlivě (12. 10. 2004 not. *H. Faltysová*).

73b. Hanušovická vrchovina, 5868c, Branná (distr. Šumperk): v okraji silnice do Vikantic, asi 850 m J od křižovatky v Branné, 610 m n. m., 2 rostliny (1. 9. 2008 not. *H. Faltysová*).

- 73b. Hanušovická vrchovina / 97. Hrubý Jeseník, 5768d, Lipová-lázně (distr. Jeseník): Horní Lipová, J od obce, po svážnici (modrá turistická značka) S od Obrích skal, od rozcestí se zeleně značenou turistickou cestou k prvnímu potoku, 865 m n. m., jednotlivě v navezeném vápencovém štěrku (7. 10. 2004 not. *H. Faltysová*).
- 73b. Hanušovická vrchovina / 97. Hrubý Jeseník, 5868a, Ramzová (distr. Jeseník): Ramzovské sedlo, při cestě od parkoviště k lanovce na Šerák, 765 m n. m., jednotlivě (17. 10. 2006 not. *H. Faltysová*).
- 73b. Hanušovická vrchovina / 97. Hrubý Jeseník, 5868a, Ostružná (distr. Jeseník): nekosené oko v louce V nad obcí, 700 m n. m., hojně (17. 10. 2006 et 30. 8. 2008 not. *H. Faltysová*).
- 74a. Vidnavsko-osoblažská pahorkatina, 5567a, Bílá Voda (distr. Jeseník): opuštěný vápencový lom zv. Kukačka Z od obce, u státní hranice s Polskem, ca 380 m n. m. (13. 10. 2006 not. *H. Faltysová*).
- 74a. Vidnavsko-osoblažská pahorkatina, 5669c, Stará Červená Voda (distr. Jeseník): Nová Červená Voda, louka na kraji lesa na křižovatce cest Nová Červená Voda – Strachovičky – Stříbrný vrch, 340 m n. m., několik rostlin (15. 10. 2007 not. *H. Faltysová*).
96. Králický Sněžník, 5768b, Lipová-lázně (distr. Jeseník): pod vrcholem Medvědího kamene (kóta 907) S od obce, asi na 4 m² v zastíněném a zrašeliněném okraji smrkového lesa každoročně kvete, ca 900 m n. m. (13. 10. 2003 not. *H. Faltysová*).
96. Králický Sněžník, 5768c, Ostružná (distr. Jeseník): Petříkov, masiv Smrku SZ od obce, křižovatka lesní svážnice od Liščí hory se zeleně značenou turistickou cestou od Císařské chaty, ca 1020 m n. m., jednotlivě (9. 10. 2004 not. *H. Faltysová*).
96. Králický Sněžník, 5768c, Lipová-lázně (distr. Jeseník): Horní Lipová, Z od obce, svážnice na východním svahu údolí přítoku Jesenného potoka (Staříč) od Smrku do Dlouhé doliny, 900 m n. m., jednotlivě (9. 10. 2006 not. *H. Faltysová*); Horní Lipová, Luční vrch (995,7 m), křižovatka cest na vrcholu, ca 960 m n. m., několik rostlin (11. 10. 2008 not. *H. Faltysová*); Luční vrch (995,7 m), při cestě 150 m SZ od vrcholu směrem k útulně Mates, ca 970 m n. m., roztroušeně ve vápencovém štěrku (11. 10. 2008 not. *H. Faltysová*).
96. Králický Sněžník, 5866b, Velká Morava (distr. Ústí nad Orlicí): u lesní cesty na levém břehu Moravy naproti ústí Hlubokého potoka, 50°10'13" N, 16°49'22" E, 760 m n. m., desítky rostlin na vápencovém posypovém štěrku na okraji cesty (19. 9. 2003 not. *D. Dvořák*; 2008 not. *D. Dvořák*).
96. Králický Sněžník, 5867a, Staré Město (distr. Šumperk): Stříbrnice, svážnice k Návrší od rozcestí s cestou do sedla k serpentíně u státní hranice, 1125–1150 m n. m., roztroušeně ve vápencovém štěrku (27. 9. 2004 not. *H. Faltysová*).
96. Králický Sněžník, 5867c, Staré Město (distr. Šumperk): Hynčice pod Sušinou, JZ od osady, po svážnici od rozcestí U sedmi cest (Čtyř rohů) směrem k Babuši (k prvnímu rozcestí) na několika místech, ca 1080 m n. m., ve vápencovém štěrku (26. 9. 2004 not. *H. Faltysová*); Hynčice pod Sušinou, JZ od osady, svážnice Pod Babuši za odbočkou Buk – Sedm cest, k průseku na západním svahu Souše na několika místech, ca 970 m n. m., v příkopě cesty (26. 9. 2004 not. *H. Faltysová*).
97. Hrubý Jeseník, 5868a, Branná (distr. Šumperk): při silnici od mostu přes Hučavu 500 m J od Volské louky, 975 m n. m., velmi hojně v travnatém příkopu lesní silnice (16. 10. 2007 not. *H. Faltysová*).
97. Hrubý Jeseník, 5868c, Branná (distr. Šumperk): při silnici do údolí Hučavy V od osady Josefová (serpentiny), 950 m n. m., na několika místech velmi hojně v travnatém příkopu lesní silnice (16. 10. 2007 not. *H. Faltysová*).

Zatímco v Rychlebské a Hanušovické vrchovině a Vidnavsko-osoblažské pahorkatině, tedy v podhůří Králického Sněžníku a Hrubého Jeseníku, se hořeček brvitý vyskytuje i na přirozených stanovištích, v samotném oreofytiku osídluje výhradně druhotná stanoviště na okrajích lesních cest a svážnic, kam byl zavlečen s vápencovým štěrkem. Zdrojem těchto výskytů mohou být vápencové lomy a odvaly v okolí Vápenné, ale možná i další vápencové lomy v oblasti. Druh byl pozorován jak u nových svážnic, tak i v zarostlých příkopech a u svážnic starších.

Nezodpovězena zůstává otázka, jak dlouho bude tento druh, který je citlivý na sukcesí stanovišť směrem k zarůstání, na okrajích horských cest přezít.

H. Faltysová & P. Lustyk

Bureš L. (2003): Sokolský hřbet (M0160), závěrečná textová zpráva k mapování biotopů soustavy Natura 2000 a Smaragd. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]

***Geranium divaricatum* Ehrh.**

C1

4b. Labské středohoří, 5449d, Milešov (distr. Litoměřice): vrch Lhota, západní část vrcholového hřebene, stovky rostlin (17. 5. 2007 not. K. Nepraš; Nepraš et al. 2008a).

***Geranium molle* L.**

C2

4c. Úštěcká kotlina, 5451d, Drahobuz (distr. Litoměřice): břeh Úštěckého potoka ve vsi (2009 leg. Jaroslav Rydlo, ROZ).

9. Dolní Povltaví / 10b. Pražská kotlina, 5852d, Praha-Bubeneč: Císařská louka, písčité okraj cesty (mezi Trojským zámkem a Stromovkou) nedaleko jižního konce pěší lávky přes Vltavu, asi 1,1 km SV od budovy železniční stanice Praha-Bubeneč, 50°06'48,9" N, 14°24'59,8" E, ca 180 m n. m. (květen 2009 leg. M. Štefánek & I. Štefánková, PRC).

10b. Pražská kotlina, 5853c, Praha-Kyje: v Borské ulici (2008 leg. Jaroslav Rydlo, ROZ).

11a. Všetatské Polabí, 5753a, Mlékojedy (distr. Mělník): mezi silnicí a okrajem lesa (ulice Písková) v severní části obce, ca 1,3 km přibližně V od železniční stanice Neratovice, 50°15'50,1" N, 14°32'30,6" E, 165 m n. m. (11. 5. 2007 leg. M. Štefánek, P. Sklenář et soc., PRC).

11a. Všetatské Polabí, 5754d, Lysá nad Labem (distr. Nymburk): při polní cestě (trasa naučné stezky) mezi Lysou nad Labem a Starou Lysou na okraji lesa (kóta 226) v místě zvaném „U skály“ (nedaleko střelnice), asi 2 km SZ od Husova náměstí v obci, 50°12'52,8" N, 14°49'17" E, 195 m n. m. (květen 2006 not. M. Štefánek, P. Sklenář et soc.).

11b. Poděbradské Polabí, 5957a, Volárna (distr. Kolín): ve vsi v ulici severně od hospody (2009 leg. Jaroslav Rydlo, ROZ).

13a. Rožďalovická tabule, 5857d, Žehuň (distr. Nymburk): na kamenité hrázi Žehuňského rybníka na jižním břehu u výtoku Cidlíny (při cestě na tzv. Ovčí pastvinu) na severním okraji obce, 50°08'16,8" N, 15°17'34,4" N, 200 m n. m., desítky rostlin spolu s *G. pusillum* (23. 5. 2009 leg. M. Štefánek, J. Hadinec et soc., PRC).

13c. Bakovská kotlina, 5556a, Koprník (distr. Mladá Boleslav): v kolejišti na [železničním nádraží] Kněžmost (2009 leg. Jaroslav Rydlo, ROZ).

35b. Hořovická kotlina, 6249a, Malá Víska (distr. Beroun): travnatý dvorek hospodářského stavení v severozápadní části obce, 530 m n. m. (25. 6. 2002 leg. J. Nesvadbová, PL, rev. J. Hadinec).

V Květeně ČR (Slavík 1997) chybí údaje pro celé Podbrdsko, blíže nespecifikovaný historický údaj od Hořovic pokládal Domin (1903) za nejistý.

R. Hlaváček & J. Nesvadbová

37e. Volyňské Předšumaví, 6948b, Vimperk (distr. Prachatice): na narušované travnaté cestě pod křovinatou mezí mezi Vimperkem a obcí Hrabice, jižní expozice, 49°03'43" N, 13°46'15,4" E, 760 m n. m., několik rostlin (1988 not. et det. J. Kirschner & L. Kirschnerová).

Nejvýše zaznamenaný výskyt v ČR, na lokalitě, která je velmi pozoruhodná i výskytem teplomilného druhu *Draba muralis* (cf. Additamenta VI.: 274–282, 2007). V Květeně ČR (Slavík in Slavík 1997: 214) není z Předšumaví druh uveden, ale v souběžném podrobnějším zpracování s výčtem všech podchycených lokalit z území ČR (Slavík 1997: 325) je již tento nález citován, ovšem pouze ve zkráceném znění jako Vimperk.

[eds]

38. Českokubějovická pánev, 6952d, Hluboká nad Vltavou (distr. České Budějovice): rybí sádky 0,6–1,0 km JZ od zámku Hluboká, 49°02'42" N, 14°25'55" E, 375 m n. m. (14. 5. 2008 leg. M. Ducháček & K. Šumberová, PR).
39. Treboňská pánev, 6952d, Lužnice (distr. Jindřichův Hradec): areál rybích sádek pod hrází rybníka Rožmberk, 0,8 km JV od železniční zastávky, okraj suché kamenité cesty mezi sádkami, 49°02'58" N, 14°45'40" E, 425 m n. m. (16. 7. 2008 leg. K. Šumberová, BRNU).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 6954d, Náměšť nad Oslavou (distr. Třebíč): areál Rybářství Velké Meziříčí v ohybu Oslavy v jižním cípu města, 1 km JJV od železniční stanice, písčité okraj cesty vedoucí od správní budovy k sádkám, 49°11'53" N, 16°09'10" E, 350 m n. m. (5. 6. 2008 not. K. Šumberová).

V areálu sádek u Hluboké nad Vltavou byl kakost měkký nalezen na hrázkách, které jsou 1× až 2× ročně sečeny a mírně ovlivňovány sešlapem a občasným pojezdem vozidel. V areálu sádek pod rybníkem Rožmberk druh rostl na rozhraní suchých trávníků a písčitých cest mezi sádkami, přičemž travnaté plochy mezi sádkami jsou spásány ovce. Odlišný charakter měl nález druhu u Náměště nad Oslavou, rovněž v areálu rybářské firmy. Druh byl zaznamenán u silničky vedoucí od správní budovy k rybím sádkám, a to podél liniového porostu akátu a křovin. *Geranium molle* zde rostlo v rozvolněné ruderalní vegetaci na částečně zastíněném stanovišti. Ve všech třech případech šlo o velké populace (desítky až stovky jedinců) rozkvetlých rostlin, které byly pozorovány během slunečných dní přibližně mezi desátou hodinou dopoledne a pozdním odpolednem. Za ranní rosy nebo za nepříznivého počasí jsou květy uzavřené a i větší populace druhu lze snadno přehlédnout, zvláště pak tehdy, jestliže se na stanovišti vyskytují i běžnější druhy jednoletých kakostů, zejména *G. pusillum*.

Je možné, že výskyt druhu v areálech rybářství nebude úplně náhodný – *G. molle* se sice vyskytuje v poloruderalní až ruderalní vegetaci, zde však šlo vždy o porosty druhově dosti bohaté, vystavené extenzivnímu narušování. Taková stanoviště z naší běžné krajiny mizí: například trávníky jsou buď pěstěny tak, aby byla jejich druhová diverzita co nejnižší, anebo jsou ponechány ladem. V uvedených sádkových lokalitách je z provozních důvodů nutné vegetaci omezovat, ale současně je snaha, aby to stálo co nejméně energie i peněz. Proto se používá např. extenzivní seč nebo pastva.

K. Šumberová & M. Ducháček

41. Střední Povltaví, 6151d, Velká Lečice (distr. Příbram): kosený ruderalní trávník na jižním okraji obce v údolí Kocáby, 49°48'42,2" N, 14°19'29,9" E, 270 m n. m. (9. 5. 2009 leg. J. Maliček, herb. Maliček).
41. Střední Povltaví, 6152b, Luka pod Medníkem (distr. Praha): ca 900 m JJZ od osady, pravý břeh Sáza-
vy, 49°51'48" N, 14°27'44" E, 210 m n. m., několik rostlin (13. 5. 2008 leg. J. Maliček, herb. Maliček).

41. Střední Povltaví, 6152b, Petrov (distr. Praha): v obci hojně na více mikrolokalitách, 300–350 m n. m. (13. 5. 2008 leg. *M. Hanzl & J. Malíček*, herb. Hanzl).
41. Střední Povltaví, 6152b, Petrov (distr. Praha): pravý břeh Sázavy ca 300 m V od mostu, 210 m n. m., 1 rostlina (13. 5. 2008 not. *M. Hanzl & J. Malíček*).
41. Střední Povltaví, 6251d, Drevníky (distr. Příbram): severní část osady Županovice, sešlapávaný trávník na cestě, 49°42'30,2" N, 14°17'52,7" E, 310 m n. m., asi 10 rostlin (31. 8. 2008 not. *J. Malíček*).
41. Střední Povltaví, 6450b, Bukovany (distr. Příbram): při cestě podél jižního okraje východní části obce, v úseku asi 50–250 m V od hlavní křižovatky v obci – vysoký mezernatý trávník na svážku pod plotem zahrady, 510–520 m n. m., roztroušeně (3. 6. 2008 leg. *R. Hlaváček*, HOMP, rev. J. Hadinec).
- 42a. Sedlčansko-milevská pahorkatina, 6253c, Maršovice (distr. Benešov): Brdečný, zahrada v osadě, 440 m n. m., 1 fertilní rostlina (21. 4. 2007 leg. *G. Vávrová & I. Vávrová*, det. J. Malíček, herb. Malíček).
- 42a. Sedlčansko-milevská pahorkatina, 6452a, Obděnice (distr. Příbram): u zastíněné cesty k rybníčku ca 300 m S od obce, 485 m n. m. (8. 6. 2004 leg. *J. Malíček*, herb. Malíček); asi 10 rostlin (29. 5. 2007 not. *J. Malíček*).

Nový druh pro Sedlčansko-milevskou pahorkatinu (42a). Výskyt *Geranium molle* je v ČR víceméně vázaný na ruderalní stanoviště, často se zvýšeným obsahem dusíku, ovšem bývá nalézán též na písčitých a kamenitých místech (např. bory na písku, železniční násypy). Lokality na ruderalních biotopech se vyznačují převahou jednoletých druhů rostlin, které vytváří rozvolněné porosty. Objevuje se i na sekaných plochách.

Ačkoliv bývá kakost měkký považován spíše za teplomilný druh, v oblasti Sedlčansko-milevské pahorkatiny neodpovídá jeho výskyt rozšíření teplomilných prvků pronikajících do území vltavským údolím. Naopak se jeho lokality přibližují chladnějším částem Neveklovska či Čertova břemene, kam je s největší pravděpodobností zavlekaný.

Geranium molle je v Čechách zřídka se vyskytující taxon, zčásti však zřejmě i přehlížený, který může být snadno zaměněn s *G. pusillum* nebo *G. pyrenaicum*. Při determinaci je třeba dbát zvýšené pozornosti na možnou záměnu se špatně vyvinutými rostlinami *G. pyrenaicum*, které se vyskytují na pokosených místech a vytvářejí pak květy velikosti kakostu měkkého. Řada běžně užívaných určovacích klíčů totiž uvádí jako hlavní dichotomický znak právě velikost květů, což není zrovna šťastné řešení, určování druhů pak zpravidla nevede ke kýženému cíli. Vzájemné rozlišení tří uvedených kakostů tak může působit značné potíže.

J. Malíček

Poměrně velké množství nashromážděných lokalit z několika posledních let v tomto příspěvku (některé z nich představují vůbec první údaje z fytochorionů), vede k opatrné úvaze, zda se kakost měkký v české krajině nezačíná šířit. Současný stav vynikne např. při pouhém porovnání s celkovým množstvím herbářových položek uložených za zhruba 200 leté období floristického průzkumu v domácích herbářových sbírkách, srovnej s mapou rozšíření a s přehledem známých lokalit v ČR (Slavík 1997: 312 et 324–325).

[eds]

Domin K. (1903): Brdy. Studie fytogeografická. – Sborn. Čes. Společ. Zeměvěd., Praha, 9/7: 205–213.

Slavík B. (1997): Verbreitung der Arten von *Geranium* subgen. *Robertium* und subgen. *Erodioideae* in Tschechien. – *Preslia* 69: 311–326.

Geranium sanguineum* L.*C4a**

67. Českomoravská vrchovina, 6856b, Jarošov nad Nežárkou (distr. Jindřichův Hradec): násep trati 0,4 km SV od železniční stanice, asi 0,1 km od přejezdu silnice Jarošov – Strmilov, 49°11'01,8" N, 15°05'02,3" E, 505 m n. m., asi 7 velkých polykormonů (6. 8. 2009 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU).

Kakost krvavý má v ČR těžiště rozšíření v termofytiku a jednotlivými lokalitami vyznává směrem do mezofytika (Slavík in Slavík 1997). Nově zjištěná lokalita se vymyká dosud známému ekologickému chování druhu na našem území: lokalita má jednoznačně druhotný charakter. Na trati č. 225 (Veselí nad Lužnicí – Jihlava – Havlíčkův Brod) probíhala v letech 2005–2007 v úseku Jindřichův Hradec – Počátky – Žirovnice rekonstrukce, během které byl opravován železniční svršek, náspy i příkopy; v průběhu těchto oprav sem byl kakost krvavý s největší pravděpodobností zavlečen se štěrkem. Jedná se o první záznam o adventivním výskytu druhu v ČR; Slavík (l. c.) nálezy na druhotných stanovištích nezmiňuje, i když v oblastech hojného primárního výskytu se *Geranium sanguineum* občas vyskytuje i na sekundárních stanovištích, např. na zarůstajících osypech v lomech a na kamenných snosech. Nový druh po fytogeografický okres.

V. Grulich

***Gilia achilleifolia* Benth.**

- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7367b, Lanžhot (distr. Břeclav): Stárkovský les, okraj paseky podél zpevněné asfaltové lesní cesty, 5 km J od kostela, 48°41'02,3" N, 16°58'28,9" E, 155 m n. m., v obci, pouze dvě kvetoucí rostliny spolu s několika rostlinami *Legousia pentagonia* (viz tam) (červen 2005 leg. Z. Lososová, det. V. Řehořek, BRNU).

První nález druhu na území ČR.

Gilia achilleifolia [syn. *Navarretia achilleifolia* (Benth.) Kuntze, *G. capitata* var. *achilleifolia* (Benth.) H. Mason ex Jeps., *Polemoniaceae*] je jedním z velkého množství drobných taxonů považovaných různými autory někdy za samostatné druhy (cf. Brickell 1996), jindy pouze za variety mimořádně variabilního druhu *Gilia capitata* Sims. Od typické *G. capitata* se liší srpovitým tvarem úkrojků 2× peřenosečných listů a širšími, vejčitými až eliptickými cípy kalicha (*G. capitata* má kališní cípy čárkovitě podlouhlé, cf. Ebel 2008). *Gilia capitata* je severoamerického původu (Whiteley 2000); z celého rodu, který je mimořádně bohatý na druhy, se tento nejčastěji pěstuje jako okrasná letnička. Pyšek et al. (2002) uvádějí z tohoto rodu jako příležitostně zplaňující neofyty tři druhy: *G. capitata*, *G. multicaulis* a *G. tricolor*. Námi zjištěná blízce příbuzná *G. achilleifolia* roste v Kalifornii a Mexiku (Baja California) (Brickell l. c., p. spec. 469). Tutin (1972) ve zpracování čeledi *Polemoniaceae* rod *Gilia* vůbec neuvádí, protože zřejmě žádný z příležitostně zavlekaných druhů v Evropě nezmocněl.

Nalezené rostliny se spolu s několika exempláři *Legousia pentagonia* vyskytovaly na okraji lesní paseky, na místě, ze kterého byly odvezeny pokácené stromy. Velmi pravděpodobně byly na lokalitu zavlečeny na kolech nákladních aut.

V. Řehořek & Z. Lososová

- Brickell C. [ed.] (1996): The Royal Horticultural Society A – Z Encyclopedia of garden plants. – Dorling Kindersly, London, New York, Stuttgart, Moscow.
- Ebel F. (2008): Familie Himmelsleitergewächse – Polemoniaceae Juss. – In: Jäger E. J., Ebel F., Hanelt P. & Müller G. K., Exkursionsflora von Deutschland, 5: 425–430, Berlin, Heidelberg. [Gilia Ruiz & Pav. p. spec. 428]
- Tutin T. G. (1972): CXLV. Polemoniaceae. – In: Tutin T. G., Heywood V. H., Burges N. A., Moore D. M., Valentine D. H., Walters S. M. & Webb D. A. [eds], Flora Europaea, 3: 73–74, Cambridge University Press, Cambridge.
- Whiteley A. C. (2000): Gilia Ruiz & Pavón. – In: Cullen J., Alexander J. C. M., Brickell C. D., Edmondson J. R., Green P. S., Heywood V. H., Jorgensen P.-M., Jury S. L., Knees S. G., Maxwell H. S., Müller D. M., Robson N. K. B., Walters S. M. & Yeo P. F. [eds], The European Garden Flora, 6: 110, Cambridge University Press, Cambridge.

***Gladiolus imbricatus* L.**

C2

- 93a. Krkonoše lesní, 5258d, Rokytnice nad Jizerou (distr. Semily): Dolní Rokytnice – Zimní strana, komplex rozsáhlých luk nad zástavbou lemující páteřní silnici, kosená louka na svahu SV expozice s občasnou vodotečí, jejímž zdrojem je pravděpodobně částečně funkční vodojem, 580 m n. m., 3 kvetoucí rostliny (25. 6. 2007 not. V. Horáková & A. Štrojsová; Harčarik 2008).

První nález mečíku střečovitého v Krkonoších pochází z Braunových luk u Velké Úpy z roku 1950 (Šourek 1970: 365). Tato lokalita se zachovala dodnes, druh je pravidelně sledován a počty jedinců zaznamenávány. Nová krkonošská lokalita se nachází na území Rokytnice nad Jizerou. Druh zde roste v sušším typu lučních porostů inklinujícím k vegetaci sv. *Polygono bistortae-Trisetion flavescentis*. Nejedná se však o typický porost této jednotky, protože zdejší louky byly v minulosti intenzivně obhospodařovány (seč vícekrát ročně, přisívání druhů, pravděpodobně i přihnojování). V posledním období pozemky na mnoha místech zůstávají bez pravidelné péče. Je však možné, že právě dočasné zastavení dřívějšího velmi intenzivního hospodaření pomohlo znovuobjevení některých druhů.

V. Horáková

97. Hrubý Jeseník, 5770c, Heřmanovice (distr. Bruntál): pastvina nad obcí asi 2,3 km SZ od kostela, 700–750 m n. m., jediná rostlina (21. 6. 2007 not. J. Běťák, D. Dvořák et al.).

Harčarik J. (2008): Novinky z Krakonošovy zahrady II. – Krkonoše Jizerské hory, Vrchlabí, 41/8: 22–23.

Šourek J. (1970): Květena Krkonoš. – Academia, Praha, 452 p.

***Glaux maritima* L.**

C1

- 18b. Dyjsko-svratecký úval, 7067b, Terezín (distr. Hodonín): revitalizované slanisko Zápověď mezi železniční tratí Čejč – Ždánice a silnicí Terezín – Krumvíř, nedávno vyhloubená tůň 0,78 km S od středu obce, obnažený břeh, 174 m n. m. (27. 7. 2007 not. K. Šumberová & P. Slavík).

Poslední údaj o výskytu sivěnky přímořské od Terezína pochází z roku 1959 (Macků 1959). Na revitalizovaném slanisku Zápověď byl nalezen pouze jediný trs tohoto druhu, který v době návštěvy dne 27. 7. 2007 kvetl. Výskyt byl zaznamenán u jedné z mělkých

tůňek, v roce 2008 nebyl ověřen. Další známou lokalitou je v současnosti jen PR Slanisko Dobré Pole (Mackovčín et al. 2007).

K. Šumberová

Podrobnější údaje o slanisku Záповeď jsou uvedeny u druhu *Crypsis aculeata*.

Mackovčín P., Jatiová M., Demek J., Slavík P. et al. (2007): Brněnsko. – In: Mackovčín P. [ed.], Chráněná území ČR, vol. 9, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR & EkoCentrum Brno, Praha, 932 p.

Macků J. (1959): Slanorožec bylinný, vedoucí prvek jihomoravské slanisté květeny. – *Živa* 45: 98–99.

***Goodyera repens* (L.) R. Br.**

C1

371. Českokrumlovské Předšumaví, 7250d, Černá v Pošumaví (distr. Český Krumlov): v podrostu prosvětlené části smrkoborového lesa na severovýchodním úbočí Vápenného vrchu, 920 m JJV od kostela v obci, 48°43'48,9" N, 14°06'54,3" E, 770 m n. m., 6 kvetoucích rostlin a několik desítek sterilních listových růžic v pruhu asi 2 m dlouhém (3. 8. 2009 leg. D. Půbal & L. Ambrozek, CB).

Od roku 2000, kdy bylo zveřejněno podrobné zpracování historického a současného rozšíření smrkovníku plazivého na území ČR (Mandák & Procházka 2000), byly do současné doby publikovány další nové nebo nově ověřené lokality z následujících fytochorionů: Džbán, Český les, Sušicko-horažďovické vápence, Strakonické vápence, Moravské podhůří Vysočiny (Additamenta 1: 83, 2002; 2: 259–260, 2003; 4: 119–120, 2005; 5: 210, 2006; 6: 299, 2007). Nově k těmto přistupuje shora uvedená lokalita, která současně v jižní části Čech představuje první údaj o výskytu druhu v Českokrumlovském Předšumaví (cf. Chán 1999). Navíc se jedná o první údaj na české straně Šumavy ve smyslu hranice vymezené v práci Procházka & Štech (2002).

D. Půbal

Mandák B. & Procházka F. (2000): Historické a současné rozšíření *Goodyera repens* v České republice. – *Preslia* 72: 507–518.

***Gymnadenia densiflora* (Wahlenb.) A. Dietrich**

C1

44. Milešovské středohoří, 5549a, Skalice u Třebívlic (distr. Litoměřice): vrch Houžetín, 0,6 km JV od vrcholu, světliny v boru *Pinus nigra* a přilehlý otevřený sesuv, 500 m n. m., 60 rostlin kvetoucích, další desítky sterilních (22. 6. 2007 not. V. Vlačíha & K. Nepraš; 8. 7. 2008 not. K. Nepraš; Vlačíha & Nepraš 2008; Nepraš et al. 2008b); 0,45 km VSV od vrcholu Houžetína, lesní světlina na sesuvném území, 500 m n. m., 13 rostlin, z toho 9 kvetoucích (8. 7. 2008 not. K. Nepraš; Nepraš et al. 2008b); bílá strážka nad levým břehem potoka Granátka 0,7 km VSV od vrcholu Houžetína, 470 m n. m., 24 rostlin, z toho 23 kvetoucích (8. 7. 2008 not. K. Nepraš; Nepraš et al. 2008b).

Vlačíha V. & Nepraš K. (2008): Nové nálezy orchidejí na území CHKO České středohoří v r. 2007. – *Roezliana* 38: 41–42.

***Hackelia deflexa* (Wahlenb.) Opiz**

C1

68. Moravské podhůří Vysočiny, 6863c, Kuroslupy (distr. Třebíč): teplomilná doubrava a křovina na jižním svahu pod zříceninou hradu Kraví Hora, ca 2,2 km JV od kaple v obci, ve dvou mikrolokalitách: na koruně

zdiva zbytku bašty v porostu *Cornus mas* v jihozápadní části zříceniny, 49°08'19,8" N, 16°13'47,5" E, 368 m n. m., desítky rostlin; skalnatý žlíbek při okraji doubravy a skal, ca 100 m JJZ od zříceniny, 49°08'19,1" N, 16°13'46,5" E, 355 m n. m., několik rostlin (30. 6. 2009 leg. L. Čech, herb. Čech).

Výskyty lopusťíku skloněného jsou na jihozápadní Moravě soustředěny v říčních údolích Praebohemika. Naprostá většina lokalit se nachází v údolí Jihlavy, zdejší populace jsou však obvykle málo početné a některé z nich mají i přechodný charakter (Koblížek et al. 1998, R. Řepka in verb.). Výjimkou je početná a stabilní populace v NPR Mohelenská hadcová step a v blízkém okolí (např. 1990 leg. K. Sutorý, BRNM; Řepka 2005). Dále byl druh nalezen v údolí Želetavky u Malého Dešova (2003 leg. P. Šmarda, ZMT). Z údolí Oslavy je znám historický výskyt *H. deflexa* u Čučic (Picbauer 1907). Recentně zde druh dosud nebyl zaznamenán, ačkoliv v tomto údolí existuje řada vhodných stanovišť. Vazba na areál hradní zříceniny dobře odpovídá ekologickým nárokům tohoto druhu, jen na Moravě roste či stále roste na řadě takových lokalit, recentně např. na zřícenině hradu Zubštejn na Bystřici nad Pernštejnem (2003 leg. L. Čech, MJ; cf. Kubát in Slavík 2000: 238–239).

L. Čech

91. Žďárské vrchy, 6363c, Nový Jimramov (distr. Žďár nad Sázavou): skalní útvar Štarkov se zříceninou hradu ca 1 km SZS obce, 49°38'21" N, 16°10'17" E, ca 660 m n. m. (16. 7. 2009 leg. K. Sutorý, BRNM).

Lopusťík skloněný byl nalezen při inventarizačním průzkumu přírodní památky Štarkov, což je rulový skalní útvar s charakteristickými prvky mrazového zvětvávání. Na skalách jsou patrné zbytky hradu Skály zaniklého v 1. polovině 15. století. V současné době zde probíhá archeologický průzkum. Lopusťík zde roste možná v několika desítkách exemplářů na čtyřech mikrolokalitách na skalních římsách. Výskyt na dalších nepřístupných místech však není vyloučen. Podle Kubáta (Kubát in Slavík 2000: 238–239) je těžiště rozšíření tohoto druhu v mezofytiku a do oreofytika proniká jen v Hrubém Jeseníku, kde je však považován v současné době za neznámý. Jedná se tedy nejen o první nález z fytogeografického okresu Žďárské vrchy, ale i o jediný recentní nález z oreofytika. Zatímco skalní útvary ve Žďárských vrších se obecně vyznačují velice chudým spektrem cévnatých rostlin pak u lokality Štarkov je počet druhů nápadně vyšší. Je zřejmé, že je to v důsledku dlouhodobého vlivu člověka a lopusťík je možno zařadit právě do skupiny druhů, které se zde vyskytují díky lidským aktivitám. Z charakteru jeho výskytu (mikrolokality roztroušené na různých místech skalního komplexu, přirozený charakter stanovišť) se dá usuzovat, že se jedná o staré zavlečení a o zbytky kdysi hojnějšího výskytu. Druhy nově zavlečené při archeologickém výzkumu, případně turistikou, se většinou omezují na stanoviště zřetelně druhotného charakteru se zvýšeným pohybem lidí.

K. Sutorý

Koblížek J., Sutorý K., Řepka R., Unar J. & Ondráčková S. (1998): Floristická charakteristika vybraných lokalit širšího okolí energetické soustavy Dukovany – Dalešice. – Přírod. Sborn. Západo-morav. Muz. Třebíč 37: 1–99.

Picbauer R. (1907): Příspěvek k poznání květeny okolí Třebíče a některých míst okresu Velko-Meziříčského a Náměšťského. – Věstn. Klubu Přírod., Prostějov, 9: 3–27.

Řepka R. (2005): Inventarizační průzkum NPR Mohelenská hadcová step. Floristická inventarizace. – Ms. [Depon. in: AOPK ČR, středisko Havlíčkův Brod]

***Heliotropium europaeum* L.**

A1→C1

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 7063b, Míšovice (distr. Znojmo): PP Stříbrný vrch, terénní stupeň (snad bývalé políčko) ve střední části rezervace, 2,1 km SSZ od kaple v obci, 48°58'47" N, 16°15'03" E, 250 m n. m. (12. 8. 2008 foto. B. Gruna).

Druhý nález otočniku evropského v poslední době (cf. Žáková in Additamenta 6: 301–302, 2007); druh byl donedávna považován v ČR za vyhynulý (Procházka 2001). Zdá se, že otočnik, i když dlouhou dobu unikal pozornosti, na jihozápadní Moravě stále přežívá (nově zjištěná lokalita je od nálezu učiněného K. Žákovou vzdálena přibližně 7 km).

V. Grulich

***Hieracium glomeratum* Froel.**

C4a

96. Králícký Sněžník, 5866b, Velká Morava (distr. Ústí nad Orlicí): NPR Králícký Sněžník, jednotlivě na vegetaci spoře porostlých okrajích lesní cesty ca 800 m JV od vrcholu Králíckého Sněžníku a 670 m SV od Sněžné boudy, 50°12'09" N, 16°51'20" E, ca 1270 m n. m. (6. 7. 2005 leg. J. Zámečník, det. J. Chrtěk jun. 2005, herb. Zámečník).

Druh nebyl doposud z fytogeografického okresu 96. Králícký Sněžník uváděn (cf. Chrtěk jun. in Slavík & Štěpánková 2004: 666–667).

J. Zámečník

***Hippuris vulgaris* L.**

C1

- 21b. Hornomoravský úval, 6469, Kožušany (distr. Olomouc): zatopená pískovna u SSZ okraje obce ca 650 m SZ od kaple v obci a ca 100 m V od železniční trati, 49°32'38,2" N, 17°14'59,2" E, 206 m n. m. (17. 6. 1992 leg. Z. Kaplan, no. 92/177 herb. Kaplan); několik desítek prýtů (asi v roce 1999 not. B. Trávníček & V. Uvíra); 65 vitálních rostlin (10. 8. 2009 not. T. Vyníkal).

Lokalitu zmiňuje Husák (in Slavík 1997: 140) a uvedena je také v Červené knize (Čerňovský et al. 1999: 187) – zde pod zkomoleným názvem obce „Kožušany“. Výskyt není zmíněn v Květeně Hané (Podpěra 1911), neuvádějí jej ani Podhorný & Komárek (2006) či Šafář et al. (2003). Podle záznamů uložených na středisku AOPK ČR v Olomouci na této lokalitě neprováděl botanický průzkum ani Č. Deyl. V Olomouckém kraji je uváděn recentní výskyt prustky ještě na Hlušovické pískovně (Bosák et al. 2004).

T. Vyníkal

Bosák J. et al. (2004): Koncepce ochrany přírody a krajiny pro území Olomouckého kraje. – Ecological Consulting Olomouc, Krajský úřad Olomouckého kraje, <http://www.kr-olomoucky.cz/>, citováno 15. 10. 2009.

Podhorný J. & Komárek J. (2006): Ohrožené rostliny střední Moravy. – ČSOP Prostějov, 64 p.

Podpěra J. (1911): Květena Hané. – Brno, 356 p.

Šafář J. et al. (2003): Olomoucko. – In: Mackovčín P. & Sedláček M. [eds], Chráněná území ČR. Vol. 6, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR & EkoCentrum Brno, Praha, 456 p.

***Hordelymus europaeus* (L.) Harz**

37e. Volyňské Předšumaví, 6849c, Malenice (distr. Strakonice): borové lesy na západním svahu Bořkova kopce (638,1 m) JJV od osady Stráňovice, 600 m n. m., vzácně (7. 8. 2007 leg. R. Paulič, CB).

Z fytogeografického podokresu Volyňské Předšumaví nebyl druh dosud uváděn (cf. Chán 1999).

R. Paulič

***Hordeum brevisubulatum* (Trin.) Link**

67. Českomoravská vrchovina, 6458a, Humpolec (distr. Pelhřimov): Brunka, rumiště v textilním závodu, 500–510 m n. m., asi 49°33'44" N, 15°20'14" E (6. 7. 1974 leg. M. Dvořáková?, BRNU 605154).

První nález druhu na území ČR.

Při zpracování herbářových sběrů z pozůstalosti prof. M. Smejkal jsem našel bohatý sběr trávy opatřený dvěma provizorními schedami na šatnových lístcích. Jeden z lístků, psaný pravděpodobně rukou doc. M. Dvořákové, zachycuje původ rostlin takto: „?Setaria. Brunka (rumiště). 6. 7. 74“. Druhý lístek, který pravděpodobně dodatečně doplnil prof. Smejkal, rozvádí tytéž údaje a obsahuje a formou pozdějšího přípisku upřesňuje identitu neznámé trávy jako „*Hordeum*?“.

Rostliny lze podle dostupné floristické literatury (Cvelev 1977, Humphries 1980) celkem snadno určit jako *Hordeum brevisubulatum*. Toto určení potvrdilo i srovnání s herbářovými doklady tohoto druhu v herbáři BRNU (mj. Gerb. Fl. SSSR no. 4954). Jde o vytrvalý druh ze sekce *Hordeum* sect. *Stenostachys*. Je to hustě trsnatá, v přírodě v původním areálu 20–50 cm vysoká tráva s přímou nebo kolénkatě vystoupavou bází stébla, plochými, 1–4 mm širokými listy a 4,5–7 cm dlouhým, v době zralosti lámavým, klasem; osina plevy prostředního klásku je 4–5,5 mm dlouhá, prašníky 2,5–4 mm dlouhé. Od příbuzného druhu *H. secalinum*, který byl u nás v roce 1959 nalezen zplanělý na polopřirozeném stanovišti u Mlýnského rybníka jihozápadně od Lednice (Pl. Čechoslov. Exs. no 152), se liší pluchami v horní části drsně chlupatými a výrazně kratšími osinami (*H. secalinum* má lysé pluchy). Do stejné sekce patří z (výcho)evropských druhů ještě *H. bogdanii*, které má delší, 4–12 mm dlouhé osiny a menší, 1,25–1,5 mm dl. prašníky (Cvelev 1977, Humphries 1980). Cvelev (1977) v rámci druhu *H. brevisubulatum* rozlišuje čtyři subspecie (někdy hodnocené i jako samostatné druhy). Podle jeho názoru náleží populace z jihovýchodní části evropského Ruska k poddruhu *H. brevisubulatum* subsp. *nevskianum*, který zasahuje na západní Sibiř a do bývalé sovětské Střední Asie, zatímco nominátní subspecie se přirozeně vyskytuje jen v jižní části západní a východní Sibíře, na Dálném východě, v bývalé sovětské Střední Asii, Mongolsku a severovýchodní Číně. *Hordeum brevisubulatum* subsp. *violaceum*, vyznačující se především hustě chlupatými plevami, nahrazuje nominátní poddruh na Kavkaze,

v Malé Asii a na Středním východě, *H. b.* subsp. *turkestanicum* pak na Altaji a v horách Střední Asie. Rostliny sbírané v Humpolci jsou mnohem statnější, mají 80–120 cm vysoká stébla, téměř 5 mm široké listy a 6–10 cm dlouhé klásky, oděním vřetene klasu a pluch však nejlépe odpovídají nominální subspecii (srov. Cvelev 1977). V přirozeném areálu roste *H. brevisubulatum* na slániskách na slancových a solončakových půdách a na šterkovitých náplavech podél vodních toků. Z okruhu *H. brevisubulatum* bylo jako zavlečené v evropských zemích s výjimkou Ruska dosud zaznamenáno jen *H. b.* subsp. *turkestanicum*, a to v Rize v Lotyšsku (Cvelev 1977, Anonymus 2008).

Nález vzhledem ke své dataci souvisí s floristickým kurzem ČSBS v Humpolci, který se uskutečnil 5.–14. července 1974. Areál textilky v Brunce (součást někdejšího národního podniku Sukno) však v seznamu zkoumaných lokalit není a mezi nalezenými druhy z ječmenů figuruje pouze *H. jubatum*, zatímco béry (*Setaria* spp.) v seznamu scházejí úplně (Skalický & Štech 2000). *Hordeum brevisubulatum* bylo skoro jistě zavlečeno do areálu textilky s vlnou sovětské provenience, pravděpodobně z jižní Sibiře nebo Střední Asie, a rozmnožuje tak řadu adventivních druhů zavlečených tímto způsobem (viz např. Dvořák & Kühn 1966). V České republice jde pravděpodobně o první nález tohoto druhu (srov. Pyšek et al. 2002), který lze u nás považovat zatím jen za přechodně zavlekaný.

J. Danihelka

Anonymus (2008): DAISIE European Invasive Alien Species Gateway. – URL: <http://www.europe-aliens.org/index.jsp>, citováno 16. 3. 2009.

Cvelev N. N. (1977): Zlaki SSSR. – Izdatel'stvo Nauka, Leningrad.

Dvořák J. & Kühn F. (1966): Zavlečené rostliny na pozemcích přádelny vlny „Mosilana“ n. p. v Brně. – Preslia 38: 327–332.

Humphries C. J. (1980): 57. *Hordeum* L. – In: Tutin T. G., Heywood V. H., Burges N. A., Moore D. M., Valentine D. H., Walters S. M. & Webb D. A. [eds], *Flora Europaea*, 5: 204–205, Cambridge University Press, Cambridge.

Skalický V. & Štech M. (2000): Výsledky floristického kurzu v Humpolci. – Česká botanická společnost, Praha.

Inula salicina* L. subsp. *salicina

C4a

65. Kutnohorská pahorkatina, 6057b, Kutná Hora: Sedlec, nekosená stepní stráň na jižním svahu vrchu Kaňk (352,7 m) ca 700 m JV od vrcholu a 750 m SSZ od hřiště v obci, 49°58'06" N, 15°17'13" E, 280 m n. m., na ploše asi 30 m² (10. 7. 2004, 15. 7. 2005 leg. et det. J. Zámečník, herb. Zámečník).

Druh nebyl doposud z fytogeografického okresu Kutnohorská pahorkatina uváděn (cf. Hrouda in Slavík & Štěpánková 2004).

Z dalších významných rostlin byl na jižních svazích Kaňku recentně prokázán výskyt těchto druhů: *Ajuga chamaepitys*, *Anthericum ramosum*, *Caucalis platycarpus* subsp. *platycarpus*, *Centaureum pulchellum*, *Cirsium acaule*, *Elytrigia intermedia*, *Galeopsis angustifolia*, *Stachys germanica*, *Stipa capillata*, *S. pennata*, *Thymelaea passerina* aj.

Veškeré stepní porosty na Kaňku jsou v současnosti ohroženy postupným zarůstáním křovinami a naprostou absencí jakéhokoliv vhodného managementu. Bylo by vhodné

zvážit rozšíření stávajícího paleontologického naleziště NPP Kaňk i o stepní straně v okolí, které jsou významné především z botanického a lepidopterologického hlediska. Navíc jižní straně Kaňku patří k poměrně lukrativní stavební lokalitě, což představuje, kromě absence vhodného obhospodařování, další, ne-li podstatně výraznější, ohrožení.

J. Zámečník

***Juncus gerardii* Loisel.**

C1

18b. Dyjsko-svratecký úval, 7067b, Terezín (distr. Hodonín): revitalizované slanisko Záповěď mezi železniční tratí Čejč – Žďánice a silnicí Terezín – Krumvř, nedávno vyhloubené tůň 0,76 km S od středu obce, řídké porosty rákosy, 174 m n. m. (2006 not. J. Pekárová & P. Slavík; 27. 7. 2007 not. K. Šumbeřová & P. Slavík; 31. 7. 2008 not. P. Lustyk).

Podrobnější údaje o slanisku Záповěď jsou uvedeny u druhu *Crypsis aculeata*.

***Leersia oryzoides* Sw.**

C3

- 35b. Hořovická kotlina, 6149c, Komárov (distr. Beroun): jihovýchodní okraj obce, na obnaženém dnu mezi trsy *Juncus effusus* při ústí Červeného potoka do Červeného rybníka, 410 m n. m. (2. 9. 2003 leg. R. Hlaváček, HOMP).
- 35b. Hořovická kotlina, 6149c, Hořovice (distr. Beroun): hráz rybníka JV od železniční stanice, 335–340 m n. m. (10. 7. 2003 not. M. Ducháček, R. Hlaváček et al.).
- 35c. Příbramské Podbrdsko, 6249b, Jince (distr. Příbram): nepatrný zbytek původního, v okolí již vyhrnutými rybníčními sedimenty převrstveného pobřeží při severozápadní části rybníka Pecovák, v nivě Litavky ca 0,3 km V od kostela, 380–385 m n. m. (2. 8. 2005 leg. R. Hlaváček, HOMP).
53. Podještědská pahorkatina, 5254d, Postřelná (distr. Česká Lípa): Bouřlivý rybník, vzácně na severovýchodním břehu, 50°43'31" N, 14°45'54" E (1996 not. P. Rychtařík).
- 63j. Lanškrounská kotlina, 6065c, Lanškroun (distr. Ústí nad Orlicí): obnažené dno vypuštěného a odbahněného Pšeničkova rybníka 3,2 km ZSZ od středu obce, 49°55'37,6" N, 16°34'22,9" E, 378 m n. m. (19. 9. 2008 leg. Z. Kaplan no. 08/690, herb. Kaplan).

První údaj pro fytogeografický podokres Lanškrounská kotlina. V celém Českomoravském mezihoří byl dosud druh nalezen pouze jednou, a to v druhé polovině 19. století u Brandýsa nad Orlicí ve fytogeografickém podokresu 63c. Střední Poorličí (Fleischer apud Čelakovský 1883). Nález u Lanškrouna byl tak skutečený teprve po asi 130 letech, kdy byl druh v celém fytogeografickém okrese neznámý. Rostl zde na obnaženém dně v okrajové zóně momentálně vypuštěného rybníka spolu s druhy jako *Callitriche palustris*, *Carex bohemica*, *Cyperus fuscus*, *Eleocharis acicularis*, *Gnaphalium uliginosum*, *Plantago uliginosa*, *Rorippa palustris* a *Veronica anagallis-aquatica*.

Druh je vzácný v celém mezofytiku východních Čech. Výjimkou je pouze dolní Poorličí, kde byl nedávno při detailním průzkumu vodní a mokřadní vegetace zjištěn v 18 tůních, jen v jedné z nich však vytvářel společenstvo *Leersietum oryzoidis* (Rydlo 2008).

Z. Kaplan

87. Brdy, 6348c, Borovno (distr. Plzeň): na obnaženém okraji malého rybníčka v údolí Bradavy při severním okraji osady Dolní Borovno, ca 0,8 km JV–VJV od hlavní křižovatky v obci (574,8 m), 540–545 m n. m. (11. 6. 2003 leg. R. Hlaváček & L. Pivoňková, HOMP).

Rydlo J. (2008): Vodní flóra a vegetace v nivě Orlice. – Muz. Součas., ser. natur., 23: 62–126.

***Legousia pentagonia* (L.) Druce**

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7367b, Lanžhot (distr. Břeclav): Stárkovský les, okraj paseky podél zpevněné asfaltové lesní cesty, 5 km J od kostela v obci, 48°41'02,3" N, 16°58'28,9" E, 155 m n. m., několik kvetoucích rostlin spolu se dvěma rostlinami *Gilia achilleifolia* (viz tam) (červen 2005 leg. Z. Lososová, det. V. Řehořek, BRNU).

První nález druhu na území ČR.

Z rodu *Legousia* uvádí Tutin (1976) pro Evropu pět druhů. Z nich se i u nás občas jako letnička pěstuje *Legousia speculum-veneris*, kterou spolu s dalším druhem rodu, *L. hybrida*, uvádí Pyšek et al. (2002) mezi příležitostně zplaňujícími neofyty. Kromě těchto dvou druhů uvádí Eddie (2000) jako v Evropě pěstovanou ještě i *L. pentagonia*. Zatímco druhý z uvedených druhů má poměrně malé květy (koruna do 6 mm, poloviční délky kališních cípů), zbývající dva druhy jsou relativně velkokvěté (*L. speculum-veneris* má korunu do 2 cm, *L. pentagonia* do 2,5 cm v průměru) a jsou tedy z okrasného hlediska významnější. Liší se od sebe poměrem délky kališních cípů za květu k délce semeníku (1 : 1, resp. 1 : 2) a charakterem bází nitek tyčinek. Naše rostliny mají na rozšířené bázi nitek trichomy, zatímco *L. speculum-veneris* má báze nitek lysé (cf. Eddie l. c., Jäger 2008).

Legousia pentagonia se vyskytuje v egejské oblasti a východní části Balkánského poloostrova, jako zavlečený druh jej Tutin (l. c.) uvádí z Francie a Španělska. Eddie (l. c.) vymezuje jeho areál od Bulharska na Blízký Východ.

Nalezené rostliny se spolu se dvěma exempláři *Gilia achilleifolia* vyskytovaly na okraji lesní paseky, na místě, ze kterého byly odvezeny pokácené stromy. Velmi pravděpodobně byly na lokalitu zavlečeny na kolech nákladních aut.

V. Řehořek & Z. Lososová

Eddie W. M. M. (2000): *Legousia Durande*. – In: Cullen J., Alexander J. C. M., Brickell C. D., Edmondson J. R., Green P. S., Heywood V. H., Jorgensen P.-M., Jury S. L., Knees S. G., Maxwell H. S., Müller D. M., Robson N. K. B., Walters S. M. & Yeo P. F. [eds], *The European Garden Flora*, 6: 495, Cambridge University Press, Cambridge.

Jäger E. J. (2008): Familie Glockenblumengewächse – Campanulaceae Juss. – In: Jäger E. J., Ebel F., Hanelt P. & Müller G. K., *Exkursionsflora von Deutschland*, 5: 517–538, Berlin, Heidelberg. [*Legousia Durande* p. spec. 531]

Tutin T. G. (1976): 5. *Legousia Durande*. – In: Tutin T. G., Heywood V. H., Burges N. A., Moore D. M., Valentine D. H., Walters S. M. & Webb D. A. [eds], *Flora Europaea*, 4: 94, Cambridge University Press, Cambridge.

***Listera cordata* (L.) R. Br.**

C1

88d. Boubínsko-stožecká hornatina, 7048b, Horní Vltavice (distr. Prachatice): NPR Boubínský prales (Půbal 2006).

***Lycopsis arvensis* subsp. *orientalis* (L.) Kusn.**

20b. Hustopečská pahorkatina, 6866a, Brno-Líšeň: v okraji řepkového pole na jihozápadním svahu vrcholové partie pahorku Čtvrtě (331 m) v blízkosti telekomunikačního vysílače, 49°11'36,9" N,

16°42'03,4" E, 330 m n. m., desítky rostlin v místech neošetřených herbicidem (5. 5. 2009 leg. J. Uhlík & S. Lvončík, PRC, det. J. Hadinec).

Lycopsis arvensis subsp. *orientalis* je v české květeně pouze velmi ojediněle (a dosud jen přechodně) zavlékaným taxonem. Poprvé byl nalezen již někdy v polovině 19. století u Újezské brány v Praze (zbourané v roce 1862), nedatovaný herbářový doklad je uložen v Petrohradě (cf. Krahulec 1981). Z novější doby je znám nález z roku 1963 (dvůr obilního skladu v obci Boleslav na Liberecku, leg. V. Jehlík, PRA) a první souhrnná práce o něm v domácí literatuře pochází z roku 1981 na základě nálezu F. Krahulce v Praze (Krahulec l. c.). Současný nález na katastrálním území Brna je prvním případem, kdy byl uvedený taxon nalezen ve větším množství jako součást segetálního společenstva. Zda je to možný počátek pozvolného šíření u nás, nelze odhadnout, ale není to vyloučené, neboť z roku 2008 pochází čerstvý údaj o výskytu v okraji vinice u obce Wolkersdorf severně od Vídně v Rakousku (Rožánek 2008).

J. Hadinec

Krahulec F. (1981): Nový nález *Lycopsis orientalis* L. v Československu. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 15: 81–86.

Rožánek R. (2008): *Anchusa ovata*. – In: Fischer. M. A. & Niklfeld H. [eds], Floristische Neufunde (76–98), Neireichia, 5: 264–266.

***Malaxis monophyllos* (L.) Sw.**

C1

371. Českokrumlovské Předšumaví, 7151c, bývalá obec Hoříčky (vojenský újezd Boletice): náletový březový porost s travnatým podrostem 3,3 km SV od nádraží Polná na Šumavě, 48°49'02,3" N, 14°10'55,6" E, 720 m n. m., 5 rostlin (červenec 2003 foto V. Grulich & A. Vydrová); 1 statná kvetoucí rostlina (2. 7. 2009 foto V. Grulich & A. Vydrová).

371. Českokrumlovské Předšumaví, 7151c, Boletice (vojenský újezd Boletice): náletový březový porost na severním úpatí vrchu Razibek 2,8 km ZSZ–SZ od kostela v Kájově, 48°49'21" N, 14°13'33" E, 600 m n. m., 2 rostliny (červenec 1992 not. V. Grulich). Od té doby nepotvrzeno.

Měkčila jednolistá je velmi vzácným druhem flóry České republiky; větší počet nálezů z poslední doby pochází především z podhůří Jeseníků (Jatiová & Šmiták 1996) a ze Šumavy a Pošumaví (Chán 1999, Procházka & Štech 2002). Ve vojenském újezdu Boletice byla dosud zaznamenána tři naleziště (cf. Grulich 2007, jen údaj o počtu lokalit), kromě zde uvedených je to lokalita, kterou objevil A. Pavlíčko u Jöglu (Kováříková 1998, Pavlíčko 2000) – zde jsme naposledy pozorovali *M. monophyllos* v roce 2004. Lokalita u Hoříček se nachází ve velmi nepřehledném terénu bývalých selských lesíků, které dnes propojují březové, lískové či jiné náletové porosty. Při prvním zjištění měkčilek v roce 2003 jsme rostliny neměli možnost přesně zaměřit pomocí GPS; v roce 2009 jsme se pokusili toto místo blíže lokalizovat, což se ale nezdařilo úplně: nalezený jedinec byl zjištěn zřejmě poněkud východněji (snad o 200–300 m) než rostliny objevené v roce 2003.

V. Grulich & A. Vydrová

- Grulich V. (2007): Flóra a vegetace vojenského újezdu Boletice. – In: Petříček V. & Kuchařová P. [eds], Ochrana přírody a krajiny ve vojenských újezdech. Sborník z konference Libavá 3.–4. května 2006, p. 93–113, AOPK ČR, Praha.
- Jatiová M. & Šmiták J. (1996): Rozšíření a ochrana orchidejí na Moravě a ve Slezsku. – Arca Jmfa, Třebíč.
- Kováříková J. (1998): Několik poznámek k rozšíření šumavských orchidejí. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 32 (1997): 137–141.
- Pavlíčko A. (2000): Vojenský výcvikový prostor Boletice. Ochrana přírody a krajiny v souvislosti s významnými druhy. – Zlatá Stezka, Prachatice, 7: 283–323.

***Malus fusca* (Raf.) C. K. Schneid.**

- 20b. Hustopečská pahorkatina, 6966a, Telnice (distr. Brno): za příkopem vlevo od silnice do obce Moutnice, ca 0,5 km S od odbočky na Měnin, ve skupině keřů (*Crataegus* sp., *Acer platanoides*) u odbočky k závodu na zpracování dřeva (květen 2004 leg. et det. V. Řehořek, BRNU).

Na rozdíl od některých asijských druhů jabloní a jejich kříženců původem ze Zakavkází, Sibíře, Mongolska, Číny a Japonska (tzv. „Crab Apples“) není tento druh v našich parcích výrazně zastoupen. Pilát (1953) uvádí jabloň hnědou v klíči pěstovaných druhů jabloní se stručným popisem a oblastí přirozeného výskytu v Severní Americe, Kobližek (2000) ji do svého přehledu okrasných dřevin ani nezahrnul, z čehož vyplývá, že se s ní u nás asi běžně nesetkáme. Podle Rehdera (Rehder 1927) je *Malus fusca* [syn. *M. rivularis* (Douglas) M. Roem., *M. diversifolia* (Bong.) M. Roem.] rozšířena od Aljašky po Kalifornii, Hooker (1833–1840) ji uvádí v tomto areálu jako druh provázející říční břehy podél oceánu od ústí Columbia River na sever. Jabloň hnědá má úzce vejčité, zčásti trojlaločné listy. Nápadné jsou za květu hustě pýřité letorosty, stopky květů, hypanthium i opadavý kalich, později však olysávají (cf. Maxwell et al. 1995), takže drobné kulovité oranžové až červenooranžové, asi 12 mm velké malvice i jejich stopky jsou lysé. Na podzim jsou stromy doslova obaleny těmito výrazně barevnými plody.

Na uvedené lokalitě jižně od Brna nebyla rozhodně vysazena, byl to mladý keřík právě v květu, poněkud připomínající hloh, pod nímž též rostl – evidentně vyklíčivší ze semene přineseného ptáky živícími se na podzim dužnatými plody. Nepodařilo se mi zjistit, že by někde v širším okolí byla tato jabloň pěstována. Až po dvou letech jsem našel řadu plodných jedinců za plotem vojenského učiliště v Lipníku nad Bečvou vpravo od původního příjezdu z Hranic do Lipníku. Vzdálenost mezi Lipníkem a Brnem není tak veliká, aby ji nemohli ptáci vyhledávající při podzimním tahu dužnaté plody lehce překonat. Sebral jsem menší množství plodů a po výsevu zjistil, že část semen zcela dobře vyklíčila.

V. Řehořek

- Hooker W. J. (1833–1840): Flora boreali-americana; or, the botany of the northern parts of British America. – Treuttel & Würtz, London, Paris et Strasburg (non vidi).
- Kobližek J. (2000): Jehličnaté a listnaté dřeviny našich zahrad a parků. – Sursum, Tišnov.
- Maxwell H. S., Knees S. G. & Gardner M. F. (1995): *Malus* Miller. – In: Cullen J., Alexander J. C. M., Brady A., Brickell C. D., Green P. S., Heywood V. H., Jörgensen P.-M., Jury S. L., Knees S. G., Leslie A. C., Matthews V. A., Robson N. K. B., Walters S. M., Wijnands D. O. & Xeo P. F. [eds], The European Garden Flora, 4: 408–412, Cambridge University Press, Cambridge.

- Pilát A. (1953): Listnaté stromy a keře našich zahrad a parků. – Státní zemědělské nakladatelství, Praha.
Rehder A. (1927): Manual of cultivated trees and shrubs hardy in North America. – The Macmillan Company, New York.

Melilotus dentatus* (Waldst. & Kit.) Pers.*C2**

- 18b. Dyjsko-svratecký úval, 7067b, Terezín (distr. Hodonín): revitalizované slanisko Zápověď mezi železniční tratí Čejč – Ždánice a silnicí Terezín – Krumvíř, nedávno vyhloubené tůň 0,76 km S od středu obce, řídké porosty rákosu, 174 m n. m. (2006 not. J. Pekárová & P. Slavík; 27. 7. 2007 not. K. Šumbe-rová & P. Slavík; 31. 7. 2008 not. P. Lustyk).

Podrobnější údaje o slanisku Zápověď jsou uvedeny u druhu *Crypsis aculeata*.

Misopates orontium* (L.) Rafin.*C1**

41. Střední Povltaví, 6253a, Ouštica (distr. Benešov): dno činného porfýrového lomu (v území mimo zá-
měr těžby), 10 kvetoucích rostlin (28. 6. 2009 not. J. Pokorný).

Moneses uniflora* (L.) A. Gray*C1**

- 88d. Boubínsko-stožecká hornatina, 6949c, Včelná pod Boubínem (distr. Prachatice): 2,4 km JJZ od kaple
v obci, travnatý okraj Lukenské cesty, ca 995 m n. m. 10 fertilních rostlin (12. 11. 2004 not. D. Půbal;
Půbal 2006).
88d. Boubínsko-stožecká hornatina, 7048b, Kubova Huť (distr. Prachatice): ca 0,5 km SSV od kaple
v obci, v silničním příkopu vpravo od lesní asfaltové cesty směrem na Boubín, 48°59'12,2" N,
13°46'25,4 E, 1002 m n. m., ca 40 přizemních růžic z toho 5 rostlin fertilních spolu s hojnou *Pyrola*
minor a *Epipactis helleborine* (19. 8. 2004 not. D. Půbal; Půbal 2006).

Montia arvensis* Wallr.*A1**

34. Plánický hřeben, 6547d, Oselce (distr. Plzeň): pastv[ina] u hřiště, [ca 600 m n. m.] (sine dato leg.
J. Vaněček, CB 6139/2, det. M. Lepší).
39. Třeboňská pánev, 6854c, Ponědraž (distr. Jindřichův Hradec): při cestě u SZ okraje ryb. Ponědražské-
ho (4. 7. 1972 leg. R. Kurka, CB 36024, rev. V. Skalický).

Během zpracovávání rodu *Montia* pro aktualizaci Komentovaného červeného seznamu květe-
ny jižní části Čech (Chán 1999, www.muzeumcb.cz/cz/?clanek=219) jsem narazil na herbáři-
vou položku *Montia arvensis* sbíranou již zesnulým floristou J. Vaněčkem. Herbářový doklad
byl na etiketě sběratelem označený chybně jako *Montia fontana* subsp. *rivularis*. Bohužel chy-
bí datum sběru, byl však sbírán před rokem 1970, kdy byl Vaněčkův herbář prodán do Jihočes-
kého muzea v Českých Budějovicích. Tento i v minulosti velmi vzácný a dnes již vyhynulý
druh naší květeny není z Plánického hřebenu, ani z celých jihozápadních Čech udáván (cf.
Skalický & Sutorý in Hejný & Slavík 1990: 74). Uvedená lokalita u obce Oselce byla zároveň
nejvýše položeným nalezištěm druhu *Montia arvensis* v ČR. Druhá výše citovaná položka
představuje poslední, doposud nepublikovaný doklad o výskytu *Montia arvensis* z našeho
území. V Květeně ČR je za poslední údaj považován sběr z roku 1965, pocházející ze stejné
oblasti, avšak z jiné lokality – mezi Ponědražkou a samotou Ruda (cf. Skalický & Sutorý l. c.).

M. Lepší

Myosotis stenophylla* Knaf*C1**

68. Moravské podhůří Vysočiny, 6962a, Rouchovany (distr. Třebíč): světliny ve smíšeném lese na západním svahu skalnaté hadcové ostrožny nad levým břehem Rouchovanky, ca 3 km ZSZ od kostela v obci, 49°04'58,7" N, 16°04'19,5" E, 365 m n. m., desítky (9. 5. 2008 leg. L. Čech, herb. Čech).

Myosotis stenophylla patří na Moravě podle Květeny ČR (Štěpánková in Slavík 2000: 224–226) k velmi vzácným druhům. Recentně se zde zřejmě vyskytuje pouze ve Znojemsko-brněnské pahorkatině (Dukovany, Dukovanský mlýn; Rokytná, vrch Tábor; Kurišim, Zlobice) a v Pavlovských vrších (Mikulov, Kočičí skála). Lokalita u Rouchovan představuje první (a zatím jediný) nález v moravském mezofytku. Levobřežní část nehlubokého, ale výrazného údolí Rouchovanky mezi Rouchovany a Hrotovicemi je tvořena rozsáhlým hadcovým tělesem, vliv podloží na vegetaci se projevuje především na svazích a horních hranách údolí. Na vlastním ostrohu se v těsné blízkosti nevelké populace *M. stenophylla* nacházejí terénní relikty středověkého hrádku, souvisejícího s nedávnou zániklou středověkou vsí Mstěnice a opuštěného nejpozději v průběhu 14. století. Z dalších významných druhů rostlin zde roste např. *Allium flavum*, *Anthericum ramosum*, *Asplenium cuneifolium*, *Carex humilis*, *Centaurea triumfettii* a *Thalictrum minus* (cf. Koblížek et al. 1998).

L. Čech

Koblížek J., Sutorý K., Řepka R., Unar J. & Ondráčková S. (1998): Floristická charakteristika vybraných lokalit širšího okolí energetické soustavy Dukovany – Dalešice. – Přírod. Sborn. Západoomorav. Muz. Třebíč 37: 1–99.

Myosurus minimus* L.*C3**

1. Doupovská pahorkatina, 5745a, bývalá obec Sedlec (distr. Karlovy Vary): na okraji řepkového pole ca 1 km JJV od bývalé obce, 480 m n. m., asi 10 rostlin (24. 5. 2005 not. *M. Broum*); na rekultivovaných plochách po bývalém vojenském táboře ca 600–700 m JJZ(–JZ) od bývalé obce, 470 m n. m., asi 100 rostlin (1. 6. 2007 not. *M. Broum*).
1. Doupovská pahorkatina, 5745b, Radechov (distr. Chomutov): narušené teplomilné trávníky „V Jámách“ 800 m JJZ od obce, 430 m n. m., několik desítek rostlin (8. 5. 2008 not. *D. Koutecký*).
1. Doupovská pahorkatina, 5845b, Vrbička (distr. Louny): na okraji řepkového pole 650 m SV od obce, 440 m n. m., asi 15 rostlin (20. 5. 2007 not. *M. Broum*).
1. Doupovská pahorkatina, 5845c, Dětaň (distr. Louny): okraj polní cesty na jihozápadním úpatí Chlumu 400 m ZSZ od obce, 450 m n. m., asi 200 rostlin (17. 4. 2005 not. *D. Koutecký*).
1. Doupovská pahorkatina, 5846a, Vroutek (distr. Louny): při pravém okraji silnice směrem na Kružín ca 2,2 km SZ od obce, 355 m n. m., několik set rostlin (15. 4. 2007 foto *D. Koutecký*); jižní okraj „Kno-rova“ lesa s přechodem do polních kultur 3 km SZ od obce, 370 m n. m., několik tisíc rostlin (13. 4. 2009 not. *D. Koutecký*).
- 2b. Podbořanská kotlina, 5746c, Podbořany (distr. Louny): podél kolejíště v intravilánu města 200 m JZ od železniční stanice Podbořany, 330 m n. m., více než 1000 rostlin (21. 5. 2009 not. *D. Koutecký*).
- 2b. Podbořanská kotlina, 5846a, Vroutek (distr. Louny): polní cesta souběžná s železniční tratí 1,2 km SZ od obce, 340 m n. m., tisíce rostlin (1. 4. 2008 foto *D. Koutecký*; 14. 5. 2008 leg. *D. Koutecký*, CHOM); polní cesta a okraj pole na severovýchodním okraji obce, 330 m n. m., tisíce rostlin (21. 4. 2009 not. *D. Koutecký*).

- 20b. Hustopečská pahorkatina, 6865b, Brno-Černovice: místa s nezapojenou vegetací podél horní hrany pískovny 2 km JV od železniční zastávky Brno-Černovice, 49°10'45" N, 16°39'12" E, 240 m n. m., stovky rostlin (8. 4. 2009 not. P. Dřevojan, L. Hradilová & P. Novák).
- 28b. Kaňon Teplé, 5942b, Bečov nad Teplou (distr. Karlovy Vary): na hrázi drobného rybníčku, u výtoku z nádrže narušeném sešlapem skotu, 310 m JV od kóty Za Starým dvorem (714,1) a 770 m SZ od budovy železničního nádraží v Bečově, 50°05'10,2" N, 12°49'18,1" E, 611 m n. m., desítky rostlin spolu s *Montia* sp. a *Glyceria fluitans* (8. 5. 2009 leg. et det. P. Tájek, herb. Městské muzeum Mariánské Lázně).
- 28g. Sedmihoří, 6243c, Brod u Stříbra (distr. Tachov): štěrková pláž na jižním břehu Výrovského rybníka na severozápadním okraji osady Výrov, 420 m n. m., více než 1000 rostlin (30. 9. 2007 not. D. Koutecký; 3. 8. 2008 not. D. Koutecký).
29. Doupovské vrchy, 5745c, Bukovina (distr. Karlovy Vary): okraj kompostu u lesní školky 550 m V od obce, 560 m n. m., asi 100 rostlin (15. 5. 2004 not. M. Broum).
- 30a. Jesenická plošina, 5846d, Petrohrad (distr. Louny): bývalý park v anglickém stylu 250 m VJV od zámku v obci, 370 m n. m., asi 100 rostlin (11. 4. 2009 not. D. Koutecký & M. Broum).
- 43a. Čertovo břemeno, 6352b, Hodkov (distr. Příbram): navrhované MCHÚ Hodkov JV od osady, rozbahněný okraj cesty, 610 m n. m., několik desítek rostlin (2. 5. 2009 leg. J. Malíček, herb. Malíček).
62. Litomyšlská pánev, 6163b, Litomyšl (distr. Svitavy): plevel v kulturách pěstovaných rostlin na východním okraji areálu Školek Litomyšl, v části sloužící jako botanická zahrada střední zahradnické školy 0,6 km JJZ od vlakového nádraží, 49°52'08" N, 16°18'10" E, 360 m n. m., desítky kvetoucích rostlin (25. 4. 2008 not. P. Novák).
67. Českomoravská vrchovina, 6758b, Hodice (distr. Jihlava): zpevněný sjezd na návodní straně hráze rybníka Horní Jilmík, ca 1,1 km JV od železniční stanice v obci, 580 m n. m., desítky rostlin (29. 5. 2008 leg. L. Čech, herb. Čech).

Myší ocásek roste v Doupovské pahorkatině velmi roztroušeně zejména podél zvlhčených cest a na okrajích polí. Byl zde však nalézán již v minulosti, např. Řeháková (1952) a Kubát (1978). Patrně asi nedopatřením není v Květeně ČR z tohoto fytogeografického okresu uváděn. Pro Kaňon Teplé (28b), Sedmihoří (28g), Doupovské vrchy (29), Jesenickou plošinu (30a) a Čertovo břemeno (43a) se jedná o první nálezy. Vzhledem k tomu, že myší ocásek není v některých územích příliš hojný (patrně i přehlížený), uvádíme dále několik recentních nálezů z Podbořanské kotliny (2b), Litomyšlské pánve (62) a Českomoravské vrchoviny (67). Pozoruhodné je i to, že na některých nově zjištěných lokalitách (Hodice 580 m n. m., Hodkov 610 m n. m. a Bečov nad Teplou 611 m n. m.) překonává výškové maximum druhu v České republice (cf. Křísa in Hejný & Slavík 1988: 422–424; cf. Additamenta 2: 268, 2003).

M. Broum, L. Čech, D. Koutecký, J. Malíček, P. Novák & P. Tájek

Kubát K. [ed.] (1978): Floristické materiály ke květeně Kadaňska. – Severočes. Přír. 8–9: 1–177.

Řeháková Z. (1952): Fytogeografický nástin květeny Doupovských hor. – Ms., 238 p., 45 p. příloh [Disert. pr.; depon. in: Knih. Kat. Bot. Přír. Fak. UK, Praha]

Najas marina L.

C2

3. Podkrušnohorská pánev, 5348c, Košťany (distr. Teplice): vodní nádrž Barbora (zatopené jáma zbytkového dolu), severní lalok (2006 leg. Č. Ondráček, CHOM; 2008 not. Č. Ondráček; Ondráček 2007).

3. Podkrušnohorská pánev, 5348d, Košťany (distr. Teplice): malá vodní nádrž („Žabinec“) ca 0,1 km V od severovýchodního okraje vodní nádrže Barbora na západním okraji obce (21. 9. 2006 leg. Č. *Ondráček*, CHOM, PRC; 2008 not. Č. *Ondráček*).
3. Podkrušnohorská pánev, 5348d, Teplice-Šanov: stará zatopená vápenka na jihozápadním okraji města 1,1 km SV od Hudcova (2007 leg. Č. *Ondráček*, CHOM).
3. Podkrušnohorská pánev, 5546d, Chomutov: zatopené propady po hlubinné těžbě uhlí na JJV okraji města po pravé straně silnice do Loun; čtvrtá pinka v řadě od SSZ, 304 m n. m. (5. 9. 2004 leg. Z. *Kaplan* no. 04/306, herb. Kaplan); zatopené propadliny po hlubinném dolu (tzv. „Pražské pole“) na jižním okraji města, JZ od silnice do Prahy (2004 leg. Č. *Ondráček*, CHOM; 2008 not. Č. *Ondráček*).
- 5b. Roudnické pisky, 5551b, 5551d, 5552a, Dobříň (distr. Litoměřice): Dobříňská pískovna asi 0,8 km V od obce, 158 m n. m. (2004–2008 not. J. *Novák*); rozsáhlé vodní plochy vzniklé vytěžením šterkopísku mezi obcemi Dobříň a Předonín (2007 not. K. *Kubát*).
- 7b. Podřipská tabule, 5652b, Mělník: pískovny mezi Mělníkem a Cítovem, hojně (2007–2008 not. J. *Novák*; 8. 2008 not. J. *Sádlo*).
- 14a. Bydžovská pánev, 5759c, Kobylice (distr. Hradec Králové): rybník Řasov, 0,8 km JZ od obce, 50°14'33" N, 15°34'38" E, 245 m n. m. (25. 9. 2001 leg. M. *Ducháček* no. 1268, HR).
- 14a. Bydžovská pánev, 5859a, Stará Voda (distr. Hradec Králové): mělké příbřežní partie zatopené pískovny 1 km SSV–SV od obce, 50°09'34,0" N, 15°32'28,9" E, 223 m n. m. (11. 6. 2009 leg. Z. *Kaplan* no. 09/158, herb. Kaplan).
- 14a. Bydžovská pánev, 5859b, Obědovice (distr. Hradec Králové): východní okraj zatopené pískovny při severním okraji obce, 200 m S od hlavní silniční křižovatky v severní části obce, 50°09'59,6" N, 15°35'00,1" E, 225 m n. m. (18. 8. 2006 leg. Z. *Kaplan* no. 06/368, herb. Kaplan).
- 15b. Hradecké Polabí, 5662a, Česká Skalice (distr. Náchod): množství polykormonů při západním, severním a východním pobřeží horní části přehrady Rozkoš (2008 leg. F. *Krahulec*, herb. Krahulec). [Podle rybářů se druh v nádrži vyskytoval již v roce 2007.]
- 15b. Hradecké Polabí, 5761a, Hradec Králové: Rusek, zatopená šterkovna mezi obcí a letištěm, Z od soutoku Piletického a Librantického potoka (23. 6. 2007 leg. P. *Lustyk*, herb. Lustyk).
- 15c. Pardubické Polabí, 5860d, Opatovice nad Labem (distr. Pardubice): zatopená pískovna V od elektrárny, 2,2 km JJV od kostela v obci, 50°07'46" N, 15°48'04" E (2006 not. K. *Šumberová*).
- 15c. Pardubické Polabí, 5960b, Hrobice (distr. Pardubice): u hráze rybníka Baroch (2006 not. K. *Šumberová*).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7268a, Týnec (distr. Břeclav): rameno v Týneckém lese u Bažejovské aleje, asi 1,6 km JJV od kostela v obci, 48°45'45,8" N, 17°00'59,6" E, 156 m n. m. (8. 9. 2008 leg. T. *Koutecský*, BRNL).
- 18b. Dolnomoravský úval, 7268a, Moravská Nová Ves (distr. Břeclav): pískovna u Kyjovky, severní zátoka ve východní části, 2,2 km JJV od železniční stanice, 48°47'24" N, 17°02'46" E (1998 not. K. *Šumberová*).
- 18b. Dolnomoravský úval, 6970d, Ostrožská Nová Ves (distr. Uherské Hradiště): severovýchodní pískovna v komplexu pískoven, její jihovýchodní cíp, 1 km SZ od železniční stanice, 49°00'58,7" N, 17°25'38,3" E (2007 not. K. *Šumberová*).
- 21b. Hornomoravský úval, 6569a, Hrdibořice (distr. Prostějov): rybník „Raška“ (Velký rybník) (7. 8. 1991 leg. Č. *Deyl*, OLM).
38. Budějovická pánev, 6952a, Zliv (distr. České Budějovice): Mydlovarský rybník při severním okraji obce, mělčiny (s čistou vodou a bohatou vodní vegetací) u západního okraje, 1,6 km SSZ od železniční stanice, 49°04'44" N, 14°21'18" E, 390 m n. m. (23. 8. 2006 leg. K. *Šumberová* no. KŠ06/006, BRNU; 3. 9. 2006 leg. Z. *Kaplan* & K. *Šumberová* no. 06/464, herb. Kaplan; 2007 not. K. *Šumberová*); velmi hojně při břehu na pláži v kempinku na jižním okraji rybníka, 49°04'28,8" N, 14°21'42,6" E (20. 7. 2009 not. O. *Skácelová* & J. *Š. Lepš*).

39. Třeboňská pánev, 6953b, Dolní Slověnice (distr. České Budějovice): Nový rybník mezi Slověnickým rybníkem a rybníkem Dvořiště (vzniklý oddělením zátoky rybníka Dvořiště hrází) v lese 1,7 km SZ od obce, 49°03'39,9" N, 14°38'50,7" E, 433 m n. m. (21. 7. 2007 leg. Z. Kaplan no. 07/348, herb. Kaplan).
52. Ralsko-bezděžská tabule, 5353c, Zahrádky (distr. Česká Lípa): východní část Novozámeckého rybníka u ústí Mlýnského potoka. 250 m n. m. (1999 not. D. Turoňová; 24. 8. 2002 leg. D. Turoňová, herb. Kaplan).
52. Ralsko-bezděžská tabule, 5354c, Hradčany (distr. Česká Lípa): JJV okraj lesního rybníka Držák 1,1 km VJV od Hradčan, 4 km J od Mimoně, 273 m n. m. (5. 8. 1996 leg. Š. Husák, ROZ; 3. 8. 2003 leg. Z. Kaplan no. 03/168, herb. Kaplan).
52. Ralsko-bezděžská tabule, 5354d, Hradčany (distr. Česká Lípa): Vavrouškův rybník ca 3,3 km VJV(–V) od obce, 50°36'33,1" N, 14°45'04,3" E, 280 m n. m. (25. 6. 2006 leg. M. Ducháček no. 5034, PR; září 2008 not. J. Sádlo).
52. Ralsko-bezděžská tabule, 5255c, 5355a, Hamr na Jezeře (distr. Česká Lípa): Hamerský rybník, 50°41'55" N, 14°50'49" E (2005–2007 not. P. Rychtařík) – výskyt zjištěn podle úlomků rostlin vyplavených na břeh; masově po celém rybníku (srpen 2008, srpen 2009 not. J. Sádlo).
- 74b. Opavská pahorkatina, 6175a, Hlučín (distr. Opava): slepé rameno Opavy SZ od vrchu Vinná hora, asi 1,4 km JZ od náměstí, 49°53'11" N, 18°10'36" E, 225 m n. m. (2008 not. V. Koutecká).

Najas marina se vyznačuje charakteristickou dynamikou rozšíření, při které se střídají období s výrazným, avšak regionálně omezeným nárůstem počtu lokalit, nezřídka následovaná delšími obdobími vzácnosti nebo až úplné absence druhu v tomtéž území. V Čechách byl druh po dlouhou dobu znám pouze z několika málo lokalit v Labi a polabských tůních od Poděbrad po Děčín. Poprvé byl nalezen v roce 1857 u Děčína (leg. Malinský, BRNU, PR) a v roce 1860 u Vědomic (leg. A. Reuss, BRNU), naposledy byl v tomto území pozorován v roce 1911 u Čelákovic (Daněk 1913) a ojediněle u Kostomlátek ještě v roce 1947 (leg. S. Kaufman, PRC), kde jeho výskyt vzápětí zanikl, čímž tehdy druh vyhynul na celém území dnešní ČR. Po více než 60 letech absence druhu v Labi (nenalezen ani při opakovaném intenzivním výzkumu Labe, viz např. Nováková & Rydlo 1978, 1981, Rydlo 1988, 1997) byl nedávno překvapivě zjištěn masový výskyt druhu mezi Kolínem a Nymburkem (Rydlo Jar. 2008). Většina nových lokalit byla objevena v posledních desetiletích (např. Procházka 1977, Černohous 1978, Procházka 1981, Petříček 1990, Danihelka et al. 1995, Rydlo 1997, 2001, 2005, Kaplan 1999, Šumberová 1999, Adamec 2000, Šumberová et al. 2000, Rydlo Jan 2008). Ve středním Pomoraví mezi Tovačovem a Kvasicemi byl druh nalezen v letech 1982–1983 na několika lokalitách, většina z nich však záhy zanikla (leg. B. Trávníček, OL; Trávníček 1995). Na některých lokalitách byl zaznamenán jen po jednu sezónu a i přes cílené hledání v dalších letech již nenalezen. V Ostravské pánvi byl poprvé zjištěn teprve v roce 1999 u Studénky (leg. Z. Kaplan no. 99/108, herb. Kaplan). Již v následujících letech byl však nalezen celkem na asi 20 lokalitách (Koutecká et al. in Additamenta 4: 127–128, 2005; P. Koutecký 19. 1. 2009 in litt.).

Tento druh může být na mnohých lokalitách přehlížen vzhledem k jeho kryptickému způsobu života. Lodyhy rostou zcela ponořené a až na výjimky nedosahují hladiny. Zvláště v českých rybnících, kde se průhlednost vody v důsledku vysoké rybí obsádky a záměrnému zvyšování trofie vody ve vrcholném létě výrazně snižuje, velmi snadno unikne pozornosti. Často se pak najde teprve při brouzdání mělčinami při okraji rybníka, když její

charakteristicky tuhé a osténkaté listy poškrábou nohy. Petříček (1990) uvádí až téměř groteskní případ jak během botanické inventarizace lokality „při jedné z kolizí člunu uprostřed rybníka byla náhodně objevena dosud zde neznámá řečanka mořská“. Tato situace výstižně ilustruje jak snadné je existenci rozsáhlých porostů řečanky přehlédnout i když je florista jen metr od nich.

V tomto příspěvku je druh poprvé uváděn z fytochorionů Podkrušnohorská pánev, Dolnomoravský úval, Budějovická pánev a Opavská pahorkatina. Poprvé po téměř 150 letech potvrzen pro fytochorion Roudnické písky, po více než 80 letech pro Podřipskou tabuli. Nové údaje jsou uvedeny pro Bydžovskou pánev, odkud byla řečanka přímořská známa pouze z jediné lokality. Naopak zde nejsou prezentovány další recentní nálezy v územích, odkud již je znám recentní výskyt druhu na větším množství lokalit.

Z. Kaplan

- Adamec L. (2000): Výsledky hydrobotanické exkurze Pracovní skupiny pro studium makrofyt vod a mokřadů při ČBS na Mladoboleslavsko ve dnech 11.–12. 6. 1999. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 35: 57–59.
- Černohous F. (1978): Příspěvek k současnému rozšíření vodních makrofyt ve východních Čechách. – Zprav. Kraj. Muz. Vých. Čech, Hradec Králové, 5/3: 31–50.
- Daněk G. (1913): O řečance mořské. – Příroda 11: 126–128.
- Danihelka J., Grulich V., Šumberová K., Řepka R., Husák Š. & Čáp J. (1995): O rozšíření některých cévnatých rostlin na jejížnější Moravě. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 30, suppl. 1995/1: 29–102.
- Kaplan Z. (1998): Doplněk k rozšíření některých druhů rostlin v České republice. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 33: 177–185.
- Nováková H. & Rydlo J. (1978): Rozšíření vodních a pobřežních rostlin v korytě Labe mezi Pardubicemi a Mělníkem. – Pr. Stud., Pardubice, sect. tutela natur. et region., 9(1977): 63–89.
- Nováková H. & Rydlo J. (1981): Rozšíření vodních a některých pobřežních cévnatých rostlin v korytě Labe mezi Jaroměří a Pardubicemi. – Pr. Stud., Pardubice, sect. tutela natur. et region., 11(1980): 53–62.
- Petříček V. (1990): Botanický inventarizační průzkum státní přírodní rezervace Žehuňský rybník v Polabí. – Muz. Součas., ser. natur., 4: 91–106.
- Ondráček Č. (2007): Rostliny Duchcovska. – Monografie Muzea města Duchcova, ser. natur., no. 3, Duchcov, 35 p.
- Procházka F. [ed.] (1977): Floristický materiál ke květeně východních Čech. – Zprav. Kraj. Muz. Vých. Čech, Pardubice, 4/3: 1–119.
- Procházka F. (1981): Příspěvek ke květeně severovýchodních Čech II. – Acta Mus. Reginaehradec., Hradec Králové, ser. A: sci. natur., 16: 125–153.
- Rydlo Jan (2008): Vodní flóra a vegetace v nivě Orlice. – Muz. Součas., ser. natur., 23: 62–126.
- Rydlo Jar. (1988): Vodní makrofyta Labe v letech 1974–1986. – Muz. Součas., ser. natur., 2(1987): 67–122.
- Rydlo Jar. (1997): Vodní makrofyta v Labi v úseku Chvaletice – Mělník v letech 1976, 1986, 1996. – Muz. Součas., ser. natur., 11: 87–128.
- Rydlo Jar. (2001): Z herbářových sbírek. – Muz. Součas., ser. natur., 15: 22, 26, 79.
- Rydlo Jar. (2005): Vodní makrofyta ve stojatých vodách na Poděbradsku a Nymbursku. – Muz. Součas., ser. natur., 20: 11–134.
- Rydlo Jar. (2008): Řečanka přímořská (*Najas marina*) v Labi a v tůních mezi Kolínem a Nymburkem. – Pr. Muz. Kolín, řada přír., 8: 25–30.
- Šumberová K. (1999): Flóra a vegetace vod a mokřadů v oblasti soutoku Moravy a Dyje. – Muz. Součas., ser. natur., 13: 33–53.

- Šumberová K., Grulich V. & Danihelka J. (2000): Flóra cévnatých rostlin. – In: Vicherek J., Antonín V., Danihelka J., Grulich V., Gruna B., Hradílek Z., Řehořek V., Šumberová K., Vampola P. & Vágner A., Flóra a vegetace na soutoku Moravy a Dyje, p. 107–180, Masarykova univerzita, Brno.
- Trávníček B. (1995): Poznámky k rozšíření vodních rostlin v jihovýchodní části Hané. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 30: 35–40.

Ophrys apifera Huds.

C1

- 20b. Hustopečská pahorkatina, 7067c, Bořetice (distr. Břeclav): PR Zázmoníky, keřnatá stráň jihovýchodní expozice asi 2 km S od obce, 1 kvetoucí rostlina a několik plodných lodyh (červenec 2006 foto I. Trojan; Šmiták 2008).
44. Milešovské středohoří (při hranici s 4a. Lounské středohoří), 5549a, Staré (distr. Litoměřice): 0,5 km SZ od obce, širokolistý suchý trávník, 50°29'00" N, 13°53'20" E, 400 m n. m., 1 kvetoucí rostlina (9. 6. 2009 not. J. Rottenborn, R. Hamerský, K. Kubát, K. Nepraš & V. Vlačíha).
[35 m², JV expozice, sklon 20°, 18. 6. 2009 J. Rottenborn, K. Nepraš & P. Bultas. – E₂ (3 %): *Pi-nus nigra* 1. – E₁ (95 %): *Carex flacca* 2b, *Aster amellus* 2a, *Briza media* 2a, *Bromus erectus* 2a, *Scor-zonera hispanica* 2a, *Genista tinctoria* 2m, *Melampyrum nemorosum* 2m, *Asperula cynanchica* 1, *Ononis spinosa* 1, *Sanguisorba minor* 1, *Carex tomentosa* +, *Centaurea scabiosa* +, *Euphrasia rost-koviana* +, *Leontodon hispidus* subsp. *hispidus* +, *Leucanthemum ircutianum* +, *Linum catharticum* +, *Lotus corniculatus* +, *Plantago media* +, *Primula veris* +, *Agrimonia eupatoria* r, *Anthyllis vulneraria* r, *Bupleurum falcatum* r, *Centaurea jacea* r, *Daucus carota* r, *Falcaria vulgaris* r, *Galium album* r, *Galium wirtgenii* r, *Gentiana cruciata* r, *Melittis melissophyllum* r, *Ophrys apifera* r, *Polygala co-mosa* r, *Salvia pratensis* r, *Tetragonolobus maritimus* r, *Veronica teucrium* r, *Viburnum opulus* r, *Vio-la hirta* r. – E₀ (15 %): neanalyzováno]

První údaj o výskytu *Ophrys apifera* na území Čech.

Tořič včelonosný byl nalezen poprvé pro Čechy v oblasti vrchu Houžetín v Milešovském středohoří. Roste na sušší kosené svahové louce s rozptýlenými dřevinami na vápnitých křídových sedimentech. Z dalších vzácnějších druhů se na lokalitě vyskytují například *Aster amellus*, *Clematis recta*, *Gentiana cruciata*, *Gentianopsis ciliata*, *Melittis melissophyllum*, *Platanthera* sp., *Scorzonera hispanica* a *Tetragonolobus maritimus*. Nejbližší lokality druhu se nacházejí v severozápadním Sasku v oblasti Lipska ve vzdálenosti přibližně 130 kilometrů.

Geomorfologicky nepříliš výrazné území vrchu Houžetín v Milešovském středohoří stálo v posledních desetiletích poněkud stranou většího zájmu botaniků i přesto, že řadu údajů z této oblasti publikoval již Čelakovský v Prodrumu květeny české. Množství významných floristických nálezů, které se zde podařilo učinit v posledních několika málo letech však podtrhuje výjimečnost neprávem opomíjeného území. Podrobnější informace k nálezu tořiče včelonosného jsou v současné době připravovány k publikaci ve sborníku Severočeskou přírodou (Rottenborn & Nepraš in prep.) stejně jako výsledky floristického průzkumu, který probíhal v širším okolí vrchu Houžetín v sezóně roku 2009 (Nepraš in prep.).

J. Rottenborn & K. Nepraš

Orchis mascula L. subsp. *mascula*

→C1

50. Lužické hory, 5252b, Kerhartice (distr. Děčín): zarůstající louka obklopená komplexem jehličnatých kulturních porostů 1 km Z od severozápadního okraje obce Nový Oldřichov, 470 m n. m., 2 kvetoucí

rostliny (17. 5. 2007 not. *R. Hamerský, V. Vlačíha & R. Dundr*; Vlačíha & Nepraš 2008); 3 kvetoucí rostliny (2009 not. *R. Hamerský & V. Vlačíha*).

Uvedený taxon byl na lokalitě znovu potvrzen asi po 15 letech.

V. Vlačíha

Vlačíha V. & Nepraš K. (2008): Nové nálezy orchidejí na území CHKO České středohoří v r. 2007. – *Roetziana* 38: 41–42.

***Orchis militaris* L.**

C2

6. Džbán, 5749c, Milý (distr. Rakovník): PR Mílská stráň, xerothermní trávníky na jižně orientované opukové stráni 0,9 km VSV(–V) od kaple ve středu obce, 425 m n. m. (1996 not. *V. Vlačíha*); 2 rostliny na světlině v křovinách v horní části stráně (27. 5. 2004 not. *J. Brabec, J. Hadinec, E. Plesková & V. Somol*; 13. 5. 2006 leg. *Z. Kaplan no. 06/18*, herb. Kaplan, herbářový doklad tvoří pouze 3 jednotlivé květy, nikoliv celé rostliny).

Mílská stráň (vyhlášena chráněným územím v roce 1988) je známou lokalitou výskytu druhu *Orchis purpurea* (např. Ložek et al. 2005), dost možná se jedná v současnosti o jeho vůbec nejbohatší populaci v Čechách. V posledních letech tu kvete ve vrcholném období na přelomu května a června pravidelně vždy několik tisíc rostlin. Ve stejném období však byl na Mílské stráni nezávisle nalezen několika floristy i druh *O. militaris*. Ten zde nebyl v minulosti zaznamenán, přestože lokalita byla sledována po několik desetiletí více autory (např. J. Zázvorka, V. Somol a V. Vlačíha). Patrně se tedy jedná o důsledek dálkového přenosu semen a jejich úspěšného uchycení na lokalitě po výrazném zlepšení jejího stavu v období za posledních zhruba 20 let. Někdy v druhé polovině osmdesátých let začali členové místní rakovnické ČSOP na opuštěné zarostlé stráni na vybraných místech s postupnou likvidací náletových křovin, od roku 1990 pak v prořezávání pokračovala ZO ČSOP Silvatica (V. Somol, in verb). Po roce 1993 na jejich činnost navázala ZO ČSOP Launensia, jejíž členové provádějí pravidelné kosení trávníků i v současnosti.

Z. Kaplan, J. Hadinec & V. Vlačíha

Ložek V., Kubíková J., Špryňar P. a kol. (2005): Střední Čechy. – In: Mackovčin P. & Sedláček M. [eds], *Chráněná území ČR*, vol. 13, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum Brno, Praha, 904 p.

***Orchis morio* L.**

C2

- 36b. Horažďovicko, 6649c, Zadní Zborovice (distr. Strakonice): výslunné západní svahy travnatého jalovcového pahorku (kóta 482) 1 km JJZ od osady, 470 m n. m., 49°19'13,6" N, 13°50'27,0" E, několik rostlin (15. 5. 2008 not. *R. Paulič & P. Leischner*).
- 36b. Horažďovicko, 6649c, Zadní Zborovice (distr. Strakonice): výslunná loučka při jižním okraji lesa (kóta 485) 1 km JZ od osady, 475 m n. m., 49°19'18,9" N, 13°50'13,9" E, desítky rostlin (15. 5. 2008 leg. *R. Paulič & P. Leischner*, CB).
- 37e. Volyňské Předšumaví, 6649c, Mnichov (distr. Strakonice): suchopár Z od kóty 472 ca 0,7 km SZ od dvora Borek, 49°18'53,4" N, 13°50'33,2" E, 455 m n. m., desítky rostlin (15. 5. 2008 leg. *R. Paulič & P. Leischner*, CB).

- 37e. Volyňské Předšumaví, 6748a, Kalenice (distr. Strakonice): třešňový sad na jižním svahu návrší (kóta 533) s vodojemem nad severním okrajem obce, 49°16'23,6" N, 13°42'58,1" E, 520–533 m n. m., vzácně (30. 4. 2006 leg. R. Paulič, V. Chán & V. Žila, CB).
- 37e. Volyňské Předšumaví, 6748b, Horní Poříčí (6748b): suchopáry nad skalnatými svahy nad levým břehem Otavy 0,5 km ZSZ od obce, 420 m n. m., několik rostlin (2008 not. R. Paulič).
- 37f. Strakonické vápence, 6649c, Hubenov (distr. Strakonice): pastvina na severozápadním svahu návrší (kóta 502) Z od osady, vápenc, 49°18'10,6" N, 13°51'52,8" E, 465 m n. m., několik rostlin (15. 5. 2008 not. R. Paulič & P. Leischner).
- 37f. Strakonické vápence, 6749a, Černíkov (distr. Strakonice): sušší části vlhké louky na západním břehu Horního Řepického rybníka 1,2 km JV od osady, vápenc, 49°17'47" N, 13°54'33" E, 415 m n. m., ojediněle (2. 5. 2009 not. R. Paulič).

***Orchis pallens* L.**

C2

79. Zlínské vrchy, 6773c, Ublo (distr. Zlín): svah JZ(–J) expozice nad tokem Bratřejovky a silnicí Vizovice – Pozdřechov, 0,73 km JZ od křižovatky na jihovýchodním okraji obce, 49°13'30,4" N, 17°53'59,2" E, 425 m n. m., početná populace (20. 4. 2008 not. I. Járová); 186 kvetoucích rostlin (24. 4. 2009 foto I. Járová & J. Ohryzek).

Nově nalezená populace vstavače bledého se nachází na vlhčím okraji lesa v okolí staré úvozové cesty a přilehlých prudkých kamenitých svazích. Stromové patro tvoří *Alnus glutinosa*, *Fraxinus excelsior*, *Acer pseudoplatanus*, *A. campestre*, *Prunus avium* a *Fagus sylvatica*, v patře keřovém je *Cornus sanguinea*, *Sambucus nigra* a *Crataegus* sp. V bylinném podrostu se prolínají lesní hájové druhy (*Carex sylvatica*, *Dentaria bulbifera*, *Geranium robertianum*, *Viola reichenbachiana*) s druhy iniciálních lesních stanovišť a zarůstajících mezi (*Allium oleraceum*, *A. scorodoprasum*, *A. vineale*, *Anthriscus sylvestris*, *Colchicum autumnale*, *Ligustrum vulgare*, *Ranunculus cassubicus*, *Rosa canina* agg.).

I. Járová

***Orchis ustulata* L.**

C1

- 4b. Labské středohoří, 5251c, Těchlovice (distr. Děčín): Přední Lhota, strmé svahy 0,7 km SSV od železniční stanice Těchlovice, širokolistý suchý trávník, 220 m n. m., 2 rostliny (Rykrová 1998, Nepraš et al. 2008b). Ověření výskytu na historicky publikované lokalitě: „na horských loukách u Vrabince, hojně“ (Čelakovský 1886).
- 37b. Sušicko-horažďovické vápence, 6747b, Čimice (distr. Klatovy): suchopár při jihovýchodním okraji lesa na vrchu Křešňovec (kóta 596,1) SZ od obce, vápenc, 49°15'35,5" N, 13°36'12,9" E, 540 m n. m., 2 kvetoucí rostliny společně s hojným *Orchis morio* (12. 5. 2005 not. R. Paulič).
- 45a. Loveckovické středohoří, 5250d, Šachov (distr. Ústí nad Labem): 0,9 km SZ od osady, druhově pestrá kosená ovsíková louka, 470 m n. m., 1 rostlina (Rykrová 2002); 4 rostliny (2. 6. 2008 not. D. Šedivá, J. Šedivý & K. Nepraš; Nepraš et al. 2008b).
- 45a. Loveckovické středohoří, 5251b, Březiny (distr. Děčín): NPP Březinské tisy, 0,7 km S od kóty 419, louka nad rezervací, 360 m n. m. (2003 not. R. Hamerský; Nepraš et al. 2008b).
- 45a. Loveckovické středohoří, 5251c, Babětín (distr. Děčín): 0,5 km V od osady, extenzivně pasené trávníky, 360 m n. m., 1 rostlina (14. 5. 2008 not. K. Nepraš; Nepraš et al. 2008b).
- 45a. Loveckovické středohoří, 5252d, Horní Police (distr. Česká Lípa): jižní svahy Dvorského vrchu, okraj louky, 1 rostlina (2007 not. K. Filip; Nepraš et al. 2008b).
- 45a. Loveckovické středohoří, 5352c, Bořetín (distr. Česká Lípa): louka poblíž rybníka 1 km JJZ od osady, 460 m n. m., 4 rostliny (2008 not. O. Roztočil & K. Filip; Nepraš et al. 2008); 0,7–1 km JV–JJV od

- osady, střídavě vlhké louky pod silnicí na Kozly, 370–380 m n. m., na více místech celkem 100 rostlin (22. 5. 2008 not. *O. Roztočil & K. Filip*; Nepraš et al. 2008b).
- 45a. Lovečkovické středohoří, 5352c, Kravaře (distr. Česká Lípa): 1 km SSZ od obce, mezofilní až střídavě vlhká louka, 300 m n. m., 9 rostlin (28. 5. 2008 not. *K. Nepraš*; Nepraš et al. 2008b).
- 53a. Českolipská kotlina, 5252d, Radeč (distr. Česká Lípa): 0,6 km S od vrcholu Radečského kopce (500 m), ovsíková louka (Friedrich 2003, Nepraš et al. 2008b).
- 53a. Českolipská kotlina, 5352d, Bořetín (distr. Česká Lípa): 1,2 km V od osady, střídavě vlhká louka mezi silnicí a úpatím Mnišské hory, 340 m n. m., 21 rostlin (22. 5. 2008 not. *O. Roztočil & K. Filip*; Nepraš et al. 2008b).
- Čelakovský L. (1886): Resultate der botanischen Durchforschung Böhmens im Jahre 1884. – S.-B. Königl. Böhm. Ges. Wiss., cl. 2, 1885: 3–48.
- Friedrich A. (2003): Jezvě (U0134CS), závěrečná textová zpráva k mapování biotopů soustavy Natura 2000 a Smaragd. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]
- Ryková D. (1998): Historický a současný stav flóry Vrabince ve Verneřickém středohoří. – Ms., 54 p. [Dipl. práce; depon. in: FŽP UJEP, Ústí nad Labem]
- Ryková D. (2002): Český Bukov (U0082CS), závěrečná textová zpráva k mapování biotopů soustavy Natura 2000 a Smaragd. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]

***Orobanchе arenaria* Borkh.**

C1

- 4b. Labské středohoří, 5350b, Církvice (distr. Ústí nad Labem): stepní svahy nad železniční tratí na Libochovany, 9 rostlin (13. 6. 2007 *exkurze ČBS*; Nepraš et al. 2008a).
- 4b. Labské středohoří, 5350b, Církvice (distr. Ústí nad Labem): stepní svah nad železniční tratí na Libochovany, několik rostlin (30. 6. 2005 leg. *M. Kříž*; Kříž 2008).
- 4b. Labské středohoří, 5350b, Mojžíř (distr. Ústí nad Labem): sutě Divoké rokle (24. 7. 1980 leg. *J. Kovaříková* HMUL; Nepraš et al. 2008a).
- 4b. Labské středohoří, 5350b, Mojžíř (distr. Ústí nad Labem): Kozí vrch, 0,2 km JJV od vrcholu, skalní terasa, 7 rostlin (25. 6. 2006 not. *K. Nepraš*); 15 rostlin (5. 6. 2007 not. *K. Nepraš*); jihozápadní úpatí u železniční trati, 2 rostliny (25. 6. 2006 not. *K. Nepraš*); 10 rostlin (1. 6. 2007 not. *R. Kroufek*; Nepraš et al. 2008a).
- 4b. Labské středohoří, 5350b, Střekov (distr. Ústí nad Labem): skalnatý svah nad hradem, 1 malá nekvetoucí rostlina (20. 6. 2005 not. *M. Kříž*; Kříž 2008).
- 4b. Labské středohoří, 5549b, Třebenice (distr. Litoměřice): PR Košťálov, skály pod vrcholem, 1 rostlina (9. 8. 2007 not. *K. Nepraš*; Nepraš et al. 2008a).

***Orobanchе artemisiae-campestris* Gaudin**

C1

- 4b. Labské středohoří, 5350c, Brná (distr. Ústí nad Labem): PR Sluneční stráň, dolní okraj stepi ve střední části jižního svahu, 2 rostliny (2. 6. 2008 not. *R. Kroufek & K. Nepraš*; Nepraš et al. 2008a).
- 4b. Labské středohoří, 5449d, Sutom (distr. Litoměřice): Holý vrch, jižní stráň, níže pod vrcholem, několik rostlin ve skupině (2. 7. 2004 leg. *M. Kříž*, herb. Zázvorka); 1 rostlina (6. 7. 2005 leg. *M. Kříž*; Kříž 2008).
- 4b. Labské středohoří, 5450c, Velké Žernoseky (distr. Litoměřice): Velká Vendula, stepní svahy pod vinicí v jihozápadní části kopce nad tratí, více suchých rostlin v horní části lokality (30. 6. 2005 leg. *M. Kříž*; Kříž 2008).
- 4b. Labské středohoří, 5450d, Hlinná (distr. Litoměřice): vrch Hradiště, JJZ orientovaná step pod vrcholem, ca 520 m n. m., 1 rostlina (2. 7. 2005 leg. *M. Kříž*; Kříž 2008).

***Orobanchе coerulescens* Steph.**

C1

- 4b. Labské středohoří, 5350b, Církvice (distr. Ústí nad Labem): stepní svahy nad železniční tratí na Libochovany, na dvou místech, 4 rostliny (30. 6. 2005 leg. *M. Kříž*), asi 10 rostlin (17. 6. 2006, 20. 6. 2006 leg. *M. Kříž*; Kříž 2008).

- 4b. Labské středohoří, 5350b, Církvice (distr. Ústí nad Labem): stepní svahy nad tratí na Libochovany, 1 rostlina (13. 6. 2007 *exkurze ČBS*); 2 rostliny (12. 6. 2008 not. R. Kroufek; Nepraš et al. 2008a).
- 4b. Labské středohoří, 5350b, Mojžíř (distr. Ústí nad Labem): Kozí vrch, jihozápadní prudký svah, celkem asi 10 rostlin (17. 6. 2005, 29. 6. 2005 leg. M. Kříž; Kříž 2008); 7 rostlin (16. 6. 2006 leg. M. Kříž; Kříž 2008).
- 4b. Labské středohoří, 5350b, Mojžíř (distr. Ústí nad Labem): Kozí vrch 0,2 km JJV vrcholu, skalní terasa, 6 rostlin (25. 6. 2006 not. K. Nepraš); 15 rostlin (5. 6. 2007 not. K. Nepraš); 1 rostlina (5. 6. 2007 not. K. Nepraš; Nepraš et al. 2008a).
- 4b. Labské středohoří, 5450c, Velké Žernoseky (distr. Litoměřice): Velká Vendula, stepní svahy pod vinicí v jihozápadní části kopce nad tratí, v horní části lokality, 2 rostliny (30. 6. 2005 leg. M. Kříž); 10 rostlin (19. 6. 2006 leg. M. Kříž; Kříž 2008).
- 4b. Labské středohoří, 5450c, Velké Žernoseky (distr. Litoměřice): PR Kalvárie, Vendula, skály nad tratí, 6 loňských rostlin (2. 3. 2007 not. K. Nepraš & R. Kroufek; Nepraš et al. 2008a).

Orobanche picridis* F. W. Schultz*C1**

- 4a. Lounské středohoří, 5448c, Bilina (distr. Teplice): vrch Kaňkov, jižní úklony směrem k Želenicím, mnoho rostlin (3. 7. 2005 leg. M. Kříž; Kříž 2008).

Poslední nález na této lokalitě pochází z roku 1889 (Zázvorka 2003: 72).

[eds]

Zázvorka J. (2003): Zárazy (*Orobanche* L. s. l.) v Českém středohoří (2. verze po patnácti letech). – Severočes. Přír. 35: 59–98.

Orobanche purpurea* subsp. *bohémica* (Čelak.) Kubát*C1**

- 4b. Labské středohoří, 5350b, Církvice (distr. Ústí nad Labem): stepní svahy nad železniční tratí na Libochovany, na dvou místech, několik rostlin (30. 6. 2005 leg. M. Kříž; Kříž 2008); 5 rostlin (13. 6. 2007 *exkurze ČBS*; Nepraš et al. 2008a).

Jedná se o nově objevenou lokalitu tohoto taxonu (též Nepraš & Kroufek 2005: 50).

- 4b. Labské středohoří, 5350c, Brná (distr. Ústí nad Labem): jižní prudký skalnatý svah nad Průčelskou roklí, 1 rostlina (16. 6. 2005 leg. M. Kříž; herb. Zázvorka; Kříž 2008).

Tímto nálezem se zřejmě podařilo ověřit jediný známý sběr z této lokality z roku 1938 (leg. Polívka, PR), původně ne zcela s jistotou určený (Zázvorka 2003: 68).

[eds]

Nepraš K. & Kroufek R. (2005): Nové nálezy záraz na Ústecku. – Severočes. Přír. 36–37: 47–52.

Zázvorka J. (2003): Zárazy (*Orobanche* L. s. l.) v Českém středohoří (2. verze po patnácti letech). – Severočes. Přír. 35: 59–98.

Orobanche purpurea* Jacq. subsp. *purpurea**C1**

- 4b. Labské středohoří, 5350b, Mojžíř (distr. Ústí nad Labem): Kozí vrch, jihovýchodní úpatí, okraj nesečené louky, ca 210 m n. m., 1 rostlina (29. 6. 2005 leg. M. Kříž; Kříž 2008).

- 4b. Labské středohoří, 5350c, Ústí nad Labem-Střekov: Nová Ves, „Na vršku“, 415 m n. m., čerstvě posečený travnatý úhor, asi 5 rostlin (9. 7. 2004, leg. M. Kříž; Kříž 2008).

***Pilularia globulifera* L.**

A1→C1

90. Jihlavské vrchy, 6757d, Horní Pole (distr. Jindřichův Hradec): obnažený okraj rybníka Karhov asi 1,4 km SV od centra obce, 670 m n. m., několik menších porostů roztroušeně ve východní a méně i v severní části rybníka (8. 8. 2007 leg. L. Ekrť & E. Ekrťová, PRC, CB, herb. Ekrť; Ekrťová et al.: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 43: 193–208, 2008).

Na území ČR byla míčovka kulkonosná naposledy potvrzena v roce 1939 (leg. J. Ambrož, CB). V roce 2007 byl druh na rybníku Karhov nalezen díky souhře několika faktorů. Významným faktorem bylo extrémně suché léto, kdy byl po větší část sezóny omezen přítok vody a hladina rybníka klesla. *P. globulifera* i další obojživelné rostliny jako *Littorella uniflora* měly ideální podmínky k vytvoření terestrické fáze a tvorbě výtrusů či semen. Následně v roce 2008 byla *P. globulifera* opětovně na Karhově zaznamenána, avšak pouze ve své limnické fázi, jelikož rybník byl v době návštěvy na plné vodě. V roce 2009 byla oprávněná výpusť rybníka a hladina Karhova byla asi měsíc vzhledem k opravám snížena. Míčovka byla opět zaznamenána v zadním litorálu rybníka, avšak bylo patrné, že k vytvoření vitální terestrické fáze a vytvoření sporokarpů je pravděpodobně potřeba delší doby.

L. Ekrť & E. Ekrťová

***Pinguicula vulgaris* L.**

C2

- 93b. Krkonoše subalpínské, 5259a, Špindlerův Mlýn (distr. Trutnov): svahové prameniště v blízkosti turistického chodníku pod horou Vysoké Kolo (červen 2007 not. P. von Sengbusch; Harčarik 2008).
93b. Krkonoše subalpínské, 5259a, Špindlerův Mlýn (distr. Trutnov): v blízkosti turistického chodníku poblíž Labské boudy (srpen 2007 not. J. Kučera; Harčarik 2008).

Nejnovější nález tučnice obecné v Krkonoších je sice nanejvýš překvapující, ale s největší pravděpodobností (tj. hraničící s jistotou) se nejedná o původní výskyt ani o náhodné zavlečení, ale o úmyslné vysetí/vysazení rostlin, nejspíš z kultury. Důvody k tomuto závěru, kromě samotné skutečnosti obou krajně podezřelých nálezů v blízkosti frekventovaných turistických cest, lze shrnout do vcelku logického vysvětlení, které se opírá o podrobnou znalost krkonošské květeny za posledních zhruba 200 let. Nikdo ze stovek botaniků, kteří v tomto období v Krkonoších botanizovali, neuvádí u tak nápadné a populární rostliny jako je tučnice, jediný údaj o jejím výskytu. Existuje sice ojedinělý literární údaj již z roku 1786 (resp. 1791) od T. Haenkeho o nález *Pinguicula* sp. (přesněji řečeno *Pinguicula alpina* po odkvětu v srpnu v přízemních růžicích) v karech Úpy a Labe, ale ten nebyl později nikým znovu potvrzen. Vzhledem k faktu, že je tučnice obecná historicky spolehlivě doložena téměř ze všech českých hor (výjimkou se zdají být právě Krkonoše spolu s Jizerskými horami), nelze skutečně zcela vyloučit ani hypotetickou možnost, že byla kdysi v minulosti autochtonní složkou také krkonošské květeny. Vyskytuje se např. dodnes v karu Velké Kotliny v Hrubém Jeseníku. Zde je však druh vázán na vlhké a vápníkem obohacené skalní výchozy a takový substrát ve výše uvedených karech Krkonoš chybí,

rozhodně není přítomen v místech současného nálezů tučnice. Úvahy o jejím možném vyhubení v Krkonoších intenzivní sběratelskou činností slezských bylinkářů (cf. Jeník 1985a, b) nepovažujeme za dostatečně podložené. Bez ohledu na tuto historickou nevyjasněnost je však téměř vyloučené, aby se tučnice obecná samovolně v území po více jak 200 letech znovu objevila, když naopak v širokém pruhu předhoří na české i slezské straně mezitím bezezbytku vyhybnula. V Dolním Slezsku je druh v současnosti pokládán za kriticky ohrožený při redukci počtu jedinců na méně než polovinu (Fabiszewski & Kwiatkowski 1997, Kącki et al. 2003). V polské části Sudet rostl v Kaczawských horách a v Kladsku; výskyt v Kaczawských horách byl naposledy dokumentován před 160 lety (Kwiatkowski 2006). Naopak případů, kdy z důvodů ne zcela obecně pochopitelných se objevují v české krajině v posledních desetiletích druhy prokazatelně zde vysazené či vyseté, je známo po více (např. *Primula rosea* v Hrubém Jeseníku nebo *Gentiana pannonica* v Krkonoších); na toto téma viz rovněž Kaplan et al. (2007). Nápadně podobným případem v Krkonoších, jako je zde komentovaný nález tučnice, je i nejnovější nález alpsko-karpatisko-balkánského druhu *Senecio subalpinus* u Špindlerovy boudy. Tento druh se však bezpochyby nikdy v sudetských pohořích nevyskytoval, takže složité úvahy, které by mohly připouštět jeho přirozený výskyt, zde odpadají (viz *Senecio subalpinus* str. 303).

F. Krahulec & J. Hadinec

- Fabiszewski J. & Kwiatkowski P. (1997): Wymarłe i wymierające rośliny naczyniowe Sudetów. – Ann. Siles., Wrocław, 27: 9–29.
- Harčarik J. (2008): Novinky z Krakonošovy zahrady II. – Krkonoše Jizerské hory, Vrchlabí, 41/8: 22–23.
- Jeník J. (1985a): Masožravé tučnice v Krkonoších? – Krkonoše, Vrchlabí, 18: 26–27.
- Jeník J. (1985b): Přínos Tadeáše Haenkeho k floristice Krkonoš. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 20: 197–209.
- Kącki Z., Dajdok Z. & Szczyśniak E. (2003): Czerwona lista roślin naczyniowych Dolnego Śląska. – In: Kącki Z. [ed.], Zagrożone gatunki flory naczyniowej Dolnego Śląska, p. 9–65, Instytut Biologii Roślin Uniwersytetu Wrocławskiego a Polskie Towarzystwo Przyjaciół Przyrody “Pro Natura”, Wrocław.
- Kaplan Z. et al. (2007): Upozornění na rizika spojená s vysazováním nepůvodních druhů rostlin do přírody a posilováním populací ohrožených druhů. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 42: 337–338.
- Kwiatkowski P. (2006): Current state, separetness and dynamics of the Góry Kaczawskie (Kaczawa Mountains) and Pogórze Kaczawskie (Kaczawa Plateau). I. Distribution atlas of vascular plants. – W. Szafer Institute of Botany, PAN, Kraków, 467 p.

Platanthera chlorantha (Custer) Rehb.

C3

41. Střední Povltaví, 6252c, Hrazany (distr. Příbram): dubohabřiny a suťové habřiny na strmých SZS exponovaných svazích vltavského údolí S od samot Hradnice, ca 0,8 km SSV od osady, 340–350 m n. m., při horní hraně údolí u výchozů skalek (amfibolitová rula), jedna kvetoucí rostlina (20. 5. 1998 not. R. Hlaváček).
41. Střední Povltaví, 6252c, Křepeň (distr. Příbram): na rozcestí s turistickou stezkou (modrá značka) ca 1,5 km SSV od obce, 49°43'01,9" N, 14°21'15,7" E, 395 m n. m., 2 rostliny (16. 5. 2009 not. J. Malíček).
41. Střední Povltaví, 6252c, Nalžovice (distr. Příbram): pravobřežní svahy vltavského údolí v NPR Drbákov-Albertovy skály, ca 2,5–3 km S od obce, 300–400 m n. m., při naučné stezce mezi zastávkami 7 a 8 v severní části skalnatého západně exponovaného svahu údolí Vltavy, v zakrslé teplomilné doubravě na drobné světlince s dominující *Brachypodium pinnatum* a *Inula hirta* (1. 6. 2000 not.

R. Hlaváček, J. Michálek et al.); při naučné stezce v lese na plošině nad kaňonem Vltavy (1. 6. 2000 not. *R. Hlaváček, J. Michálek et al.*); přechody světlých teplomilných doubrav k stepním trávníkům a okraj lesní cesty na hranici rezervace – skupiny několika rostlin na více mikrolokalitách ve střední části rezervace (4. 6. 2005 a 16. 5. 2009 not. *J. Malíček & L. Hrouda*, foto *J. Malíček*).

Nejstarší historické údaje o výskytu vemeníku zelenavého v příbramské části Středního Povltaví nalezneme v díle L. Čelakovského (Čelakovský 1882), který publikuje několik sběrů regionálního amatérského botanika Josefa Drtiny. Vemeník zelenavý zmiňuje jako druh „docela častý“ na Sedlčansku a v údolí Vltavy. Uvádí lokality od Nalžovic, z oblasti dnešní PR Vymyšlenská pěšina a také z vrchu Pačiska u Sedlčan. V 60. letech minulého století zmiňuje Čerovský (1964) několik nálezů z údolí Brziny a od Petrovic. Později (cf. Chán et al. 1977) nebyl výskyt vemeníku zelenavého na Sedlčansku pokládán za dostatečně věrohodný, protože nebylo možné vyloučit, že se údaje ve skutečnosti netýkají v. dvoulistého. Ten zde je, nebo alespoň dříve býval, relativně běžným druhem. K této domněnce vybízí i fakt, že Čerovský (l. c.) se na rozdíl od vemeníku zelenavého vůbec nezmiňuje o v. dvoulistém. V následujících (např. Hrouda & Skalický 1988), ba dokonce ani v nejnovějších (Malíček 2007, Malíček 2008, Karlík & Malíček 2008) floristických pracích není již výskyt vemeníku zelenavého ze Sedlčanska zmiňován.

V roce 1993 byl vemeník zelenavý nalezen v NPR Drbákov-Albertovy skály (Hlaváček 1995). Zdejší výskyt potvrzují naše aktuální nově publikované údaje (viz výše). Rovněž je uvedeno další, od rezervace asi 2,5 km vzdálené naleziště u Hrazan. Tyto recentní údaje nejspíše odpovídají lokalitám, které publikoval již Čelakovský (l. c.) z oblasti vltavského údolí v širším okolí obce Nalžovice. Vemeník zelenavý zde sice tvoří relativně početnou, ale prostorově značně izolovanou populaci. Podobně jako některé další chladnomilnější druhy, např. *Aruncus vulgaris*, *Prenanthes purpurea* či *Phyteuma nigrum*, využívá inverzních poloh vltavského údolí a daří se mu tak v jinak poměrně teplém a suchém Povltaví pronikat hluboko do nižších poloh českého vnitrozemí.

Pomineme-li dnes již stěží ověřitelný nález od Sedlčan (Čelakovský l. c.) či zpochybňované (Chán et al. 1977) údaje z údolí Brziny, od Petrovic a Chválova (Čerovský 1964, Knížetová et al. 1987), tak nejbližší lokality vemeníku zelenavého byly pravděpodobně zaznamenány v Brdech (viz níže) a při západním okraji CHKO Blaník na Vlašimsku (Zelený 1964). Směrem na jih se nejbližší naleziště v širokém okolí Vltavy nachází až na Písecko-hlubockém hřebeni, asi 7 km jižně od Týna nad Vltavou při bývalé tvrzi Býšov (1943 leg. *J. Hora*, PRC). Další výskyt je znám od Českých Budějovic, poblíž říčky Malše při obci Nedabyli (Gazda 1970), kde je zřejmě severní hranice souvislejšího rozšíření druhu v jihovýchodní části Šumavsko-novohradského podhůří a Šumavy. Ojedinelý výskyt mezi obcemi Sviny a Dolní Bukovsko (Kurka 1996), který již náleží do Třeboňské pánve, propojuje šumavsko-předšumavskou arelu s roztroušenými lokalitami na Českomoravské vrchovině.

R. Hlaváček & J. Malíček

60. Orlické opuky, 5763a, Podbřeží, osada Podchlumí (distr. Rychnov nad Kněžnou): prosvětlený listnatý háj (jasan, lípa, dub) na jižním svahu vrchu Chlum (357,3 m) 1,9 km Z od Podbřeží, 380 m

- ZSZ od osady Podchlumí, 50°15'43,7" N, 16°10'40,5" E, 300 m n. m. (10. 6. 2007 leg. Z. Kaplan no. 07/164, herb. Kaplan).
- 61b. Týnišťský úval, 5963a, Kozodry (distr. Rychnov nad Kněžnou): velmi řídký smíšený les (jasan, boro-vice, buk, dub) s bohatým bylinným patrem 0,9 km ZSZ od obce, 50°05'40,4" N, 16°11'34,8" E, 300 m n. m. (9. 6. 2007 leg. Z. Kaplan no. 07/148, herb. Kaplan).
- 61b. Týnišťský úval, 5963a, Přestavky (distr. Rychnov nad Kněžnou): řídký listnatý les (dub, jasan, lípa) s bohatým bylinným patrem 790 m JZ–JJZ od obce, 50°03'29,7" N, 16°13'18,8" E, 314 m n. m. (9. 6. 2007 leg. Z. Kaplan no. 07/151, herb. Kaplan).
- 61b. Týnišťský úval, 5963a, Rájec (distr. Rychnov nad Kněžnou): nepoužívaná lesní cesta bohatě zarostlá trávou a bylinami 440 m ZSZ od obce, 50°03'23,0" N, 16°13'24,4" E, 312 m n. m. (9. 6. 2007 leg. Z. Kaplan no. 07/150, herb. Kaplan).

Druh byl v posledních letech nalezen na Rychnovsku na několika nových lokalitách (Kaplan 2005), a to i v územích v minulosti floristicky dobře prozkoumaných. Výše uvedené nálezy představují první údaje pro fytochorion Týnišťský úval a nový údaj pro Orlické opuky, odkud byl druh dosud znám jen ze dvou lokalit.

Nové lokality vemeníku zelenavého byly v posledních letech nalezeny i v jiných územích severovýchodních a východních Čech, kde byl dříve považován za velmi vzácný, např. v Jizerských horách, Krkonoších a jejich podhůří (Šída in Additamenta 7: 304–305, 2008) nebo na Českořtebovsku (Lustyk et al. in Additamenta 6: 317–318, 2007).

Z. Kaplan

34. Plánický hřeben / 87. Brdy, 6448c, Radošice (distr. Plzeň): bezkolencová louka v dřevinami zarůstající pravobřežní nivě Smoliveckého potoka (Lomnice), ca 1,2–1,3 km SV od osady, 570–575 m n. m., vždy jedna kvetoucí rostlina, v roce 1999 nalezena pouze čerstvě utržená lodyha bez přízemních listů (4. 7. 1999 a 8. 6. 2001 not. L. Pivoňková).
- 35a. Holoubkovské Podbrdsko / 87. Brdy, 6348a, Skořice (distr. Rokycany): olšiny a jasanové olšiny v nivě Skořického potoka, ca 1–1,5 km J–JJV od kostela v obci, 500–520 m n. m. (16. 6. 1995 not. J. Sofron; 15. 4. 1999 not. R. Hlaváček, J. Sofron et al.).
87. Brdy, 6348a, Trokavec (distr. Rokycany): jihovýchodní část bezlesí s bývalou osadou Kolvín, nekosené mezofilní trávníky v širším okolí asfaltové cesty od vrchu Okrouhlík (707,5 m) k silniče Skořice – hráz Dolejšího padtrského rybníka, v úseku 0–0,3 km S od jižního okraje bezlesí, ca 3,2 km VSV od obce, 660–675 m n. m., mezikoleji cesty vyjeté v nekoseném nízkostébelném trávníku sv. *Violion caninae*, více rostlin (8. 5. 2002 not. R. Hlaváček & K. Hutr); v nekosených trávnících podél asfaltové cesty, celkem asi několik desítek rostlin, např. v nižším mezofilním trávníku s přimíšenou *Koeleria pyramidata* (23. 6. 2002 foto R. Hlaváček).
87. Brdy, 6348b, Skořice (distr. Rokycany): asi osmdesátiletá smrková kmenovina ca 0,7 km V od vrcholu Palcíře (724,9 m), ca 3,5 km V–VJV od obce, 675–680 m n. m. (14. 6. 1992 not. J. Sofron).
87. Brdy, 6348c, Míšov (distr. Plzeň): levý zvýšený břeh potoka Bradava (2 m od potoka, 3 m od lesa) na západním okraji jižní hranice obce, ca 0,85 km J od hlavní silnice (ca 0,8 km J od požární nádrže), 595–600 m n. m., jedna kvetoucí rostlina (26. 6. 1999 not. L. Pivoňková). V roce 2000 byla lokalita rozdupána od zvěře, následně manžel majitelky pozemku p. Graubnerové pozemek oplotil, vytvořil zde okrasnou zahradu a výskyt vemeníku zanikl.
87. Brdy, 6348c, Míšov (distr. Plzeň): listnatý les ca 1 km V od křižovatky v části obce ležící J od silnice na Borovno, asi 0,2 km J od silnice na Teslíny, 665 m n. m., 4 kvetoucí rostliny a 20 listových růžic (9. 7. 2000 leg. L. Pivoňková, PL).

87. Brdy, 6348d, Věšín (distr. Příbram): smíšený les na severním okraji osady Teslíny, ca 5 km Z–ZSZ od obce, 700 m n. m. (13. 6. 1993 not. J. Sofron).
87. Brdy, 6348d, Věšín (distr. Příbram): Buková, vlhčí kosené louky v jihozápadní části bezlesí u bývalé hájovny Varta, ca 1,2–1,3 km Z od osady, 640–650 m n. m. (13. 6. 2001 not. J. Hadinec, R. Hlaváček & Z. Skála); nejméně 20 rostlin (14. 5. 2001 not. R. Hlaváček).

V Brdech byl od roku 1990 vemeník zelenavý nalezen jen na osmi lokalitách. Těžiště jeho rozšíření leží v loukami protkaném pruhu lesů mezi obcemi Věšín a Borovno, kam spadá většina nálezů, především pak na Kolvínsku a Padrťsku, kde jej v minulosti zaznamenali také Maloch (1913) a Jahn (1925), a v širším okolí osady Teslíny, odkud je znám rovněž historický údaj J. Veselého (Veselý 1935). K němu v poválečných letech přibyl sběr K. Homana (22. 6. 1971, PL), nálezy J. Štěpána z roku 1961 (Štěpán 1968) a J. Holuba z roku 1985 (Hrouda & Skalický 1988). Výrazně k jihu je posunuto naleziště u osady Radošice, které je již na samém okraji Brd. Ani zde se však nejedná o zcela izolovaný výskyt, neboť z okolí nedalekého Chynína uvedl druh také Maloch (l. c.). V minulosti byl znám i ze severní části Brd a kontaktních partií Podbrdská. Rostl především na lesních a k lesům přiléhajících loukách na Obecnícku, odkud jej již v 19. století jako hojný zmiňuje z lesní louky „Klásterka” J. Freyn (Čelakovský 1883). Další lokality později přidali Domin (1903) a především Veselý (l. c.). Nálezy ze Strašicka uvádí J. Jahn (Čelakovský 1887, Jahn 1925). Protože výskyt vemeníku zelenavého nebyl později ze severní části Brd publikován, je možné, že v současnosti roste pouze ve středních a jižních Brdech.

S výjimkou širokého plochého úvalu s padrťskými rybníky a morfologicky poměrně málo členitého širšího okolí Teslín se vemeník zelenavý nachází spíše v okrajových částech a na hranici fytogeografického okresu Brdy. V maximální nadmořské výšce byl zaznamenán nedaleko PR Na skalách – asi 710 m n. m. (nález J. Štěpána z roku 1961), na aktuálnější (po roce 1989) známých lokalitách vystupuje nejvýše při severním okraji Teslín – 700 m n. m. Setkat se s ním můžeme jak v lesích (údolní luhy, smíšené lesy, kulturní smrčiny), tak na kosených nebo opuštěných loukách sv. *Violion caninae* a *Molinion caerulae*. Na lesních loukách (viz např. Veselý l. c.) byl v minulosti pravděpodobně běžnější než dnes, ale v důsledku jejich pozdější degradace či přímé likvidace z těchto biotopů ustoupil. Vzhledem k malému počtu nalezišť a nízké početnosti jednotlivých populací je v Brdech silně ohroženým druhem.

Brdská populace je poměrně izolovaná. Ve většině kontaktních fytochorionů se tento vemeník objevuje jen sporadicky až ojediněle nebo není uváděn vůbec. Více lokalit bylo publikováno (Maloch 1913, Veselý 1938–1939, Pešek et al. 1966, Homan 1970, Nesvadbová & Sofron 1996) nebo herbářově doloženo (F. Maloch 1899, V. Mencl 1939 a 1942, A. Sobota 1939, F. Zikan 1939 – vše PL) z Holoubkovského Podbrdská, tedy z lesnatého území, kam z Brd výrazněji přesahují také některé další alespoň částečně horsky či oceánicky laděné druhy, např. *Blechnum spicant*, *Petasites albus*, *Stellaria longifolia* nebo *Trientalis europaea*. Na větším množství lokalit byl druh nalezen i v Plánickém hřebeni, většina jich ale leží při jižní hranici na kontaktu se Šumavou, resp. Královským hvozdem,

kde je relativně běžnější (např. Sofron 1986, Řepka & Lustyk 1998, Sofron 2000). Pouze jediná, teprve v roce 2006 objevená lokalita, se nachází ve střední části fytochorionu, a to na Jelením vrchu u Habartic (Čížek & Král, in prep.). V připravovaném osmém svazku Květeny ČR bude uvedeno rovněž několik údajů z Příbramského Podbrdsk (J. Zázvorka 2009 in verb.), vesměs se ale jedná o výskyt vztahovaný k obcím ležícím téměř na hranici (Bratkovice, Malý Drahlín) nebo blízko hranice (Trhové Dušnice) fytogeografického okresu Brdy, k němuž se pravděpodobně již vztahuje taktéž do Příbramského Podbrdsk zařazený údaj „Obecnice, nádrž Octárna“. Sporadické nálezy jsou známy z Plzeňské pahorkatiny vlastní, kde se vemeník zřídka objevuje v širším okolí Plzně (1970 leg. V. Vacek, PL; Vacek 1995). Ojedinělý historický údaj pochází též od Březiny (J. Zázvorka 2009 in verb.), která již leží na hranici s oblastí hojnějšího výskytu – Holoubkovským Podbrdskem. Pouze jediná lokalita je známa z Blatenska (Skalický & Toman 1958, Chán 1999). Z Hořovické kotliny údaje chybějí, ojedinělé historické lokality pocházejí až ze severnější situovaného Českého krasu (J. Zázvorka 2009 in verb.). Na Březnickém Podbrdsku nebyl vemeník zelenavý zřejmě nikdy pozorován. Výskyt v navazujícím Příbramském Podbrdsku je omezen pouze na kontakt s Brdy; dále na východ směrem k Vltavě již vemeník zřejmě nepronikl. Nejbližší lokality jsou známy až z vltavského údolí (viz výše uvedené údaje ze Středního Povltaví).

Existence byť jen nízkého počtu lokalit v podhůří severozápadní části Šumavy (nejhojněji na Sušicko-horažďovických vápencích, cf. Vaněček 1949, 1961 a 1969) a ve více-méně navazujících fytochorionech (Plánický hřeben, Blatensko) naznačuje možnost migračního propojení brdské populace s populací severozápadní Šumavy.

R. Hlaváček, J. Nesvadbová, L. Pivoňková & J. Sofron

- 93a. Krkonoše lesní, 5258d, Jablonec nad Jizerou (distr. Semily): Horní Dušnice, střed západního okraje osady, louka sv. *Polygono bistortae-Trisetion flavescens* na svahu východní expozice nad cestou, 550 m n. m., 3 rostliny (červen 2001 not. I. Špatenková).
- 93a. Krkonoše lesní, 5258d, Rokytnice nad Jizerou (distr. Semily): Dolní Rokytnice-Letní strana, Liščí Dira, na okraji porostu společenstva sv. *Calthion palustris*, 650 m n. m. (červenec 2004 not. A. Moravcová).
- 93a. Krkonoše lesní, 5258d, Rokytnice nad Jizerou (distr. Semily): Dolní Rokytnice-Zimní strana, svah severovýchodní expozice nad zástavbou lemující páteřní silnici:
- v komplexu rozsáhlých kosených luk ca 0,3 km VSV od křižovatky silnice Jablonec nad Jizerou – Harrachov a odbočky do Dolní Rokytnice, 50°43'09,1" N, 15°25'34,9" E, 580 m n. m., 1 rostlina (25. 6. 2007 not. V. Horáková);
 - trávník v ovocném sadu u chalupy 0,28 km SV od křižovatky silnice Jablonec nad Jizerou – Harrachov a odbočky do Dolní Rokytnice, 50°43'11,4" N, 15°25'31,8" E, 525 m n. m. (27. 6. 2009 not. V. Horáková & P. Lustyk);
 - kosená louka nad chalupou 0,83 km VSV od křižovatky silnice Jablonec nad Jizerou – Harrachov a odbočky do Dolní Rokytnice, 50°43'16,3" N, 15°25'57,9" E, 555 m n. m., 2 rostliny (27. 6. 2009 foto P. Lustyk & V. Horáková);
 - kosená louka s občasnou vodotečí, jejímž zdrojem je pravděpodobně částečně funkční vodojem 0,97 km VSV od křižovatky silnice Jablonec nad Jizerou – Harrachov a odbočky do Dolní Rokytnice, 50°43'17,2" N, 15°26'04,1" E, 580 m n. m., asi 30 rostlin (25. 6. 2007 not. V. Horáková); 12 rostlin (27. 6. 2009 not. V. Horáková & P. Lustyk).

- 93a. Krkonoše lesní, 5258d, Rokytnice nad Jizerou (distr. Semily): Horní Rokytnice-Letní strana, Staropacká bouda, suší louka sv. *Polygono bistortae-Trisetion flavescentis*, 800 m n. m. (červen 2004 not. A. Moravcová).
- 93a. Krkonoše lesní, 5358b, Jablonec nad Jizerou (distr. Semily): Bratrouchov, svah jihozápadní expozice asi 300 m J od parkoviště na konci silnice, nad cestou, mezi okrajem lesa a pastvinou, 645 m n. m., 1 rostlina (červen 2008 not. I. Špatenková).
- 93a. Krkonoše lesní, 5358b, Jestřabí v Krkonoších (distr. Semily): Ovcáry, druhově bohaté kosené louky na svazích nad Jestřábským potokem, 3 mikrolokality, 655–690 m n. m. (červenec 1995 not. L. Harčariková & J. Harčarik).
- 93a. Krkonoše lesní, 5358b, Poniklá (distr. Semily): jihozápadní cíp enklávy Zabylý, 200 m nad hlavní silnicí v zatáčce u Mařikova, 0,8 km Z od kóty Končiny (702,6), v neudržované louce sv. *Arrhenatherion elatioris* ve svahu západní expozice nad cestou, 525 m n. m., asi 50 rostlin (červen 2008 not. I. Špatenková).
- 93a. Krkonoše lesní, 5359, Dolní Dvůr (distr. Trutnov): při bezejmenném potůčku těsně pod hranicí lesa nad stavením čp. 35, 650 m n. m., 1 rostlina (1995 not. H. Štursová).
- 93a. Krkonoše lesní, 5359a, Benecko (distr. Semily): Ve Vatikáně, louka sv. *Polygono bistortae-Trisetion flavescentis* ca 100 m SZ od lyžařského vleku Kejnosa, 50°39'40,7" N, 15°33'05,4" E, 790 m n. m. (červenec 2002 not. J. Husáková); 1 rostlina (27. 6. 2009 not. V. Horáková & P. Lustyk).
- 93a. Krkonoše lesní, 5359a, Benecko (distr. Semily): Bukovice, kosená louka sv. *Polygono bistortae-Trisetion flavescentis* ca 100 m SV od hotelu Bellevue, 50°40'22,1" N, 15°33'35,8" E, 3 rostliny (4. 7. 2009 not. V. Horáková).
- 93a. Krkonoše lesní, 5359a, Benecko (distr. Semily): Na Lukách, louka s malým lyžařským vlekem u hotelu Královodvorských cementáren, 50°40'17,3" N, 15°33'42" E, 1 rostlina (4. 7. 2009 not. V. Horáková).
- 93a. Krkonoše lesní, 5359a, Jestřabí v Krkonoších (distr. Semily): Roudnice, kosená louka na svahu jihozápadní expozice poblíž Roudnického potoka, na okraji zástavby, 745–750 m n. m. (červenec 1995 not. L. Harčariková & J. Harčarik).
- 93a. Krkonoše lesní, 5359a, Jestřabí v Krkonoších (distr. Semily): Roudnice, svah jižní expozice nad pravostranným přítokem Jizerky, pod cestou, asi 420 m JZ od kóty Aldrov (776,0), okraj vlhké pcháčové louky s přechodem do vegetace sv. *Polygono bistortae-Trisetion flavescentis*, 757 m n. m., 2 rostliny (červen 2008 not. I. Špatenková).
- 93a. Krkonoše lesní, 5359a, Vítkovice (distr. Semily): svahy VSV expozice nad Jizerkou asi 0,2–0,35 km SZ od mostu v ohybu Jizerky, 580 m n. m. (1992 not. L. Kirschnerová).
- 93a. Krkonoše lesní, 5359c, Dolní Štěpanice (distr. Semily): louka sv. *Arrhenatherion elatioris* Z od silnice na Vítkovice, 600 m S od křižovatky na Benecko, 443 m n. m., 12 rostlin, z toho asi 8 zničeno v červenci 2008 při výstavbě rodinného domu (červen 2008 not. I. Špatenková).

První nález *Platanthera chlorantha* v Krkonoších je doložen z roku 1992 (Kolektiv 1980–2007). Lze se domnívat, že před rokem 1992 nebyla věnována dostatečná pozornost rozlišování druhů rodu *Platanthera*, takže početnost výskytu vemeníku zelenavého u území bude pravděpodobně vyšší. Uvedené nálezy pocházejí z pravidelných inventarizačních průzkumů, z mapování biotopů soustavy Natura 2000 a z běžných terénních pochůzk pracovníků Správy KRNP. Záznamy o výskytu vemeníku zelenavého jsou především ze západní části Krkonoš, z východní zatím údaje chybí. Druh se na území Krkonoš vyskytuje na podhorských a horských loukách, autoři uvádějí zejména svaz *Polygono-Trisetion*. Jedná se o menší plochy obvykle jednou ročně sečených luk. Počet jedinců na lokalitách bývá nízký, běžný je výskyt 3 až 5 jedinců, ojediněle 10 jedinců. Výjimkou jsou lokality z Dolní

Rokytnice a Poniklé, kde bylo napočítáno přibližně od 30 do 50 rostlin. Vyšší počet kvetoucích rostlin z lokality v Rokytnici nad Jizerou také uvádí ve svém příspěvku Šída (Ad-ditamenta 7: 304–305, 2008). Zároveň autor upozorňuje na vzácnější výskyt vemeníku dvoulistého (*Platanthera bifolia*). Z našich pozorování lze tuto domněnku potvrdit. V západní části území byl vemeník dvoulistý pozorován s nižší frekvencí výskytu než vemeník zelenavý. I když se celkový počet známých lokalit vemeníku zelenavého v Krkonoších od roku 1992 zvýšil, počet jedinců na lokalitách je nízký a je nutné zdůraznit, že se jedná o druh pro Krkonoše vzácný.

Podrobnější komentář k druhu *Platanthera chlorantha* v Krkonoších byl již publikován (cf. Horáková & Štátná 2008).

V. Horáková

Je s podivem, že z dřívější doby neexistuje žádný spolehlivý údaj o výskytu *P. chlorantha* v Krkonoších, ačkoliv jde o území mimořádně podrobně prozkoumané. Neuvádí jej ani Šourek (1970), ani monograf čeledi *Orchidaceae* v Československu F. Procházka, např. ve své práci (Procházka 1980) výslovně uvádí, že tento druh v Krkonoších chybí. Je tedy i docela možné, že nálezy z posledních let jsou součástí pozvolného šíření druhu v české krajině, jak je patrné v současnosti i u řady jiných orchidejí.

[eds]

Čelakovský L. (1882): Resultate der botanischen Durchforschung Böhmens im Jahre 1881. – S.-B. Königl. Böhm. Ges. Wiss., cl. 2, 1881: 360–395.

Čelakovský L. (1887): Resultate der botanischen Durchforschung Böhmens im Jahre 1885. – S.-B. Königl. Böhm. Ges. Wiss., cl. 2, 1886: 28–92.

Čeřovský J. (1964): Příspěvek ke květeně Sedlčanska. – Sborn. Vlastiv. Pr. z Podblanicka 5: 7–23.

Domin K. (1903): Brdy. Studie fytogeografická. – Sborn. Čes. Společ. Zeměvěd., Praha, 9/7: 205–213.

Gazda J. (1970): Příspěvek ke květeně jižních Čech III. – Zprávy Čs. Bot. Společ. 5: 161–169.

Hlaváček R. (1995): Příspěvek k poznání flóry a vegetace NPR Drbákov-Albertovy skály. – Bohem. Centr. 24: 27–74.

Homan K. (1970): Květena Blovice. – In: Škrábek K. [ed.], Muzejní Práce. 10 roků činnosti pracovníků okresního muzea v Blovicích 1960–1970, p. 31–47, Okresní muzeum Blovice.

Horáková V. & Štátná P. (2008): Novinky z Krakonošovy zahrady. – Krkonoše Jizerské hory, Vrchlabí, 41/7: 4–7.

Hrouda L. & Skalický V. [eds] (1988): Floristický materiál ke květeně Příbramska I. Výsledky floristického kursu Čs. botanické společnosti 1985 v Příbrami. – Vlastiv. Sborn. Podbrdská 27 (1984): 115–195.

Chán V., Čeřovský J. & Slaba R. (1997): Příspěvek ke květeně vápenců u Petrovic blíže Sedlčan a její srovnání s květenou Předšumavských vápenců. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 32: 25–40.

Chán V., Kaiser J., Skalický V., Slaba R. & Vaněček J. (1977): Floristicko-fytogeografický příspěvek ke květeně okolí Milevska. – Přírod. Čas. Jihočes., České Budějovice, 1973/13, suppl. 2: 45–112.

Jahn J. (1925): Posudek o projektu dělostřelecké střelnice v Brdech se stanoviska geologicko-hydrologického. – In: Důvodová zpráva Ministerstva národní obrany Praha, p. 1–98.

Kaplan Z. [ed.] (2005): Výsledky floristického kursu České botanické společnosti v Kostelci nad Orlicí (4.–10. července 2004). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 40, suppl. 2005/1: 1–76.

Karlík P. & Malíček J. (2008): Flóra a vegetace navrhované přírodní rezervace Týnčanský kras. – Vlastiv. Sborn. Středního Povltaví, Sedlčany, 1: 180–208.

- Knížetová L., Pecina P. & Pivničková M. (1987): Prověrka maloplošných chráněných území a jejich návrhů ve Středočeském kraji v letech 1982–85. – Bohem. Centr. 16: 7–262.
- Kolektiv (1980–2007): Inventarizační průzkum Správy KRNP. Botanický inventarizační průzkum území KRNP 1976–2007. – Ms. [Depon. in: Správa KRNP, Vrchlabí]
- Kurka R. (1996): Floristický materiál ke květeně Třeboňské pánve a přilehlých oblastí. – Ms. [Depon. in: Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích]
- Maliček J. (2007): Botanický průzkum přírodní rezervace Jezero. – Bohem. Centr. 28: 353–364.
- Maliček J. (2008): Floristický příspěvek ke květeně Sedlčanska. – Vlastiv. Sborn. Středního Povltaví, Sedlčany, 1: 5–77.
- Maloch F. (1913): Květena v Plzeňsku. – Plzeň, 316 p.
- Nesvadbová J. & Sofron J. (1996): Flóristický kurz ČSBS v Blovicích (5. 7. – 12. 7. 1986). – Sborn. Západočes. Muz. Plzeň, sect. natur., 94: 23–48.
- Pešek J. et al. (1966): Květena Rokycanska. – Plzeň, 292 p.
- Procházka F. (1980): Současné změny východočeské flóry a poznámky k rozšíření chráněných druhů rostlin. – Krajské muzeum východních Čech, Hradec Králové, 135 p.
- Řepka R. & Lustyk P. (1998): Floristické údaje vybraných druhů pro Květenu Šumavy. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 32 (1997): 161–181.
- Skalický V. & Toman J. (1958): Příspěvek ke květeně Blatenska. – Preslia 30: 307–326.
- Sofron J. (1986): Krátká floristická sdělení z území Československa. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 21: 20, 34.
- Sofron J. (2000): Rámcový nástin vegetačních poměrů Kochánovska. – Ms., 20 p. [depon. in: Knih. bot. odd. Západočes. Muz. Plzeň]
- Šourek J. (1970): Květena Krkonoš. – Academia, Praha.
- Štěpán J. (1968): Studie o lesní flóře a vegetaci Brd a Podbrdská. – Ms., 416 p. [Rigor. pr.; depon. in: Knih. Kat. Bot. Přír. Fak. UK, Praha]
- Vacek V. (1995): Materiál ke květeně Přešticka. – Sborn. Západočes. Muz., sect. natur., 91: 5–131.
- Vaněček J. (1949): Květena Horažďovicka. – Čs. Bot. Listy 2: 58–61.
- Vaněček J. (1961): Chráněné rostliny horního Pootaví. – Ochr. Přír., Praha, 16: 67–74.
- Vaněček J. (1969): Květena Horažďovicka. – KSSPPOP Plzeň, 272 p.
- Veselý J. (1935): Několik poznámek k brdské květeně. – Čas. Nár. Mus., sect. natur., 109: 130–144.
- Veselý J. (1938–1939): Několik zajímavostí z brdské květeny. – Věda Přír. 19: 276, 277.
- Zelený V. (1964): Příspěvek k výzkumu květeny Vlašimska II. – Sborn. Vlastiv. Pr. z Podblanicka 5: 25–31.

***Polycnemum arvense* L.**

C1

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6765c, Brno-Kníničky: PP Skalky u přehrady, jižně orientovaný skalnatý svah nad levým břehem Svratky, 220–245 m n. m., mnoho desítek rostlin v řídké vegetaci se *Stipa smirnovii* (30. 5. 2008 not. D. Dvořák & J. Roleček, det. J. Roleček; 10. 7. 2008 leg. D. Dvořák, BRNU).
- [16 m², 10. 7. 2008 D. Dvořák. – E₁ (35 %): *Festuca valesiaca* 2b, *Artemisia campestris* 2m, *Berteroa incana* 1, *Stipa smirnovii* 1, *Arabidopsis thaliana* +, *Asperula cynanchica* +, *Asplenium septentrionale* +, *Bothriochloa ischaemum* +, *Centaurea stoebe* s. l. +, *Chondrilla juncea* +, *Eryngium campestre* +, *Euphorbia cyparissias* +, *Festuca pallens* s. l. +, *Hieracium pilosella* +, *Holosteum umbellatum* +, *Hylotelephium maximum* +, *Jovibarba globifera* +, *Koeleria macrantha* +, *Oxalis acetosella* +, *Poa bulbosa* +, *Polycnemum arvense* +, *Potentilla argentea* +, *Seseli osseum* +, *Thymus praecox* agg. +, *Trifolium arvense* +, *Verbascum phlomoides* +, *Veronica dillenii* +, *Echium vulgare* r, *Lactuca viminea* r. – E₀ (15 %)]
- 36a. Blatensko, 6548d, Vrbo (distr. Strakonice): výslunný jižní okraj borového lesa 50 m S od silnice směr Kadov 0,8 km Z od osady, 49°24'12,4" N, 13°47'43,3" E, 505 m n. m., asi 20 rostlin (5. 10. 2008 leg. P. Leischner, CB).

- 36a. Blatensko, 6548d, Vrbno (distr. Strakonice): výslunný jihozápadní okraj borového lesa (hranice les-louka) na návrší s chatovou zástavbou S od rybníka Velká Kuš 0,4 km JZ od osady, 49°24'03,9" N, 13°47'58,9" E, 497 m n. m., desítky rostlin (5. 10. 2008 leg. *P. Leischner*, CB).
- 36b. Horažďovicko, 6648d, Hlupín (distr. Strakonice): výslunný jižní okraj borového lesa na návrší Na městských nad silnicí 2,3 km ZJZ od obce, 49°19'42,7" N, 13°46'28,1" E, 420 m n. m., stovky rostlin (25. 9. 2008 leg. *R. Paulič & P. Leischner*, CB, PRC).
- 36b. Horažďovicko, 6648d, Mečichov (distr. Strakonice): výslunný jihozápadní okraj borového lesa nad silnicí 3 km ZJZ od středu obce, 49°20'15,5" N, 13°46'12,6" E, 430 m n. m., asi 10 rostlin (8. 10. 2007 leg. *P. Leischner*, CB).
- 36a. Blatensko, 6649c, Chrástovice (distr. Strakonice): výslunný jihozápadní okraj lesíka 0,5 km S od rybníka Malduchy JV od obce, 49°19'47" N, 14°54'24" E, 488 m n. m., ojediněle (10. 10. 2008 leg. *P. Leischner*, CB).
38. Budějovická pánev, 6750b, Ražice (distr. Písek): výslunný jihozápadní okraj lesnatého návrší Pikárna nad severovýchodním břehem rybníka Řezabinec, 49°15'34,2" N, 14°05'44,9" E, 380 m n. m., desítky rostlin (4. 10. 2008 leg. *R. Paulič, J. Košnar et al.*, CB; 3. 8. 2009 leg. *R. Paulič & P. Nedvěďová*, PRC).

Nové nálezy ve fytogeografickém okrese Horažďovická pahorkatina (cf. Paulič in *Additamenta* 6: 318, 2007) naznačují, že druh zde má dosud životaschopné populace. Chruplavník rolní se zde vyskytuje při okrajích borových porostů na granodioritovém podkladu. Při zevrubném bádání v tomto území by se jistě našlo ještě několik nových lokalit.

R. Paulič

***Polystichum lonchitis* (L.) Roth**

C1

- 73b. Hanušovická vrchovina, 5868a, Branná (distr. Šumperk): opuštěný vápencový lom SV od obce, 50°10'05,1" N, 17°01'30,08" E, 750 m n. m., dvě vitální rostliny (1989 not. *R. Procházka & J. Drozd*; 18. 4. 2008 not. *L. Bureš & R. Štencel*).
75. Jesenické podhůří, 6070a, Malá Štáhle (distr. Bruntál): opuštěný břidlicový lom na levobřežním svahu Moravice, ca 1 km severně od obce, zastíněná lomová stěna, 49°57'46,9" N, 17°20'27,7" E, 590 m n. m., jediný vitální exemplář (22. 11. 2002 foto *Z. Burešová*, Bureš 2002; 6. 4. 2008 foto *L. Bureš*).
97. Hrubý Jeseník, 5969c, Karlov pod Pradědem (distr. Bruntál): skála v Malé kotlině, 50°02'21,37" N, 17°12'31,05" E, 1265 m n. m., čtyři vitální staré exempláře (17. 6. 1989 not. *L. Bureš*, 12. 5. 2008 foto *L. Bureš*).
97. Hrubý Jeseník, 5969c, Vernířovice (distr. Šumperk): suťový les v Jelením dole (jihozápadní úbočí Jeleního hřbetu), 50°02'14,3" N, 17°11'29,9" E, 1135 m n. m., jediný exemplář (1993 not. *J. Kulich*; 16. 6. 2009 foto *L. Bureš*).

Z Hrubého Jeseníku byla více než 150 let známa jediná lokalita kapradiny hrálovitě – Velká kotlina, odkud ji jako první uváděl Grabowski (1843). Z pozdějších literárních údajů nebylo vždy zcela jasné, jestli autoři tuto vzácnou kapradinu ve Velké kotlině sami viděli, nebo jen převzali Grabowského údaj. Roku 1906 ji tam jistě viděl Podpěra (1924: 97), z roku 1924 existuje herbářová položka od H. Lause (PRC) a z roku 1947 od J. Šmardy (BRNU). Při podrobných geobotanických průzkumech Velké kotliny jsme ji zde v 70. letech minulého století našli na více místech a v současnosti tam stále roste. Při započetí kácení kleče v Malé kotlině jsme v roce 1989 na dosud nepřístupných skalách v jihozápadní části našli několik vitálních rostlin. Na obnažených skalách se po vykácení kleče začala

tato kapradina množit, v současnosti čítá populace více jak 30 exemplářů a víc než polovina z nich je mladých. Malá kotlina se tak stala pro kapradinu hrálovitou druhou lokalitou s poměrně početnou populací. Třetí současnou lokalitou v CHKO Jeseníky je Jelení důl, kde v roce 1993 našel jediný exemplář J. Kulich.

Kodalíková (1962: 45) však nalezla v pražských herbářích kromě Lausových a Šmar dových sběrů z Velké kotliny i Lenečkovy sběry z Červené hory z roku 1940 (PRC). Odtud nebyla nikým jiným uváděna a nám se ji tam nepodařilo najít.

V roce 1989 nás upozornili dobrovolní strážci CHKO Jeseníky R. Procházka a J. Drozd na další lokality: Hučivá Desná, Červenohorské sedlo a opuštěný vápencový lom SZ od Branné. Podařilo se nám ověřit pouze poslední z nich.

Z blízkosti CHKO Jeseníky existuje ještě údaj doložený herbářovým sběrem z Grunwaldu u Rýmařova (Podpěra 1924: 97) a údaj z vápencového vrchu Fichtenstein u Dolní Lipové (Vicherek 1955: 416). Podpěrovu lokalitu se nám nepodařilo identifikovat a na Vicherkově lokalitě jsme kapradinu hrálovitou v 70. letech opakovaně marně hledali

L. Bureš & Z. Burešová

Bureš L. (2002): ZM 1:10 000 (15–31–06, 15–31–11, 15–31–16, 15–31–21) (T0074), závěrečná textová zpráva k mapování biotopů soustavy Natura 2000 a Smaragd. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]

Grabowski H. (1843): Flora von Oberschlesien und dem Gesenke, mit Berücksichtigung der geognostischen, Boden- und Höhen-Verhältnisse. – Breslau.

Hendrych R. (2006): Polystichum lonchitis, zvlášť různost geneze v naší květeně. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 41: 275–303.

Kodalíková J. (1963): Rozšíření některých horských druhů v Českém masívu. – Ms. [Dipl. pr.; depon. in: Knih. Kat. Bot. PřF UK, Praha]

Podpěra J. (1924): Květena Moravy ve vztazích systematických a geobotanických. – Pr. Morav. Přírod. Společ. 1: 1–359.

Vicherek J. (1955): Nové nálezy některých vzácnějších rostlin z Moravskoslezských Beskyd a Hrubého Jeseníku. – Přírod. Sborn. Ostrav. Kraje, Opava, 16: 412–417.

***Pontederia cordata* L.**

7b. Podřipská tabule, 5652d, Býkev (distr. Mělník): návesní rybník (23. 6. 2004 leg. *Jaroslav Rydlo*, ROZ; Rydlo 2006).

11a. Všetatské Polabí / 11b. Poděbradské Polabí, 5854b, Sedlčanky (distr. Praha): tůň u lesa Netušil 1 km V od obce (Rydlo 2005).

11b. Poděbradské Polabí, 5856b, Chvalovice (distr. Nymburk): v Labi u levého břehu 100 m pod novým mostem, říční km 62,91 (2006 not. *L. Rívolová*; 3. 8. 2007 leg. *Jan Rydlo* & *Jaroslav Rydlo*, ROZ; Rydlo 2007).

18b. Dolnomoravský úval, 6870d, Babice (distr. Uherské Hradiště): Rameno „Babice I“ podkovovitého tvaru na pravém břehu řeky Moravy, 49°07'20" N, 17°29'23" E, asi pět rostlin (Petrová 2005).

Modráška srdčitá (čeleď modráskovitě, *Pontederiaceae*) je původní v Severní Americe od jihovýchodního okraje Kanady a východní poloviny USA na jih, a odtud přes Střední Ameriku až do Jižní Ameriky. Je pěstována a zplaněla na všech kontinentech, v Evropě byla zatím zjištěna v jižní Anglii (Sell & Murrell 1996), západním Německu (Hussner 2005), ČR, Švýcarsku (Hess et al. 1967) a severní Itálii (Pignatti 1982).

Zvláště za květu je velmi dekorativní, a proto je i u nás občas pěstovaná v zahradních rybníčkách a paludáriích, a některými obzvláště aktivními pěstiteli už i ve volné přírodě. Podobně jako v případě druhu *Eichhornia crassipes* ze stejné čeledi (viz str. 239) se zde jedná o módní vysazování exotických mokřadních rostlin do přírody bez ohledu na možná nebezpečí (cf. Kaplan et al. 2007). Podle sdělení Jaroslava Rydla (8. 4. 2009 in litt.) byla v jedné z tůní u Sedlčánek s jistotou vysazena novým majitelem, téměř jistě je vysazená také v obci Býkev, naopak na odlehle místo u Chvalovic ji s největší pravděpodobností přinesla voda.

Z. Kaplan

- Hess H. E., Landolt E. & Hirzel R. (1967): Flora der Schweiz und angrenzender Gebiete. Vol. 1: Pteridophyta bis Caryophyllaceae. – Birkhäuser Verlag, Basel & Stuttgart.
- Hussner A. (2005): Zur Verbreitung aquatischer Neophyten in der Erft (Nordrhein-Westfalen). – Geobot. Kolloq., Frankfurt am Main, 19: 55–58.
- Petrová M. (2005): Vodní a pobřežní vegetace odstavených ramen Moravy mezi Otrokovicemi a Kostelany. – Ms. [Dipl. pr.; depon. in: Úst. Bot. Zool. Přír. Fak. Masaryk. Univ., Brno]
- Pignatti S. (1982): Flora d'Italia. – Edagricole, Bologna.
- Rydlo J. (2005): Vodní makrofyty ve stojatých vodách na Poděbradsku a Nymbursku. – Muz. Současn., ser. natur., 20: 11–134.
- Rydlo J. (2006): Vodní makrofyty ve stojatých vodách v oblasti soutoku Labe a Vltavy. – Muz. Současn., ser. natur., 21: 25–70.
- Rydlo J. (2007): Vodní makrofyty v Labi mezi Chvaleticemi a Mělníkem – změny po ukončení lodní dopravy uhlí. – Muz. Současn., ser. natur., 22: 27–95.
- Sell P. & Murrell G. (1996): Flora of Great Britain and Ireland. Vol. 5: Butomaceae – Orchidaceae. – Cambridge University Press, Cambridge.

***Potentilla micrantha* DC.**

C2

78. Bílé Karpaty lesní, 6974a, Brumov-Bylnice (distr. Zlín): travnatý svah západní expozice (sklon 45°) pod domy nad silnicí ve středu obce, 500 m J od kostela, 320 m n. m., mírně zastíněno, dominanta na ploše 15 × 6 m a v těsné blízkosti roztroušeně (26. 4. 2008 leg. et foto K. Vincencová, OLM).

***Pyrola chlorantha* Sw.**

C1

- 36a. Blatensko, 6649b, Láz (distr. Strakonice): starý mechatý bor ve východním cípu lesa Hradce 1, 1 km SSZ od osady, 49°21'24,1" N, 13°55'19,3" E, 520 m n. m., řídcce (15. 8. 2009 leg. R. Paulič, CB). [20 m², sklon 5°, 15. 8. 2009 R. Paulič. – E₃ (30 %): *Pinus sylvestris* 3. – E₂ (30 %): *Picea abies* 3. – E₁ (15 %): *Vaccinium myrtillus* 3, *Luzula luzuloides* 2a, *Picea abies* 2m, *Pyrola chlorantha* +, *Calluna vulgaris* +, *Quercus robur* r, *Epipactis helleborine* r, *Melampyrum pratense* r. – E₀ (90 %): neanalyzováno]
- 37e. Volyňské Předšumaví, 6948d, Pravětín (distr. Prachatice): 1,0 km JV od kaple v obci, lesní cesta na severozápadním úbočí vrchu Na Vršcích (nedaleko lokality *Diphasiastrum complanatum*), SZ expozice, 49°02'35" N, 13°49'08" E, 885 m n. m., asi 40 sterilních rostlin (7. 7. 2002 not. D. Půbal, herb. Půbal; Půbal 2006).
- 37e. Volyňské Předšumaví, 6949c, Šumavské Hoštice (distr. Prachatice): 1,4 km JZ od kostela v obci, světlý borový lesík podél levé strany silnice směrem na Machův Mlýn, JZ expozice, 49°01'97" N, 13°51'37" E, 780 m n. m., 3 rostliny (3. 7. 1998 leg. D. Půbal & A. Pavlíčko, herb. Půbal; Půbal 2006).
- 37e. Volyňské Předšumaví, 6949c, Trhonín (distr. Prachatice): 550 m JZ od kaple ve Vícemilech, v podrostu skupiny bříz ve smrkové monokultuře, spolu s hojnější *Pyrola media*, S expozice, 49°02'50,8" N; 13°50'00,3" E, 798 m n. m., 5 rostlin (2. 6. 2005 not. D. Půbal; Půbal 2006).

- 37h. Prachatické Předšumaví, 6949c, Švihov (distr. Prachatice): 450 m J od kóty Studená (882,7), na okraji lesní cesty, JZ expozice, 49°01'89" N, 13°53'60" E, 820 m n. m., 7 rostlin (16. 11. 2002 leg. D. Půbal, herb. Půbal; Půbal 2006).
- 37h. Prachatické Předšumaví, 6949c, Vojslavice (distr. Prachatice): 600 m Z od kaple v obci, vrcholové partie borového lesa na kótě 884, na lesní cestě, JZ expozice, 875 m n. m., 3 kvetoucí rostliny na ploše 1 m² spolu s *Pyrola media* (9. 6. 2002 not. D. Půbal; Půbal 2006).
- 37i. Chvalšinské Předšumaví, 7050c, Chroboly (distr. Prachatice): les těsně nad cestou na hřebeni mezi dvěma levostrannými přítoky Zlatého potoka, asi 1,8 km JJV od kostela v obci, 710 m n. m., porost asi 10 m², asi 20 odkvetlých rostlin a desítky sterilních (21. 5. 2005 leg. P. Koutecký, herb. P. Koutecký; CBFS).
52. Ralsko-bezděžská tabule, 5354c, Ralsko (distr. Česká Lípa): osada Hradčany, Hradčanské stěny JZ od osady, skalnatý hřeben 0,1 km V od kóty Havraní vrch (356,6), 50°36'55" N, 14°41'52" E, trs několika růžic, jedna kvetoucí (5. 6. 2008 not. J. Sádlo & P. Petřík).
52. Ralsko-bezděžská tabule, 5355a, Hamr na Jezeře (distr. Česká Lípa): v boru na JJV svahu kóty Ocasovský vrch (487,4), 50°40'57" N, 14°53'7,4" E, 3 trsy s ca 20 listovými růžicemi včetně nekvetoucích (populaci našel kolem roku 1982 a opakovaně evidoval P. Rychtařík; 9. 7. 2009 not. P. Rychtařík, J. Sádlo & J. Novák).
52. Ralsko-bezděžská tabule, 5355a, Hamr na Jezeře (distr. Česká Lípa): svah na východním okraji tabulového vrchu Dlouhý kámen, 50°40'19" N, 14°50'50" E, 3 drobné rostliny, z toho 1 fertilní (kolem roku 1981 not. P. Rychtařík). Populace v několika následujících letech zanikla bez zjevných příčin.
52. Ralsko-bezděžská tabule, 5355a, Lázně Kundratice (distr. Liberec): asi 0,5 m vysoká pískovcová skalka v boru na vrcholové plošině Lázeňského vrchu (481,3 m), ca 0,6 km JZ od osady Podvrší, 1 rostlina (kolem roku 1990 not. P. Rychtařík).
52. Ralsko-bezděžská tabule, 5555a, Bělá pod Bezdězem (distr. Mladá Boleslav): vápnomilný bor na východním svahu rokle ústící 0,5 km JJZ od železniční zastávky Bělá pod Bezdězem, 50°29'47" N, 14°51'54" E, dvě drobné populace o mnoha desítkách listových růžic s asi deseti kvetoucími rostlinami (10. 6. 2009 not. J. Sádlo); roztroušené nepočetné kolonie v řídkých kulturních borech na plošině v Podolském lese S od Bělé pod Bezdězem-Podolí (např. v širším okolí hájovny Bílý Kámen), na více místech především v blízkosti cest nebo při okrajích hran mělkých úpadů (1995–2000 not. J. Hadinec & V. Hadincová).

Starší nálezy *Pyrola chlorantha* v oblasti Ralsko-bezděžské tabule pocházely z okolí Ocasovského vrchu (= U trianglu, bory u Černé Noviny), ze čtyř míst v Hradčanských stěnách (vše T. Sýkora, 70. léta 20. století; Sýkora 1975) a dále ze západního svahu Hamerského Špičáku (R. Maximovič, 1951; Čvančara 1976). Více autorů včetně T. Sýkory (Čvančara l. c.) uvádělo druh z Vranovských skal.

Dnes známé populace rostou v této oblasti v primárních vápnomilných borech as. *Peucedano-Pinetum* s výchozy vápnitých pískovců, ale s povrchově odvápněnou půdou. Tato charakteristika dobře odpovídá i zaniklým lokalitám. V těchto borech byl druh nalezen např. na hranách drobných skalek nebo na svahových stezkách zvěře. Jsou to mírně vysychavá místa bez větší konkurence bylin, keříčků a polštářových mechů a – což je možná rozhodující – také bez akumulace hrubého jehličnatého opadu, jen s vrstvou rozloženého humusu.

J. Sádlo & P. Rychtařík

- 63k. Moravskotřebovské vrchy, 6465d, Visky (distr. Blansko): jihozápadní svah Písečného vrchu (522,2 m), 0,44 km JJZ od vrcholu, smíšený les (buk, borovice), 49°32'30,2" N, 16°37'04,7" E, asi 15

kvetoucích rostlin (3. 7. 2009 leg. J. Richtř, herb. Lustyk); dvě populace vzdálené od sebe asi 30 m na celkové ploše asi 0,8 m² (25. 8. 2009 foto P. Lustyk & J. Richtř).

64b. Jevanská plošina, 6054c, Všešimy (distr. Praha): 700 m Z od obce při lesní cestě, 2 kvetoucí a 3 sterilní rostliny (červen 2001 not. J. Pokorný).

[10 × 10 m, sklon 0°, 3. 9. 2002 J. Pokorný. – E₃ (85 %): *Pinus sylvestris* 60 %, *Quercus petraea* 15 %, *Betula pendula* 10 %. – E₂ (45 %): *Quercus petraea* 35 %, *Sorbus aucuparia* 10 %. – E₁ (95 %): *Vaccinium myrtillus* 5, *Festuca ovina* 2, *Luzula luzuloides* 2, *Luzula pilosa* 2, *Quercus petraea* 1, *Sorbus aucuparia* 1, *Calamagrostis epigejos* +, *Fagus sylvatica* +, *Larix decidua* +, *Melampyrum nemorosum* +, *Picea abies* +, *Pyrola chlorantha* +, *Rubus* sp. +, *Hieracium murorum* r. – E₀ (85 %). V okolí snímku byly zaznamenány *Pyrola minor* a *Orthilia secunda*.]

Čvančara A. (1976): Floristické poměry severovýchodní části Ralské pahorkatiny. I. – Sborn. Severočes. Muz., ser. natur., 8: 3–50.

Sýkora T. (1975): Floristický příspěvek k základním krajinným celkům Hradčanské plošiny. – Preslia 47: 174–184.

Pyrola media Sw.

C1

37e. Volyňské Předšumaví: celkem 5 lokalit z okolí obcí Šumavské Hoštice a Trhonín (Půbal 2006).

37h. Prachatické Předšumaví: celkem 7 lokalit z okolí obcí Dvory, Chlístov, Švihov a Vojslavice (Půbal 2006).

73a. Rychlebská vrchovina, 5769b, Česká Ves (distr. Jeseník): smíšený les na JJV svahu Bačova lesa (kóta 548,2), 50°15'14,2" N, 17°15'09,7" E, 525 m n. m. (červen 1989 not. J. Běčák; 31. 5. 2008 not. L. Bureš, R. Hédľ & R. Štencľ); bučina na ZSZ svahu Bačova lesa (kóta 548,2), 50°15'18,2" N, 17°14'58,8" E, 510 m n. m. (31. 5. 2008 not. L. Bureš, R. Hédľ & R. Štencľ, foto L. Bureš; 20. 6. et 5. 7. 2008 foto L. Bureš).

V Jeseníkách byla hruštička prostřední v minulosti uváděna z více lokalit: Josefová, Domašov, Karlov, mezi Jeseníkem a Rejvízem (Oborný 1883–1886), Velká kotlina (Grabowski 1843, Fiek 1881 aj.), u Zaječí boudy a u Jeleního potoka v údolí Branné (Skybová & Šmarda 1962). Výskyt ve Velké kotlině jsme potvrdili v roce 1974 (not. L. Bureš), avšak na žádné z dalších dřívějších lokalit se nám ji nepodařilo nalézt. V 80. a 90. letech minulého století jsme ji marně hledali i ve Velké kotlině. V roce 1989 objevil J. Běčák v chudé bučině u České Vsi populaci 2 kvetoucích a asi 20 sterilních rostlin. Několik let tuto populaci sledoval R. Hédľ, přičemž se mu podařilo najít další populaci ve stejném lese o 250 metrů dál. V roce 2008 jsme společně s R. Hédľem a R. Štencľem obě místa prohledávali: na prvním z nich (JJV svah) jsme našli pouze 10 sterilních exemplářů, na druhé, později objevené lokalitě (ZSZ svah) pak celkem 10 kvetoucích a 45 sterilních.

L. Bureš

88d. Boubínsko-stožecká hornatina: celkem 7 lokalit z okolí obcí Pravětín, Řepešín, Včelná pod Boubínem a Vyšovatka (Půbal 2006).

Fiek E. (1881): Flora von Schlesien preussischen und österreichischen Antheils. – Breslau.

Grabowski H. (1843): Flora von Oberschlesien und dem Gesenke, mit Berücksichtigung der geognostischen, Boden- und Höhen-Verhältnisse. – Breslau.

Skybová M. & Šmarda J. (1962): Příspěvek k poznání flóry horní části povodí Branné v Hrubém Jeseníku. – Čas. Slez. Muz., Opava, ser. A, 23: 193–206.

***Ranunculus lingua* L.**

C2

61c. Chvojenská plošina, 5861a, Hradec Králové: Nový Hradec Králové, JJV břeh rybníka U Kříže, u napájecího potoka v komplexu městských lesů Hradce Králové, ca 1 km JV od okraje města, 50°10'54,4" N, 15°52'15,7" E, 249 m n. m., celkem 46 rostlin v několika skupinách (26. 6. 2009 foto R. Prausová; 17. 7. 2009 not. R. Prausová, leg. V. Samková, HR).

Rybník U Kříže na tzv. Zamostské svodnici byl v důsledku dvou povodní v 90. letech minulého století z větší části zanesen splaveninami a vlivem spontánní sukcese zarůstal. Na konci roku 2006 byl obnoven a v jeho jižní části u napájecí vodoteče vznikly mělké partie, kde se vyvíjí mokřadní vegetace. Zde, v mělčině u napájecí vodoteče a přímo v ní (ca do 4 m od zaústění do rybníka), byl pryskyřník velký nalezen. Roste na obnažených plochách společně s *Alopecurus aequalis*, *Carex flava*, *Juncus articulatus*, *Myosotis palustris* subsp. *palustris*, *M. p.* subsp. *laxiflora*, *Phragmites australis*, *Ranunculus flammula*, *R. repens*, *Sparganium erectum* aj. Zaznamenány byly i mladé semenáčky (asi 5 rostlin). Břeh vodní plochy není udržován, je ponechán samovolnému vývoji.

Jedná se o první nález pryskyřníku velkého ve Chvojenské plošině (cf. Rybka 2004). Druh se v minulosti vyskytoval také v blízké PP Na Plachtě (Rybka l. c.), ta je od rybníku U Kříže vzdálena asi 1 km a spadá již do Hradeckého Polabí (15b).

R. Prausová

Rybka V. (2004): Historické a současné rozšíření druhu *Ranunculus lingua* v České republice. – Muz. Současn., ser. natur., 19: 3–29.

***Reseda phyteuma* L.**

C1

15b. Hradecké Polabí, 5761c, Pouchov (distr. Hradec Králové): polní kultura s letos vysetou mrkví S od obce, 50°14'21" N, 15°51'25" E, 235 m n. m., druh na více místech v menších či větších porostech na hlinitopísčité půdě (16. 9. 2009 not. M. Veselá; 17. 9. 2009 leg. V. Samková & J. Zámečník, HR, PRC, PR, BRNU).

Reseda velkokališní nebyla doposud z východních Čech uváděna. Recentní (ale i veškeré historické) nálezy v ČR pocházejí pouze ze Slánska (Štěfánek in Additamenta 5: 238–239, 2006) a jižní Moravy (Kubát & Šourková in Hejný & Slavík 1992: 242).

Reseda vytvářela na poli rozsáhlé porosty na řadě míst, při jeho okrajích a v neosetém pruhu, který sloužil k vedení zavlažovacího potrubí. Rostliny měly většinu listů celistvých, jen výjimečně s jedním nebo dvěma úkrojky a lze je tedy řadit k var. *integrifolia* Texidor (cf. Kubát & Šourková in Hejný & Slavík 1992: 242). Jedná se zcela jistě o adventivní výskyt. Vzhledem ke značnému množství rostlin jsme uvažovali o možnosti zavlečení s osivem mrkve. Místní agronom nám však sdělil, že toto osivo je dodávané z Holandska a u výrobce dochází k jeho pečlivému čištění. Sdělil nám také, že *resedu* velkokališní viděl na poli poprvé za celou dobu své praxe. Další z možností je zavlečení semen *resedy*

s přírodním hnojivem Beoganic, které se vyrábí z drůbeží podestýlky a hovězího hnoje ve Svobodných Dvorech u Hradce Králové; použité suroviny pocházejí z území Královéhradecka a je tedy možné, že se druh vyskytuje v tomto území i jinde.

V. Samková & J. Zámečník

***Rostraria cristata* (L.) Tzvel. (obr. 2)**

[syn. *Festuca cristata* L., *Koeleria phleoides* (Vill.) Pers., *Lophochloa cristata* (L.) Hyl.]

38. Budějovická pánev, 6750b, Písek: několik trsů u paty zdi budovy autobusového nádraží na jižním okraji města, ca 370 m n. m. (13. 6. 2009 leg. J. Hadinec, PR, PRC).

Pravděpodobně jen náhodný a přechodný výskyt v ČR. *Rostraria cristata*, druh z čeledi *Poaceae* (česky smělka hřebenitá; na staré herbářové položce jsem našel i jméno smeták), je jednoletá, v mediteránní oblasti Evropy hojná a široce rozšířená tráva. Sekundárně se vyskytuje jako kosmopolitní synantrop na všech ostatních kontinentech. Na území ČR byla smělka zaznamenána jako ojediněle zplanělá doposud pouze jedinkrát, v roce 1927 na smíchovském nádraží v Praze (leg. J. Rohlena, PRC; Rohlena 1937: 116). Do střední Evropy bývá zavlékána jako adventiv spíše jen zřídka (přístavy, dvory textilních továren, železniční nádraží) a její výskyty jsou vždy jen přechodné povahy. Kupodivu běžné flórové střeoevropské příručky tento druh nezaznamenávají, ačkoliv např. jen v herbářích PRC je doložen z několika lokalit v Německu (Dresden, Hamburg, Frankfurt am Main).

J. Hadinec

Rohlena J. (1937): Několik zajímavých novinek pro českou květenu. – Věda Přír. 18: 116.

***Rubus silvae-norticae* M. Lepší & P. Lepší**

Nový druh ostružiníku (o. novohradský) ze série *Micantes*. Roste v ČR, Horním Rakousku a Dolním Bavorsku (130 lokalit). V ČR je vázán na východní část Šumavsko-novohradského podhůří odkud přesahuje do okrajových částí navazujících fytochorionů, Českobudějovické pánve a Novohradských hor (Lepší M. & Lepší P.: *Preslia* 81: 43–62, 2009).

***Rumex stenophyllus* Ledeb.**

C1

20b. Hustopečská pahorkatina, 6865b, Brno: Černovice, Černovická pískovna asi 1,95 km ZSZ od železničního nádraží Brno-Slatina, okraj kaluže na zeminou (i jemnozrnnou) přerovnané opuštěné terase pískovny, která dříve sloužila také jako skládka, 49°10'31,3" N, 16°39'27,5" E, 235 m n. m., 1 plodná rostlina (13. 10. 2007 leg. K. Fajmon, BRNU, rev. J. Danihelka).

21b. Hornomoravský úval, 6469c, Vrbátky (distr. Prostějov): usazovací nádrže cukrovaru při východním okraji obce, 49°30'24" N, 17°12'34" E, ca 210 m n. m., dosti hojně (2007 leg. B. Trávníček, OL).

21b. Hornomoravský úval, 6669c, Němčice nad Hanou (distr. Prostějov): vlhké poloruderální plochy přiléhající k usazovacím nádržím cukrovaru při jihovýchodním okraji obce, 0,9 km JJZ od vlakového nádraží, 49°20'13" N, 17°12'46" E, ca 200 m n. m., dosti hojně (24. 8. 2008 leg. B. Trávníček, OL).

21b. Hornomoravský úval, 6669d, Kojetín (distr. Přerov): usazovací nádrže cukrovaru a jejich bezprostřední okolí 0,8 km J od vlakového nádraží, 49°20'18" N, 17°18'30" E, ca 195 m n. m., hojně (2007 leg. B. Trávníček, OL).

Obr. 2. – *Rostraria cristata* z lokality Písek (leg. J. Hadinec, PRC).

Fig. 2. – *Rostraria cristata*, from the locality of Písek (leg. J. Hadinec, PRC).

- 76a. Moravská brána vlastní, 6570b, Prosenice (distr. Přerov): usazovací nádrže cukrovaru při severovýchodním okraji obce, 49°29'52" N, 17°29'15" E, ca 220 m n. m., roztroušeně (11. 9. 2007 leg. M. Dančák & B. Trávníček, OL).
- 76a. Moravská brána vlastní, 6571c, Dřevohostice (distr. Přerov): část Turovice, opuštěné usazovací nádrže bývalého cukrovaru, ca 0,6 km SZS od kostela v obci, 49°25'42" N, 17°34'49" E, ca 230 m n. m., vzácně (10. 8. 2008 leg. M. Dančák, OL).

Rumex stenophyllus je druh primárně vázaný na subhalofilní až halofilní, alespoň částečně ruderalizovaná stanoviště, v ČR je považován za původní jeho výskyt na jihovýchodní Moravě; vedle toho je vzácně zavlékán na rumiště (Kubát in Hejný & Slavík 1990: 322). Na Hané je již delší dobu znám výskyt u Kojetína (cf. Kubát l. c.), který byl ověřen i v roce 2009 (not. B. Trávníček). Vedle toho byly nalezeny čtyři další lokality – formálně ležící ve fytochorionech Haná (21) a Moravská brána (76). Všechny na Hané známé lokality mají společné to, že se jedná o výskyt v usazovacích nádržích cukrovarů nebo v jejich bezprostředním okolí. Mimo tento typ stanoviště nebyl šťovík úzkolistý na Hané nalezen, a to ani v minulosti. Na všech zmíněných lokalitách je podkladem vlhká či až mírně zbahnělá zemina, vesměs usazená z průmyslové odpadní vody produkované cukrovary během řepné kampaně. Hlavní složku této zeminy tvoří hlína opraná z cukrovky, přítomny jsou v ní mnohdy také kousky hnijících organických látek (úlomky řepy, chrást) a také vápno. Vedle zmíněného podkladu šťovíku úzkolistému zjevně vyhovuje i občasně mechanické narušování biotopu při rozhrnování a bagrování zeminy – na takto disturbovaných a následně ladem ponechaných místech byl zaznamenán místy až hojný výskyt. Je otázka, jak dlouho se druh na uvedených lokalitách vyskytuje. Soudě podle přítomnosti na lokalitě u Kojetína, kde je pozorován prakticky každoročně po dobu asi 25 let (před tím nebyla lokalita studována), může být také výskyt na ostatních zmíněných lokalitách dlouhodobý. Další otázkou je, jak se druh na tato od sebe poměrně vzdálená naleziště rozšířil. Cukrovary Kojetín, Prosenice a Dřevohostice patřily před rokem 1989 pod jeden státní podnik, cukrovary Kojetín a Němčice měly společného majitele v posledních asi 10 letech. Lze tedy spekulovat, že rozšíření šťovíku úzkolistého alespoň mezi těmito čtyřmi cukrovary mohla zprostředkovat nákladní vozidla převážející cukrovku či jiné materiály z jednoho podniku do druhého. Přesto druh roste i u cukrovaru ve Vrbátkách, který s ostatními podniky nikdy pod jednu firmu nepatřil. Poslední otázkou je, jakou má výskyt *Rumex stenophyllus* na Hané budoucnost. Stabilní a perspektivní je zjevně výskyt u činných cukrovarů. Bohužel, z pěti zmíněných cukrovarů jsou dnes v provozu pouze dva: Vrbátky a Prosenice. Cukrovary Kojetín a Němčice ukončily výrobu v roce 2006 a následně byly zbourány, přičemž byly zasypány i jejich usazovací nádrže. Přestože byl šťovík úzkolistý na těchto dvou lokalitách (na ruderalních plochách v místech bývalých nádrží) ověřen i v roce 2009, výskyt do budoucna je velmi nepravděpodobný, protože lze očekávat, že lokality buď zarostou vegetací nebo budou průmyslově využity jinak než v minulosti. Poslední zmiňovaný podnik (Dřevohostice) byl zrušen již v 90. letech minulého století, ale jeho usazovací nádrže zasypány nebyly a druh zde tedy zjevně dokázal do současnosti přežít i bez mechanických zásahů do biotopu. Přesto

i zde je – právě vzhledem k absenci mechanického narušování stanoviště – výskyt v budoucnu dosti nejistý.

B. Trávníček & M. Dančák

***Salix repens* L. s. str.**

C1

88b. Šumavské pláně, 6845b, Nová Hůrka (distr. Klatovy): bývalá obec Zhůří, rašelinná louka v luční enklávě bývalé obce asi 3,2 km S od centra obce Nová Hůrka, 49°10'20,2" N, 13°19'55,4" E, 895 m n. m., jeden mohutný polykormon (27. 9. 2006 leg. *L. Čepa* & *E. Hofhanzlová* – při exkurzi katedry botaniky Přírodovědecké fakulty JU v Českých Budějovicích, CB, herb. Ekrt, det. L. Ekrt, rev. J. Koblížek; Ekrt & Půbal 2008).

Vrba plazivá nebyla dosud na území Šumavy známa. Starší údaje o výskytu *S. repens* na Šumavě se vztahovaly k blízkce příbuznému druhu *S. rosmarinifolia* (Procházka & Štech 2002). Tento první doložený údaj představuje významný fytogeografický nález zaznamenávající *S. repens* nově nejen pro území Šumavy, ale také jako nový pro celou jižní část Čech (Chán 1999). Citovaný nález ze Šumavy však nepředstavuje výškové maximum druhu v ČR (cf. Ekrt & Půbal 2008). Jedná se sice o lokalitu ve vyšší nadmořské výšce, než je uvedeno v Květeně ČR (cf. Chmelař & Koblížek in Hejný & Slavík 1990: 481–482), ale *S. repens* u nás dosahuje svého výškového maxima v Krušných horách. Zde se vyskytuje na řadě lokalit, např. v okolí Cínovce, Kovářské, Hory Sv. Šebestiána. Nejvýše roste v rašelinné louce na východním úpatí vrchu Špičák u Božího Daru ve výšce 1025 m n. m. (leg. Č. Ondráček, CHOM; Ondráček: *Severočes. Přír.* 38: 33–36, 2006). V jihozápadní části Krušných hor roste na zrašeliněném dně odkaliště v areálu opuštěného cínového dolu u obce Přebuz ve výšce 920 m n. m. (leg. J. Michálek, SOKO; Michálek 2005).

L. Ekrt & Č. Ondráček

Michálek J. (2005): Poznámky ke vzácným a zvláště chráněným druhům rostlin Kraslicka. – In: Hejkal J., Michálek J. & Roškotová J. [eds], Sborník příspěvků k regionálnímu semináři Ochrana přírody a krajiny se zaměřením na Kraslicko, p. 49–60, Městský úřad Kraslice a Krajské muzeum Sokolov.

***Saxifraga rosacea* subsp. *steinmannii* (Tausch) Holub**

C1

4b. Labské středohoří, 5350c, Ústí nad Labem: NPP Vrkoč, dolní část skal při severovýchodním okraji rezervace, vlhká skála s bohatou pokryvností mechorostů, severní expozice, 150 m n. m., 8 oddělených trsů na ploše asi 4 × 4 m (12. 10. 2007 not. *K. Nepraš*; Nepraš et al. 2008a).

Potvrzení výskytu na původní Tauschově lokalitě (locus classicus).

[eds]

***Sedum villosum* L.**

C1

88b. Šumavské pláně, 7047d, Borová Lada (distr. Prachatice): bývalá obec Knížecí Pláně, pramenné vývěry v rašeliništi při poválkovém chodníku asi 5 km JJZ od centra obce Borová Lada, asi 1,2 km JV od křižovatky turistických cest žlutá – červená v bývalé obci Knížecí pláně, 48°56'58,5" N, 13°37'49,2" E, 970 m n. m. (2004 not. *W. Güthler*; 2005 not. + foto *M. Haug*, *Z. Křenová* & *L. Ekrt*; Ekrt & Půbal 2008).

Senecio subalpinus* Koch*C2**

- 93a. Krkonoše lesní, 5259b, Špindlerův Mlýn (distr. Trutnov): u turistické cesty pod chatou Špindlerovka, 50°45'40,5" N, 15°38'02,3" E, částečně odkvetlá rostlina s pěti lodyhami (16. 8. 2007 leg. J. Kučera & V. Kacálek, herb. Kučera); rostlina v plném květu se 14 lodyhami (8. 8. 2009 foto J. Kučera & J. Harčarik).

Překvapivý nález druhu, který je v květeně Krkonoš i celých Sudet naprosto cizím prvkem. *Senecio subalpinus* se v ČR vyskytuje pouze na Šumavě a v Beskydech. Výskyt u Špindlerovy boudy nelze zřejmě hodnotit jinak, než jako náhodné (a zřejmě jen přechodné) zavlečení, což při obrovské turistické návštěvnosti Krkonoš a poloze místa u frekventované turistické boudy nemusí příliš překvapovat. Pokud je nám ovšem známo, dosud nebyl u tohoto druhu žádný případ zavlečení v historii české floristiky zaznamenán.

J. Hadinec & J. Kučera

Senecio crucifolius* L.*C1**

- 4a. Lounské středohoří, 5549b/5550a, Třebenice (distr. Litoměřice): Košťálov (srpen 2005 leg. J. Š. Lepší, PRC).

Serratula tinctoria* L.*C4a**

79. Zlínské vrchy, 6872a, Doubravy (distr. Zlín): střední část PP Uhliska, údolní mokřadní louka, 330 m n. m., zřídka (19. 8. 2005 leg. et det. I. Jindra, herb. Jindra).

***Sisymbrium altissimum* L.**

- 2b. Podbořanská kotlina, 5746d, Podbořany (distr. Louny): na kompostu pod vrchem Romplak ca 1,7 km SSV od obce, 310 m n. m., více než 50 rostlin (28. 5. 2009 not. M. Broum; 15. 6. 2009 not. M. Broum & D. Koutecký).

Z fytogeografického okresu Střední Poohří nebyl druh doposud udáván.

M. Broum & D. Koutecký

Sorbus albensis* M. Lepší, K. Boublík, P. Lepší & P. Vít*→C2**

Jeřáb labský je nově popsáným apomiktickým jeřábem (Lepší et al.: *Preslia* 81: 63–89, 2009). Vyskytuje se na 12 lokalitách v Labském středohoří Z až SZ od Litoměřic.

Sorbus milensis* M. Lepší, K. Boublík, P. Lepší & P. Vít*→C1**

- 4a. Lounské středohoří, 5548d, Milá (distr. Louny): vrch Milá (510,1 m) ca 0,6 km SV od obce (16. 5. 2002 leg. M. Lepší, holotypus, CB; Lepší et al.: *Preslia* 80: 229–244, 2008).

Jeřáb milský je nově popsáným apomiktickým jeřábem. Je stenoendemitem vrchu Milá v Českém středohoří.

Sorbus portae-bohemicae* M. Lepší, P. Lepší, P. Vít & K. Boublík*→C1**

- 4b. Labské středohoří, 5450a, Litochovice nad Labem (distr. Litoměřice): ca 0,65 km situ austro-orientali a pago, in declivibus orient.-sept.-orientali angustiae Porta bohemica dictae, ad ripam sinistram

fluminis Labe, in querceto solo gneissiacco, 50°33'07,8" N, 14°02'10,6" E, 220 m n. m. (11. 5. 2007 leg. M. Lepší, holotypus CB 65306; Lepší et al.: *Preslia* 81: 63–89, 2009).

- 4b. Labské středohoří, 5450c, Oparno (distr. Litoměřice): Oparenské údolí ca 1,1 km VSV od středu obce, suťové listnaté lesy nad pravým břehem Milešovského potoka, 50°32'20,3" N, 14°01'34,6" E, 270–290 m n. m. (2008 not. K. Boublík, M. Lepší & P. Lepší; 21. 5. 2009 leg. P. Lepší & J. Štěrbová, CB).

Jeřáb soutěskový byl popsán jako nový taxon v roce 2009 na základě 14 stromů z jediné lokality v údolí Labe mezi Malými Žernoseky a Litochovicemi nad Labem v místě zvaném Porta Bohemica (Lepší et al.: *Preslia* 81: 63–89, 2009). Během redakčních úprav článku byla nalezena herbářová položka sbíraná v Oparenském údolí (6. 10. 2001 leg. K. Boublík, CB 65356), která připomínala nově popisovaný druh. Byla však tvořena pouze sterilním brachyblastem, což neumožňovalo bezpečné určení. Během revize lokality na jaře roku 2008 jsme našli 16 exemplářů *S. portae-bohemicae* společně s druhy *S. aria*, *S. bohemica* a *S. danubialis*. Lokalita v Oparenském údolí je tedy druhou lokalitou stenoendemického jeřábu soutěskového. Všechny 16 exemplářů bylo nalezeno asi v 0,5 km dlouhém úseku. Vzhledem k členitosti terénu lze v širším okolí lokality nálezů předpokládat objevení dalších jedinců.

K. Boublík, M. Lepší & P. Lepší

***Spergularia maritima* (All.) Chiov.**

C1

- 18b. Dyjsko-svratecký úval, 7067b, Terezín (distr. Hodonín): revitalizované slanisko Záповěď mezi železniční tratí Čejč – Ždánice a silnicí Terezín – Krumvíř, nedávno vyhloubené tůň 0,76 km S od středu obce, řídké porosty rákosy, 174 m n. m. (2006 not. J. Pekárová & P. Slavík; 27. 7. 2007 not. K. Šumberová & P. Slavík; 31. 7. 2008 leg. P. Lustyk, herb. Lustyk).

Poslední známý údaj o výskytu kuřinky obroubené přímo z rezervace Záповěď je z roku 1964 (leg. J. Vicherek, BRNU). Druh se na lokalitě obnovil ze zásoby semen v půdě po úspěšné revitalizaci slaniska.

Podrobnější údaje o slanisku Záповěď jsou uvedeny u druhu *Crypsis aculeata*.

***Spergularia salina* J. Presl & C. Presl**

C1

- 18b. Dyjsko-svratecký úval, 7067b, Terezín (distr. Hodonín): revitalizované slanisko Záповěď mezi železniční tratí Čejč – Ždánice a silnicí Terezín – Krumvíř, nedávno vyhloubené tůň 0,76 km S od středu obce, řídké porosty rákosy, 174 m n. m., hojně (27. 7. 2007 not. K. Šumberová & P. Slavík; 31. 7. 2008 leg. P. Lustyk, herb. Lustyk).

Stejně jako u druhu *Spergularia maritima* se jedná o obnovení populace ze zásoby semen v půdě na slanisku, které bylo nedávno úspěšně revitalizováno. Poslední údaje o výskytu kuřinky solné v okolí Terezína pocházejí z roku 1983 (Řepka in Grulich 1987: 48).

Podrobnější údaje o slanisku Záповěď jsou uvedeny u druhu *Crypsis aculeata*.

Grulich V. (1987): Slanomilné rostliny na jižní Moravě. – Český svaz ochránců přírody, Břeclav, 70 p.

***Stachys setifera* C. A. Mey.**

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6765d, Brno-Stránice: hromada písku před později zbořeným domem na Havlíčkově ulici (mezi Soukupovou a Bílého ulicí), 0,3 km J od kostela na Kraví hoře

(náměstí Míru), 49°11'58,1" N, 16°34'52,5" E, 250 m n. m., polykormon se třemi kvetoucími rametami (20. 6. 2007 leg. J. Danihelka, M. Chytrý, D. Láníková & Z. Lososová, det. V. Řehořek, BRNU no. 601926).

První nález druhu na území ČR.

Výskyt druhu na lokalitě byl pouze dočasný. Při revizi stanoviště v následujícím roce už nebyly rostliny nalezeny. Čistec *Stachys setifera* dosud nebyl v České republice doložen a není ani zahrnut ve zpracování rodu ve Flora Europaea (Ball 1972). Bhattacharjee (1982) jej charakterizuje jako íránsko-turánský prvek. Původní areál druhu zahrnuje Zakavkazsko, Írán, Afghánistán a Střední Asii. Je znám z většího počtu lokalit východní Anatolie (Bhattacharjee 1982), západního, východního a jižního Zakavkazi, západního Tjan-Šanu a Pamíro-Alajské oblasti (Knorring 1954) a z pohoří Tarbagataj v Kazachstánu (cf. Adylov 1987). Popsán byl z Talyše v jihovýchodním Ázerbajdžánu. Ve svém původním areálu je *S. setifera* velice variabilní ve tvaru listů, odění a celkovém habitu, a proto Rechinger (1982) člení tento druh do čtyř subspecií: nominátní subspecie je pravděpodobně rozšířena v celém areálu druhu; subsp. *daënnensis* (Gandog.) Rech. f. roste v západním a jižním Íránu; subsp. *iranica* (Rech. f.) Rech. f. je známa z mnoha lokalit v Íránu a z jedné lokality v Turkmenii; subsp. *lycia* (Gandog.) Bhattacharjee roste v Anatolii. Nalezený exemplář patří pravděpodobně k subsp. *iranica*. *Stachys setifera* je spíš nenápadná rostlina, a proto nelze předpokládat, že by byla původně na stanovišti pěstována jako okrasná. Nemáme ani žádné informace o tom, že by se využívala jako koření nebo v léčitelství.

V. Řehořek, J. Danihelka, M. Chytrý, D. Láníková & Z. Lososová

Adylov T. A. [ed.] (1987): *Opređelitel' rastenij Srednej Azii*. Vol. 9. – Izdatel'stvo FAN Uzbekskoj SSR, Taškent. [*Stachys setifera* p. spec. 135]

Ball P. W. (1972): 16. *Stachys* L. – In: Tutin T. G., Heywood V. H., Burges N. A., Moore D. M., Valentine D. H., Walters S. M. & Webb D. A. [eds], *Flora Europaea*, 3: 151–157, Cambridge University Press, Cambridge.

Bhattacharjee R. (1982): *Stachys* L. – In: Davis P. H. [ed.], *Flora of Turkey and the East Aegean Islands*, 7: 199–262, Univ. Press, Edinburgh.

Knorring O. E. (1954): Čistec – *Stachys* L. – In: Šiškin B. K. [ed.], *Flora SSSR*, 21: 194–237, Izdatel'stvo Akademii Nauk SSSR, Moskva & Leningrad.

Rechinger K. H. (1982): *Stachys*. – In: Rechinger K. H., *Flora Iranica*, 149: 354–396, Akademische Druck- u. Verlagsanstalt, Graz.

Staphylea pinnata L.

C3

62. Litomyšlská pánev, 6063c, Cerekvice nad Loučnou (distr. Svitavy): květnatá dubohabřina přecházející do suťového lesa na opuce na svahu nad levým břehem Končinského potoka v údolí Švábenice asi 1,6 km VSV od kostela v obci, 49°54'11" N, 16°14'22" E, 320 m n. m., asi 15 keřů (29. 4. 2008 not. P. Novák, T. Peterka, Jakub Roleček & Jan Roleček).

Výskyt klokoče dosud není z Litomyšlské pánve uváděn. Navíc jde o fytogeograficky pozoruhodný druh, jehož původnost na území Čech je sporná. Nejbližší nové lokalitě u Cerekvic je znám z Pelin u Chocně a z čelních svahů opukových kuest mezi Luží a Vysokým

Mýtem. Původ nově nalezené populace je záhadný: Švábenické údolí je regionálně známou přírodovědeckou lokalitou, navštěvovanou několika generacemi botaniků. I samotný porost květnaté dubohabřiny, v níž byl klokoč nalezen, je vzhledem k výskytu *Euphorbia amygdaloides* desítky let znám a botaniky pravidelně navštěvován. Novodobý původ výskytu klokoče je tedy navýsost pravděpodobný, což je v souladu s faktem, že jedinci nově nalezené populace nejsou starší než odhadem 20 let. Vedle záměrného vysazení nebo zplnění však vzhledem k blízkosti (10–15 km) výše zmíněných známých lokalit a fakultativní zoochorii druhu (Lhotská et al. 1987) nelze vyloučit přirozený vznik populace recentním zanesením diaspor ptáky.

P. Novák & J. Roleček

73a. Rychlebská vrchovina, 5768b, Vápenná (distr. Jeseník): početná populace na čtyřech místech v suťových lesích s vápencovými skalními výchozy na východním, severovýchodním a severním úbočí Vápenného vrchu (527,4 m), 410–460 m n. m., hlavní část populace na SV úbočí – 50°16'17,5" N, 17°06'01,8" E (24. 10. 2003 not. Z. Burešová).

Lhotská M., Krippelová T. & Cigánová K. (1987): Ako sa rozmnožujú a rozširujú rastliny. – Obzor, Bratislava, 390 p.

***Streptopus amplexifolius* (L.) DC.**

C4a

50. Lužické hory, 5153d, Horní Světlá (distr. Česká Lípa): osada Myslivny, v kultuře kleny a buku a okrajově i v acidofilní bučině na plošince asi 360 m V od kóty Luž (792,9) při státní hranici se SRN, 50°50'53" N, 14°39'6,5" E, 655 m n. m., ca 30 rostlin, z toho 13 kvetoucích (červen 1999 not. P. Rychtařík).

H. Marschner v 1. části Květeny Šluknovského výběžku (Marschner 1982: 104) uvádí staré údaje E. Wencka (1811–1896) z východní části Lužických hor: „dříve na Luži a mezi Luží a Tolštejnem“. Militzer (1957) v popisu změn ve flóře Horní Lužice a severní ČSR uvádí, že populace na Luži, na sousedním Buchbergu (Zittauer Gebirge v SRN) a na neda-lekém Ještědu v padesátých letech minulého století zanikly.

V roce 1999 jsem čípek nalezl na plošince východně pod vrcholem hory Luž při státní hranici se SRN. Plošinka se sklonem ca 10° je situována mezi výše položeným příkrým východním svahem trachytového kužele Luže a níže položeným mírnějším svahem pís-kovcového podstavce. Na svahu Luže jsou vyvinuty porosty montánní acidofilní bučiny as. *Calamagrostio villosae-Fagetum*. Vlastní plošinku pokrývá kultura kleny a buku ve věku ca 60–70 let na stanovišti montánní květnaté bučiny as. *Dentario enneaphylli-Fagetum*. Není vyloučeno, že jde o původní lokalitu E. Wencka. Dnes se jedná o jediný známý výskyt druhu v oblasti Lužické hory – Zittauer Gebirge.

P. Rychtařík

91. Žďárské vrchy, 6262d, Pustá Rybná (distr. Svitavy): PP Rybenské perníčky, na římse na severní stěně východního skalního bloku ve výši 3–6 m nad zemí, 49°42'36" N, 16°06'56" E, 740 m n. m., 8 rostlin (1. 8. 2008 not. A. Prymus & T. Peterka).

Jedná se pravděpodobně o první nález v okrese Svitavy (cf. Faltys & Paukertová 2000). Výskyt ve Žďárských vrších je spíš ojedinělý, někdy se čípek přechodně objevuje na místech, kde předtím nerostl. Historický počet lokalit v tomto území je odhadován na několik desítek, recentních je však asi méně než deset (P. Bureš in litt.).

A. Prymus & T. Peterka

Faltys V. & Paukertová I. (2000): Květena Svitavská I. – Floristický materiál. – Pomezí Čech a Moravy, Litomyšl, 4: 291–349.

Marschner H. (1982): Květena Šluknovského výběžku. 1. část. – Sborn. Severočes. Mus., ser. natur., 12: 45–108.

Militzer M. (1957): Veränderungen in der Flora der Oberlausitz und der nördlichen CSR – 1. Fortsetzung. – Abh. u. Ber. Naturk.-Mus., Görlitz 35, 2: 5–44.

***Thalictrum simplex* subsp. *galioides* (DC.) Korsh.**

C1

6. Džbán, 5749a, Bílichov (distr. Kladno): údolí Zichoveckého potoka (Smradenské údolí) v lesním komplexu ca 2 km Z od středu obce, poměrně početná populace na velmi malé ploše ve zbytku odvodněného travertinového prameniště při úpatí jižně orientovaného svahu v okrajích málo využívané pěšinky nad Zichoveckým potokem, 380 m n. m. (26. 6. 2001 not. J. Hadinec; 9. 6. 2007 not. J. Hadinec et al.).
- 13a. Rožďalovická tabule, 5858c, Dománovice (distr. Kolín): fragment vlhkosuché louky při jihovýchodním okraji lesa Bažantnice, asi 1,5 km S od obce, 50°07'28" N, 15°20'02" E, 220 m n. m., více než 100 kvetoucích a sterilních prýtlů (4. 8. 2008 leg. P. Novák, BRNU; 7. 8. 2008 not. J. Roleček & P. Novák; 23. 5. 2009 not. M. Štefánek, J. Hadinec et soc.; Roleček & Novák 2008).
- 13a. Rožďalovická tabule, 5858c, Dománovice (distr. Kolín): nejvlhčí zbytek dřevinami zarůstající slatiny v okolí kaliště v JJV části Dománovického lesa 1,1 km V(–VJV) od obce, 320 m ZSZ(–Z) od bývalé hájovny Píška, 50°06'32,8" N, 15°20'32,7" E, 228 m n. m. (17. 5. 2008 leg. Z. Kaplan no. 08/171, herb. Kaplan; 26. 9. 2008 leg. Z. Kaplan no. 08/683, herb. Kaplan).

Jeden z nejvzácnějších taxonů Čech, v současnosti známý jen ze tří plošně nepatrných lokalit, které navíc byly, asi jen shodou náhodných okolností, všechny objeveny v uplynulých několika málo letech. V Dománovickém lese roste spolu s mnoha dalšími vzácnými druhy lučních nebo lesních slatin jako např. *Sesleria uliginosa*, *Teucrium scordium*, *Lithospermum officinale* a *Euphorbia villosa*. Lokalita je ohrožena možným postupným vysycháním a zarůstáním, bylo by proto vhodné odstranit nevhodně vysázené smrky v nejbližším okolí a případně proředit i listnáče. Obdobně nepříliš perspektivní situace panuje i na druhé lokalitě u Dománovic (Roleček & Novák 2008), která pravděpodobně bez záchranného zásahu v krátkém čase rovněž zaroste okolní vegetací; loučka přímo sousedí s polem, které odděluje hluboký odvodňovací příkop.

Na lokalitě ve Smradenském údolí, které najdeme ve floristicky bohatém Bílichovském polesí, je žluťucha svízelová vázaná na prameništění polohy na bázi opukového svahu. Původně tu existovalo více drobných pramenišť v (kosené?) luční enklávě, ty však byly v 80. letech minulého století odvodněny a zalesněny smrkem a borovicí. V současné době zbylé malé volné plošky rychle zarůstají expanzivními druhy *Molinia arundinacea*, *Eupatorium cannabinum*, *Phragmites australis* a *Frangula alnus* a jsou prakticky odsouzeny k zániku.

V posledních zbytcích tu přežívají typické slatinné druhy, jako jsou např. *Carex davalliana*, *C. flacca*, *C. lepidocarpa*, *C. tomentosa*, *Galium wirtgenii*, *Inula salicina*, *Juncus inflexus* a *Iris sibirica*. Přes popsanou tristišní situaci je populace žluťuchy díky dlouze plazivým oddenkům, které rostlina vytváří, překvapivě vitální. Je však nutné ji průběžně sledovat a vyřezávat rozrůstající se nahusto vysazené borovice (což se zatím víceméně daří). Nález u Bílichova je na rozdíl od lokalit z Dománovického lesa velmi nečekaný, doposud byly totiž všechny (velmi skromné) historické výskyty v Čechách známy jen ze slatin v Polabí. Pozoruhodný je i fakt, že zde žluťuchu svízelovou nenalezl nikdo z řady desítek botaniků i přesto, že vzhledem k proslulosti zdejší květeny (jen sto metrů odtud roste např. *Veratrum nigrum*) se v území botanizuje nepřetržitě již od konce 19. století. Dalo by se snad z toho opatrně usuzovat, že ani v minulosti, za mnohem zachovalejšího stavu zdejší přírody, zde nemohla být žluťucha hojnější. To ovšem vcelku dobře odpovídá obdobným poměrům u malých (někdy přímo bodových) reliktních populací dalších význačných druhů, které toto území hostí. Nelze určitě přehlédnout nápadné rozmístění lokalit *Thalictrum simplex* subsp. *galioides* v ČR. Jak Dománovický les, tak Bílichov a na Moravě lokality Důbrava a Bílé Karpaty, všechny náleží k nejbohatším lokalitám slatinné vegetace u nás s význačnými reliktními druhy (ze společných např. *Adenophora liliifolia* a *Veratrum nigrum*). Tento fenomén více rozvádějí ve své práci Roleček & Novák (2008).

S ohledem na mimořádně vzácný výskyt žluťuchy svízelové v Čechách (platí to však i pro Moravu) a její úzce vyhraněné ekologické nároky bychom závěrem rádi zdůraznili akutní potřebu ochrany, resp. záchrany tohoto druhu. Státní ochrana přírody a ostatní zainteresované instituce a samozřejmě i příslušné zodpovědné osoby by měly vědět, že v tomto případě skutečně „zvoní hrana“ a na záchranu už nezbyvá příliš mnoho času

J. Hadinec & Z. Kaplan

Roleček J. & Novák P. (2008): Nová lokalita žluťuchy jednoduché svízelovité (*Thalictrum simplex* subsp. *galioides*) v Polabí a několik pozoruhodných souvislostí. – Muz. Součas., ser. natur., 23: 144–147.

***Thesium arvense* Horv.**

C1

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 7063d, Miroslav (distr. Znojmo): NPP Miroslavské kopce, stepní porost asi 200 m JJZ od kóty 297, 1,4 km JZ od zámku, 48°56'09" N, 16°18'17" E, 275 m n. m. (3. 5. 2008 foto B. Gruna, rev. V. Grulich).
16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 7163a, Lechovice (distr. Znojmo): asi 1,7 km JZ od kostela v obci, okraj hliníku bývalé cihelny, 48°52'06" N, 16°12'55" E, ca 220 m n. m., asi 10 rostlin (18. 9. 2009 leg. P. Dřevojan, BRNU, rev. J. Danihelka).
- 18b. Dolnomoravský úval, 7070a, Veselí nad Moravou (distr. Hodonín): asi 0,4 km SVV od vlakového nádraží, rozvolněný trávník v ulici Kollárova, 48°57'08" N, 17°23'14" E, ca 190 m n. m., 21 rostlin (1. 9. 2009 leg. P. Dřevojan, not. Karel Fajmon, BRNU, rev. V. Grulich).

***Thesium dollineri* Murb.**

C1

- 21a. Hanácká pahorkatina, 6568d a 6668b, Vranovice (distr. Prostějov): ochranné pásmo PR Blátka, agrární terasy nad Kelčickým potokem s rozvolněnou teplomilnou vegetací s vysázenými mladými ovocnými stromy, v horní části terasy jsou umístěny úly, 1,2 km JZ od středu obce, 49°23'59,9" N, 17°05'09,3" E, 260 m n. m, velmi hojně (3. 5. 2008 not. L. Gillová).

Jedná se o novou lokalitu tohoto druhu v Olomouckém kraji; recentně je znám ze tří lokalit v okolí Velkého Kosíře (PR Vápenice, v okolí NPR Státní lom a v okolí NPR Růžičkův lom) a z jedné lokality u Vranovic-Kelčic (svahy bývalého lomu 850 m JZ od obce).

L. Gillová

18a. Dyjsko-svratecký úval / 20b. Hustopečská pahorkatina, 7166b, Zaječí (distr. Břeclav): suchý mezer-natý trávník v zářezu železniční trati 0,7 km VJV od budovy vlakového nádraží, vlevo od trati (směr Břeclav), 48°53'12" N, 16°47'29" E, 180 m n. m., asi 10 rostlin (10. 5. 2008 leg. P. Dřevojan & P. No-vák, rev. P. Lustýk, BRNU).

Thesium ebracteatum Hayne

C1

35c. Příbramské Podbrdsko (při hranici s 35b. Hořovická kotlina), 6150c, Běštín (okr. Beroun): v okraji vlhké květnaté kosené louky na samém východním okraji obce, ca 250 m J–JJV od kapličky, 49°48'23" N, 14°01'20" E, 380 m n. m., hojně na ploše ca 4 m² (10. 5. 2009 leg. J. Prach & L. Zajíčko-vá, PRC; 24. 5. 2009 leg. R. Hlaváček, HOMP, rev. V. Grulich).

[9 m², 24. 5. 2009 R. Hlaváček – E₂ (80 %), E₁ (80 %, výška uzavřeného porostu ca 20 cm): *Bis-torta major* 2a, *Colchicum autumnale* 2a, *Thesium ebracteatum* 2b, *Avenula pubescens* 1, *Carex pani-cea* 1, *Equisetum arvense* 1, *Festuca pratensis* +, *F. rubra* agg. 1, *Filipendula ulmaria* +, *Galium boreale* 1, *Holcus lanatus* 1, *Ranunculus acris* 1, *Sanguisorba officinalis* 1, *Scirpus sylvaticus* 1, *Trol-lius altissimus* 1, *Achillea ptarmica* +, *Alchemilla xanthochlora* +, *Anemone nemorosa* +, *Anthoxan-thum odoratum* +, *Briza media* +, *Carex pallescens* +, *Centaurea jacea* +, *Cirsium canum* +, *Dactylorhiza majalis* +, *Geranium* cf. *pratense* +, *Lathyrus pratensis* +, *Luzula campestris* agg. +, *Lychnis flos-cuculi* +, *Poa pratensis* +, *P. trivialis* r, *Rumex acetosa* +, *Trifolium pratense* +, *Alchemil-la monticola* r, *Alopecurus pratensis* r, *Carex nigra* r, *Cerastium holosteoides* r, *Cirsium arvense* r, *Leucanthemum ircutianum* r, *Trifolium dubium* r, *Vicia cracca* r. – E₀ (5 %, blíže neanalyzováno)]

Mimo fytoecnologický snímek byly ze zajímavějších druhů ještě zaznamenány: *Carex hartma-nii*, *Crepis mollis* subsp. *hieracioides*, *Filipendula vulgaris*, *Galium wirtgenii*, *Iris sibirica* a *Lotus uliginosus*.

Zcela nečekaný a mimořádný nález lněny bezlistenné v Podbrdsku na severozápadním úpatí Hřebenu, tedy poměrně daleko od historicky známé české arely ve středním Polabí, kde do dnešní doby druh přežívá na poslední lokalitě v NPP Slatinná louka u Velenky. Ze západní poloviny Čech nebyla tato lněnka nikdy uváděna. Nejbližší novému nálezu leží dávno zaniklý výskyt na východním okraji dnešní Prahy u Běchovic (les Vidrholec, 1890). Také nadmořskou výškou (382 m n. m.) je nový nález výše než dosud uváděné maximum (Český Dub, 330 m n. m.). Lokalita u obce Běštín leží na samém jihozápadním okraji areálu druhu. Jedná se o louku s poměrně zachovalou vegetací, známou již dříve (Karlík 2001). Kosené luční porosty tvoří mozaika společenstev sv. *Molinion caeruleae* a *Calthion palustris*. Lněnka tu roste jen na velmi omezeném prostoru, ale populace se zdá vcelku vi-tální. Vzhledem k miniaturní ploše výskytu a především k faktu, že se louka nachází na sa-mém okraji rozrůstající se zástavby obce, je lokalita v pravém významu slova kriticky ohrožená a bude nezbytně velmi citlivě řešit otázku další ochrany s majitelem soukromého pozemku. Druh patří na svém okraji areálu v celé střední Evropě k vymírajícím sarmat-ským reliktnům (stejně jako v ČR také v severovýchodním Německu a v Dolním Rakous-ku). Jedná se o evropsky významný druh (Směrnice Rady Evropy č. 92/43 EEC o ochraně

přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin) a jeho ochrana by tak měla patřit k prioritám naší státní ochrany přírody.

J. Prach & L. Zajičková

Karlík P. (2001): Louky a příbuzné typy vegetace Brd a Podbrdská. – Ms. [Dipl. pr.; depon. in: Knih. Kat. Bot. PrF UK, Praha]

***Trollius altissimus* Crantz**

C3

67. Českomoravská vrchovina, 6262b, Borová (distr. Svitavy): Cerktyly, mokré svahové louky na svahu jihozápadní expozice J a JZ od kravína, 1 km SSZ od železniční stanice, 640–660 m n. m. (9. 6. 2006 foto P. Lustyk).
91. Žďárské vrchy, 6262d, Borová (distr. Svitavy): podmáčený lesní lem, 1 km JZ od železniční stanice v obci, 49°44'10" N, 16°09'12" E, 650 m n. m. (2004 not. T. Peterka).
91. Žďárské vrchy, 6262d, Pustá Rybná (distr. Svitavy): PR Damašek, asi 1 km V od kóty Kaštánkův kopec (753), okraj rašelinné louky, 49°43'10" N, 16°07'30" E, 630 m n. m., 3 fertilní lodyhy (20. 5. 2005 not. T. Peterka, 8. 6. 2006 not. J. Jirásek, R. Prausová & V. Samková).

Druh není ze Žďárských vrchů (91) v Květeně ČSR uveden. Později jej však uvádí Faltysová et al. (1992) z těchto lokalit: Nad Damaškem (ta je vzdálena od druhé výše uvedené lokality jen 0,5 km), Blatina (Z od silnice z Borové do Pusté Rybné; také 9. 6. 2006 not. P. Lustyk, 49°43'35" N, 16°09'03" E) a Louky pod koupalištěm (Borová, Z od vlakového nádraží); tyto výskyty byly ověřeny v roce 2004. Starší údaj ze Žďárských vrchů („louka u školy v Pusté Rybné“) zaznamenal Horníček (1958), avšak tento nález se nepodařilo nověji ověřit. Při hranici oreofytika (91) se u obce Borová vyskytuje upolín i jinde. Vedle výše uvedeného výskytu v části Cerktyly jej uvádí Faltysová et al. (1992) z dalších dvou lokalit: „Pod nádražím“ (také 9. 6. 2006 not. P. Lustyk, 49°44'25" N, 16°09'53" E) a „Hatě“.

Údaje z roku 2006 pochází z floristického kurzu východočeské pobočky České botanické společnosti.

T. Peterka & P. Lustyk

Faltysová H., Matoušková H. & Hille J. (1992): Významné krajinné prvky Východních Čech, okres Svitavy. – Pardubice.

Horníček L. (1958): Květena poličského okresu. – In: Drahoš J., Bílý J., Bukáček F., Dvořák J., Gloser J., Jirkovský V. & Kukla O. A. [eds], Poličko, Vlastivědný Sborník, p. 131–143, Krajský dům osvěty v Pardubicích, Pardubice.

***Typha shuttleworthii* W. D. J. Koch & Sond.**

A1→C1

- 35c. Příbramské Podbrdsko / 87. Brdy, 6249d, Obecnice (distr. Příbram): východní část nekosené vlhké louky při severozápadním okraji obce, ca 0,8 km SZ od kostela, 49°43'15" N, 13°56'21" E, 545–550 m n. m., čtyři plodné rostliny v porostu *Scirpus sylvaticus* s hojnou *Persicaria amphibia* (2. 8. 2006 leg. R. Hlaváček, HOMP). Při návštěvě lokality 21. 8. 2008 nebyl druh nalezen.
87. Brdy, 6249b, Jince (distr. Příbram): malá vodní nádrž v lesích na Struhovém (= Struhovém) potoce, ca 3 km JZ od obce, 49°45'48" N, 13°57'15" E, 500 m n. m., fragmentární porost (asi 1 m²) v nádrži pod severním okrajem hráze (3. 7. 2008 foto R. Hlaváček; 16. 7. 2009 leg. R. Hlaváček, HOMP); úzký

prouček (ca 0,5 × 9 m) sublitorálního porostu podél z vody strmě vystupující severovýchodní části jihovýchodního pobřeží (16. 7. 2009 not. R. Hlaváček).

K nečekaným brdským nálezům orobince stříbrošedého u nádrže Obecnice (Hlaváček 2001), na vojenském cvičišti Na bahnech (Hlaváček in Additamenta 3: 123–124, 2004) a při Dolejším Padrtském rybníku (Žaludová & Kubát in Additamenta 4: 143–144, 2005) přibyla další lokalita, a to na malém rybníku v nivě Pstruhového potoka poblíž osady Velcí. V roce 2000 dostavěná nádrž leží patrně v místě staršího, později zaniklého a olšovým luhem spontánně zarostlého drobnějšího rybníka. Přestože druhový soupis cévnatých rostlin před výstavbou není znám, je velmi pravděpodobné, že zde dříve tento druh nerostl. Nalezen nebyl ani při floristických a vegetačních průzkumech prováděných po dokončení nádrže. Zdejší výskyt proto svědčí o schopnosti orobince stříbrošedého rychle obsazovat nově vzniklé vhodné biotopy.

R. Hlaváček

84b. Jablunkovské mezihoří, 6479a, Bukovec (distr. Frýdek-Místek): mokřad na šterkovém ostrůvku nad jezem v řece Olši (Olze), 1,2 km SSV od kostela v obci, 49°33'33" N, 18°50'16" E, 445 m n. m. (12. 7. 2008 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU).

Velmi vzácný druh naší flóry, donedávna v ČR považovaný za nezvěstný (Holub & Procházka 2000); od této doby byl na našem území nalezen celkem na 9 lokalitách, přičemž dosud známé lokality jsou soustředěny do dvou území. Čtveřice lokalit se nachází v Brdech a v jejich podhůří (Hlaváček 2001, Hlaváček in Additamenta 3: 123–124, 2004, Žaludová & Kubát in Additamenta 4: 143–144, 2005), dalších šest bylo zaznamenáno v Bílých Karpatech (stepních i lesních) a Zlínských vrších, resp. Javornících (Hlaváček in Additamenta 3: 123–124, 2004, Fajmon in Additamenta 4: 142–143, 2005, Jongepier & Jongepierová 2006). Z Bílých Karpat lesních pochází i historický nález Staňkův (Staněk 1954).

Nový nález pochází z botanicky velmi opomíjeného území Jablunkovska. Druh zde byl zjištěn v menší kolonii asi 30 plodných lodyh v bezprostřední blízkosti malého porostu *T. latifolia*; oba druhy se zřetelně odlišovaly barvou i výškou fertilních lodyh, jak komentuje Fajmon (l. c.). Spolu s nimi se na lokalitě vyskytuje typický porost *Calamagrostis pseudophragmites*.

Shrme-li současný výskyt *T. shuttleworthii* v ČR, existují u nás dvě oblasti výskytu: Brdy a flyšová část Karpat na Moravě a ve Slezsku. Ačkoli se diskutuje, že by v případě recentních nálezů mohlo jít o úniky z kultury (P. Lustyk in litt.), zdejší výskyt může mít souvislost s přirozeným výskytem v Karpatech. Ze Slovenska pocházejí údaje právě především z flyšové části karpatského oblouku. Byl zde nalezen v oblasti Bukovských vrchů: kromě starších nálezů u obcí Zbojné a Ubl'a (Dostál 1978) byl druh dvakrát zaznamenán i v posledních letech u obcí Runina a Ruský Potok (Uhrin & Bača 2005). Ovšem existuje i záznam o nálezu na Oravě, z období výstavby Oravské přehrady (not. F. Hynšt & J. Holub, F. Hynšt in litt. 1990). Velmi starý údaj pochází dále z centrální části Slovenska z Pohroní od obce Lopej u Brezna (Borbás 1897). Z poslední doby ovšem existuje i

pozorování v Podunají u Bratislavy (Ondrášek 2002). Je ovšem zajímavé, že druh dosud nebyl zjištěn v Polsku (cf. Zajac & Zajac 2001), zato čtenější má být na Ukrajině, a to právě v Zakarpatské oblasti (Fodor 1974, Prokudin et al. 1987).

V. Grulich

- Borbás V. (1897): *Typha shuttleworthii*. – Term.-Tudom. Közl., Budapest, 29: 209.
 Fodor S. S. (1974): Flora Zakarpattia. – Lvov.
 Dostál L. (1978): Poznámky k náleziskům *Typha laxmannii* Lepech. na východnom Slovensku. – Zborn. Východoslov. Múz. Košice, ser. natur., 19: 49–59.
 Hlaváček R. (2001): Jediný aktuální výskyt *Typha shuttleworthii* na území České republiky. – Erica, Plzeň, 9: 187.
 Ondrášek I. (2002): Recentný výskyt niektorých vzácných a ohrozených druhov cievnatých rastlín na juhozápadnom Slovensku. – Bull. Slov. Bot. Spoloč. 24: 133–138.
 Prokudin J. N., Dobročaeva D. N., Zaverucha B. V., Čopik V. I., Protopopova V. V. & Krickaja L. I. [eds] (1987): Opredelitel' vyssich rastenij Ukrainy. – Naukova Dumka, Kiev.
 Staněk S. (1954): Náčrt květeny Gottwaldovského kraje. – Stud. Kraj. Mus. Gottwaldov, ser. natur., 1: 1–46.
 Uhrin S. & Bača F. (2005): A new locality of *Typha shuttleworthii* in Slovakia. – Biologia, Bratislava, 60: 105.
 Zajac A. & Zajac M. [eds] (2001): Atlas rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce. – Instytut Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.

***Utricularia minor* L.**

C2

- 28c. Mnichovské hadce, 5942b, Nová Ves u Sokolova (distr. Sokolov): částečně vysychající tůň v litorálu bývalého rybníka 1380 m J od kostela v Nové Vsi a 275 m SZ od výpusti bývalého rybníka Kyselka, 726 m n. m., rostliny na ploše asi 2 m² (24. 7. 2008 leg. et det. P. Tájek, herb. Městské muzeum Mariánské Lázně).

***Veronica anagalloides* Guss.**

C2

- 18b. Dyjsko-svratecký úval, 7067b, Terezín (distr. Hodonín): revitalizované slanisko Zápověď mezi železniční tratí Čejč – Ždánice a silnicí Terezín – Krumvíř, nedávno vyhloubené tůň 0,76 km S od středu obce, obnažené břehy a řídké porosty rákosu, 174 m n. m. (27. 7. 2007 not. K. Šumberová & P. Slavík).

Podrobnější údaje o slanisku Zápověď jsou uvedeny u druhu *Crypsis aculeata*.

***Veronica verna* L.**

C4a

- 74a. Vidnavsko-osoblažská pahorkatina, 5771d, Liptaň (distr. Bruntál): řídký kostřavový trávník na suchém kamenitém pahorku („polní kaz“) v poli asi 1,4 km SZ od kostela v obci, na západní straně silnice do obce Dívčí Hrad, 50°13'50" N, 17°36'54" E, 360 m n. m. (19. 7. 2007 leg. P. Koutecký & Z. Mruzíková CBFS).

Na severní Moravě vzácný druh. Výskyt ve Slezské pahorkatině (74) je z minulosti známý (Hrouda in Slavík & Štěpánková 2004: 364–365), ale v současnosti je druh podle červeného seznamu severní Moravy klasifikovaný jako nezvěstný (Sedláčková & Plášek 2005). Výskyt druhu na Osoblažsku asi navazuje na roztroušený výskyt v Polsku (viz např. Zajac

& Zajac 2001), podobně jako u řady dalších víceméně teplomilných druhů (např. *Centaurea stoebe*, *Mellitis melissophyllum*, *Peucedanum cervaria*, *Viola mirabilis*).

P. Koutecký & Z. Mruziková

Sedláčková M. & Plášek V. [eds] (2005): Červený seznam cévnatých rostlin Moravskoslezského kraje (2005). – Čas. Slez. Muz., ser. A, 54: 97–120.

Zajac A. & Zajac M. [eds] (2001): Atlas rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce. – Instytut Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków, 714 p.

Vicia lathyroides L.

C3

28a. Kynšperská vrchovina, 5941c, Úbočí (distr. Cheb): několik rostlin při okraji nebezpečné cesty v bývalé vojenské střelnici, 2,2 km SZ od zámku Kynžvart a 2,1 km V od kostela v Dolním Žandově, 50°01'00,4" N, 12°34'53" E, 542 m n. m., nezapojená vegetace na písčitém substrátu (hrubozrná písčitá půda vzniklá zvětráním žuly) (11. 5. 2008 leg. et det. P. Tájek, herb. Městské muzeum Mariánské Lázně).

42a. Sedlčansko-milevská pahorkatina, 6352b, Sedlčany (distr. Příbram): sušší louka nad železnicí na severozápadním okraji osady Červený Hrádek, 49°39'28" N, 14°26'41" E, 360 m n. m. (3. 5. 2008 not. J. Malíček).

Nový druh pro fytogeografický podokres Sedlčansko-milevská pahorkatina.

J. Malíček

61b. Týnišťský úval, 5762c, Třebachovice pod Orebem (distr. Hradec Králové): malý zbytek otevřené písčiny v opuštěné a borovicí osázené pískovně v kraji lesa 270 m S od osady Bědovice V od města, 50°12'08,1" N, 16°01'07,0" E, 255 m n. m. (4. 5. 2008 leg. Z. Kaplan no. 08/119, herb. Kaplan).

61b. Týnišťský úval, 5862a, Třebachovice pod Orebem (distr. Hradec Králové): hlinitopísčité plocha se společenstvem jarních terofytů vedle cesty vedoucí podél kraje lesa na V okraji osady Bědovice V od města, 50°11'59,4" N, 16°01'15,7" E, 260 m n. m. (4. 5. 2008 leg. Z. Kaplan no. 08/124, herb. Kaplan).

61b. Týnišťský úval, 5862a, Týniště nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): kamenitý násep (přímo mezi pražci a kolejemi) železniční trati do Bolehošti 1,6 km SZ od hlavní budovy železniční stanice, 50°09'58,2" N, 16°03'33,9" E, 252 m n. m. (3. 5. 2008 leg. Z. Kaplan no. 08/103, herb. Kaplan).

61b. Týnišťský úval, 5963a, Kostelecké Horky (distr. Rychnov nad Kněžnou): zbytky otevřených písčín v bývalé pískovně, dnes zatrávněné, 300 m Z od SSV okraje obce, 50°03'09,1" N, 16°12'10,5" E, 320 m n. m. (9. 5. 2008 leg. Z. Kaplan no. 08/161, herb. Kaplan).

V území východně od Hradce Králové je *Vicia lathyroides* velmi vzácná. I v minulosti, kdy otevřené písčiny byly mnohem častější a mnohem lépe zachovalé než dnes, odtud byla uváděna jen ojediněle (např. u Malé Čermné a Olešnice, Hrobař 1974). Za posledních 70 let byly z tohoto území publikovány patrně jen dva údaje: od Nové Vsi u Čermné nad Orlicí a z obce Horní Jelení (Kaplan 2005). I přes nespornou zdejší vzácnost však recentní nálezy naznačují, že je tento druh částečně přehlížen.

Z. Kaplan

Hrobař F. (1974): Úvahy o květeně Kostelecka, Rychnovska a Žamberska. – Orlické hory a Podorlicko, Hradec Králové a Rychnov nad Kněžnou, 6: 21–51.

Kaplan Z. [ed.] (2005): Výsledky floristického kurzu České botanické společnosti v Kostelci nad Orlicí (4.–10. července 2004). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 40, suppl. 2005/1: 1–76.

***Vicia lutea* L.**

- 13a. Rožďalovická tabule, 5657c, Mlýnec (distr. Nymburk): nejméně dva roky obnažené a postupně zarůstající dno rybníka Pařízek 0,4 km SV od Bučického rybníka 1,5 km Z(–SZ) od železniční zastávky, 204 m n. m. (30. 6. 2005 leg. Z. Kaplan no. 05/266, herb. Kaplan).

Na území České republiky jen vzácně a přechodně zavlékaná vikev. Z celého fytogeografického okresu Rožďalovická pahorkatina (13) dosud nebyla uváděna (Chrtková in Slavík 1995: 413). Na lokalitě byla nalezena spolu s další teplomilnou vikví (*Vicia pannonica* subsp. *striata*, viz následující taxon). Oba tyto taxony u nás nejčastěji rostou jako plevel na polích a úhorech nebo v teplomilných a mírně ruderalizovaných trávnících. Jejich nález na obnaženém dnu lesního rybníka je proto velmi překvapivý. Výskyt na neobvyklém stanovišti lze patrně vysvětlit zavlečením semen obou vikví rybáři s krmivem pro ryby.

Z. Kaplan

***Vicia pannonica* subsp. *striata* (M. Bieb.) Nyman**

C2

- 13a. Rožďalovická tabule, 5657c, Mlýnec (distr. Nymburk): nejméně dva roky obnažené a postupně zarůstající dno rybníka Pařízek 0,4 km SV od Bučického rybníka 1,5 km Z(–SZ) od železniční zastávky, 204 m n. m. (30. 6. 2005 leg. Z. Kaplan no. 05/267, herb. Kaplan).

V českém termofytiku je vikev panonská červená vzácná. Nález u Mlýnce představuje první údaj z celého fytogeografického okresu Rožďalovická pahorkatina (13) (Chrtková in Slavík 1995: 413). Podrobnější komentář je uveden u druhu *Vicia lutea*.

Z. Kaplan

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 7161d, Havraníky (distr. Znojmo): u cesty na okraji vinohradu na východním úpatí vrchu Staré vinice, asi 800 m Z od kostela v obci, 320–330 m n. m., několik rostlin (24. 5. 2007 leg. D. Dvořák, det. K. Fajmon, BRNU).
16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 7161d, Hnanice (distr. Znojmo): na okraji vinohradu při jižním okraji silničky vedoucí k pramenům Daníže, asi 1,4 km SZ od kostela v obci, 320 m n. m., asi dvacet rostlin (24. 5. 2007 not. D. Dvořák & K. Fajmon).

***Viola biflora* L.**

C4a

70. Moravský kras, 6666a, Vilémovice (distr. Blansko): západní část Suchého žlebu, na úpatí severně orientovaného svahu pod Rytířskou jeskyní (asi 200 m V od Kateřinské jeskyně), světlna v mechaté smrčnině na vápencové suti, v dolní části mělkého terénního žlábku, 49°21'37" N, 16°42'47" E, ca 340 m n. m., 1 kvetoucí rostlina (9. 6. 2009 not. D. Dvořák); ibid., 30–50 růžic na ploše asi 3 × 1,5 m, z toho asi jedna třetina plodných (30. 6. 2009 leg. D. Dvořák, BRNU).

Viola dvoukvětá roste v Suchém žlebu v inverzní poloze na dně údolí na úpatí mohutného suťového svahu v místě, kde v letním období „vytéká“ chladný vzduch. Zda je zdejší výskyt autochtonní a reliktní (o čemž by svědčil výskyt druhů s podobnými ekologickými

nároky – *Chaerophyllum hirsutum*, *Chrysosplenium alternifolium*, *Circaea alpina* aj.) nebo zda jde o novodobý výsadek (nebo výsadbu?), je otázkou podobně jako u prvosienky lysé, nalezené jen několik desítek metrů výše (cf. Štefka in Additamenta 1: 96, 2002).

D. Dvořák

Viola canina subsp. *ruppii* (All.) Schübl. & Mart.

13a. Rožďalovická tabule, 5858c, Dománovice (distr. Kolín): v nepatrném fragmentu slatinné louky v úzkém pruhu podél okraje teplomilné doubravy 1,5 km SV od obce, 50°07'20" N, 15°20'01" E, pouze několik málo rostlin (23. 5. 2009 leg. J. Hadinec et soc., PRC, rev. J. Kirschner).

Viola elatior Fries

C1

2b. Podbořanská kotlina, 5746c, Podbořany (distr. Louny): ZJZ orientovaný svah nad železniční vlečkou u bývalého tankodromu na Kozinci 970 m JJZ od železniční stanice Podbořany, 50°14'33,3" N, 13°25'20,6" E, 335 m n. m., asi 50 rostlin (15. 6. 2006 foto D. Koutecký; 24. 6. 2008 leg. et det. D. Koutecký, CHOM; 8. 8. 2008 leg. D. Koutecký & M. Broum, herb. Broum; 27. 5. 2009 foto D. Koutecký & M. Broum).

[16 m², expozice ZJZ, sklon 35°, 12. 7. 2008 M. Broum & D. Koutecký. – E₁ (50 %): *Galium album* 2m, *Festuca rupicola* 2m, *Viola elatior* 2m, *Achillea millefolium* 1, *Acinos arvensis* 1, *Arrhenatherum elatius* 1, *Astragalus glycyphyllos* 1, *Dipsacus laciniatus* 1, *Festuca rubra* 1, *Fragaria* sp. 1, *Plantago lanceolata* 1, *Poa pratensis* 1, *Potentilla argentea* 1, *Rhinanthus serotinus* 1, *Rosa* sp. 1, *Silene latifolia* 1, *Tanacetum vulgare* 1, *Trifolium arvense* 1, *Vicia villosa* 1, *Centaurea stoebe* +, *Dactylis glomerata* +, *Hieracium* sp. +, *Rubus* sp. +, *Rumex acetosella* +, *Agrimonia eupatoria* r, *Artemisia vulgaris* r, *Berteroa incana* r, *Campanula latifolia* r, *Carlina vulgaris* r, *Conyza canadensis* r, *Crataegus* sp. r, *Echinops sphaerocephalus* r, *Erysimum durum* r, *Melilotus albus* r, *Myosotis arvensis* r, *Poa compressa* r, *Potentilla reptans* r, *Prunus avium* r, *Torilis japonica* r, *Trifolium campestre* r, *Trisetum flavescens* r, *Verbascum thapsus* r, *Veronica arvensis* r, *Vicia tetrasperma* r]

Populace violky vyvýšené se nachází u železniční vlečky na svahu, jehož spodní část tvoří zároveň dno příkopu. Vlastní svah byl v minulosti mechanicky narušen v souvislosti s výstavbou vlečky, proto zde výskyt violky nemusí být původní, nýbrž sem mohla být zavlečena těžkou vojenskou technikou. Původ případného zavlečení však nelze dovodit, neboť železniční vlečka je na okraji bývalého tankodromu na vrchu Kozinci a sloužila a slouží mj. pro nakládku a vykládku těžké vojenské techniky (v minulosti Sovětské armády, v současné době jednotlivých armád členských zemí NATO) pro nácvik bojových činností v blízkém Vojenském výcvikovém prostoru Hradiště.

Vegetace ve spodní části svahu a na dně příkopu je díky postupující sukcesi podobná křovinatému lemu, což odpovídá přirozenému stanovišti jejího výskytu. Proniká však hojně i na sušší narušená místa ve svahu, ze kterých byl pořízen fytoecnologický snímek snímek (viz výše).

Na závěr lze dodat, že se v současné době jedná o jedinou známou lokalitu tohoto taxonu ve středním Poohří, jež zároveň tvoří západní hranici jeho areálu v ČR a druh zde navíc dosahuje v ČR svého výskového maxima. Nejblíží recentní výskyt violky vyvýšené je doložen z dolního Poohří z lokality Loužek u Obory ca 0,5 km JZ od Počedčic (Gutzerová 1993).

D. Koutecký & M. Broum

Gutzerová N. (1993): *Viola elatior* Fries v dolním Poohří. – Severočes. Přír. 27: 83–86.

***Viola mirabilis* L.**

C4a

74a. Vidnavsko-osoblažská pahorkatina, 5771c, Třemešná (distr. Bruntál): Damašek, okraj lesní cesty u okraje lesa na svahu na pravém břehu potoka Mušlov, asi 0,65 km S–SSV od kaple v severovýchodní části obce, 50°13'40" N, 17°34'13" E, ca 370 m n. m. (19. 7. 2007 leg. P. Koutecký & Z. Mruzíková, CBFS).

Teplomilný druh, který na Osoblažsko zřejmě zasahuje od severu z polského Slezska, kde má více lokalit (Zajac & Zajac 2001). Na celé severní Moravě v současnosti považován za neznámý (Sedláčková & Plášek 2005), z Vidnavsko-osoblažské pahorkatiny existují pouze nedoložené historické literární údaje (Kirschner & Skalický in Hejný & Slavík 1990). Námi nalezená lokalita je velmi chudá, v době nálezů tvořená pouze třemi rostlinami na ploše asi 1 m², z nichž jednu – zpolu vyřípnutou na okraji používané lesní cesty – jsme sbírali na pozdější určení a bohužel až teprve „v ruce“ nás napadlo, na jaký druh jsme narazili.

P. Koutecký & Z. Mruzíková

Sedláčková M. & Plášek V. [eds] (2005): Červený seznam cévnatých rostlin Moravskoslezského kraje (2005). – Čas. Slez. Muz., Opava, ser. A, 54: 97–120.

Zajac A. & Zajac M. [eds] (2001): Atlas rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce. – Instytut Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków, 714 p.

***Virga strigosa* (Roem. & Schult.) Holub**

37e. Volyňské Předšumaví, 6749a, Strakonice: příkop silnice v Lidické ulici při výpadovce směr Praha, nedaleko benzinové pumpy ŮMV, 400 m n. m., ojediněle (11. 8. 2007 leg. R. Paulič, CB).

37e. Volyňské Předšumaví, 6849a, Volyně (distr. Strakonice): břeh potůčku u silnice 200 m S od bývalé školy v přírodě, 490 m n. m., 1 rostlina (13. 9. 2007 leg. R. Paulič, CB).

37e. Volyňské Předšumaví, 6849c, Bušanovice (distr. Prachatic): u silnice na SSV okraji osady Beneda, 580 m n. m., ojediněle (7. 8. 2007 leg. R. Paulič, CB).

37f. Strakonické vápence, 6649d, Radomyšl (distr. Strakonice): ruderalní místa u železniční trati při jiho-východním okraji obce, 450 m n. m., mohutné porosty (19. 8. 2007 leg. R. Paulič, CB).

38. Budějovická pánev, 7051b, Čakov (distr. České Budějovice): ruderalní vegetace při zdi hřbitova u kostela v centru obce, 450 m n. m., 3 vzrostlé exempláře (23. 8. 2007 leg. P. Koutecký & D. Jenčová, CBFS no. 4702).

Z Volyňského Předšumaví, Strakonických vápenců a Budějovické pánve není tento druh v Květeně ČR udáván.

R. Paulič & P. Koutecký

Poděkování

Náš dík patří mnoha kolegům, kteří nám předali své floristické objevy k publikaci nebo nám poskytli cenné rady a konzultace. Děkujeme i všem autorům komentářů, těm, kteří determinovali nebo revidovali obtížně určitelné taxony nebo pořídili dokladové fotografie či jinak s námi na přípravě těchto Additament spolupracovali.

Jsou to: Robert Albín (Horní Bečva), Libor Ambrozek (Praha), Martina Bartošová (Kameničná), Petr Batoušek (Zlín), Petr Bauer (Děčín), Jaroslav Běčák (Chebzi), Jan Běťák (Brno), Martin Bílý (Česká Lipa), Karel Boublík (Průhonice), Jana Božková (Brno), Jiří Brabec (Cheb), Lýdie Bravencová (Prostějov), Miroslav Broum (Vrbice-Bošov), Petr Bultas (Ústí nad Labem), Leoš Bureš a Zuzana Burešová (Světlá Hora-Podlesí), Tomáš Burian (Ústí nad Labem), Petr Bürger (České Budějovice), Jaroslav Čáp (Brno), Luděk Čech (Havlíčkův Brod), Tomáš Černý (Průhonice), Martin Dančák (Olomouc), Jiří Danihelka (Brno), Katarína Devánová (Nemšová, Slovensko), Pavel Dřevojan (Brno), Michal Ducháček (Praha-Horní Počernice), Milan Dundr (Nové Strašecí), Daniel Dvořák (Brno), Libor Ekrť a Ester Ekrťová (Telč), Marie Elsnerová (Zlín), Karel Fajmon (Brno), Vladimír Faltys (Pardubice), Helena Faltysová (Pardubice), Radim Garaj (České Budějovice), Lenka Gillová (Olomouc), Vít Grulich (Brno), Bronislav Gruna (Petrovice), Věroslava Hadincová (Průhonice), Roman Hamerský (Litoměřice), Petra Hanáková (Zlín), Martin Hanzl (Holice), Josef Harčarik a Ludmila Harčariková (Vrchlabí), Radim Hédľ (Brno), Eva Hettenbergerová (Brno), Rudolf Hlaváček (Příbram), Jana Holánková (Brno), Viera Horáková (Vrchlabí), Hana Houzarová (Třebíč), Lucie Hradilová (Brno), Daniel Hřčka (Praha), Lubomír Hrouda (Praha), Zdenka Hroudová (Průhonice), Ondřej Hrubý (Svitavy), Jana Husáková (Praha), Karel Hutr (Věšín), † Václav Chán (Strakonice), Jindřich Chlapěk (Jeseník), Milan Chytrý (Brno), Zdeněk Ipsér (České Budějovice), Iveta Járová (Zlín), Jana Jelínková (Třebíč), Dana Jenčová (České Budějovice), Jana Jersáková (České Budějovice), Ivan Jindra (Zlín), Jaroslav Jirásek (Hronov), Martin Jiroušek (Brno), Petr Jiskra (Karlovy Vary), Ivana Jongepierová a Jan Wilhelm Jongepier (Veselí nad Moravou), Václav Kacálek (Dobruška), Zdeněk Kaplan (Průhonice), Petr Karlík (Praha), Jan Kirschner a Ludmila Kirschnerová (Průhonice), Hana Kleinová (Olomouc), Josef Komárek (Havlíčkův Brod), Jan Košnar (České Budějovice), Věra Koutecká (Ostrava), Daniel Koutecký (Podbořany), Petr Koutecký (České Budějovice), Tomáš Koutecký (Brno), František Krahulec (Průhonice), Michal Krátký (Olomouc), Lukáš Krínke (Kladno), Ivana Křpatová (Liberec), Karel Kubát (Ústí nad Labem), Josef Kučera (Dobré), Jaroslav Kulich (Rapotín), Boris Láník (Brno), Deana Láníková (Brno), Pavel Leischner (Strakonice), Jan Š. Lepš (České Budějovice), Martin Lepší (České Budějovice), Petr Lepší (Český Krumlov), Zdeňka Lososová (Brno), Samuel Lvončík (Brno), Václav Mahelka (Průhonice), Jiří Malíček (Sedlčany), Bohumil Mandák (Průhonice), Gary Mantle (Wiltshire, Anglie), Jan Matějů (Karlovy Vary), Jaroslav Michálek (Sokolov), Andrea Moravcová (Vrchlabí), Lenka Moravcová (Průhonice), Zuzana Mruzíková (České Budějovice), Zdeněk Musil (Blansko), Pavla Nedvěďová (Písek), Karel Nepraš (Litoměřice), Jaroslava Nesvadbová (Plzeň), Jiří Němec (Luhačovice), Radomír Němec a Zuzana Němcová (Znojmo), Jan Novák (Roudnice nad Labem), Pavel Novák (Brno), Jiří Ohryzek (Zlín), Čestmír Ondráček (Chomutov), Vlasta Ondrová (Slavkov u Uherského Hradiště), Ladislava Paštová (Olomouc), Petr Pavelčík (Vlčnov), Radim Paulič (Strakonice), Alois Pavlíčko (Vimperk), Petr Pavlík (Štramberk), Tomáš Pecerkert (Přímda), Sylvie Pecháčková (Plzeň), Jana Pekárová (Brno), Tomáš Peterka (Brno), Petr Petřík (Průhonice), Lenka Pivoňková (Plzeň), Elena Plesková (Rakovník), Jan Pokorný (Praha), Jindřich Prach (Praha), Karel Prach (České Budějovice), Jan Prančľ (Praha), Romana Prausová (Hradec Králové), Adam Prymus (Ostrava), David Půbal (Šumavské Hoštice), Uwe Raabe (Recklinghausen, Německo), Antonín Reiter (Znojmo), Tomáš Rejzek (Cvikov), Jan Richtr (Svitavy), Jakub Roleček (Litomyšľ), Jan Roleček (Brno), Jana Rolková (Mariánské Lázně), Olga Rotreklová (Brno), Jan Rottenborn (Ústí nad Labem), Romana Roučková (Vimperk), Ivan Růžička (Jihlava), Pavel Rychtařík (Stráž pod Ralskem), Jan Rydlo (Praha), Jaroslav Rydlo (Praha), Vladimír Řehorek (Brno), Radomír Řepka (Brno), Jiří Sádlo (Průhonice), Věra Samková (Hradec Králové), Marie Sedláčková (Frenštát pod Radhoštěm), Olga Skácelová (Brno), Zdeněk Skála (Praha), Petr Sklenář (Praha), Jiří Sladký (Plzeň), Petr Slavík (Brno), Svatopluk Slezáček (Horní Němč), Jaromír Sofron (Plzeň), Václav Somol (Krupá), Robert Stejskal (Znojmo), Karel Sutorý (Brno), Lenka Šafářová (Pardubice), Otakar Šída (Praha-Horní Počernice), Petr Šmarda (Brno), Irena Špatenková (Vrchlabí), Michal Štefánek (Praha), Ivana Štefánková (Praha), Milan Štech a Táňa Štechová (České Budějovice), Radek Štencl (Jeseník), Jitka Štěpánková (Průhonice), Jitka Štěrbová (České Budějovice), Kateřina Šumberová (Brno), Přemysl Tájek (Mariánské Lázně), Jana Tkačíková (Valašské Meziříčí), Bohumil Trávníček (Olomouc), Miroslav Trégler (Mariánské Lázně), Dana Turoňová (Praha), Jan Uhlík (Praha),

Vladimír Uvíra (Olomouc), Gabriela Vávrová (Sedlčany), Irena Vávrová (Sedlčany), Adam Veleba (Brno), Tereza Velehradská (České Budějovice), Karla Vincenecová (Brumov-Bylnice), Vlastislav Vlačiha (Ústí nad Labem), Hana Voškerušová (Rychnov nad Kněžnou), Jan Vrbický (Litovel), Alena Vydrová (České Budějovice), Tomáš Vynikal (Olomouc), Martin Weiser (Praha), Linda Zajičková (Praha), Petr Zákravský (Průhonice), Jaroslav Zámečník (Hradec Králové), Jaroslav Závora (České Budějovice), Jiří Zázvorka (Průhonice), David Zelený (Brno), Milan Žárník (Frýdek-Místek), Vojtěch Žila (Strakonice).

Naše poděkování patří také Agentuře ochrany přírody a krajiny ČR, která garantovala mapování biotopů v rámci vytváření evropské soustavy chráněných území Natura 2000 a nyní organizuje aktualizaci výsledků tohoto mapování – některé nálezy druhů (*Gentianopsis ciliata*, *Orchis ustulata*, *Platanthera chloratha* a *Polystichum lonchitis*) zde uveřejňujeme.

Výzkum V. Grulichy byl zčásti podpořen z výzkumného záměru MSM0021622416, výzkum S. Pecháčkové byl podpořen z projektu VaV MK ČR č. DE07P04OMG001 a práce na Květeně Bílichovska (*Adenophora liliifolia*) byla podpořena grantem MK ČR č. DE06P04OMG006, za což příslušným institucím náleží dík.

Literatura

- Čelakovský L. (1883): Prodromus květeny české. Vol. 4. – In: Arch. Přírod. Výzk. Čech, sect. 3a: 677–944, Praha.
- Čerovský J., Feráková V., Holub J., Maglocký Š. & Procházka F. (1999): Červená kniha ohrožených a vzácných druhů rostlin a živočichů ČR a SR. Vol. 5. Vyšší rostliny. – Příroda, Bratislava, 453 p.
- Dostál J. (1989): Nová květena ČSSR. Vol. 1, 2. – Academia, Praha, 1548 p.
- Ekrť L. & Půbal D. (2008): Novinky v květeně cévnatých rostlin české Šumavy a přiléhajícího Předšumaví. I. – Silva Gabreta, Vimperk, 14(1): 19–38.
- Hadinec J., Lustyk P. & Procházka F. [eds] (2002): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. I. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 37: 51–105.
- Hadinec J., Lustyk P. & Procházka F. [eds] (2003): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. II. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 38: 217–288.
- Hadinec J., Lustyk P. & Procházka F. [eds] (2004): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. III. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 39: 63–130.
- Hadinec J., Lustyk P. & †Procházka F. [eds] (2005): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. IV. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 40: 77–149.
- Hadinec J. & Lustyk P. [eds] (2006): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. V. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 41: 173–257.
- Hadinec J. & Lustyk P. [eds] (2007): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. VI. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 42: 247–337.
- Hadinec J. & Lustyk P. [eds] (2008): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. VII. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 43: 251–336.
- Hejný S. & Slavík B. [eds] (1988): Květena České socialistické republiky. Vol. 1. – Academia, Praha, 557 p.
- Hejný S. & Slavík B. [eds] (1990): Květena České republiky. Vol. 2. – Academia, Praha, 540 p.
- Hejný S. & Slavík B. [eds] (1992): Květena České republiky. Vol. 3. – Academia, Praha, 542 p.
- Chán V. [ed.] (1999): Komentovaný červený seznam květeny jižní části Čech. – Příroda 16: 1–284.
- Chytrý M. [ed.] (2007): Vegetace České republiky. 1. Travinná a keříčková vegetace. – Academia, Praha, 528 p.
- Jongepier J. W. & Jongepierová I. (2006): Komentovaný seznam cévnatých rostlin Bílých Karpat. – ZO ČSOP Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou, 108 p.

- Kaplan Z. [ed.], Brabec J., Danihelka J., Grulich V., Hadinec J., Hroudová Z., Chrtek jun. J., Kolbek J., Krahulec F., Kubát K., Lustyk P., Pyšek P., Rybka V., Soldán Z., Šída O., Štech M. & Trávníček B. (2007): Upozornění na rizika spojená s vysazováním nepůvodních druhů rostlin do přírody a posilováním populací ohrožených druhů. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 42: 337–338.
- Kříž M. (2008): Novější nálezy záraz v Českém středohoří. – *Severočes. Přír.* 39: 43–48.
- Kubát K., Hrouda L., Chrtek J. jun., Kaplan Z., Kirschner, Štěpánek J. & Zázvorka J. [eds] (2002): Klíč ke květeně České republiky. – Academia, Praha, 928 p.
- Kučera J. & Váňa J. (2005): Seznam a červený seznam mechorostů České republiky. – *Příroda* 23: 1–104.
- Moravec J. a kol. (1995): Rostlinná společenstva České republiky a jejich ohrožení. Ed. 2. – *Severočes. Přír., suppl.* 1995/1: 1–206.
- Nepraš K., Kroufek R. & Bultas P. (2008a): Příspěvek ke květeně Českého středohoří. – *Severočes. Přír.* 39: 59–72.
- Nepraš K., Kroufek R., Kubát K. & Vlačička V. (2008b): Orchideje Českého středohoří. – *Oblastní muzeum v Litoměřicích, Litoměřice*, 135 p.
- Oborny A. (1883–1886): Flora von Mähren und österr. Schlesien I–IV. – *Verh. Naturforsch. Ver. Brünn* 21 (1882): 1–268, 1883; 22 (1883): 269–636, 1884; 23 (1884): 637–888, 1885; 24 (1885): 889–1285, 1886.
- Procházka F. [ed.] (2001): Černý a červený seznam cévnatých rostlin České republiky (stav v roce 2000). – *Příroda* 18: 1–146.
- Procházka F. & Štech M. (2002): Komentovaný černý a červený seznam cévnatých rostlin české Šumavy. – *Správa NP a CHKO Šumava & Eko-Agency KOPR, Vimperk*, 140 p.
- Půbal D. (2006): Rozšíření ohrožených a zvláště chráněných druhů cévnatých rostlin ve východní části Boubínsko-stožecké hornatiny a v přiléhajícím Šumavsko-novohradském podhůří. – *Silva Gabreta, Vimperk*, 12(2): 57–94.
- Pyšek P., Sádlo J. & Mandák B. (2002): Catalogue of alien plants of the Czech Republic. – *Preslia* 74: 97–186.
- Skalický V. (1988): Regionálně fytogeografické členění. – In: Hejný S. & Slavík B. [eds], *Květena České socialistické republiky*, 1: 103–121, Academia, Praha.
- Slavík B. (1971): Metodika síťového mapování ve vztahu k připravovanému fytogeografickému atlasu ČSR. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 6: 55–62.
- Slavík B. [ed.] (1995): *Květena České republiky*. Vol. 4. – Academia, Praha, 529 p.
- Slavík B. [ed.] (1997): *Květena České republiky*. Vol. 5. – Academia, Praha, 568 p.
- Slavík B. [ed.] (2000): *Květena České republiky*. Vol. 6. – Academia, Praha, 770 p.
- Slavík B. & Štěpánková J. [eds] (2004): *Květena České republiky*. Vol. 7. – Academia, Praha, 767 p.
- Šmiták J. (2008): Lokality orchidejí v roce 2007. – *Roezliana* 38: 38–40.
- Vozárová M. & Sutorý K. (2001): Index herbariorum Reipublicae bohemicae et Reipublicae slovacae. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 36, suppl. 2001/1: 1–95.

Došlo dne 4. 9. 2009